

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:
Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej
ul. Szczęśliwicka 40, 02-353 Warszawa

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych**

1. Poziom studiów: **studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia**
2. Formy studiów: **stacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek:
sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki
nauki o sztuce
pedagogika
psychologia

Studia pierwszego stopnia

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	113	61%

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	pedagogika	49	27%
2.	nauki o sztuce	16	9 %
3.	psychologia	6	3%

studia drugiego stopnia

- c. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	64	59%

- d. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	pedagogika	31	29%
2.	nauki o sztuce	10	9 %
3.	psychologia	3	3%

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Efekty uczenia się dla kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych określone zostały w programie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2022/2023 i przyjęte zostały Uchwałą nr 324/2022 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 16 marca 2022 roku. Korektę redakcyjną i techniczną zatwierdziła Uchwała nr 442/2022 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 28 września 2022 roku w sprawie programu studiów na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, profil ogólnoakademicki.

studia pierwszego stopnia

Odniesienie do uniwersalnej charakterystyki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji		
Absolwent kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych		Symbol efektu z PRK
zna i rozumie	w zaawansowanym stopniu – fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi z dziedziny sztuki, historii, sztuki, edukacji artystycznej, arteterapii; różnorodne, złożone uwarunkowania prowadzonej działalności artystycznej, edukacyjnej i arteterapeutycznej;	P6U_W
potrafi:	innowacyjnie wykonywać zadania oraz rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach z zakresu sztuk wizualnych, edukacji i arteterapii; samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie w ramach sztuk wizualnych, edukacji artystycznej i arteterapii; komunikować się z otoczeniem, uzasadniać swoje stanowisko,	P6U_U

	w tym prezentować efekty swojej pracy, zgodnie z regułami obowiązującymi w dziedzinie sztuk plastycznych, projektowych i edukacji.	
jest gotów do:	kultuwowania i upowszechniania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i poza nim; samodzielnego podejmowania decyzji, krytycznej oceny działań własnych, działań zespołów, którymi kieruje i organizacji, w których uczestniczy; przyjmowania odpowiedzialności za skutki tych działań w obszarach przynależnych do sztuki, edukacji i arteterapii i zrównoważonego rozwoju.	P6U_K

Odniesienie do charakterystyk pierwszego stopnia			
Symbol efektu kierunkowego	EFEKTY KIERUNKOWE	Symbol efektu z PRK	Symbol efektu ogólnego ze standardu nauczycielskiego
Absolwent kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych			
WIEDZA (<i>absolwent zna i rozumie</i>)			
K_W01	podstawowe zasady dotyczących realizacji prac artystycznych związanych z kierunkiem studiów oraz zasady dotyczące środków ekspresji i umiejętności warsztatowych pokrewnych dyscyplin artystycznych i innych dziedzin związanej z tokiem studiów;	P6S_WG	
K_W02	w zaawansowanym stopniu zagadnienia z zakresu teorii i historii sztuki, kulturoznawstwa, estetyki, socjologii sztuki, filozofii i pedagogiki umożliwiającą odniesienie praktyki artystycznej do kontekstów kulturowych, historycznych i społecznych;	P6S_WG	
K_W03	antropologiczne, filozoficzne, artystyczne, społeczno-kulturowe, historyczne, etyczne, biologiczne, psychologiczne i aksjologiczne podstawy klasycznych oraz współczesnych teorii i koncepcji pedagogiki, wychowania oraz nauczania-uczenia się i działań terapeutycznych, w tym z wykorzystaniem technik artystycznych;	P6S_WG	sW_01

K_W04	w zaawansowanym stopniu teorię i metodologię badań, stosowaną w dziedzinach naukowych i artystycznych, związanych z zakresem studiów; ma zasadniczą orientację w piśmiennictwie naukowym (także w języku obcym), publikacjach środowiskowych zwartych i ciągłych dotyczących dziedzin naukowych i artystycznych, związanych z zakresem studiów;	P6S_WG	
K_W05	tendencje rozwojowe z zakresu poszczególnych dyscyplin naukowych i artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów oraz widzi zależności pomiędzy tymi dyscyplinami;	P6S_WG	
K_W06	problematykę związaną z technologiami stosowanymi w dyscyplinie artystycznej (w ujęciu całościowym) i rozwojem technologicznym związanym z zawodem artysty danej specjalności;	P6S_WG	
K_W07	teorie i zasady komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia; w tym przy użyciu środków komunikacji wizualnych oraz jej odniesienia do realizacji i prezentacji prac artystycznych w sztukach plastycznych;	P6S_WG	
K_W08	rolę i zadania nauczyciela w procesie kształtowania postaw i zachowań uczniów oraz odwoływania się do norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w działalności pedagogicznej, szczególnie w zakresie edukacji artystycznej;	P6S_WG	sW_03 sW_04
K_W09	mechanizmy psychologiczne, w tym rozwoju, kreatywności i twórczości człowieka;	P6S_WG	sW_02
K_W10	pojęcia: treści nauczania; metody nauczania i efektywne środki dydaktyczne, w tym bezpieczne korzystanie z zasobów internetowych; skuteczne komunikowanie interpersonalne i społeczne; elementy praktycznej retoryki i efektywnej prezentacji oraz zasady emisji głosu;	P6S_WG	sW_12 sW_13
K_W11	projektowanie i prowadzenie działań	P6S_WG	sW_07

	diagnostycznych w praktyce pedagogicznej;		
K_W12	rozpoznawanie: uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi oraz zasady i formy organizowania ich procesu nauczania-uczenia się ze szczególnym uwzględnieniem: zasad inkluzji i edukacji włączającej; typowych trudności uczniowskich oraz sposobów ich rozwiązywania, włącznie z korzystaniem z pomocy specjalistycznej; patologii aparatu mowy i zasad możliwych korekcji; możliwości uczniów oraz dostosowywania właściwych do ich potencjału metod nauczania i środków dydaktycznych, zwłaszcza dla uczniów szczególnie uzdolnionych;	P6S_WG	sW_05 sW_06 sW_13
K_W13	w zakresie niezbędnym dla roli pełnionej w systemie oświatowym – podstawy prawne, instytucjonalne i organizacyjne pracy nauczyciela, w szczególności zna: prawa dziecka; cele, zadania, zasady organizacji i funkcjonowania instytucji systemu edukacji; właściwe przepisy prawa oświatowego; zasady BHP organizowania w placówkach oświatowych pracy uczniów, szczególnie w pracowniach plastycznych i komputerowych;	P6S_WG	sW_08 sW_09 sW_10 sW_11
K_W14	zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej;	P6S_WG	
K_W15	uwarunkowania i skutki praktyki artystycznej, pracy pedagogicznej, w tym w obszarze arteterapii, w kontekście fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji (także w odniesieniu do zagrożeń ekologicznych i zrównoważonego rozwoju);	P6S_WK	
K_W16	podstawowe zasady i mechanizmy rozwoju różnych form przedsiębiorczości w ujęciu przedmiotowym (aktywne działanie w sferze gospodarczej) i podmiotowym (cechy osobowe warunkujące aktywność gospodarczą), w tym – ma wiedzę o aktywnym funkcjonowaniu w układzie instytucji obiegu sztuki;	P6S_WK	

K_W17	pojęcia i zasady z zakresu prawa, w tym również prawa autorskiego, zarządzania własnością intelektualną oraz podstawową problematykę dotyczącą finansowych, marketingowych i prawnych aspektów zawodu artysty danej specjalności;	P6S_WK	
UMIĘJĘTNOŚCI (<i>absolwent potrafi:</i>)			
K_U01	identyfikować złożone zjawiska i problemy wymagające podjęcia działań z obszaru: sztuk pięknych, nauk humanistycznych i stosowanych nauk społecznych w zakresie edukacji artystycznej i pedagogicznej; wyjaśniać mechanizmy i uwarunkowania ich rozwoju, właściwie dobierając źródła informacji, dokonując ich krytycznej oceny, analizy, syntezy i twórczej interpretacji;	P6S_UW	sU_01
K_U02	samodzielnie realizować własne działania artystyczne oparte na zróżnicowanych stylistycznie koncepcjach, wynikających ze swobodnego i niezależnego wykorzystywania wyobraźni, intuicji i emocjonalności, posługując się poznanymi technikami i technologiami;	P6S_UW	
K_U03	projektować, realizować i monitorować działania z obszaru edukacji artystycznej i pedagogiki oraz podobnych działań, wspomagających rozwój osobowy siebie i innych; prognozować przebieg i skutki planowanych działań; właściwie dobierać i przystosowywać istniejące i opracowywać nowe - metody, techniki i narzędzia; indywidualizować pracę z dzieckiem; diagnozować potrzeby, możliwości i zdolności ucznia;	P6S_UW	sU_02 sU_03 sU_04 sU_05 sU_08 sU_09 sU_10 sU_13 sU_14
K_U04	posługiwać się wiedzą dotyczącą prawnych, etycznych i ekonomicznych zasad i norm życia społecznego oraz planowania i realizowania w tym względzie zaawansowanych działań artystycznych, edukacyjnych lub innych, dotyczących wspomagania rozwoju, opartych na technikach arteterapeutycznych;	P6S_UW	K_W03

K_U05	konstruować projekty badawcze z zakresu: sztuk pięknych, nauk humanistycznych i stosowanych nauk społecznych w zakresie edukacji artystycznej i pedagogicznej; formułować i testować hipotezy związane z problemami badawczymi, dobierać odpowiednie metody i narzędzia badawcze, opracowywać wyniki badań, formułować wnioski, dokonywać ich twórczej prezentacji, w mowie, piśmie i odpowiednich do danej dziedziny artystycznej formie wypowiedzi wizualnej;	P6S_UW	
K_U06	komunikować się ze specjalistami i osobami spoza środowiska sztuki i pedagogiki, przy pomocy zaawansowanych technik i kanałów informacyjno-komunikacyjnych; czynnie uczestniczyć w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych ze sztuką i pedagogiką; precyzyjnie prezentować własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie; dokonywać oceny innych stanowisk;	P6S_UK	
K_U07	posługiwać się językiem obcym, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, ze szczególnym uwzględnieniem terminologii z zakresu dziedzin dotyczących kierunku studiów; poprawnie posługiwać się językiem polskim;	P6S_UK	sU_12
K_U08	kierować pracą zespołu w tym: planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań artystycznych, pedagogicznych lub podobnych, w zakresie wspomaganie rozwoju osobistego siebie i innych, także o charakterze interdyscyplinarnym; współpracować z innymi, w ramach prac zespołowych;	P6S_UO	sU_06 sU_07 sU_11
K_U09	samodzielnie planować i realizować program własnego rozwoju osobowego i zawodowego, jako artysty i nauczyciela - w tym: doskonalić wiedzę, umiejętności i poznane techniki warsztatowe, poprzez umiejętne, systematyczne, konsekwentne dalsze indywidualne ćwiczenia, a także inspirować	P6S_UU	sU_15

	uczestników procesów artystycznych i pedagogicznych oraz w zakresie arteterapii, do planowania i realizowania własnego rozwoju i uczenia się przez całe życie;		
K_U10	samodzielnie planować i realizować działania z zakresu przedsiębiorczości, korzystając z wiedzy, umiejętności i komunikacji zdobytych w ramach toku studiów.		
KOMPETENCJE SPOŁECZNE (absolwent jest gotów do:)			
K_K01	krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych oraz innych specjalistów; kreatywnego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów;	P6S_KK	
K_K02	świadomego podejmowania zobowiązań społecznych, w tym związanych z realizacją zadań zawodowych nauczyciela, edukatora i arteterapeuty; inspirowania i organizowania działalności innych ludzi na rzecz środowiska społecznego, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy;	P6S_KO	sK_02 sK_03 sK_04 sK_05 sK_06
K_K03	odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej artysty w tym: nieustannego doskonalenia warsztatu artystycznego, pogłębiania świadomości współczesnej roli społecznej artysty, komunikowania i inicjowania działań artystycznych w społeczeństwie, w tym przy użyciu nowoczesnych technologii, dbania o zachowania dziedzictwa kulturowego;	P6S_KR	
K_K04	odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej, związanej z działalnością edukacyjną, w tym: przestrzegania zasad etyki zawodowej, dostrzegania i formułowania dylematów moralnych, związanych z własną rolą zawodową i rolą innych specjalistów, podtrzymywania etosu zawodu i podejmowania działań nad rozwijaniem dorobku naukowego w zakresie edukacji artystycznej;	P6S_KR	sK_01

studia drugiego stopnia

Odniesienie do uniwersalnej charakterystyki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji	
Absolwent kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych	
Symbol efektu z PRK	
zna i rozumie:	<p>W pogłębiony sposób - fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi, także w powiązaniu z innymi dziedzinami z zakresu: sztuki, historii sztuki, edukacji artystycznej, arteterapii i socjoterapii;</p> <p>różnorodne, złożone uwarunkowania i aksjologiczny kontekst prowadzonej działalności artystycznej, edukacyjnej, arteterapeutycznej i socjoterapii;</p>
potrafi:	<p>wykonywać zadania oraz formułować i rozwiązywać problemy, z wykorzystaniem nowej wiedzy, także z innych dziedzin, w ramach sztuk wizualnych, edukacji i arteterapii;</p> <p>samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie, w ramach sztuk wizualnych, edukacji artystycznej, arteterapii i socjoterapii;</p> <p>komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, odpowiednio uzasadniać stanowiska w dziedzinie sztuk plastycznych, projektowych i edukacji;</p>
jest gotów do:	<p>tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania w środowisku artystycznym i w życiu;</p> <p>podejmowania inicjatyw;</p> <p>krytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji, w których uczestniczy;</p> <p>przewodzenia grupie i ponoszenia odpowiedzialności za nią w środowiskach związanych ze sztukami wizualnymi i edukacją oraz arteterapią i socjoterapią;</p>

Efekty uczenia się dla kierunku			
Symbol efektu kierunkowego	EFEKTY KIERUNKOWE	Symbol efektu z PRK	Symbol efektu ze standardu
Absolwent kierunku Edukacja Artystyczna w zakresie sztuk plastycznych			
WIEDZA (<i>absolwent zna i rozumie</i>)			

K_W01	podstawowe zasady dotyczące realizacji prac artystycznych związanych z kierunkiem studiów oraz zasady dotyczące środków ekspresji i umiejętności warsztatowych pokrewnych dyscyplin artystycznych i innych dziedzin związanej z tokiem studiów;	P7S_WG	
K_W02	w zaawansowanym zakresie zagadnienia z zakresu teorii i historii sztuki, kulturoznawstwa, estetyki, socjologii sztuki, filozofii i pedagogiki umożliwiającą odniesienie praktyki artystycznej do kontekstów kulturowych, historycznych i społecznych;	P7S_WG	
K_W03	antropologiczne, filozoficzne, artystyczne, społeczno-kulturowe, historyczne, etyczne, biologiczne, psychologiczne i aksjologiczne podstawy klasycznych oraz współczesnych teorii i koncepcji pedagogiki, wychowania oraz nauczania-uczenia się i działań terapeutycznych z wykorzystaniem technik artystycznych;	P7_WG	sW_01
K_W04	zaawansowanym zakresie teorię i metodologię badań stosowaną w dziedzinach naukowych i artystycznych związanych z zakresem studiów; ma zasadniczą orientację w piśmiennictwie naukowym (także w języku obcym), publikacjach środowiskowych zwartych i ciągłych dotyczących dziedzin naukowych i artystycznych związanych z zakresem studiów;	P7S_WG	
K_W05	tendencje rozwojowe z zakresu poszczególnych dyscyplin naukowych i artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów oraz widzi zależności pomiędzy tymi dyscyplinami;	P7S_WG	
K_W06	problematykę związaną z technologiami stosowanymi w dyscyplinie artystycznej (w ujęciu całościowym) i rozwojem	P7S_WG	

	technologicznym związanym z zawodem artysty danej specjalności;		
K_W07	teorie i zasady komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia; w tym przy użyciu środków komunikacji wizualnych oraz jej odniesienia do realizacji i prezentacji prac artystycznych w sztukach plastycznych;	P7S_WG	
K_W08	rolę i zadania nauczyciela w procesie kształtowania postaw i zachowań uczniów oraz odwoływania się do norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w działalności pedagogicznej, szczególnie w zakresie edukacji artystycznej;	P7S_WG	sW_03 sW_04
K_W09	mechanizmy psychologiczne, w tym rozwoju, kreatywności i twórczości człowieka;	P7S_WG	sW_02
K_W10	zagadnienia w zakresie psychologii rozwojowej oraz społecznych uwarunkowań procesów psychologicznych, wiedzę o patologiach i zaburzeniach związanych ze sferą emocjonalną oraz behawioralną człowieka; na tej podstawie dysponuje pogłębioną i uporządkowaną znajomością metod oraz technik stosowanych w socjoterapii;	P7S_WG	
K_W11	pojęcia: treści nauczania; metody nauczania i efektywne środki dydaktyczne, w tym bezpieczne korzystanie z zasobów internetowych; skuteczne komunikowanie interpersonalne i społeczne; elementy praktycznej retoryki i efektywnej prezentacji oraz zasady emisji głosu;	P7S_WG	sW_12 sW_13
K_W12	projektowanie i prowadzenie działań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej i arteterapeutycznej;	P7S_WG	sW_07
K_W13	rozpoznawanie uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi oraz zasady i formy organizowania ich procesu	P7S_WG	sW_05 sW_06

	nauczania-uczenia się ze szczególnym uwzględnieniem zasad inkluzji i edukacji włączającej; typowych trudności uczniowskich oraz sposobach ich rozwiązywania włącznie z korzystaniem z pomocy specjalistycznej; patologii aparatu mowy i zasadach możliwych korekcji; możliwości uczniów oraz dostosowywaniu właściwych do ich potencjału metod nauczania i środków dydaktycznych, zwłaszcza dla uczniów szczególnie uzdolnionych;		sW_13
K_W14	w zakresie niezbędnym dla roli pełnionej w systemie oświatowym – podstawy prawne, instytucjonalne i organizacyjne pracy nauczyciela, w szczególności zna: prawa dziecka; cele, zadania, zasady organizacji i funkcjonowania instytucji systemu edukacji; właściwe przepisy prawa oświatowego; zna zasady BHP organizowania w placówkach oświatowych pracy uczniów, szczególnie w pracowniach plastycznych i komputerowych;	P7S_WG	sW_08 sW_09 sW_10 sW_11
K_W15	zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej;		
K_W16	uwarunkowania i skutki praktyki artystycznej, pracy pedagogicznej, w tym w obszarze arteterapii, w kontekście fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji;	P7S_WK	
K_W17	podstawowe zasady i mechanizmy rozwoju różnych form przedsiębiorczości w ujęciu przedmiotowym (aktywne działanie w sferze gospodarczej) i podmiotowym (cechy osobowe warunkujące aktywność gospodarczą), w tym ma wiedzę o aktywnym funkcjonowaniu w układzie instytucji obiegu sztuki;	P7S_WK	
K_W18	w pogłębiony sposób - pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego, zarządzania własnością intelektualną oraz podstawową problematykę dotyczącą finansowych,	P7S_WK	

	marketingowych i prawnych aspektów zawodu artysty danej specjalności		
UMIEJĘTNOŚCI (<i>absolwent potrafi:</i>)			
K_U01	identyfikować złożone zjawiska i problemy wymagające podjęcia działań z obszaru sztuk pięknych, nauk humanistycznych i stosowanych nauk społecznych w zakresie edukacji artystycznej i pedagogicznej, wyjaśniać mechanizmy i uwarunkowania ich rozwoju, właściwie dobierając źródła informacji, dokonując ich krytycznej oceny, analizy, syntezy i twórczej interpretacji;	P7S_UW	sU_01
K_U02	samodzielnie realizować własne działania artystyczne oparte na zróżnicowanych stylistycznie koncepcjach wynikających ze swobodnego i niezależnego wykorzystywania wyobraźni, intuicji i emocjonalności, posługując się poznanymi technikami i technologiami;	P7S_UW	
K_U03	projektować, realizować i monitorować działania z obszaru edukacji artystycznej i pedagogiki oraz podobnych działań wspomagających rozwój osobowy siebie i innych, prognozować przebieg i skutki planowanych działań, właściwie dobierać i przystosowywać istniejące i opracowywać nowe metody, techniki i narzędzia; indywidualizować pracę z dzieckiem; diagnozować potrzeby, możliwości i zdolności ucznia;	P7S_UW	sU_02 sU_03 sU_04 sU_05 sU_08 sU_09 sU_10 sU_13 sU_14
K_U04	posługiwać się wiedzą dotyczącą prawnych, etycznych i ekonomicznych zasad i norm w zakresie planowania i realizowania zaawansowanych działań artystycznych, edukacyjnych lub innych dotyczących wspomagania rozwoju opartych na technikach arteterapeutycznych;	P7S_UW	
K_U05	konstruować projekty badawcze z zakresu sztuk pięknych i nauk humanistycznych i stosowanych nauk społecznych w zakresie	P7S_UW	

	<p>edukacji artystycznej i pedagogicznej: formułować i testować hipotezy związane z problemami badawczymi, dobrać odpowiednie metody i narzędzia badawcze, opracowywać wyniki badań, formułować wnioski, dokonywać ich twórczej prezentacji, w mowie, piśmie i odpowiednich do danej dziedziny artystycznej form wypowiedzi wizualnej;</p>		
K_U06	<p>komunikować się ze specjalistami i osobami spoza środowiska sztuki i pedagogiki przy pomocy zaawansowanych technik i kanałów informacyjno-komunikacyjnych, czynnie uczestniczyć w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych ze sztuką i pedagogiką, precyzyjnie prezentować własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonywać oceny innych stanowisk;</p>	P7S_UK	
K_U07	<p>posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego ze szczególnym uwzględnieniem terminologii z zakresu dziedzin dotyczących kierunku studiów oraz poprawnie posługiwać się językiem polskim;</p>	P7S_UK	sU_12
K_U08	<p>kierować pracą zespołu, w tym: planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań artystycznych, pedagogicznych lub podobnych w zakresie wspomagania rozwoju osobistego siebie i innych, także o charakterze interdyscyplinarnym, współpracować z innymi w ramach prac zespołowych;</p>	P7S_UO	sU_06 sU_07 sU_11
K_U09	<p>samodzielnie planować i realizować program własnego rozwoju osobowego i zawodowego jako artysty i nauczyciela, w tym doskonalić wiedzę i umiejętności, poznane techniki warsztatowe poprzez umiejętne, systematyczne, konsekwentne</p>	P7S_UU	sU_15

	dalsze indywidualne ćwiczenia, a także inspirować uczestników procesów artystycznych i pedagogicznych oraz w zakresie arteterapii do planowania i realizowania własnego rozwoju i uczenia się przez całe życie;		
KOMPETENCJE SPOŁECZNE (absolwent jest gotów do:)			
K_K01	poszukiwania związków sztuki z możliwością reagowania na problemy współczesnego świata (zrównoważony rozwój, zagrożenia ekologiczne)	P7S_KR	
K_K01	krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych oraz innych specjalistów, kreatywnego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów	P7S_KK	
K_K02	świadomego podejmowania zobowiązań społecznych, związanych z realizacją zadań zawodowych nauczyciela i edukatora arteterapeuty, inspirowania i organizowania działalności innych ludzi na rzecz środowiska społecznego, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P7S_KO	sK_02 sK_03 sK_04 sK_05 sK_06
K_K03	odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej artysty, w tym: nieustannego doskonalenia warsztatu artystycznego, pogłębiania świadomości współczesnej roli społecznej artysty, komunikowania i inicjowania działań artystycznych w społeczeństwie, w tym przy użyciu nowoczesnych technologii, dbania o zachowania dziedzictwa kulturowego	P7S_KR	
K_K04	odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością edukacyjną, w tym: przestrzegania zasad etyki zawodowej, dostrzegania i formułowania dylematów moralnych związanych z własną rolą zawodową i rolą innych specjalistów, podtrzymywania etosu zawodu i	P7S_KR	sK_01

	podejmowania działań nad rozwijaniem dorobku naukowego w zakresie edukacji artystycznej		
--	---	--	--

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Stefan Paruch	dr hab./prof. APS/ Dyrektor Instytut Edukacji Artystycznej APS
Magdalena Świercz-Wojteczek	dr/Z-ca Dyrektora Instytutu Edukacji Artystycznej APS
Agnieszka Bieńkowska	dr/ Dyrektor studiów
Sylwia Galanciak	dr/ Dyrektor studiów
Agnieszka Kwiatkowska-Zwolan	dr hab./prof. APS/koordynator praktyk studenckich w IEA
Magdalena Durda-Dmitruk	dr/adiunkt/kurator galerii APS
Magdalena Janota-Bzowska	dr/adiunkt/opiekun koła naukowego
Zbigniew Wąsaszewski	dr/adiunkt
Paweł Jakowlew	sekretarz

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	4
Prezentacja Uczelni	21
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	22
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	22
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.....	28
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	46
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	55
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	81
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku.....	85
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	91
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	102
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach.....	118
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	119
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	126

Prezentacja Uczelni

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie to Uczelnia o stuletniej tradycji, powstała z inicjatywy i dzięki staraniom Marii Grzegorzewskiej w 1922 roku, kiedy to Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podjęło decyzję o połączeniu Państwowego Seminarium Pedagogiki Specjalnej oraz Instytutu Fonetycznego im. Jana Siestrzyńskiego, powołując Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej (PIPS).

Misją Akademii jest przygotowanie specjalistów wykonujących zawody zaufania publicznego, w duchu poszanowania godności człowieka - niezależnie od stopnia jego sprawności, z troską o przestrzeganie praw człowieka, zrozumienia i akceptacji dla odmienności, traktowania niepełnosprawności jako niezbywalnego elementu ludzkiej kondycji oraz włączania osób z niepełnosprawnościami jako równoprawnych obywateli w życie społeczeństwa.

Obecnie na wszystkich kierunkach APS, na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, studiuje blisko 4000 studentów. Uczelnia prowadzi także wiele studiów podyplomowych, w tym kwalifikacyjnych. W ramach programu Erasmus+ APS utrzymuje kontakty z 48 uczelniami zagranicznymi. Jednostki Uczelni aktywnie uczestniczą w realizacji przedsięwzięć badawczych z obszarów takich jak pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, sztuka.

Intencją Akademii jest wykształcenie świątłych i twórczych profesjonalistów, dbających zarówno o rozwijanie własnej osobowości, zamiłowań naukowych i zawodowych umiejętności praktycznych, jak i troszczących się o wszechstronny rozwój osób i środowisk, na rzecz których będą pracować. Jako ośrodek akademicki APS ma ambicje wzbogacania swego potencjału badawczego i dydaktycznego, rozwijania nurtów badań podstawowych i aplikacyjnych oraz doskonalenia warsztatu dydaktycznego. Uczelnia pełni również służebną rolę wobec środowiska lokalnego, poszerzając systematycznie wachlarz usług edukacyjnych i terapeutycznych, oferowanych zarówno przez nauczycieli akademickich, jak i studentów – wolontariuszy. W perspektywie Akademia aspiruje do roli centrum wymiany myśli i idei w zakresie nauk społecznych, zorientowanych na profesjonalne wspieranie ludzi z różnego rodzaju trudnościami, wynikającymi ze stanu zdrowia i sytuacji społecznej.

Od roku akademickiego 2006/2007 APS ma pełne uprawnienia akademickie do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie pedagogika. W tym samym roku w APS uruchomiony został kierunek: *Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych*, a w roku 2010 ówczesny Wydział Nauk Pedagogicznych uzyskała prawo do nadawania tytułu magistra sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. W roku akademickim 2017/2018 uruchomione zostały Interdyscyplinarne Studia w zakresie Psychologii i Socjologii, a w roku 2019/2020 rozpoczęła działalność Szkoła Doktorska. Od roku 2019 w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej działa *Rada Dyscypliny Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki*, która jest ciałem opiniodawczo-doradczym rektora. Główną funkcją Rady jest wspieranie rektora w wyznaczaniu polityki naukowej i kierunku rozwoju dyscypliny. Obecnie, na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych studiuje, według stanu na koniec semestru zimowego 2021/22, **149** studentów w trybie stacjonarnym (**90** lic., **59** mgr). Od października 2019 roku, po zmianie struktury Uczelni wynikającej z reformy Szkolnictwa Wyższego, za prowadzenie zajęć dydaktycznych na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych odpowiada Instytut Edukacji Artystycznej. W IEA zatrudnionych jest na pełnym etacie **25** pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych, w tym **21**, którzy zadeklarowali dyscyplinę *Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki*. W ramach Instytutu funkcjonują dwie katedry i dwa zakłady: Katedra Malarstwa, Katedra Grafiki i Rzeźby, Zakład Działań Wizualnych i Arteterapii, Zakład Teorii i Historii Sztuki.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Związek koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni

Koncepcja kształcenia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuki plastycznych została opracowana w oparciu o Misję Uczelni i Strategię Rozwoju Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej i jest kontynuacją założeń programu realizowanego w Instytucie Edukacji Artystycznej od roku 2006 na studiach I stopnia i pogłębionego w zakresie studiów II stopnia od roku 2010, gdy Uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia studiów magisterskich.

Misję i strategię rozwoju uwzględniliśmy zarówno w programie studiów, jak i w sylwetce absolwenta. Odpowiadając na zobowiązania w nich zawarte kształcimy do sztuki, dla sztuki i przez sztukę. W tym duchu, na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, przygotowujemy absolwentów do bycia nauczycielami, artystami, aktywnymi i kompetentnymi pracownikami kultury i gospodarki, specjalistami w kreatywnym posługiwaniu się obrazem, w obszarach edukacji, sztuki, a także arteterapii. Artystyczne studia nauczycielskie są więc wprost praktyczną odpowiedzią na zobowiązania zawarte w Misji Uczelni.

Prowadzimy zajęcia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych w dwustopniowej formule (studia licencjackie, studia magisterskie). Wyjątkowość naszego kierunku polega na tym, że oprócz nabywania kompetencji artystycznych umożliwiamy w ciągu 5 lat (3 lata st. lic. i 2 lata st. mgr) uzyskanie uprawnień nauczycielskich. Umożliwiamy spersonalizowanie kształcenia do indywidualnych potrzeb studenta poprzez wybór jednego z modułów.

Na studiach pierwszego stopnia oferujemy dwie ścieżki nauczania. Pierwszy, moduł Media cyfrowe przeznaczony jest dla osób zainteresowanych poszerzeniem i pogłębieniem umiejętności posługiwania się mediami cyfrowymi. W połączeniu z zajęciami z grafiki wydawniczej i projektowania graficznego zapewnia przygotowanie do pracy w wolnych zawodach artystycznych. Drugi, Moduł Arteterapia umożliwia poszerzenie i wzbogacenie kompetencji pedagogicznych o znajomość technik arteterapii w stymulowaniu pracy uczniów. W połączeniu z warsztatami z umiejętności interpersonalnych uczy profesjonalnej pracy z grupą oraz daje narzędzia rozwiązywania sytuacji konfliktowych i obniżania poziomu stresu. Rozbudowuje możliwości pracy zawodowej o bycie arteterapeutą w instytucjach opieki psychiatrycznej, jak też o świadczenie usług w zakresie zajęć arteterapeutycznych. Zwłaszcza w tym ostatnim obszarze szczególnie mocno nawiązujemy do tradycji Akademii, która od swoich początków wychodziła naprzeciw potrzebującym, w tym osobom z niepełnosprawnościami czy osobom w kryzysie.

Na studiach drugiego stopnia analogicznie dostępne są dwie ścieżki do wyboru. Moduł Artystyczny daje szansę na maksymalny rozwój umiejętności plastycznych i zdolności artystycznych, poszerzając program specjalności o sztukę w przestrzeni publicznej (np. graffiti, mural, performance), sztukę nowych mediów i współczesne działania artystyczne (instalacje audiowizualne, intermedia, land art itp.). Moduł Arteterapeutyczny rozbudowuje warsztat umiejętności pedagogiczno-wychowawczych o zaawansowane techniki arteterapeutyczne i elementy socjoterapii, rozwijając umiejętność pracy z grupą i radzenie sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi, zwłaszcza na gruncie współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych i społecznych, z wykorzystaniem terapeutycznego oddziaływania poprzez sztukę i stymulowania plastycznej ekspresji twórczej. Program umożliwia uzyskanie umiejętności i kompetencji artysty wizualnego.

Zakładane na kierunku efekty uczenia odnoszą się w znaczącej części do dziedziny Sztuka, w dyscyplinie Sztuki piękne i konserwacja dzieł sztuki. W Instytucie pracują artyści i naukowcy o uznanej w kraju renomie, specjaliści w takich dziedzinach jak: malarstwo, grafika, rzeźba, multimedia, fotografia, historia i teoria sztuki, psychologia twórczości oraz arteterapia - swój dorobek wielokrotnie potwierdzający na wystawach, konferencjach i sympozjach o wysokiej randze. W roku 2022 za osiągnięcia poddane Ewaluacji Dorobku Artystycznego za lata 2017-2021 – kierunek otrzymał od ekspertów MEiN kategorię A. Potwierdzone w ocenie

wysokie kwalifikacje kadry gwarantują właściwą realizację założonych celów dydaktycznych i gwarantują wysoką jakość prowadzonych zajęć.

Związek kształcenia z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową i artystyczną

Instytut Edukacji Artystycznej włącza się w rozwijanie potencjału naukowego i dydaktycznego APS, realizując programy badawcze łączące sztukę z poznaniem kultury, prowadząc badania nad wspomaganie rozwoju drugiego człowieka poprzez oddziaływanie sztuki oraz badając efektywność nauczania plastyki; efekty badań wykorzystuje do doskonalenia warsztatu dydaktycznego w zakresie sztuk wizualnych, pedagogiki i arteterapii.

Projekty artystyczno-badawcze

Najważniejsze projekty badawcze realizowane w ostatnich 5 latach to:

Jikihitsu, kilkuczęściowy, interdyscyplinarny, międzynarodowy projekt artystyczno-naukowy podejmował po raz pierwszy na tak szeroką skalę dyskusję na temat współczesnych relacji polsko-(europejsko)-japońskich. Dzięki niemu doszło do spotkania artystów i naukowców z Polski, Japonii i Francji - wzajemnej wymiany inspiracji, która poskutkowała nowymi cyklami dzieł artystycznych, publikacjami (w tym: monografia naukowa, katalogi wystaw) i kolejnymi odsłonami współpracy (rezydencje artystyczne – jedna zrealizowana, kolejne w przygotowaniu a także, planowaną w Japonii /Ushimado/, w 2023 r. międzynarodową konferencją *Jikihitsu. Sygnatura artysty. cz. II*). Pokonferencyjna publikacja w języku angielskim: *Poland-Japan* udostępniona jest na uczelniach oraz w instytucjach współuczestniczących w konferencji *Jikihitsu. Sygnatura artysty*. Planowana jest na szerszą skalę współpraca międzyuczelniana, wystawy i rezydencje artystyczne. Projekt finansowany z grantu MEiN.

Lwy i Syreny / Löwen und Meerjungfrauen. Wystawa dorobku artystycznego i pedagogicznego Instytutów Edukacji Artystycznej z Warszawy i Lipska pokazana w przestrzeni Neuen Augusteum, Kustodie der Universität Leipzig 25.10.2019-24.01.2020, prezentowała efekty sześciu lat współpracy obu jednostek, oraz zainicjowała szereg kolejnych wydarzeń. Wystawa oraz działania towarzyszące, wpłynęły na zmianę w obszarze wzajemnego postrzegania obywateli Polski i Niemiec, niwelowały negatywny obraz sąsiadów, łamały stereotypy wśród młodzieży i studentów. Wpłynęły na postrzeganie dialogu międzykulturowego pomiędzy Polską a Niemcami w międzynarodowym środowisku studentów i wykładowców Uniwersytetu w Lipsku. Odnowiły kilkudziesięcioletnią tradycję wymiany kulturalnej między oboma krajami w instytucjach kultury miasta Lipsk. Umocniły pozycję poszczególnych artystów związanych z IEA APS w międzynarodowym obiegu artystycznym. Wpłynęły na program dydaktyczny na kierunku np. poprzez wizyty wykładowców niemieckich, warsztaty prowadzone w ramach programu Erasmus *Shape and Places 2019* (prof. A. Wendt, A. Froberg), *History Moments, 2021* (prof. V. Landau), czy umiędzynarodowienie poprzez wizytę prof. A. Wendta w IEA (*the Wall, 2021, 60 godz.*)

Projekty badawcze realizowane w ramach grantów wewnętrznych Uczelni:

- 2017 dr M. Kiesner; Recepcja dziedzictwa architektury modernistycznej we współczesnych działaniach wizualnych; BSTP 2/17-I;
- 2018 prof. dr hab. J. Stasiak, *Jikihitsu. Sygnatura artysty*; BSTP 1/18-I;
- dr M. Durda-Dmitruk; Twórczość artystek polskich w Paryżu XX / XXI wieku; BSTP 2/18-I;
- dr hab. S. Paruch; dr M. Masłoń; Wzornik. Narzędzie do nauki posługiwania się obrazem; BSTP 30/18-I D;
- 2019 dr M. Durda-Dmitruk; Obecność tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej; BSTP 1/19-I
- dr M. Masłoń; VR GOES ART. Rzeczywistość wirtualna jako narzędzie kreacji artystycznej; dr M. Izert; Prototypowanie narzędzi synestetycznych; BSTP 6/19-I;
- dr M. Janota-Bzowska, Spotkanie z mistrzem - dyskusje w obszarze sztuk pięknych; BSTP 19/19-I
- 2020 mgr A. Wójcik; "Oddychadło"; BNS 126/20;
- 2021 dr M. Durda-Dmitruk, Motyw kimona w twórczości wybranych artystek jako ślad obecności tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej; BNS 119/21;

- 2021 prof. dr hab. J. Stasiak, *Obrazy na jedwabiu Joanny Stasiak a tradycja malarstwa japońskiego*; BNS 120/21.

Wydawnictwa monograficzne:

- dr Magdalena Durda-Dmitruk, *ANTONI ANATOL WĘCŁAWSKI (1891-1985) między fotografią zawodową a artystyczną*, wyd. Galeria im. Ślędzińskich w Białymstoku, Białystok 2018;
- dr hab. M. Kiesner, *Miasto przed burzą*, Wydawnictwo APS, Warszawa 2018;
- dr M. Janota-Bzowska, *Spotkanie z mistrzem - dyskusje w obszarze sztuk pięknych*, Wydawnictwo APS, Warszawa, 2019;
- dr M. Durda-Dmitruk (red.), *Poland-Japan. Contemporary Art. And Artistic Relation*, Polish Institute of World Art Studies, Tako, Warszawa 2019.
- prof. W. Bieńkuński, *Wiesław Bieńkuński. Grafika. Malarstwo. Rysunek. Techniki własne i kombinowane*, Wydawnictwo APS, Warszawa 2020;
- dr hab. S. Paruch, dr M. Masłoń, *Wzornik. Narzędzie do nauki posługiwania się obrazem*, Wydawnictwo APS, Warszawa 2022.

Pracownicy Instytutu mają bardzo bogaty dorobek wystawienniczy, wysoko oceniony przez ekspertów powołanych przez MEiN do Ewaluacji dorobku naukowego i artystycznego za lata 2017-21. Zgłoszonych do oceny zostało 47 wybranych osiągnięć, z czego 5 uzyskało maksymalną ocenę 200 pkt., aż 17 uzyskało 150 pkt., osiągnięcia dwóch osób to 125 pkt., a 10 pracowników: 100 pkt. Oznacza to, że znaczna część osiągnięć miała charakter wybitny lub były to dzieła o wysokich walorach artystycznych, a ich popularyzacja i upublicznienie były realizowane w obiegu międzynarodowym. Docenione utwory artystyczne reprezentowały wszystkie obszary działalności (malarstwo, rzeźba, grafika, fotografia, multimedia). Potwierdzone zostały w ten sposób kompetencje naszych pracowników do prowadzenia zajęć artystycznych.

Realizowane projekty artystyczno-badawcze, wystawiennicze oraz z obszaru edukacji artystycznej są bezpośrednio związane z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi, a ich wyniki są wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Szczególne znaczenie miał projekt z lat 2016 – 22 *Wzornik. Narzędzie do nauki posługiwania się obrazem* (dr hab. S. Paruch, dr. M. Masłoń), w ramach którego pilotażowe ćwiczenia prowadzone były jako zagadnienia przedmiotu Intermedia i działań Koła Naukowego Miłośników Sztuki, a potem weszły do zestawu ćwiczeń w takich przedmiotach jak: Artystyczny projekt badawczy, Intermedia, Widzenie artystyczne 3. Zapewnia to studentom nie tylko dostęp do najnowszych wyników badań i ustaleń dotyczących studiowanej dyscypliny, ale i możliwość uczestniczenia w prowadzonych przez wykładowców działaniach lub śledzenia ich przebiegu, co stanowi inspirację do podejmowania własnych inicjatyw artystycznych.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, w ramach procesu kształcenia odbywa się poprzez udział studentów w wystawach, w zewnętrznych projektach artystycznych (np. *Wzornik. Narzędzie do nauki posługiwania się obrazem, więcej o projekcie na str. 61 w kryterium 4*), seminariach i sympozjach oraz w ramach praktyk w szkołach, placówkach kultury i instytucjach wspomagania rozwoju czy osób w kryzysie. Na I stopniu studiów obowiązkowe są praktyki: Praktyka asystencko-pedagogiczna w edukacji artystycznej, Praktyka w szkole podstawowej, Praktyka w placówkach edukacyjnych; na II stopniu: Praktyka w szkole ponadpodstawowej, Praktyka w placówkach terapeutycznych lub Praktyka w instytucjach kultury (*więcej o praktykach na str. 32 w kryterium 2/Praktyki studenckie*). Ważne w dydaktyce są wizyty w pracowniach artystów i lekcje muzealne w ramach przedmiotów teoretycznych. Szczególnie istotne są działania w ramach dwóch istniejących przy instytucie studenckich kół naukowych (Koło Naukowe Arteterapii, Koło Naukowe Miłośników Sztuki), gdzie w zasadzie wszystkie aktywności dzieją się na styku dydaktyki, nauki rozumianej jako

działalność artystyczna i działań w obszarach społecznych (*więcej o Kołach Naukowych na str. 102 w kryterium 8*).

Wartym wyróżnienia elementem są wystawy końcoworoczne. Przestrzenie dydaktyczne siedziby Instytutu zamieniają się w galerię. Coroczny pokaz efektów kształcenia zawiera najbardziej reprezentatywne prace, charakterystyczne ćwiczenia, projekty zbiorowe studentów. Nowością w ostatnim czasie są próby wyjścia poza obręb Uczelni. Pokazy organizowane są w porozumieniu z Ochockim Ośrodkiem Kultury w wystawienniczych przestrzeniach dzielnicy Ochota (Wystawa Kończoworoczna 2022, Garden Party).

Drugą prezentacją dokonań o podobnym charakterze, tym razem dotyczącą absolwentów, stanowią coroczne wystawy dyplomów artystycznych w Galerii APS, w głównym budynku Uczelni. Wydarzenie prezentujące dorobek studentów poza siedzibą Instytutu zostało na stałe wpisane w kalendarz imprez.

Galeria APS istnieje od samego początku funkcjonowania Instytutu. Służy współpracy zagranicznej, ogólnopolskiej, międzyuczelnianej, jak i lokalnej. W jej przestrzeni odbywają się także warsztaty i spotkania z artystami, profesorami, naukowcami z różnych dyscyplin, art-edukatorami, studentami czy lokalną społecznością.

Sylwetka Absolwenta studiów pierwszego stopnia

Absolwent studiów na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych posiada, właściwe dla licencjata kierunku, kompetencje zawodowe, w szczególności dysponuje wiedzą i umiejętnościami wykwalifikowanego plastyka oraz jest przygotowany do podjęcia pracy w ośrodkach i instytucjach kultury, sztuki i edukacji pozaszkolnej, jak też drukowanych i elektronicznych mediach wizualnych oraz w reklamie wizualnej. Kształcenie na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych ogniskuje się wokół dwóch współbieżnie realizowanych celów: rozwijania twórczej wrażliwości i umiejętności artystycznych studentów – na poziomie dyplomu w specjalności plastycznej (malarstwo, grafika, rzeźba, inne media wizualne) – oraz przygotowania do pracy z ludźmi dla wspierania ich rozwoju osobistego bądź udzielania wsparcia i pomocy w sytuacjach kryzysowych przez wykorzystanie profesjonalnej znajomości sztuk. Oprócz umiejętności artystycznych, absolwent kierunku posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje pedagogiczne. Studia uprawniają do kontynuacji kształcenia nauczycielskiego na studiach drugiego stopnia, po ukończeniu których absolwenci uzyskują uprawnienia pedagogiczne do pracy w szkole w charakterze nauczyciela. Absolwent na rynku pracy wykazuje się niezbędną wiedzą oraz umiejętnościami do samodzielnego prowadzenia działalności artystycznej, świadczenia pracy pedagogicznej lub usług, animowania kultury współczesnej bądź życia społecznego, w zakresie i środkami sztuk wizualnych. Typowe ścieżki kariery zawodowej absolwentów kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych to: artysta plastyk (twórczość własna), animator (działań społecznych i ośrodków kultury), grafik (w wydawnictwach, agencjach reklamowych), projektant graficzny, fotograf. Absolwent uzyskuje tytuł zawodowy licencjata uprawniający do podjęcia studiów II stopnia. Absolwenci studiów I stopnia, kontynuujący naukę na studiach II stopnia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, uzyskują uprawnienia do zatrudnienia na stanowisku nauczyciela plastyki w szkołach podstawowych oraz prowadzenia zajęć z 7. obszaru sztuk wizualnych w szkołach ponadpodstawowych, zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Sylwetka Absolwenta studiów drugiego stopnia

Absolwent studiów II stopnia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych cechuje się w pełni i świadomie ukształtowaną osobowością twórczą. Walory osobiste i wysokie umiejętności artystyczne, w połączeniu z wiedzą przedmiotową oraz kompetencjami społecznymi, umożliwiają podejmowanie przez niego zadań wymagających kreatywności i zdecydowania. Absolwent, który wybrał moduł artystyczny,

jest w pełni przygotowany do prowadzenia indywidualnej działalności twórczej jako artysta, pracy w instytucjach zarządzających kulturą i zajmujących się promocją sztuki oraz na rynku artystycznym, indywidualnej 7. działalności pedagogicznej (warsztaty plastyczne, arteterapia). Absolwent, który wybrał moduł arteterapia, posiada ponadto wiedzę o psychologicznych oraz metodologicznych podstawach terapeutycznych oddziaływań przez sztuki plastyczne. W trakcie studiów nabywa umiejętność formułowania celu, planu oraz oceny założeń podjętej działalności terapeutycznej. Zdobycie przygotowanie umożliwiające dalszy rozwój w wybranym kierunku arteterapii oraz zyskuje umiejętności skutecznego i świadomego posługiwania się działaniami plastycznymi w pracy z osobami potrzebującymi wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem procesów grupowych/ oddziaływań socjoterapeutycznych. Studenci, którzy na studiach drugiego stopnia kontynuowali kształcenie pedagogiczne (nauczycielskie) w ramach specjalności: Edukacja artystyczna

w zakresie sztuk plastycznych - kontynuacja, uzyskują nie tylko poszerzenie kompetencji w zakresie nauczania plastyki, ale też, zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli, uzyskują uprawnienia pedagogiczne do pracy w szkołach i placówkach systemu oświaty w charakterze nauczyciela.

Program studiów spełnia wymagania, określone we właściwych regulacjach prawnych, ogólnopolskich i uczelnianych, co gwarantuje jego poprawność i zgodność z przyjętymi standardami kształcenia, zwłaszcza do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2019 roku poz. 1450). Jego konstrukcja jest otwarta na umiędzynarodowienie kształcenia, co przy dynamicznym rozwoju współpracy międzynarodowej, realizowanej przez Instytut Edukacji Artystycznej APS, stwarza znaczącą szansę edukacyjną dla studentów kierunku. Program jest szczególnie w swoim podwójnym charakterze, poprzez ukierunkowanie na przygotowanie nauczycieli, którzy są artystami lub patrząc na odwrót - twórcami posiadającymi kompetencje pedagogiczne. Pięcioletnie studia, zrealizowane w dwustopniowym trybie, w ramach specjalności nauczycielskiej, dają uprawnienia do pracy w szkole. Wiedza, umiejętności i kompetencje, nabywane w ramach przedmiotów z obszaru sztuki i nauki o sztuce, pozwalają absolwentom kontynuować działania twórcze w społecznej przestrzeni kultury. Przygotowanie z obszaru psychologii, choć reprezentowanej w dydaktyce w mniejszym stopniu, jest dopełnieniem kompetencji potrzebnych do przygotowania osób pracujących w zawodach zaufania publicznego, świadczących usługi w zakresie wspomaganie rozwoju osobistego. Dwie ścieżki kompetencyjne na studiach pierwszego stopnia studiów licencjackich (media cyfrowe, arteterapia) i dwie ścieżki na studiach magisterskich II stopnia (sztuka i arteterapia) powodują, że student może wybrać konkretną drogę rozwoju, w różnorodnym i przyjaznym środowisku. Każdy etap studiów wieńczy dyplom, który składa się z części artystycznej, mającej formę dzieła plastycznego przygotowanego w pracowni artystycznej, a także części teoretycznej, przygotowanej podczas seminarium teoretycznego. Rozbudowany tekst teoretyczny, powstający równoległe do dzieła artystycznego jest elementem wyróżniającym nasze prace dyplomowe – zarówno licencjackie, jak i magisterskie.

Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych została przyporządkowana do obszarów kształcenia w zakresie: sztuki, nauk humanistycznych, nauk społecznych. W ich obrębie wskazano dziedziny sztuk plastycznych, nauk humanistycznych, społecznych. Efekty uczenia się dla kierunku odnoszą się do dyscyplin: sztuki piękne i konserwacja dzieł sztuki, nauki o sztuce, pedagogika, psychologia.

Zauważyć jednak należy, że wspólny dla wszystkich absolwentów standard wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, określony w programie, w postaci założonych dla kierunku efektów kształcenia, w miarę potrzeb, możliwości i zainteresowania studentów jest poszerzany o stan badań naukowych w zakresie dyscypliny sztuki filmowe i teatralne, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki socjologiczne.

Efekty uczenia się, zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami uczenia się dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/którego kierunku ten został przyporządkowany, określonymi w Polskiej Ramie Kwalifikacji. Efekty sformułowane zostały w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 68 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 ze zmianami), efekty uczenia się są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach

wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty uczenia się, zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności, zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych, niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji. Efekty uczenia się, zakładane dla kierunku, są spójne z wybranymi efektami uczenia się

dla wskazanych powyżej obszarów kształcenia, jak też właściwie dostosowane do obu poziomów kształcenia i odpowiadają wymogom profilu ogólnoakademickiego, określonym przez Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218) oraz zostały sformułowane w zrozumiały i umożliwiający weryfikację ich osiągnięcia sposób.

Efekty uczenia się, wskazane przez akty prawne, regulujące standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, zostały w pełni uwzględnione w programie kształcenia dla specjalności nauczycielskich.

Podstawy prawne:

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478);

Rozporządzenia Ministra Nauki i szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2021 r. poz. 661);

Statut Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 16 maja 2019 r., którego tekst jednolity stanowi załącznik do Uchwały nr 216/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 30 czerwca 2021 r.;

Uchwała nr 201/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 30 czerwca 2021 w sprawie wytycznych do projektowania programów studiów na studia pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich;

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Dobór treści kształcenia i powiązanie ich z kierunkowymi efektami uczenia i dyscypliną sztuki plastyczne konserwacja dzieł sztuki:

Program studiów został przyjęty Uchwałą nr 324/2022 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 16 marca 2022 roku. Korektę redakcyjną i techniczną zatwierdziła Uchwała nr 442/2022 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 28 września 2022 roku w sprawie programu studiów na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, profil ogólnoakademicki. Program umożliwia studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się określonych w Polskiej Ramie Kwalifikacji – poziom 6 (dla studiów I stopnia) i 7 (dla studiów II stopnia).

Program studiów został tak przygotowany, aby wyposażyć absolwenta w wiedzę, umiejętności i kompetencje możliwie wszechstronne i pozwalające elastycznie i efektywnie funkcjonować w środowisku zawodowym. Oznacza to, że będzie on potrafił w sposób pogłębiony analizować zjawiska i procesy twórcze, będzie miał wypracowany warsztat artystyczno-badawczy oraz będzie kompetentnie komunikować się z otoczeniem.

Duża część zajęć z programu studiów dla pierwszego i drugiego stopnia jest powiązana z działalnością artystyczno-naukową pracowników Instytutu Edukacji Artystycznej, aktywnych w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki oraz nauki o sztuce. Należą do nich:

Na studiach pierwszego stopnia:

Psychologia twórczości, Propedeutyka pracy nauczyciela, Metodyka edukacji plastycznej w kształceniu przedmiotowym, Metodyka projektów edukacyjno-artystycznych w szkole, Metodyka działań edukacyjnych i udziału ucznia w życiu kulturalnym, Historia sztuki, Wybrane zagadnienia sztuki współczesnej, Film w kulturze, Malarstwo, Grafika, Fotografia, Projektowanie graficzne, Rzeźba, Techniki multimedialne, Techniki fotograficzne i filmowe, Wybrane zagadnienia arteterapii, Techniki arteterapeutyczne, Projektowanie dla edukacji, Wideo i działania w przestrzeni, Montaż filmowy, Współczesne sztuki audiowizualne.

Na studiach drugiego stopnia:

Metodyka nauczania nowych mediów, Metodyka edukacji artystycznej – wybrane zagadnienia, Animacja i promocja kultury, Relacje mistrz - uczeń w pedagogice i sztuce, Analiza dzieła sztuki, Myśli o sztuce XX i XXI wieku, Współczesne obszary sztuki, Edukacyjny projekt badawczy, Widzenie artystyczne – 1 i 2 w zakresie grafiki, malarstwa, grafiki, rzeźby, fotografii, Projekty intermedialne, Miksmedia (warsztaty tutoringowe), Psychologiczne podstawy arteterapii, Arteterapia w praktyce, Arteterapia w teorii, Artystyczny projekt badawczy, Krytyka artystyczna, Współczesne działania artystyczne, Sztuka w przestrzeni publicznej, Sztuka nowych mediów.

Wyżej wymienione zajęcia prowadzą nauczyciele akademicki, którzy w swoich badaniach naukowych poruszają omawianą na nich problematykę:

Przedmioty z obszaru historii i teorii sztuki oraz krytyki artystycznej: dr Magdalena Janota-Bzowska, dr Magdalena Durda-Dmitruk, dr Zbigniew Wałaszewski, dr Przemysław Radwański.

Przedmioty z obszaru antropologii kultury: dr Zbigniew Wałaszewski, dr Przemysław Radwański.

Przedmioty z obszaru sztuk wizualnych: prof. Joanna Stasiak, prof. Wiesław Bieńkuński, dr hab. Stefan Paruch, dr hab. Grzegorz Gwiazda, dr hab. Maciej Zychowicz, prof. Grzegorz Mroczkowski, dr hab. Maria Kiesner, dr hab. Agnieszka Kwiatkowska-Zwolan, dr Monika Masłoń, dr Anna Wójcik, dr Magdalena Świercz-Wojteczek, dr Jarema Drogowski, dr Karol Pałka, dr Łukasz Niewiadomski.

Przedmioty z zakresu metodyki edukacji artystycznej, pedeutologii i działań animacyjnych: dr Przemysław Radwański, dr hab. Maria Kiesner, dr Magdalena Świercz-Wojteczek, dr Magdalena Janota-Bzowska.

Przedmioty z obszaru psychologii twórczości i arteterapii: dr Aleksandra Chmielnicka-Plaskota, mgr Michalina Izert, dr Radosława Kompowska-Marek.

Harmonogram realizacji programu studiów, formy zajęć

Studia pierwszego stopnia:

Studia pierwszego stopnia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych trwają sześć semestrów (trzy lata). Program umożliwia rozwój osobistych uzdolnień i predyspozycji artystycznych (uprawnienia artysty-plastyka), łącząc kompetencje w zakresie plastyki z uzyskaniem kompetencji psychologiczno-pedagogicznych. Zapewnia wszechstronne poznanie i opanowanie klasycznych (malarstwo, rysunek, grafika warsztatowa, rzeźba) i współczesnych (fotografia, film, grafika komputerowa) mediów sztuk wizualnych. Program umożliwia także spersonalizowanie kształcenia do indywidualnych potrzeb studenta poprzez wybór jednego z dwóch modułów kompetencyjnych (media cyfrowe i arteterapia). Program studiów obejmuje przedmioty fundamentalne (F – 1830 godzin, 169 ECTS), realizowane przez wszystkich studentów w kolejnych latach nauki. Wśród nich są przedmioty kształcenia ogólnego, niezwiązane ściśle z dziedziną sztuk plastycznych. Zaliczają się do nich: Technologia informacyjna, Wychowanie fizyczne, Przedsiębiorczość i rynek pracy, Wybrane zagadnienia prawa, a także zajęcia z zakresu Pierwszej pomocy przedmedycznej.

Przedmioty fundamentalne stanowią także ważną podstawę merytoryczną późniejszych przedmiotów specjalistycznych. Wśród zajęć tego rodzaju wymienić należy: Filozofię z elementami logiki, Wprowadzenie w kształcenie akademickie, Etykę oraz Etykę zawodu.

Kompetencje językowe są rozwijane w trakcie lektoratów obejmujących 4 semestry nauki. Lektoraty pogłębiają znajomość struktur gramatycznych, wzbogacają słownictwo, a także wprowadzają w terminologię obcojęzyczną z zakresu dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty uczenia. Prowadzą do osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie B2.

Przygotowanie merytoryczne do zawodu nauczyciela plastyki:

Wspólna dla wszystkich studentów kierunku jest także realizacja przedmiotów psychologiczno-pedagogicznych przygotowujących do zawodu nauczyciela (195 godzin, 15 ECTS), które umożliwiają uzyskanie kompetencji oraz uprawnień pedagogicznych absolwentom kierunku po studiach I i II stopnia. W ramach tej grupy przedmiotów realizowane są: Podstawy psychologii z elementami psychologii rozwoju człowieka, Warsztaty umiejętności interpersonalnych, Psychologiczne podstawy uczenia i wychowania, Psychologia twórczości, Komunikacja w szkole, Poradnictwo edukacyjno-zawodowe, Podstawy pedagogiki w pracy nauczyciela, Propedeutyka pracy nauczyciela, Psychospołeczne aspekty niepełnosprawności z uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych.

Do przedmiotów fundamentalnych na studiach I stopnia zaliczają się również przedmioty dotyczące tzw. przygotowania dydaktycznego do nauczania plastyki i prowadzenia zajęć z animacji społeczno-kulturowej w zakresie sztuk wizualnych (195 godzin, 20 ECTS), związane merytorycznie z metodyką szeroko rozumianej edukacji artystycznej, takie jak: Emisja głosu, Autoprezentacja i praktyka występów publicznych, Dydaktyka z ewaluacją wyników kształcenia.

Dydaktyka przedmiotowa jest nauczana na kierunku w ramach: Metodyki edukacji plastycznej w kształceniu przedmiotowym, Metodyki projektów edukacyjno-artystycznych w szkole, Metodyki działań edukacyjnych i udziału ucznia w życiu kulturalnym, w końcu także - praktyk pedagogicznych. Praktyki zawodowe, zaplanowane zgodnie ze standardami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 25 lipca 2019 roku (Praktyka asystencko-pedagogiczna w edukacji artystycznej - 30 godz., Praktyka w szkole podstawowej - 60 godz., Praktyka w placówkach edukacyjnych - 60 godz.) pomagają zweryfikować zdobytą wiedzę teoretyczną w konkretnych sytuacjach zawodowych oraz kształtować specyficzne umiejętności i kompetencje społeczne wymagane w zawodzie nauczyciela.

Dla studenta Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych bardzo ważne jest nabywanie konkretnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, odnoszących się do dyscypliny wiodącej dla kierunku, w ramach: Rysunku, Malarstwa, Grafiki, Fotografii, Kompozycji, Komunikacji wizualnej, Miksmediów (w formie warsztatów z elementami tutoring), Technik multimedialnych, Projektowania graficznego, Rzeźby, Grafiki wydawniczej, a także zajęć z zakresu: Technik fotograficznych i filmowych, czy Intermediów. Bardzo ważnym elementem tożsamości kierunku jest realizacja dwutygodniowego (60 godz.) Pleneru na I roku studiów licencjackich, który współprowadzony jest z teoretykami sztuki i w unikatowy sposób wskazuje studentom pierwszego roku ważny kontekst teoretyczny praktycznych działań twórczych, oraz Pracowni autorskich 1 i 2, których prowadzącymi są zaproszeni goście, z uznanym dorobkiem naukowo-artystycznym, często wykładowcy zagraniczni.

Program studiów zawiera również przedmioty umożliwiające realizację efektów kształcenia z zakresu teorii i historii sztuki, stanowiące konieczną podbudowę teoretyczną doświadczeń artystycznych. Do tej grupy należą: Historia sztuki, Wybrane zagadnienia sztuki współczesnej oraz Film w kulturze.

Ostatnią grupę przedmiotów fundamentalnych stanowią zajęcia przygotowujące do realizacji pracy dyplomowej, która w Instytucie Edukacji Artystycznej składa się z dwóch części: artystycznej i teoretycznej, powstających pod kierunkiem dwóch promotorów. Opieka merytoryczna artysty i teoretyka sztuki zapewnia wysoką jakość dyplomów licencjackich. Do przedmiotów z wymienionej grupy należą: Licencjacka pracownia artystyczna (4 semestry) oraz Seminarium dyplomowe licencjackie (3 semestry).

Kształcenie w ramach modułów (zajęcia fakultatywne) służy indywidualizacji procesu kształcenia, stwarza możliwość uzupełnienia, poszerzenia lub uzyskania wiedzy z zakresu wybranych przez studenta zagadnień.

Moduł Media Cyfrowe (ATM – 225 godz., 15 ECTS) przeznaczony jest dla osób zainteresowanych poszerzeniem i pogłębieniem umiejętności posługiwania się mediami cyfrowymi (w ramach przedmiotów: Montaż filmowy, Grafika 3D, Wideo i działania w przestrzeni, Współczesne sztuki audiowizualne, Storyboard, Animacja komputerowa i analizowanych zagadnień z zakresu grafiki i animacji komputerowej, filmu cyfrowego, wideo - art. czy druku 3D). W połączeniu z zajęciami z grafiki wydawniczej, projektowania graficznego oraz projektowania dla edukacji zapewnia przygotowanie do pracy w wolnych zawodach artystycznych (np. grafik komputerowy czy fotograf dla agencji reklamowych).

Moduł Arteterapia (MTM – 225 godz., 15 ECTS) umożliwia poszerzenie i wzbogacenie kompetencji pedagogicznych o znajomość technik arteterapii w stymulowaniu pracy uczniów; w połączeniu z warsztatami z umiejętności interpersonalnych uczy profesjonalnej pracy z grupą oraz daje narzędzia rozwiązywania sytuacji konfliktowych i obniżania poziomu stresu. Rozbudowuje możliwości pracy zawodowej o bycie arteterapeutą w instytucjach opieki psychiatrycznej, jak też świadczenie usług w zakresie zajęć arteterapeutycznych. Przedmioty kształtujące unikatowe kompetencje arteterapeutyczne to: Wybrane zagadnienia arteterapii, Elementy psychopatologii i psychologii klinicznej dzieci i młodzieży, Elementy psychoterapii, Działania arteterapeutyczne w instytucjach opieki psychiatrycznej, Techniki arteterapeutyczne, Działania intermedialne w arteterapii.

Studia drugiego stopnia

Studia II stopnia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych trwają cztery semestry (dwa lata). Program realizowany jest w ramach dwóch specjalności: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych - kontynuacja oraz Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Specjalność Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych - kontynuacja jest dedykowana absolwentom kierunku Edukacja artystyczna I stopnia (z przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym do pracy nauczyciela), zaś na drugą ze specjalności mogą zgłaszać się absolwenci innych kierunków studiów. Kierunek pozwala na realizację kształcenia pedagogicznego, rozwijającego kompetencje pedagogiczne w zakresie prowadzenia zajęć plastycznych, a studentom kontynuującym studia nauczycielskie I stopnia na specjalności Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych - kontynuacja, umożliwia uzyskanie uprawnień pedagogicznych do wykonywania

zawodu nauczyciela. Program ukierunkowany jest na spersonalizowany rozwój osobowości studenta, zarówno w odkrywaniu i rozwijaniu własnego potencjału twórczego (artystycznego i/bądź pedagogiczno-wychowawczego), jak też odkrywaniu i budowaniu własnej ścieżki rozwoju osobistego i zawodowego. W kształceniu silny nacisk kładziony jest na partnerskie i zindywidualizowane relacje ze studentem, zarówno w przygotowaniu pedagogicznym, jak i rozwoju artystycznym, na zasadzie relacji mistrz – uczeń w pedagogice i sztuce, budując elastyczny i nakierowany na indywidualny rozwój zestaw przedmiotów, pogłębiających rozumienie sztuki w widzeniu artystycznym, a także warsztat pedagogicznych umiejętności wychodzących naprzeciw cyfrowej współczesności w metodyce nauczania nowych mediów. Indywidualizm kształcenia realizuje się również w możliwości wyboru między dwoma modułami zajęciowymi, poszerzającymi, w wybranym przez studenta obszarze jego profesjonalne kompetencje (moduł artystyczny i arteterapeutyczny).

Przedmioty fundamentalne (855 godzin, 86 ECTS) są realizowane przez wszystkich studentów kierunku i obejmują treści pozwalające uzyskać pogłębioną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne z zakresu sztuk wizualnych oraz wartościową podbudowę teoretyczną i warsztatową dla działań animacyjnych, edukacyjnych i arteterapeutycznych. Wśród przedmiotów z tej grupy wymienić należy: Prawa człowieka i Współczesne nurty filozofii (o charakterze bardziej ogólnym), a także silniej związane z dziedziną wiodącą, jak: Widzenie artystyczne – w odniesieniu do różnych dyscyplin artystycznych (malarstwa, rysunku, grafiki, rzeźby, fotografii), Projekty intermedialne czy Miksmedia (z elementami tutoringu). Grupę przedmiotów fundamentalnych stanowią również zajęcia ukierunkowane na przygotowanie pracy dyplomowej: Seminarium dyplomowe magisterskie (3 semestry) i Magisterska pracownia artystyczna (3 semestry). Kompletności i spójności programu służy uwzględnienie w nim przedmiotów związanych z przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym do pracy nauczyciela: Metodyki edukacji artystycznej (wybrane zagadnienia), Metodyki nauczania nowych mediów, Animacji i promocji kultury, Praktyka w szkole ponadpodstawowej (20 godz.) oraz z kształceniem w zakresie teorii i historii sztuki: Relacje mistrz - uczeń w pedagogice i sztuce, Analiza dzieła sztuki, Myśli o sztuce XX i XXI wieku, Współczesne obszary sztuki czy Edukacyjny projekt badawczy (metoda projektowa).

Zajęcia modułowe mają charakter fakultatywny (po 390 godzin i 38 ECTS).

Moduł Artystyczny daje szansę na maksymalny rozwój umiejętności plastycznych i zdolności artystycznych, poszerzając program specjalności o sztukę w przestrzeni publicznej, sztukę nowych mediów i współczesne działania artystyczne (w ramach takich przedmiotów jak: Współczesne działania artystyczne, Sztuka w przestrzeni publicznej, Sztuka nowych mediów, a także: Artystyczny projekt badawczy, Widzenie artystyczne – 3, Monografia artystyczna – 1). Do zajęć podwyższających kompetencje, w ramach modułu artystycznego należą także: Trening interpersonalny, Artystyczna pracownia autorska, Praktyka w instytucjach kultury (20 godz.).

Moduł Arteterapeutyczny rozbudowuje warsztat umiejętności pedagogiczno-wychowawczych o zaawansowane techniki arteterapeutyczne i elementy socjoterapii, rozwijając umiejętność pracy z grupą i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi, zwłaszcza w kontekście współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych i społecznych, z wykorzystaniem terapeutycznego oddziaływania poprzez sztukę i stymulowania plastycznej ekspresji twórczej. Program umożliwia uzyskanie umiejętności i kompetencji artysty wizualnego. W ramach modułu arteterapeutycznego studenci uczestniczą w: Treningu komunikacji interpersonalnej, Treningu intrapersonalnym, Superwizji, Psychologicznych podstawach arteterapii, Arteterapii w teorii, Warsztatach pracy z grupą, Arteterapii w praktyce, Treningu zadaniowym – 1 oraz ściślej związanych z socjoterapią: Socjoterapii, Programach terapeutycznych, Warsztatach socjoterapeutycznych i Treningu zadaniowym – 2, a także specjalistycznych praktykach w placówkach terapeutycznych (20 godz.).

Umiejętności językowe związane ściśle ze specyfiką kierunku są pogłębiane i weryfikowane podczas konwersatoriów w języku obcym, realizowanych na II roku studiów (30 godz.). Większość zajęć na studiach pierwszego i drugiego stopnia studiów wymaga bezpośredniego kontaktu studenta z nauczycielem akademickim. Zgodnie z Uchwałą Senatu nr 201/2021 programy studiów określają

liczbę ECTS uzyskiwanych podczas zajęć zdalnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W programie studiów I stopnia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, zajęcia realizowane na odległość stanowią nie mniej niż 30 i nie więcej niż 45 godz., zaś w programie II stopnia nie mniej niż 14 i nie więcej niż 30 godzin.

Przedmioty na obu poziomach studiów realizowane są w następujących formach: wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, warsztaty. Część zajęć dotyczących dyplomu może być realizowana jako indywidualna opieka promotorska nad studentem. W programie zastosowano metodę projektową oraz elementy tutoring-u – co dodatkowo wspiera indywidualizację kształcenia. Wykłady służą przekazywaniu wiedzy, prowadzone są przez samodzielnych pracowników naukowych lub adiunktów. Przeznaczone są dla grup od kilkunastu do ok. 40 osób - czyli całego rocznika. Ćwiczenia i warsztaty, oprócz przekazywania wiedzy, mają na celu kształtowanie umiejętności oraz kompetencji praktycznych i społecznych. Niektóre z nich są oceniane, inne zaliczane bez oceny. Kwestię liczebności grup reguluje Zarządzenie nr 250/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku. Grupy ćwiczeniowe liczą przynajmniej 16 i nie więcej niż 30 osób, grupy warsztatowe – min. 10 osób, konwersatoria - co najmniej 10 osób, lektoraty – co najmniej 14 i nie więcej niż 20 osób, seminaria dyplomowe/pracownie licencjackie i magisterskie – co najmniej 8 i nie więcej niż 12 osób, zajęcia prowadzone w języku obcym – co najmniej 10 osób.

Szczegółowy plan z wykazem przedmiotów, form realizacji, warunków zaliczenia i punktów ECTS dla obu poziomów studiów znajduje się na stronie internetowej APS w zakładce Studenci.

Dobór metod kształcenia i ich cechy wyróżniające

Metody kształcenia są powiązane z efektami uczenia się i tak dobierane, żeby maksymalizować szanse na pełną realizację treści kształcenia. Zwraca się też uwagę, aby stosowane metody kształcenia sprzyjały właściwej organizacji treści i uwzględniały szerszy kontekst, związany nie tylko z wiedzą i praktyką artystyczną, ale także naukami społecznymi i humanistycznymi.

Akademicki profil studiów nakłada dodatkowe zobowiązania dydaktyczne. W programie studiów uwzględnia się metody, które rozwijają kompetencje artystyczno-naukowe. Studenci są przygotowywani stopniowo do prowadzenia własnej pracy artystycznej, która znajduje swój finał w pracy dyplomowej.

Poniżej w tabeli znajdują się przedmioty przygotowujące studentów do samodzielnej działalności artystyczno-naukowej:

Poziom studiów	Przedmiot/rok studiów	Forma realizacji
pierwszego stopnia	Miksmidia (warsztaty z elementami tutoring-u) /I	15 godz. wykładów 15 godzin warsztatów
pierwszego stopnia	Licencjacka pracownia artystyczna – 1/II	45 godz. warsztatów
pierwszego stopnia	Licencjacka pracownia artystyczna – 2/III	45 godz. warsztatów
pierwszego stopnia	Licencjacka pracownia artystyczna – 3/III	30 godz. warsztatów
pierwszego stopnia	Seminarium dyplomowe licencjackie – 1/III	30 godz. sem.
pierwszego stopnia	Seminarium dyplomowe licencjackie - 2 i złożenie pracy/III	30 godz. sem.

drugiego stopnia	Analiza dzieła sztuki – 1/I	30 godz. wykładu
drugiego stopnia	Analiza dzieła sztuki – 2/II	30 godz. ćwiczeń
drugiego stopnia	Edukacyjny projekt badawczy (metoda projektowa) /II	30 godz. ćwiczeń
drugiego stopnia	Miksmidia (warsztaty tutoringowe) /II	15 godzin warsztatów
drugiego stopnia	Magisterska pracownia artystyczna – 1/I	60 godzin warsztatów
drugiego stopnia	Magisterska pracownia artystyczna – 2/II	60 godzin warsztatów
drugiego stopnia	Magisterska pracownia artystyczna – 3/II	60 godzin warsztatów
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie – 1/I	30 godz. sem.
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie – 2/II	30 godz. sem.
drugiego stopnia	Seminarium dyplomowe magisterskie - 3 i złożenie pracy/II	30 godz. sem.

Najczęstsze metody dydaktyczne stosowane w celu osiągnięcia założonych efektów uczenia się:

wiedza: wykład (monograficzny, konwersatoryjny, problemowy), prezentacje multimedialne, panel dyskusyjny;

umiejętności: ćwiczenia prowadzone metodami oglądowymi (pokazy multimedialne i publikacje), prezentacje utworów wizualnych wykonanych przez studenta, konsultacje indywidualne bezpośrednio, grupowe dyskusje nt. Prezentowanego materiału, analiza i interpretacja tekstów źródłowych, praca z tekstem (lekturą), prace pisemne, eseje, dialog, prezentacja multimedialna, ćwiczenia warsztatowe, burza mózgów, metoda projektu.

kompetencje społeczne: dyskusja, dialog, projekt, praktyki.

Zajęcia dla studentów prowadzone są głównie przez pracowników etatowych APS, profesjonalnych artystów, historyków i teoretyków sztuki, kulturoznawców, psychologów i pedagogów ze stopniami naukowymi i tytułami naukowymi. Wysokość pensum dydaktycznego jest określona w Regulaminie pracy w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej wprowadzonym Zarządzeniem Rektora nr 231/2019 z dnia 16 września 2019 roku (w sprawie wprowadzenia Regulaminu pracy w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej), zmodyfikowanym Zarządzeniem nr 298/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 13 grudnia 2019 roku. Pensum wynosi: 210 godzin dydaktycznych dla pracowników badawczo-dydaktycznych zatrudnionych na stanowiskach: asystenta i adiunkta; 180 godzin dydaktycznych dla pracowników badawczo-dydaktycznych zatrudnionych na stanowisku profesora uczelni; 150 godzin dydaktycznych dla pracowników badawczo-dydaktycznych zatrudnionych na stanowisku profesora; 360 godzin dydaktycznych dla pracowników dydaktycznych.

Niewielką część zajęć prowadzą, w trybie godzin zleconych, specjaliści z odpowiednim doświadczeniem zawodowym (naukowym i dydaktycznym), współpracujący z Instytutem Edukacji Artystycznej. Ta współpraca

daje możliwość ściślejszego dostosowania treści programowych do aktualnych potrzeb studentów. Systematyczne hospitacje zajęć, realizowane we współpracy z Uczelnianym Zespołem ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na podstawie corocznego harmonogramu, pozwalają zweryfikować, czy prowadzone są one na odpowiednim poziomie nauczania.

Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów

Indywidualna Organizacja Studiów

Zgodnie z Regulaminem Studiów student może ubiegać się o indywidualną organizację studiów. Przyznaje się ją studentowi, który nie może realizować zajęć według obowiązującego planu z powodu: realizacji różnic programowych, studiowania drugiego kierunku lub na innej uczelni, powtarzania przedmiotów, ważnych wydarzeń życiowych. Dostaje wówczas pozwolenie na realizację przedmiotów wymaganych programem studiów według indywidualnego planu (najczęściej w różnych grupach).

Indywidualna Opieka Promotorska

Indywidualna opieka promotorska dotyczy studentów, którzy zdecydowali się na realizację części artystycznej lub teoretycznej pracy dyplomowej pod kierunkiem opiekuna merytorycznego nie prowadzącego w danym roku akademickim pracowni dyplomującej na studiach I lub II stopnia. Ten rodzaj współpracy z promotorem pozwala w sposób indywidualny, wg wspólnie opracowanego harmonogramu, realizować zadania dyplomowe, rozszerzając dla dyplomanta ofertę dostępnych tematów i obszarów działań twórczych. Decyzję w sprawie realizacji indywidualnej opieki promotorskiej przez pracownika Instytutu, posiadającego przynajmniej tytuł doktora, podejmuje Dyrektor studiów, na podstawie przepisów zawartych w Regulaminie studiów.

Rozwiązania dodatkowe, skierowane do studentów z niepełnosprawnością

Szczególną opieką w procesie kształcenia objęci zostali studenci z niepełnosprawnością. Zapisy dotyczące osób niepełnosprawnych uwzględnione zostały w paragrafie 25, obowiązującego w Uczelni Regulaminu studiów w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej (stanowiącego załącznik do Uchwały nr 200/2019 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 24 września 2019 roku) oraz zarządzeniu nr 377/2022 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 września 2022 r. w sprawie nadania regulaminu stwarzania studentom z niepełnosprawnościami lub ze szczególnymi potrzebami warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i w badaniach naukowych. Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość ubiegania się o indywidualne rozwiązania problemów związanych z ich kształceniem. Wśród różnych udogodnień warto wymienić: a) dostosowanie do potrzeb i możliwości studenta formy zaliczenia zajęć (np. zmiana formy zaliczenia z pisemnej na ustną, z grupowej na indywidualną, z testowej na problemową itp.), b) zgodę na zwiększenie liczby absencji (ze względu na chorobę, leczenie lub logistyczne problemy w docieraniu na zajęcia), c) zgodę na obecność osób trzecich podczas zajęć (np. tłumaczy języka migowego lub asystentów osoby niepełnosprawnej), d) zgodę na używanie specjalistycznych urządzeń technicznych podczas wykładów i ćwiczeń. Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość uzyskania szczegółowych informacji na temat swojej sytuacji od Pełnomocnika Rektora ds. Osób z Niepełnosprawnościami – mgr. Wojciecha Polaka.

Pracownicy Uczelni zostali uwrażliwieni na metodykę pracy z osobami z niepełnosprawnością. Już w 2009 roku zostały przygotowane przez studentów z Samorządu Studenckiego dokumenty ze wskazówkami dla nauczycieli akademickich, jak prowadzić zajęcia osobami z niepełnosprawnością mowy, ze studentami niesłyszącymi i niedosłyszącymi oraz niewidomymi oraz słabowidzącymi.

W związku z zapisami ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami z 2019 roku i wynikających z nich oczekiwaniach, aby wszystkie podmioty publiczne (w tym także i uczelnie Wyższe) wdrożyły co najmniej minimalne dostosowania w zakresie architektonicznym, komunikacyjno-informacyjnym i cyfrowym – pod opieką Pełnomocnika Rektora ds. Osób z Niepełnosprawnościami – odbyło się szkolenie wszystkich nauczycieli z zakresu dostosowania materiałów dydaktycznych: prezentacji, tekstów, plików pdf

do potrzeb osób z niepełnosprawnościami lub ze szczególnymi potrzebami, prowadzone przez dr Izabelę Mrochen - certyfikowanego eksperta ds. WCAG.

Praktyki studenckie

Praktyki stanowią integralną część programów kształcenia i są obowiązkowe. Studenci studiów I i II stopnia realizują praktyki zgodnie z programem kształcenia obowiązującym na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, zatwierdzonym Uchwałą nr 199/2019 Senatu APS z dnia 24 września 2019 r. (późniejsza nowelizacja programu - zatwierdzona Uchwałą nr 324/2022 Senatu APS z dnia 16 marca 2022 r. oraz nr 442/2022 z dnia 28 września 2022). Rodzaj praktyk i ich wymiar określony jest w planach studiów. Forma i przebieg praktyk opisane zostały w sylabusach praktyk zamieszczonych w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studentów (USOS).

Praktyki na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych są realizowane zgodnie z obowiązującym Regulaminem praktyk. Kwestie związane z odbywaniem praktyk precyzuje Zarządzenie nr 243/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 27 października 2021 roku w sprawie zmiany Regulaminu Praktyk Studenckich (zmieniające Zarządzenie nr 245/2019).

Za koordynację praktyk w Uczelni odpowiada Uczelniany Koordynator Praktyk. W nadzorowaniu przebiegu realizacji praktyk na poziomie Instytutu odpowiadają koordynatorzy praktyki i uczelniani opiekunowie praktyk. Uczelniani opiekunowie praktyk są zobowiązani do spotkań grupowych oraz indywidualnych z praktykantami, podczas których prezentują programy praktyk, udzielają informacji dotyczących: sposobów realizacji praktyk w bieżącym roku akademickim, miejsc realizacji oraz warunków zaliczenia. Do obowiązków uczelnianych opiekunów praktyk należy również nadzór nad realizacją praktyki oraz weryfikacja osiągniętych efektów praktyki (na drodze analizy dokumentacji i indywidualnej rozmowy ze studentem) oraz dokonanie wpisu zaliczenia przedmiotu w systemie USOS. Bezpośrednią opiekę nad studentem oraz nadzór merytoryczno-metodyczny nad przebiegiem praktyki sprawuje opiekun praktyki w placówce.

Na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych realizowane są dwa rodzaje praktyk: praktyki pedagogiczne przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela oraz praktyki rozszerzające kompetencje zawodowe (zgodne z kompetencjami nabywanymi na poszczególnych modułach).

Praktyki pedagogiczne przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela realizowane są na studiach I stopnia w wymiarze 150 godzin. W programie studiów II stopnia studenci rozszerzają swoje kompetencje pedagogiczne w ramach praktyki o wymiarze 20 godzin. W trakcie realizacji praktyk studenci nabywają praktyczne umiejętności przygotowujące ich do pracy w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych, placówkach edukacyjnych, ośrodkach kultury w charakterze nauczyciela plastyki lub instruktora zajęć plastycznych. Studenci, którzy na II stopniu kontynuowali kształcenie pedagogiczno-nauczycielskie w ramach specjalności Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli uzyskują uprawnienia pedagogiczne do pracy w szkołach i placówkach systemu oświaty w charakterze nauczyciela.

Praktyki rozszerzające kompetencje zawodowe (zgodne z kompetencjami nabywanymi na poszczególnych modułach) realizowane są na studiach II stopnia w wymiarze 20 godzin dla każdego modułu. W trakcie realizacji praktyk studenci modułu artystycznego rozszerzają swoje praktyczne umiejętności i kompetencje o zakres przygotowujący do podjęcia pracy animatora wydarzeń kulturalnych lub instruktora zajęć z zakresu sztuk wizualnych. Studenci modułu arteterapeutycznego zdobywają praktyczne przygotowanie z wybranego obszaru arteterapii oraz zyskują umiejętności skutecznego i świadomego posługiwania się działaniami plastycznymi w pracy z osobami potrzebującymi wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem procesów grupowych/ oddziaływań socjoterapeutycznych.

Dokumentacja praktyk

Studenci realizują praktykę zgodnie z programem, w którym zamieszczone są informacje o rodzaju praktyki, wymiarze godzin, miejscu realizacji praktyk, efektach kształcenia, zadaniach, wymaganych dokumentach, warunkach i terminach zaliczenia oraz wymiarze punktów ECTS. Program i pozostałe dokumenty są opracowywane przez koordynatora oraz uczelnianych opiekunów praktyk zgodnie z programami kształcenia i specyfiką realizowanej praktyki, a następnie udostępniane studentom w systemie USOS – studenci mają dzięki temu nieograniczony dostęp do programów praktyk, karty praktykanta i innych dokumentów służących potwierdzeniu osiągniętych efektów kształcenia. Od roku 2020 większość uczelnianych opiekunów udostępnia dokumentację oraz bieżące informacje dotyczące zaliczeń również w aplikacji Microsoft Teams, w specjalnie przygotowanych zespołach przeznaczonych dla poszczególnych grup studenckich.

Zaliczenie praktyki:

Podstawą zaliczenia praktyki jest wypełnienie przez praktykanta obowiązków wynikających z programu oraz udokumentowanie przebiegu praktyki. Opiekun praktyk w placówce potwierdza odbycie przez studenta praktyki i ocenia realizację zadań praktyki oraz poziom nabycia przez studenta zakładanych efektów praktyki (w skali 1-5 pkt.) Oceny dokonuje się w Karcie praktykanta APS. W opinii o przebiegu praktyki powinny być wskazane osiągnięcia studenta oraz jego braki i trudności ujawniane w trakcie zajęć. Uczelniany opiekun praktyk dokonuje wpisu zaliczenia na podstawie oceny zawartej w Karcie praktykanta APS, przedstawionej dokumentacji praktyk oraz indywidualnej rozmowy ze studentem.

Miejsce realizacji praktyk:

Studenci mają możliwość realizacji praktyki w placówkach wskazanych przez uczelnianego opiekuna lub wybranych indywidualnie. Wybór miejsca realizacji praktyk musi być zgodny z wymogami programów kształcenia. Studenci, przy wyborze miejsca realizacji praktyki, mogą korzystać z listy placówek/institucji, z którymi Uczelnia zawarła porozumienia o współpracy. Podczas wyboru miejsca realizacji praktyki studenci często kierują się rekomendacjami studentów starszych roczników lub wybierają je spośród placówek współpracujących z Instytutem Edukacji Artystycznej. Rekomendacje placówek wynikają z opinii studentów zawartej w dokumentacji zaliczeniowej i są przekazywane przez uczelnianych opiekunów praktyki podczas spotkań organizacyjnych. Większość studentów wybiera placówki znajdujące się w Warszawie bądź na terenie województwa mazowieckiego. Niewielki procent studentów korzysta z oferty placówek/institucji zlokalizowanych w innych województwach (w tym w miejscu stałego zamieszkania).

W przypadku praktyk przygotowujących do zawodu nauczyciela plastyki realizacja praktyk odbywa się w: szkołach podstawowych ogólnodostępnych publicznych i niepublicznych (I i II rok – studia I stopnia), szkołach ponadpodstawowych realizujących rozszerzony program w zakresie sztuk wizualnych, liceach plastycznych (I rok – studia II stopnia), placówkach edukacyjnych, placówkach opieki pozaszkolnej, kołach plastycznych, ośrodkach animacji kulturalnej, domach i ośrodkach kultury, działach edukacji w muzeach i galeriach sztuki (III rok – studia I stopnia).

Praktyki rozszerzające kompetencje zawodowe na module artystycznym realizowane są w instytucjach kultury takich jak: galerie, domy kultury, muzea, fundacje itp. (II rok – studia II stopnia). Praktyki przynależące do modułu arteterapeutycznego realizowane są w placówkach terapeutycznych (II rok – studia II stopnia.)

Placówki szkolne rekomendowane przez studentów, chętnie wybierane jako miejsca realizacji praktyk pedagogicznych na studiach I i II stopnia (województwo mazowieckie):

L.P.	Nazwa placówki	Adres
SZKOŁY PODSTAWOWE		
1.	Szkoła Podstawowa nr 267 im. Juliusza Słowackiego	ul. Braci Żafuskich 1, 01-773 Warszawa
2.	Społeczna Szkoła Podstawowa nr 11 STO	ul. Toruńska 23, 03-226 Warszawa
3.	Społeczna Szkoła Podstawowa nr 26 STO	ul. Rakowiecka 32, 02-532 Warszawa
4.	Szkoła Podstawowa nr 225 im. Józefa Gardeckiego	ul. Jana Brożka 15, 01-451 Warszawa
5.	Szkoła Podstawowa nr 143 im. Stefana Starzyńskiego	Aleja Stanów Zjednoczonych 27, 03-947 Warszawa
6.	Szkoła Podstawowa „Strumienie” Stowarzyszenia Sternik	ul. 3 Maja 129, 05-420 Józefów
7.	Szkoła Podstawowa Sióstr Felicjanek nr 28 im. bł. Marii Angeli Truszkowskiej	ul. Azaliowa 10, 04-539 Warszawa
8.	Szkoła Podstawowa nr. 28 im. Stefana Żeromskiego	ul. Gościeradowska 18/20, 03-535 Warszawa
9.	Szkoła Montessori im. Św. Urszuli Ledóchowskiej	ul. Czerniakowska 128, 00-454 Warszawa
10.	Społeczna Szkoła Podstawowa nr. 96 im. Świętej Rodziny	ul. H. Kołłątaja 80/82, 05 – 402 Otwock – Świder
11.	Szkoła Podstawowa nr. 303 im. Fryderyka Chopina	ul. Koncertowa 8, 02-787 Warszawa
12.	Szkoła podstawowa z oddziałami integracyjnymi nr 82 im. Jana Pawła II	ul. Górczewska 201, 01-459 Warszawa
13.	Szkoła Podstawowa nr 157 im. Adama Mickiewicza	ul. Kazimierzowska 16, 02-589 Warszawa
14.	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 68 Imienia Artura Oppmana	ul. Or-Ota 5, 01-507 Warszawa
15.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Montessori w Warszawie	ul. Henryka II Pobożnego 1, 02-495 Warszawa
SZKOŁY PONADPODSTAWOWE		
16.	Liceum Sztuk Plastycznych im. E.M. Andriollego	ul. Z. Kazikowskiego 18 05-300 Mińsk Mazowiecki
17.	Zespół szkół plastycznych im. Stefana Brandta	Aleja Józefa Grzegorzewskiego 13, 26-600 Radom
18.	Państwowe Liceum Ogólnokształcące im. Gersona w Warszawie	ul. Smocza 6, 01-009 Warszawa
19.	LXXV Liceum im. Jana III Sobieskiego w Warszawie	ul. Czerniakowska 128, 00-454 Warszawa
20.	Społeczne Liceum Ogólnokształcące nr 3 STO w Warszawie	ul. Białoostocka 4, 03-741 Warszawa

22.	XXXIV Liceum Ogólnokształcące im. Miguela Cervantesa w Warszawie	ul. Zakrzewska 24, 00-737 Warszawa
23.	Zespół Szkół nr 31 im. Jana Kilińskiego	ul. A. Felińskiego 13, 01-513 Warszawa
24.	Akademickie Liceum Ogólnokształcące Wyższej Szkoły Menadżerskiej w Warszawie	ul. Kawęczyńska 36, 03-772 Warszawa

Placówki rekomendowane przez studentów, chętnie wybierane jako miejsca realizacji praktyk na studiach II stopnia (województwo mazowieckie) w ramach praktyk realizowanych na modułach: artystycznym i arteterapeutycznym:

L.P.	Nazwa placówki	Adres
Instytucje kultury, placówki edukacyjne, ośrodki terapeutyczne		
1.	Fundacja Atelier	ul. Foksal 11, 00-372 Warszawa
2.	Dom Kultury „Zacisze”	ul. Blokowa 1, 03-641 Warszawa
3.	Młodzieżowy Dom Kultury im. Władysława Broniewskiego	ul. Łazienkowska 7 00-449 Warszawa
4.	Gminny Ośrodek Kultury	ul. T. W. Wilsona 2, 05-840 Brwinów
5.	MAL Grójecka 109 Ośrodek Kultury Ochoty	ul. Grójecka 109, 02-120 Warszawa
6.	Młodzieżowy Dom Kultury „Ochota”	ul. Rokosowska 10, 02-348 Warszawa
7.	Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie (BUW)	ul. Dobra 56/66, 00-312 Warszawa
8.	Narodowy Instytut Fryderyka Chopina	ul. Tamka 43, 00-355 Warszawa
9.	Muzeum Warszawy	Rynek Starego Miasta 28-42 00-272 Warszawa
10.	Muzeum Sztuki Nowoczesnej	ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 22, 00-124 Warszawa
11.	Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski	ul. Jazdów 2, 200-467 Warszawa
12.	Muzeum Narodowe	al. Jerozolimskie 3, 00-495 Warszawa
13.	Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza	ul. Partyzantów 2/4 05-802 Pruszków
14.	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Zielonce	ul. Marecka 76, 05-220 Zielonka

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w trakcie realizacji praktyk

W ramach praktyk Instytut wraz z Uczelnią buduje wspólnotę edukacyjną realizującą ideę partnerstwa między placówkami oświatowymi, terapeutycznymi, instytucjami kultury. Instytucje będące miejscem realizacji praktyk są zgodne z profilem specjalności i zapewniają osiągnięcie założonych efektów. Z placówkami i instytucjami zawierane są porozumienia. Lista instytucji dostępna jest na stronie Uczelni w zakładce Studenci/przebieg studiów/Praktyki (a od sierpnia 2022 roku w zakładce Współpraca/ współpraca w ramach praktyk). Aktualny wykaz jest dostępny także w odpowiednich zespołach w aplikacji TEAMS. W kolejnych

latach liczba instytucji zwiększa się, stwarzając możliwość realizacji przez studentów praktyk wysokiej jakości. Mając na uwadze zapewnienie wysokiej jakości przygotowania praktycznego podejmowana jest współpraca z renomowanymi placówkami edukacyjnymi, instytucjami oraz organizacjami, z którymi są realizowane zadania dydaktyczne i artystyczne, które potencjalnie mogą stanowić miejsce zatrudnienia absolwentów. Instytut współpracuje z takimi instytucjami jak: Muzeum Narodowe w Warszawie, Muzeum Warszawy, Galeria Zachęta, Ośrodek Kultury Ochoty, Zamek Królewski w Warszawie, Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza, Fundacja WSPAK Wolna Sztuka Potrzebuje Ambitnej Kultury Wawa, Towarzystwo Przyjaciół Tworek „AMICI DI TWORCI- Warszawa, Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki w Warszawie, Laboratorium Edukacji Twórczej, Stowarzyszenie Opiekunów i Rodziców Osób Upośledzonych Umysłowo „Wiara i Nadzieja”, Grupa Wsparcia Osób z Doświadczeniem Kryzysu Psychicznego TROP, Galeria Apteka Sztuki w Warszawie, Fundacja Dziecko i Sztuka (z utworzonym przy niej Muzeum Sztuki Dziecka), IX Liceum Ogólnokształcące im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie. W ramach współpracy z w/w instytucjami realizowane są projekty edukacyjne oraz artystyczne z udziałem pracowników oraz studentów Instytutu Edukacji Artystycznej. Warto wspomnieć o bezpośrednich kontaktach między uczelnianymi opiekunami praktyk a nauczycielami będącymi opiekunami praktyk w niektórych rekomendowanych szkołach. Współpraca polega na wymianie doświadczeń metodycznych, pedagogicznych oraz informacji o przebiegu poszczególnych praktyk. Takie kontakty zostały nawiązane z nauczycielami następujących placówek w Warszawie: Szkoła Podstawowa nr 143 im. S. Starzyńskiego, Niepubliczna Szkoła Podstawowa Montessori, LXXV Liceum im. Jana III Sobieskiego, XXXIV Liceum Ogólnokształcące im. Miguela Cervantesa.

Dbałość o jakość kształcenia praktycznego, monitorowanie jakości

Wspomniana powyżej współpraca z nauczycielami będącymi opiekunami praktyk w placówkach ma na celu poprawę jakości kształcenia praktycznego studentów kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. W latach 2017-19 ta kooperacja zaowocowała organizacją cyklicznych warsztatów graficznych organizowanych dla uczniów wyżej wspomnianych szkół na terenie Instytutu Edukacji Artystycznej. Warsztaty organizowane przy współudziale studentów były okazją do poszerzania kompetencji wymaganych podczas realizacji praktyk pedagogicznych. Dawały możliwość rozmów z nauczycielami oraz stanowiły platformę wymiany doświadczeń między studentami a nauczycielami.

W roku 2021 została powołana w Uczelni Rada Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ds. Praktyk (Zarządzenie nr 178/2021 Rektora APS z dnia 14 kwietnia 2021 w sprawie powołania Rady Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ds. Praktyk). W skład Rady wchodzi przedstawiciele instytucji, w których realizowane są praktyki studenckie na różnych kierunkach oraz stanowiących potencjalne miejsce zatrudnienia dla absolwentów Akademii Pedagogiki Specjalnej. Rada ma charakter doradczy; stanowi platformę wymiany doświadczeń między pracownikami uczelni a interesariuszami zewnętrznymi; zapewnia wzmocnienie korelacji między kształceniem akademickim a potrzebami rynku pracy. Wśród członków Rady znajdują się przedstawiciele placówek, z którymi Instytut Edukacji Artystycznej współpracuje m.in. w obszarze realizacji praktyk (przedstawiciele: Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Fryderyka Chopina oraz Mazowieckiego Specjalistycznego Centrum Zdrowia im. Jana Mazurkiewicza). Wraz z członkami Rady i przedstawicielami Samorządu studentów oraz uczelnianych opiekunów praktyk zostały wypracowane narzędzia do stałego monitorowania jakości praktyk. Diagnoza stanu praktyk została przeprowadzona w 2021 roku. Badania diagnostyczne będą - zgodnie z przyjętymi założeniami w Uczelni - realizowane co 2 lata. Raporty są prezentowane podczas spotkań ze społecznością akademicką i interesariuszami zewnętrznymi. Dodatkowo są udostępniane na stronie uczelni.

Jakość realizacji praktyk w Uczelni monitorowana jest przez Uczelnianego Koordynatora Praktyk. W ciągu roku akademickiego organizowane są cykliczne spotkania przeznaczone dla uczelnianych opiekunów praktyk. Podczas spotkań omawiane są sprawy organizacyjne i prawne, dotyczące przebiegu praktyk i form zaliczenia. W każdym semestrze organizowane są przez Koordynatora ogólnouczelniane zebrania informacyjne przeznaczone dla studentów. Od 2020 roku funkcjonują dwa zespoły w aplikacji MS TEAMS. Jeden przeznaczony jest dla opiekunów praktyk, drugi dla studentów. Zespoły ułatwiają komunikację między

opiekunami oraz studentami. W plikach znajdują się bieżące dokumenty, listy placówek, ogłoszenia, regulacje prawne itd. W celu poprawy komunikacji ze studentami część opiekunów praktyk w Instytucie Edukacji Artystycznej zakłada zespoły w aplikacji MS TEAMS przeznaczone dla poszczególnych praktyk.

Jakość realizacji praktyk monitorowana jest przez Uczelniany Zespół ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Pytania dotyczące praktyk studenckich znalazły się także w narzędziu do pomiaru jakości kształcenia w roku akademickim 2017/2018. Zagadnienia dotyczące jakości kształcenia praktycznego odnaleźć można w raporcie opracowanym przez Zespół w roku 2018 pt. *Jakość kształcenia praktycznego w APS i jego dostosowanie do rynku pracy w ocenie absolwentów i nauczycieli akademickich* (dostępny na stronie Uczelni, zakładka: jakość kształcenia). Kolejny pomiar odbył się w roku akademickim 2021/2022 (w czerwcu) w ramach pomiaru jakości kształcenia praktycznego realizowanego w ramach nauczania przedmiotowego.

Praktyki pedagogiczne przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

Plan realizacji praktyk pedagogicznych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela:

Studia I stopnia

Nazwa praktyki	Rok studiów	Liczba godzin	Punkty ECTS
Praktyka asystencko-pedagogiczna w edukacji artystycznej (EP-3P-KIE1)	I	30	2
Praktyka w szkole podstawowej (EP-3P-KIE2)	II	60	3
Praktyka w placówkach edukacyjnych (EP-3P-KIE3)	III	60	3
	łącznie	150 godzin	8

Praktyka asystencko-pedagogiczna w edukacji artystycznej (EP-3P-KIE1)

Praktyka w szkole podstawowej (EP-3P-KIE2)

Programy obu praktyk obejmują praktyczne działania związane z organizacją i prowadzeniem zajęć plastycznych w szkołach podstawowych. Realizacja praktyk odbywa się w formie zarówno hospitacji zajęć (30% godz. praktyki), jak i samodzielnego prowadzenia (30% godz. praktyki) lekcji lub warsztatów plastycznych. Podczas hospitowania zajęć plastycznych student ma możliwość prowadzenia obserwacji zarówno metod pracy nauczyciela, jak i zachowań ucznia w różnych sytuacjach. Student prowadzi dokumentację obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych i zapisuje je w protokołach hospitacyjnych. Planuje i prowadzi zajęcia plastyczne pod nadzorem opiekuna praktyk, zgodnie z opracowaną koncepcją. Podczas realizacji zadań praktyki, związanych z oceną funkcjonalną ucznia lub grupy (30% godz. praktyki) student ma możliwość współpracy z szerszym gronem specjalistów wspomagających rozwój dziecka, m. in.: pedagogiem szkolnym, logopedą, wychowawcą. Dokonuje ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka. Omawianie realizacji zadań zawartych w programach praktyk odbywa się zarówno w placówkach z opiekunami, jak i w Instytucie podczas indywidualnych i zbiorowych spotkań z opiekunem uczelnianym. Metody wykorzystywane w trakcie realizacji praktyk to bezpośrednie konsultacje indywidualne, grupowe dyskusje podczas wspólnych spotkań z praktykantami.

Praktyki są zintegrowane z przedmiotami metodycznymi, takimi jak: Metodyka edukacji plastycznej w edukacji elementarnej, Metodyka edukacji plastycznej w kształceniu przedmiotowym, Metodyka projektów edukacyjno-artystycznych w szkole, Metodyka działań edukacyjnych i udziału ucznia w życiu kulturalnym (studia I stopnia). W nawiązaniu do w/w przedmiotów w trakcie realizacji praktyk pedagogicznych na studiach

I stopnia realizowane są takie efekty, jak: zastosowanie w praktyce pedagogicznej wiedzy w zakresie założeń metodyki plastyki, znajomości podstawy programowej, podręczników oraz zakresu treści realizowanych w ramach zajęć dydaktycznych. W trakcie realizacji praktyk student wykorzystuje wiedzę z zakresu technik plastycznych oraz umiejętności warsztatowych nabytych w ramach przedmiotów z obszaru sztuki, takich jak np.: Rysunek, Malarstwo, Rzeźba, Grafika czy Techniki multimedialne, Techniki fotograficzne i filmowe. Ważnym aspektem rozwoju umiejętności jest praktyczne wykorzystywanie wiedzy z obszaru przedmiotów z zakresu teorii i historii sztuki, w szczególności realizowane w ramach przedmiotów Historia sztuki, Wybrane zagadnienia sztuki współczesnej. Wiedza nabyta w ramach realizacji przedmiotów fundamentalnych, takich jak Etyka zawodu, czy z obszarów psychologii i pedagogiki, takich jak: Komunikacja w szkole, Podstawy pedagogiki w pracy nauczyciela, Propedeutyka pracy nauczyciela, wspomaga realizację zadań bezpośrednio związanych z opracowaniem koncepcji i prowadzeniem zajęć w placówce. Różnice w realizacji wyżej omawianych programów zawierają się w wymogach dotyczących przygotowania i opracowania dokumentacji. Praktyka realizowana na I roku skoncentrowana jest na protokołach hospitacyjnych, II rok ukierunkowany jest bardziej na prowadzenie zajęć oraz właściwe przygotowanie scenariuszy.

Praktyka w placówkach edukacyjnych (EP-3P-KIE3) – III rok

Praktyka dedykowana jest realizacji zajęć plastycznych organizowanych w formie warsztatów. Studenci mają do wyboru szeroki wybór placówek, w których możliwa jest realizacja przedmiotu. Są to placówki edukacyjne i animacyjno-promocyjne w zakresie sztuk wizualnych, np.: placówki opieki pozaszkolnej, koła plastyczne, ośrodki animacji kulturalnej, domy i ośrodki kultury, działy edukacji w muzeach i galeriach sztuki, szkoły podstawowe ogólnodostępne publiczne i niepubliczne, klasy IV – VIII (zajęcia plastyczne). Zadania praktyki, podobnie jak w przypadku poprzednich praktyk, przebiegają według schematu: poznanie struktury placówki (10% godz. praktyki), hospitowanie zajęć (30% godz. praktyki), prowadzenie zajęć (30% godz. praktyki), ocena funkcjonalna uczestnika zajęć (30% godz. praktyki). Każdego studenta realizującego praktykę obowiązuje prowadzenie wymaganej dokumentacji.

Współpraca z Zamkiem Królewskim w Warszawie

W ramach omawianej praktyki w roku akademickim 2018/2019 trzy studentki uczestniczyły w projekcie zaproponowanym przez Koordynatora z ramienia Zamku Królewskiego (organizacja i prowadzenie warsztatów plastycznych dla szkół według własnego scenariusza).

Projekt edukacyjno-kulturalny “Bernardo Bellotto - ambasador kultury”, realizowany jest przez Dział Oświatowy Zamku Królewskiego-Muzeum. W ramach projektu realizowane są zajęcia historyczne, warsztaty twórcze z zakresu plastyki, teatru i muzyki. Projekt jest kierowany do szkół z małych miejscowości z województwa łódzkiego i mazowieckiego i jest bezpłatny dla uczestników – jest to program misyjny Zamku Królewskiego.

Studia II stopnia

Nazwa praktyki	Rok studiów	Liczba godzin	Punkty ECTS
Praktyka w szkole ponadpodstawowej (EP-2P-KIE)	I	20	2
		20 godzin	2

W trakcie realizacji praktyki realizowane są następujące zadania:

- zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki, z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz sposobami ich realizacji
  - zapoznanie się z nowymi formami prowadzenia zajęć (np. praca zdalna z uczniami), prowadzenie zajęć, warsztatów
  - analiza powszechnie dostępnych zasobów materiałów pomocnych przy prowadzeniu zajęć w szkole ponadpodstawowej (wykłady online, podcasty, oprowadzania po wystawach itp.)
  - hospitowanie zajęć (uważna obserwacja prowadzonych zajęć przez nauczyciela)
  - prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych; ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych
  - przygotowanie scenariusza zajęć/warsztatów. Prowadzenie zajęć zgodnie z opracowaną koncepcją
- Studenci mogą realizować praktykę w szkołach ponadpodstawowych o rozszerzonym programie w zakresie sztuk wizualnych, liceach plastycznych.

Współpraca z Muzeum Narodowym w Warszawie

W ramach realizacji omawianej praktyki, w okresie kształcenia zdalnego (rok akad. 2020/21), studenci prowadzili zajęcia dla maturzystów w ramach programu: *Historia sztuki, maturalne SOS*. Program był realizowany przez Dział Edukacji w Muzeum Narodowym w Warszawie. Studenci prowadzili zajęcia z historii sztuki, ceramiki, rysunku, malarstwa oraz warsztaty plastyczne.

Praktyki rozszerzające kompetencje zawodowe (zgodne z kompetencjami nabywanymi na poszczególnych modułach) – studia II stopnia

Plan realizacji praktyk na modułach: artystycznym i arteterapeutycznym

Nazwa praktyki	Rok studiów	Ilość godzin	Punkty ECTS
moduł: ARTYSTYCZNY (ARM)			
Praktyka w instytucjach kultury (EP-2P-ARM)	II	20	2
moduł: ARTETERAPEUTYCZNY (ATM)			
Praktyka w placówkach terapeutycznych (EP-2P-ATM)	II	20	2

Moduł artystyczny

Praktyka w instytucjach kultury (EP-2P-ARM)

Praktyka jest obowiązkowa dla studentów, którzy wybrali moduł Artystyczny. Celem praktyki jest poznanie struktury placówki/instytucji kultury oraz zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy, w tym w zakresie animacji i promocji kultury oraz sposobami ich realizacji. Główne zadania praktyki to:

- dokumentowanie działalności prowadzonej w placówce,
- obserwacja zadań pracowników placówki,

- planowanie i prowadzenie, pod nadzorem opiekuna, działań organizacyjnych i promocyjnych, warsztatowych i artystycznych,
- analiza, przy pomocy opiekuna praktyk oraz nauczycieli akademickich, zaobserwowanych albo doświadczanych w czasie praktyk – zadań organizacyjnych, promocyjnych, dydaktycznych.

Praktyka realizowana jest indywidualnie lub grupowo w wybranej przez siebie placówce. Studenci mają do wyboru instytucje takie jak: galerie, domy kultury, muzea, fundacje itp. Mogą oni wybierać placówki współpracujące z Instytutem Edukacji Artystycznej lub znajdujące się na liście instytucji, z którymi Uczelnia podpisała stosowne porozumienia (lista dostępna na stronie uczelni w zakładce: Praktyki) lub inne. W ramach tej praktyki często realizowane są projekty edukacyjno-artystyczne wynikające z bieżących potrzeb danej placówki współpracującej z Instytutem.

Współpraca z Muzeum Warszawy oraz MAL Grójecka 109 - Ośrodek Kultury Ochoty

1. W ośrodku MAL Grójecka 109 studenci w ramach praktyk zrealizowali autorski cykl warsztatów plastycznych przeznaczony dla dzieci (+7 lat). Tematy warsztatów: *Ja w przestrzeni miejskiej, Ja w swojej przestrzeni,*
2. *Ja w przestrzeni grupy.* Oferta warsztatów skierowana była do mieszkańców dzielnicy Ochota.

2. W Muzeum Warszawy w ramach praktyk studentka zaprojektowała i opracowała graficznie mapę muzeum.

Moduł arteterapeutyczny

Praktyka w placówkach terapeutycznych (EP-2P-ATM)

Praktyka jest obowiązkowa dla studentów, którzy wybrali moduł Arteterapeutyczny. W trakcie realizacji praktyki studenci poszerzają swoją wiedzę w obszarze psychologicznych oraz metodologicznych podstaw terapeutycznych oddziaływań przez sztuki plastyczne. Nabywają umiejętności formułowania celu, planu oraz oceny założeń podjętej działalności terapeutycznej. Zdobywają przygotowanie umożliwiające dalszy rozwój w wybranym kierunku arteterapii oraz zyskują umiejętności skutecznego i świadomego posługiwania się działaniami plastycznymi w pracy z osobami potrzebującymi wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem procesów grupowych/ oddziaływań socjoterapeutycznych.

Program praktyki obejmuje następujące zagadnienia:

- zapoznanie się ze specyfiką pracy w placówkach
- projektowanie i prowadzenie zajęć terapeutycznych i rozwojowych
- hospitowanie zajęć
- Ewaluacja, superwizja
- praca w zespole
- komunikacja z osobami wspierającymi terapię i rozwój uczestników

Studenci mogą indywidualnie wybierać miejsce do realizacji praktyk z szerokiej oferty placówek terapeutycznych, zamieszczonej na liście instytucji, z którymi Uczelnia podpisała stosowne porozumienia (lista dostępna na stronie Uczelni w zakładce: Praktyki), jednak atrakcyjność oferty praktyk, oferowanych przez Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza w Tworkach sprawia, że zdecydowana większość wybiera właśnie tę placówkę. Szczególnie uzdolnionym praktykantom placówka proponuje zatrudnienie.

Omówienie realizacji praktyk w okresie pandemii zawiera załącznik: Realizacja praktyk w okresie pandemii.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w Uchwale Prezydium PKA nr 942/2015 z 10 grudnia 2015 r.	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zalecenie o rozważeniu rezygnacji z przypisania efektów kształcenia do obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej	<p>Program studiów dla kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych został potwierdzony i umocnił prymarną rolę efektów kształcenia z obszaru sztuki, w planowaniu osiągnięć dla procesu uczenia się studentów kierunku, poprzez natychmiastową rezygnację z przypisania efektów kształcenia do obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej uchwałą senatu APS nr 197/2017z dn. 18 stycznia 2017 r.</p> <p>Obecnie zalecenie jest nieaktualne - zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Poz. 2218) CHARAKTERYSTYKI DRUGIEGO STOPNIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KWALIFIKACJI NA POZIOMACH 6–8 POLSKIEJ RAMY KWALIFIKACJI dla kierunku nie są wymagane efekty uczenia się z obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej</p>
2.	Zalecenie uzupełnienia minimum kadrowego ocenianego kierunku dla studiów I i II stopnia o nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora oraz dorobek naukowy w dyscyplinie naukowej medycyna.	Zalecenie nieaktualne według obecnego stanu faktycznego. Zgodnie z uwagami Zespołu Oceniającego nie uwzględnialiśmy tego obszaru w kolejnych wersjach programu nauczania.
3	Sugestia Zespołu Oceniającego, by rozważyć zasadność i formułę oddzielenia efektów ogólnych dotyczących kierunku od efektów ukierunkowanych na specjalności	Sugestia uwzględniona w kolejnych zmianach w programie. W świetle obowiązującego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Poz. 2218) CHARAKTERYSTYKI DRUGIEGO STOPNIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KWALIFIKACJI NA POZIOMACH 6–8 POLSKIEJ RAMY KWALIFIKACJI, nieaktualna. W obecnie obowiązującym programie studiów powołanych Uchwałą Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej nr 324/2022 z dnia 16 marca 2022 r. w sprawie programu studiów na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych o profilu ogólnoakademickim oraz nr 442/2022 z dnia 28 września 2022 r., specjalność dotyczy jedynie kontynuacji przygotowania do zawodu nauczyciela na II stopniu studiów.
4	Wątpliwości, że na I stopniu studiów Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych moduły zajęć	W odpowiedzi na zalecenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dn. 16 marca 2017 r. wyjaśniliśmy zasadę wyliczeń według których zajęcia związane z prowadzeniem badań naukowych służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz

	związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie sztuk plastycznych i dziedzinie nauk humanistycznych, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych prowadzone są w wymiarze mniejszym niż 50% punktów ECTS	umiejętności prowadzenia badań naukowych wynoszą 56%. Wyliczenia nie zostały zakwestionowane. W świetle obowiązującego obecnie programu studiów powołanych Uchwałą Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej nr 324/2022 z dnia 16 marca 2022 r. oraz nr 442/2022 z dnia 28 września 2022 r., uwaga nieaktualna. Projektując programy w późniejszych latach uwzględnialiśmy tę wątpliwość.
5	Uwagi na niewłaściwość przypisania kierunkowym efektom kształcenia stosownych efektów obszarowych	W świetle obowiązującego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Poz. 2218) CHARAKTERYSTYKI DRUGIEGO STOPNIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KWALIFIKACJI NA POZIOMACH 6–8 POLSKIEJ RAMY KWALIFIKACJI, nieaktualna. W obecnie obowiązującym programie studiów powołanych Uchwałą Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej nr 324/2022 z dnia 16 marca 2022 r. oraz nr 442/2022 z dnia 28 września 2022 r., uwagi nieaktualne.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Rekrutacja i przyjęcie na studia

Aktualnie obowiązujące tryb i zasady rekrutacji na studia w Akademii Pedagogiki Specjalnej zostały wprowadzone Uchwałą nr 336/2022 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 16 marca 2022 dotyczącej warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej na rok akademicki 2022/2023. Kandydaci na studia mogą się z nimi zapoznać na stronie internetowej APS. Rekrutacja odbywa się poprzez elektroniczny system rejestracji kandydatów na studia (IRK). Postępowanie rekrutacyjne ma charakter konkursowy. Warunkiem wstępnym rekrutacji jest posiadanie świadectwa dojrzałości (nowa lub stara matura) lub dokumentu z nim równoważnego. Przyjęcie kandydatów na studia I stopnia odbywa się na podstawie prezentacji zestawu reprodukcji prac kandydata reprezentującej obszar jego zainteresowań artystycznych oraz oceny odpowiedzi udzielonych przez niego w ankiecie - ta część egzaminu kandydata, składana w formie elektronicznej

za pomocą systemu IRK w terminach określonych w harmonogramie dla danej tury rekrutacji, bada jego predyspozycje i nosi nazwę autoprezentacji; a także rankingu średniej ocen ze świadectwa maturalnego. Oceny uzyskane w autoprezentacji oraz punkty z matury są sumowane. Wyniki uzyskane w postępowaniu kwalifikacyjnym wyrażone są w punktach. Zasady przeliczania wyników ze świadectwa dojrzałości ustalone są w ww. uchwale. Limit przyjęć wynosi 36 kandydatów, którzy uzyskali najwyższą liczbę punktów. Zestaw prac (teczka kandydata) - przedstawiony do oceny powinien składać się z przynajmniej 10 reprodukcji prac z dowolnej dziedziny artystycznej, wykonanych w wybranej technice. Mogą być to rysunki z natury, prace malarskie, fotografie, małe formy rzeźbiarskie i inne, zapisane w formacie jpg lub png. Jeśli są to przykłady prac filmowych, kandydat proszony jest o zamieszczenie w ankiecie linków do platformy, np. YouTube lub Vime.

Rekrutacja na studia II stopnia od roku 2021/22 odbywa się wyłącznie na podstawie rankingu średniej ocen. Zakwalifikowani mogą zostać absolwenci kierunku Edukacja artystyczna, którzy kontynuują naukę na wybranym kierunku w celu uzyskania uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela, a także dyplomanci, którzy ukończyli studia o odmiennym profilu, starający się zdobyć dodatkowe kompetencje, zgodnie z efektami uczenia się realizowanymi w programie studiów. Rekrutacja prowadzona jest dla określonych limitów przyjęć. Rekrutację prowadzi Uczelniana Komisja Rekrutacyjna, przewidziany jest tryb odwoławczy poprzez Odwoławczą Komisję Rekrutacyjną. Wyniki postępowania kwalifikacyjnego na wszystkich etapach są jawne.

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej oraz zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

Zgodnie z Regulaminem studiów w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej możliwe jest uznawanie efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni. Decyzję o uznaniu i przeniesieniu zajęć podejmuje Dyrektor studiów, uwzględniając efekty uczenia się uzyskane na innym kierunku lub profilu w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, w wyniku realizacji zajęć i praktyk odpowiadających zajęciom i praktykom określonym w programie studiów na kierunku, na którym student studiuje. Kwestie dotyczące potwierdzania

efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów szczegółowo opisane są w Uchwale nr 145/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Senatu APS nr 198/2019 z dnia 24 września 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w APS. Dokument określa szczegółowo warunki, jakie musi spełnić wnioskodawca, procedurę postępowania w tej sprawie (w tym wymagane dokumenty), jak również skutki uznawalności i wysokość opłat związanych z postępowaniem. Postępowanie rozpoczyna się złożeniem wniosku (wraz z dokumentami, którymi kandydat dysponuje, wskazującymi na możliwość uzyskania efektów uczenia się). Wniosek składany jest do Pełnomocnika Rektora ds. potwierdzenia efektów uczenia się. W celu potwierdzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych przez wnioskodawcę Pełnomocnik powołuje Komisję ds. potwierdzenia efektów uczenia się. W wyniku przeprowadzonego postępowania Komisja potwierdza zbieżność uzyskanych efektów uczenia się z efektami uczenia się określonymi w programie danego kierunku, poziomu i profilu oraz to, czy kandydat uzyskał te efekty w stopniu umożliwiającym zaliczenie określonych przedmiotów wraz z przypisanymi do nich punktami ECTS. Postępowanie kończy się wystawieniem oceny za każdy przedmiot podlegający potwierdzeniu, zgodnie z obowiązującymi w Uczelni kryteriami oceniania.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania

Procedura dyplomowania w Akademii Pedagogiki Specjalnej jest uregulowana Regulaminem studiów (w najnowszej postaci przyjęty Uchwałą nr 306/2020 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu studiów w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z modyfikacjami zawartymi w Uchwale nr 154/2021 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie zmiany Regulaminu Studiów w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej) oraz Regulaminem seminariów dyplomowych i uzyskiwania tytułu zawodowego w Akademii Pedagogiki Specjalnej (przyjęty Uchwałą nr 279/2020 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 29 stycznia 2020 roku).

Regulamin seminariów dyplomowych i uzyskiwania tytułu zawodowego szczegółowo opisuje warunki formalne, jakie powinna zawierać poprawna praca dyplomowa oraz jasno wskazuje procedurę dyplomowania studenta. Załącznik nr 1 do Regulaminu seminariów dyplomowych wskazuje i opisuje poszczególne etapy procedury dyplomowania. Ponadto załącznik ten określa obowiązki promotora oraz studenta, jakie nakłada na nich powyższa procedura.

Proces dyplomowania traktowany jest jako forma weryfikacji zakładanych kierunkowych efektów uczenia się i okazja do wykazania się przez studenta wiedzą, umiejętnościami oraz kompetencjami społecznymi uzyskanymi w trakcie studiów. Można wyróżnić następujące części owego procesu:

- udział w seminarium dyplomowym oraz uczestniczenie w zajęciach pracowni artystycznej (licencjackiej lub magisterskiej),
- napisanie i złożenie pracy dyplomowej oraz równoczesne przygotowanie części artystycznej dyplomu pod kierunkiem wybranego promotora,
- dopuszczenie do egzaminu dyplomowego,
- uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu dyplomowego oraz uzyskanie pozytywnej oceny końcowej ze studiów.

Udział w seminarium dyplomowym i pracowni artystycznej

Możliwość potwierdzenia wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie studiów oraz wykazania się kompetencjami personalnymi i społecznymi studenci otrzymują w trakcie realizacji seminarium dyplomowego. Jest ono traktowane jako forma weryfikacji zakładanych kierunkowych efektów uczenia się. Pisana w trakcie seminarium praca dyplomowa jest dowodem opanowania przez studenta umiejętności w zakresie pisania i redagowania prac naukowo-artystycznych. Student przygotowujący jest do realizacji dyplomu artystycznego w toku całych studiów, a w ramach uczestnictwa w zajęciach licencjackiej lub magisterskiej pracowni artystycznej wybiera i precyzuje temat pracy oraz realizuje dzieło pod kierunkiem wybranego opiekuna merytorycznego.

Zasady wyboru seminarium dyplomowego reguluje Zarządzenie Rektora APS nr 253/2019 z 1 października 2019 roku. Oferta seminariów, zatwierdzana do roku 2019/2020 przez Dziekana, zaś od roku 2019/2020 przez Dyrektora studiów, przedstawiana jest studentom na stronie internetowej do roku 2019/2020 stronie internetowej Wydziału, zaś od roku 2019/2020 w na stronie głównej Uczelni w dziale Studenci/Przebieg studiów/Seminaria dyplomowe oraz w systemie USOS. Przed ostatecznym wyborem zaleca się bezpośredni kontakt studentów z potencjalnymi promotorami – w tym celu organizowane są wcześniejsze spotkania prezentujące problematykę zajęć, zainteresowania badawcze i dorobek naukowy promotorów. Studenci dokonują wyboru grupy seminaryjnej i pracowni dyplomującej (z zakresu grafiki/malarstwa lub rzeźby) w wyniku prezentacji tematyki zajęć i spotkań z promotorami w Instytucie Edukacji Artystycznej, a następnie są rejestrowani na seminaria dyplomowe oraz do pracowni dyplomującej w systemie USOS. Semina dyplomowe, a także pracownie dyplomowe umieszczane są w planie studiów na drugim i trzecim roku studiów licencjackich oraz na pierwszym i drugim roku studiów magisterskich. Semina prowadzone były do roku 2019/2020 w grupach liczących od dziesięciu do szesnastu osób, zaś od roku 2019/2020 zrównana została liczebność grup seminaryjnych oraz dla pracowni dyplomujących (artystycznych) i wynosi od ośmiu do dwunastu osób.

Przygotowanie pracy licencjackiej lub magisterskiej – zarówno jej części teoretycznej, jak i artystycznej, możliwe jest także w ramach indywidualnej opieki promotorskiej. Liczbę godzin przewidzianą na indywidualną opiekę nad studentem określono szczegółowo w Regulaminie pracy w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej (Zarządzenie Rektora APS nr 298/2019 z 13 grudnia 2019 roku, ze zmianami). Po dokonaniu przez studentów, na poziomie zapisów, wyboru kursowych pracowni dyplomujących ze względu na dziedzinę warsztatową: rzeźby, malarstwa i grafiki, a także określonego promotora części teoretycznej dyplomu, osoby rozpoznające swoje predyspozycje w obszarach innych mediów sztuk wizualnych - mają możliwość realizacji dyplomów w ramach opieki indywidualnej z dziedzin takich jak: fotografia, multimedia, intermedia czy projektowanie graficzne, a także pod opieką merytoryczną teoretyka sztuki, którego praca naukowa dotyczy odmiennej problematyki niż proponowana w danym roku, w ramach oferty seminariów dyplomowych.

Napisanie/przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej

Weryfikacja efektów uczenia się możliwa jest przede wszystkim w procesie przygotowywania pracy dyplomowej. Zaprezentowana praca dyplomowa potwierdza opanowanie przez studenta umiejętności w odniesieniu do przygotowania autorskiego dzieła jako cyklu tematycznego oraz opanowania warsztatu przypisanego wybranej dziedzinie artystycznej, a także pisania i redagowania prac teoretycznych.

Pracę dyplomową na studiach pierwszego stopnia student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora. W pracy licencjackiej autor powinien umiejętnie powiązać rozważania teoretyczne z praktyką artystyczną. Tematyka pracy dyplomowej licencjackiej jest ściśle związana z kierunkiem studiów.

Pracę dyplomową na studiach drugiego stopnia student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego przynajmniej tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora. Praca magisterska powinna wykazać, iż potrafi on w sposób pogłębiony zrealizować pracę artystyczną w wybranym przez siebie medium sztuk plastycznych oraz poddać wnikliwej analizie i objaśnić własne prace artystyczne w odniesieniu do dawnych i współczesnych nurtów sztuki. Tematyka pracy magisterskiej pozostaje w ścisłym związku z kierunkiem studiów.

Studenci ostatniego roku studiów stacjonarnych zobowiązani są złożyć pracę do dnia 30 czerwca w wersji elektronicznej i drukowanej. Wszystkie prace dyplomowe poddawane są procedurze sprawdzenia oryginalności tekstu za pomocą Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA).

Dopuszczenie do egzaminu dyplomowego

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie pozytywnych ocen i zaliczeń ze wszystkich przedmiotów przewidzianych w planie studiów, w tym uzyskanie zaliczenia seminarium dyplomowego oraz pracowni dyplomującej oraz uzyskanie w procesie kształcenia co najmniej 184 punktów ECTS na studiach pierwszego stopnia lub co najmniej 124 punktów ECST na studiach drugiego stopnia. Zaliczenie przez promotora seminarium dyplomowego w systemie USOS następuje dopiero po zaakceptowaniu przez niego wyników sprawdzenia pracy dyplomowej z wykorzystaniem programu antyplagiatowego. Po zaakceptowaniu wyniku w systemie antyplagiatowym i akceptacji raportu przez promotora, praca dyplomowa podlega recenzji.

Kolejnym warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie zaliczenia z przedmiotu: Licencjacka pracownia artystyczna – 3 lub Magisterska pracownia artystyczna – 3, a w następnej kolejności - otrzymanie pozytywnych ocen z pracy dyplomowej wystawionych przez promotorów i recenzentów. Do warunków formalnych dopuszczenia do egzaminu dyplomowego zalicza się również podpisanie przez studenta oświadczenia o autorstwie pracy dyplomowej.

Uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu dyplomowego oraz uzyskanie pozytywnej oceny końcowej ze studiów

Szczególne znaczenie przypisuje się egzaminowi dyplomowemu, który weryfikuje znajomość i rozumienie problematyki ogólnokierunkowej i modułowej/specjalnościowej. Zgodnie z Regulaminem seminariów dyplomowych student, nie licząc pytań łączących się bezpośrednio z bronią pracą i jej tematyką, jest obligowany do odpowiedzi na pytania z wylosowanych zagadnień zarówno z listy zagadnień kierunkowych, jak i modułowych. Ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Egzamin dyplomowy kończący studia pierwszego stopnia kończy się nadaniem tytułu zawodowego licencjata, zaś egzamin dyplomowy kończący studia drugiego stopnia kończy się nadaniem tytułu zawodowego magistra.

Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów są: 1) średnia arytmetyczna ocen z egzaminów i zaliczeń przedmiotów kończących się zaliczeniem na ocenę, z uwzględnieniem ocen niedostatecznych w ciągu całego okresu studiów; 2) ocena z pracy dyplomowej, 3) ocena z egzaminu dyplomowego.

Rodzaje, tematyka i metodyka prac dyplomowych

Problematyka seminariów dyplomowych i pracowni dyplomujących wiąże się z zainteresowaniami badawczymi pracownika, dzięki czemu staje się on kompetentnym przewodnikiem studenta. Tematyka prac artystycznych, oczywiście związana ze specyfiką wybranej techniki i technologii, jest określana w wyniku realizacji zadań proponowanych przez prowadzącego oraz indywidualnych konsultacji z opiekunem merytorycznym dyplomu. Tematyka prac teoretycznych, zarówno licencjackich jak magisterskich, koncentruje się głównie na problematyce teorii sztuki i antropologii kultury, w tym: wielokulturowości i interdyscyplinarności sztuki XX i XXI w., historii sztuki – jej tradycji i perspektyw, sztuki wobec mediów audiowizualnych i cyberkultury, choć zdarzają się też prace z innych zakresów tematycznych, np. w odniesieniu do działania arteterapeutycznego. Studenci zachęceni są do realizowania tematów, którymi się interesują i które wypływają z ich osobistych doświadczeń, co wpływa pozytywnie nie tylko na osobistą motywację dyplomanta, ale przede wszystkim ułatwia zbudowanie autentycznego, pogłębionego kontekstu dla podejmowanych działań artystycznych.

Rodzaje, tematyka i metodyka prac etapowych, egzaminacyjnych, projektów

Prace studentów studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych mają różne formy w zależności od zajęć, na których są przygotowywane. Przede wszystkim proponowane są ćwiczenia praktyczne o określonym temacie i kryteriach realizacji. Powstają także prace pisemne w formie eseju naukowego, testu z pytaniami zamkniętymi, pytaniami otwartymi czy problemowymi (np. z przedmiotu Psychologia twórczości). Formą zaliczeniową może być też przygotowanie prezentacji multimedialnej bądź zaaranżowanie projektu badawczego. Na kierunku przeprowadzane są egzaminy pisemne i ustne. Zaliczenie przedmiotów z dyscypliny wiodącej wymaga najczęściej realizacji określonych prac artystycznych i ich zaprezentowania w ramach obowiązkowego przeglądu ćwiczeń, a także prezentacji wybranych efektów na wystawie końcoworocznej, podsumowującej określony rok akademicki. Tematyka prac zaliczeniowych dotyczy zagadnień realizowanych w ramach określonego przedmiotu i umieszczonych w sylabusie. Forma zaliczenia przedmiotu ma na celu sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studenta.

Sprawdzanie, ocenianie oraz narzędzia monitorowania postępów studentów w osiągnięciu efektów uczenia się

Możliwie zindywidualizowany proces kształcenia i związany z nim indywidualny, bezpośredni kontakt ze studentem zapewnia w IEA stały monitoring jego postępów w osiągnięciu efektów uczenia się. Poszczególne grupy studenckie cyklicznie spotykają się z wyznaczonymi doradcami roku, raportując na bieżąco określone oczekiwania i zaistniałe trudności, również w odniesieniu do procesu sprawdzania i oceniania na kierunku. W Karcie praktykanta, związanej przede wszystkim z przygotowaniem do zawodu nauczyciela, ale pośrednio z realizacją całego programu studiów I i II stopnia, towarzyszącej wszystkim praktykom realizowanym

na kierunku, efekty uczenia się weryfikowane są przez opiekuna praktyki w placówce. Ocenie podlegają: przygotowanie merytoryczne studenta w obszarze wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Jest to ocena punktowa w skali 1-5 p. Uzupełnienie punktacji stanowi ocena opisowa.

Student, który uzyskał nie więcej niż dwie oceny niedostateczne w jednym semestrze, może ubiegać się o warunkowe zaliczenie tego etapu studiów, a w przypadku, gdy liczba ocen niedostatecznych jest większa – o powtarzanie semestru. Zgodnie z obowiązującym Regulaminem studiów w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Dyrektor studiów skreśla studenta z listy studentów w przypadku: niepodjęcia studiów, rezygnacji ze studiów, niezłożenia w terminie pracy dyplomowej lub egzaminu dyplomowego lub ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z Uczelni.

Dyrektor studiów może ponadto skreślić studenta z listy studentów w przypadku: stwierdzenia braku wymaganych postępów w nauce, stwierdzenia braku udziału w obowiązkowych zajęciach, niezyskania zaliczenia semestru w określonym terminie lub niewniesienia opłat związanych z odbywaniem studiów. Do najczęstszych przyczyn skreślenia z listy studentów należy zaliczyć: niepodjęcie studiów, nierozliczenie semestru lub roku oraz niezłożenie w terminie pracy dyplomowej. Ze studentami zagrożonymi skreśleniem kontakt telefoniczny lub mailowy nawiązuje pracownik Biura Spraw Studenckich. W Uczelni obowiązuje etapowa procedura usunięcia z listy studentów z listy studentów określona przepisami zawartymi w Regulaminie studiów (Uchwała Senatu APS nr 154/2021).

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, sposoby wykorzystania analizy wyników nauczania w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się studentów, dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych na praktykach zawodowych

Analiza realizacji zakładanych efektów uczenia się przebiega wieloetapowo. Zaangażowani są w ten proces: koordynatorzy i osoby prowadzące przedmioty, opiekunowie praktyk, promotorzy prac dyplomowych licencjackich i magisterskich, członkowie komisji na egzaminie dyplomowym.

Skupiając się na poszczególnych elementach procesu analizy realizacji zakładanych efektów uczenia się należy zacząć od najniższego poziomu, którym jest sylabus przedmiotu i określone w nim sposoby weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów. Obowiązek przygotowania i zamieszczenia sylabusu w systemie USOS nakłada na nauczyciela (koordynatora przedmiotu) Zarządzenie nr 243/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku w sprawie sylabusu obowiązującego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, sposobu przygotowywania oraz gromadzenia i przechowywania sylabusów przedmiotów realizowanych na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia, jednolitych studiach magisterskich oraz studiach podyplomowych. Zadeklarowane w sylabusie sposoby pomiaru efektów uczenia się powinny być adekwatne do przekazywanych w ramach przedmiotu treści oraz do formy zajęć. Stosowane najczęściej sposoby weryfikacji zdobytej wiedzy i umiejętności podczas seminariów, ćwiczeń, warsztatów to m. in. prezentacje prac wykonanych przez studenta, prezentacje, kolokwia, prace pisemne, referaty, a w przypadku niektórych przedmiotów - analizy przypadków. W odniesieniu do wykładu nierzadkim sposobem weryfikacji efektów uczenia się jest egzamin w formie pisemnej (testy z pytaniami zamkniętymi i/lub otwartymi) lub ustnej. Metody pomiaru efektów uczenia się studentów pierwszego i drugiego stopnia Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych są

w znacznym stopniu skorelowane z metodami dydaktycznymi, te zaś są ściśle powiązane z efektami kształcenia i uczenia się studentów. W związku w przyjętym profilu studiów większa część zajęć dydaktycznych jest realizowana w trybie stacjonarym.

Wśród metod weryfikujących efekty uczenia się przeważają: przegląd i wybór prac/ćwiczeń praktycznych, ocena prezentacji, obserwacja pracy studenta podczas zajęć, zaliczenie ustnego kolokwium (egzaminu), ocena wypowiedzi w trakcie zajęć (w tym udziału w dyskusji), ocena referatu. Uzupełniająco stosowane są testy i zaliczenia pisemne. Testy takie skonstruowane są zazwyczaj z pytań otwartych, w których student musi wykazać się nie tylko wiedzą zdobytą na zajęciach, ale też umiejętnością interpretacji poszczególnych idei, poglądów czy teorii artystycznych.

Przegląd prac artystycznych przygotowanych w czasie zajęć lub realizowany w formie korekty zadań domowych służy uporządkowaniu materiału, dokonaniu wyboru ćwiczeń najbardziej udanych lub stanowiących podstawę kolejnych etapów pracy, a także, nierzadko, podsumowaniu przedmiotu. Pisemną metodą weryfikacji efektów uczenia się bywa esej lub recenzja. Prace te mają formę kilkustronicowych artykułów opisujących wybrane zagadnienia i analizujących określone aspekty zjawisk w oparciu o zdobytą wiedzę. Prace pisemne powinny spełniać wymogi jak dla prac naukowych i być poddawane procedurze antyplagiatowej.

Inną metodą weryfikacji efektów uczenia się są wystąpienia/autoprezentacje na zajęciach, w których przedstawiane są efekty obserwacji, analiz lub badań studenta lub grupy studentów. Osobną grupę metod stanowią metody werbalne, w których student prezentuje wybrane treści i zagadnienia w postaci egzaminu ustnego lub prezentacji podczas zajęć określonych zagadnień w ramach realizowanego przedmiotu. Prezentacje studentów pozwalają ocenić umiejętność formułowania pytań badawczych, umiejętność analizy i syntezy streszczanych teorii i interpretacji cytowanych danych. Większość metod sprawdzania i weryfikacji efektów uczenia się jest skonstruowana w taki sposób, aby nie mierzyła tylko jednego efektu lub tej samej grupy efektów, a weryfikowała kilka wzajemnie się uzupełniających efektów uczenia się.

Szczególnie ważnymi przedmiotami realizowanymi przez studentów kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych są praktyki studenckie, których sposób odbywania określa obecnie Regulamin Praktyk Studenckich przyjęty zarządzeniem nr 245/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Praktyk Studenckich.

Weryfikacja realizacji założonych efektów uczenia się w zakresie praktyk podzielona została na trzy etapy. Pierwszy etap zakłada wypełnienie w miejscu odbywania praktyki stosownej dokumentacji. Drugi etap zakłada sprawdzenie przez opiekunów praktyk (pracowników Instytutu Edukacji Artystycznej o adekwatnych do specyfiki praktyki kompetencjach), czy student zrealizował praktyki zgodnie z wytycznymi przewidzianymi dla przedmiotu. Trzeci etap odnosi się do przygotowania przez opiekunów praktyk z każdej specjalności sprawozdań z przebiegu praktyk studenckich i dostarczenia ich do Uczelnianego Koordynatora Praktyk. Ostatecznym sprawdzianem realizacji efektów uczenia się na kierunku jest egzamin dyplomowy. Podczas egzaminu student odpowiada na trzy pytania: pierwsze dotyczące własnej pracy dyplomowej, kolejne - wylosowane z listy zagadnień (kierunkowych i modułowych). Listy zagadnień są studentom znane wcześniej i odnoszą się do materiału dydaktycznego realizowanego na kierunku. Zamieszczane są na stronie internetowej APS najpóźniej do końca listopada każdego kolejnego roku akademickiego. Wyniki egzaminów dyplomowych są przedmiotem corocznych rozmów i analiz w Instytucie Edukacji Artystycznej.

Dokumentowanie efektów uczenia się

Kwestie dotyczące dokumentowania osiągniętych przez studentów efektów uczenia się precyzuje Zarządzenie nr 255/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku. Prace studentów, które weryfikują poziom osiągniętych efektów uczenia się i stanowią podstawę złożenia egzaminu bądź uzyskania zaliczenia/ zaliczenia na ocenę, są przechowywane przez nauczyciela akademickiego w okresie nie krótszym niż do końca kolejnego roku akademickiego.

Dokumentacja praktyk różni się zależnie od programu praktyki. Dobór dokumentów zaliczeniowych należy do uczelnianego opiekuna prowadzącego daną praktykę. Informacja o dokumentach wymaganych przez opiekuna zawarta jest w programie praktyki. Dwa dokumenty obowiązują wszystkich studentów realizujących praktyki w uczelni. Są nimi: program praktyki i karta praktykanta. Pozostałe dokumenty do wyboru to: protokoły hospitacji, scenariusze zajęć, rejestr zrealizowanych zadań praktyki studenckiej, charakterystyka miejsca realizacji praktyk, diagnoza grupy/dziecka, opinia praktykanta o przebiegu praktyki, sprawozdanie z praktyki/wolontariatu/pracy. Wzory dokumentów opracowane przez Uczelnianego Koordynatora Praktyk są jednolite dla wszystkich studentów APS i udostępnione na stronie uczelni (zakładka praktyki), w sylabusach poszczególnych praktyk w systemie USOS oraz w zespołach ds. Praktyk w aplikacji MS TEAMS. Dokumentacja w formie elektronicznej jest przechowywana przez opiekunów praktyk w okresie nie krótszym niż do końca kolejnego roku akademickiego.

W przypadku prac i egzaminów dyplomowych dokumentacja zawiera: pracę dyplomową wraz z fotografiami części artystycznej dyplomu w formie elektronicznej w systemie APD (Archiwum Prac Dyplomowych), raport sprawdzający oryginalność pracy dyplomowej w formie papierowej oraz elektronicznej (w systemie APD), recenzje promotorów oraz recenzentów w formie elektronicznej (w systemie APD), a także cyfrowy protokół z egzaminu dyplomowego z podpisami wszystkich członków komisji.

Wyniki realizacji przez studenta efektów uczenia się w postaci uzyskanych ocen i zaliczeń wpisywane są przez nauczycieli prowadzących zajęcia do protokołów znajdujących się w systemie USOS. Protokoły z egzaminów dyplomowych wraz z raportem z systemu antyplagiatowego przechowywane są w teczkach akt osobowych studentów. Praca dyplomowa oraz recenzje są stale dostępne w wersji cyfrowej, w systemie APD. Aktualnie w Uczelni trwają prace mające na celu wprowadzenie całkowicie elektronicznego obiegu dokumentów oraz teczek akt osobowych studenta.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w Uchwale Prezydium PKA nr 942/2015 z 10 grudnia 2015 r.	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zalecenia zmian w zasadach przygotowywania i prowadzenia prac dyplomowych na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych w szczególności dotycząca wskazania jednoznacznie	Zalecenie w trybie natychmiastowym zostało uwzględnione korektą, która przyjęła formę Zarządzenia Rektora APS nr 35/2017 z dn. 9 stycznia 2017 r. W świetle obecnie obowiązującego Zarządzenia NR 127/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie zasad przygotowania prac dyplomowych przywróciliśmy równorzędność promotorów artystycznego i teoretycznego.

	określającego wiodącą rolę promotora artystycznego	Było to sprawiedliwsze w kontekście nakładu pracy promotorów i dawało możliwość wykazywania tym drugim promotorstwa w dorobku naukowym i dydaktycznym. Troska o walory piśmiennicze prac licencjackich i magisterskich skłoniła nas do podtrzymania równorzędności promotorów. Traktujemy to jako działanie projakościowe
2.	Zalecenie wprowadzenia do dokumentacji artystycznej bardziej szczegółowego opisu wykonanych prac, zawierających technikę, rozmiary itp.	Zalecenie w trybie natychmiastowym zostało uwzględnione korektą, która przyjęła formę Zarządzenia Rektora APS nr 35/2017 z dn. 9 stycznia 2017 r. Podtrzymane aktualnym Zarządzeniem nr 127/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu seminariów dyplomowych i uzyskiwania tytułu zawodowego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej
3	Zalecenie uporządkowania dokumentacji pracy dyplomowej, polegającego na wyeliminowaniu występującego w części gromadzonych akt braku nagłówkowych pieczęci oraz podpisu Dziekana	Zalecenie zdezaktualizowało się w świetle Zarządzenia nr 127/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu seminariów dyplomowych i uzyskiwania tytułu zawodowego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.
4	Sugestia ujednoczenia sylabusów	Obecnie sylabusy mają kształt ujednoczony. Forma sylabusa regulowana jest Zarządzeniem nr 138/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 2 lutego 2021 r. w sprawie sylabusa obowiązującego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, sposobu przygotowywania oraz gromadzenia i przechowywania sylabusów przedmiotów realizowanych na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia, jednolitych studiach magisterskich oraz studiach podyplomowych

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Kadra dydaktyczna IEA

W Instytucie Edukacji Artystycznej na stanowiskach nauczycieli akademickich w latach 2018-22, w różnych okresach, zatrudnionych było łącznie 25 osób:

Tytuł / stopień naukowy	Liczba pracowników
profesor zwyczajny	4
doktor habilitowany	6
doktor	11
magister	4

Zatem w poddawanym ocenie okresie 40% kadry dydaktycznej stanowili samodzielni pracownicy naukowcy, 44% pracownicy ze stopniem doktora, zaś 16% pracownicy z tytułem magistra.

Ze względu na reprezentowane dyscypliny naukowe, kadra IEA w latach 2018-2022 miała następującą strukturę zgodnie ze złożonymi przez pracowników oświadczeniami o dyscyplinie nauki lub sztuki:

Dziedzina nauki/sztuki	Dyscyplina naukowa/artystyczna	Liczba pracowników
sztuki	sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	18,75
nauk humanistycznych	nauki o sztuce	1,25
nauk humanistycznych	nauki o kulturze i religii	2
nauk społecznych	psychologia	1
nauk społecznych	pedagogika	1
n. medycznych i n. o zdrowiu	nauki o zdrowiu	0,5

Dr M. Durda-Dmitruk oświadczyła 75% udziału w dyscyplinie naukowej nauki o sztuce i 25% udziału w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki (stopień doktora historii sztuki); dr A. Chmielnicka-Plaskota oświadczyła 50% udziału w dyscyplinie pedagogika i 50% udziału w dyscyplinie nauki o zdrowiu; dr M. Janota-Bzowska (magister historii sztuki, doktor pedagogiki) 50% udziału w dyscyplinie nauki o sztuce i 50% udziału w dyscyplinie pedagogika. Zatem w poddawanym ocenie okresie 77% kadry Instytutu stanowili pracownicy oświadczeni w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, 8% pracownicy oświadczeni w dyscyplinie nauki o kulturze i religii, ok. 8% historii sztuki, 4% psychologii i ok. 2% pracowników pedagogiki.

Tak więc w strukturze kadry IEA w latach 2018-22 znaczącą część (40%) stanowili samodzielni pracownicy naukowcy, wraz z pracownikami w stopniu doktora stanowiąc znaczącą większość zatrudnionych na stanowiskach nauczycieli akademickich (84%). To efekt realizowanej w IEA polityki kadrowej (szczegółowo omówionej poniżej) mającej na celu zatrudnianie do prowadzenia zajęć osób z jak najwyższymi kompetencjami artystycznymi i akademickimi. Charakter studiów artystycznych wyraziście odzwierciedla w strukturze zatrudnienia wysoki odsetek pracowników prowadzących działalność artystyczną (77%).

Ze względu na dynamiczną sytuację świadczenia pracy (przejście na emeryturę i rezygnację z pracy, urlopy dla poratowania zdrowia, rodzicielskie i wychowawcze itp.), jak też celowo kreowaną politykę zatrudnienia w celu utrzymania i podwyższania jakości kształcenia (np. preferowanie osób posiadających co najmniej stopień doktora, o znaczącym dorobku artystycznym, z dużym doświadczeniem dydaktycznym itd.) w czerwcu i wrześniu 2022 r. zostały przeprowadzone konkursy na zatrudnienie nowych pracowników na okres próbny bądź na zastępstwo za osoby urlopowane. Dlatego aktualna struktura zatrudnienia uległa nieznacznym

zmianom i na rok akademicki 2022/23 w IEA na stanowiskach nauczycieli akademickich zatrudnione są 24 osoby:

Tytuł / stopień naukowy	Liczba pracowników
profesor zwyczajny	3
doktor habilitowany	6
doktor	12
magister	3

Zatem w roku akademickim 2022/23 37,5% kadry dydaktycznej stanowią samodzielni pracownicy naukowcy, ok. 46% pracownicy ze stopniem doktora, zaś ok. 17% pracownicy z tytułem magistra. Tak więc udaje się utrzymać jednolity poziom kompetencji akademickich zatrudnionej kadry, przy jednoczesnym odnawianiu zespołu przez wprowadzanie młodych pracowników, z dążnością do zatrudniania osób co najmniej ze stopniem doktora.

Ze względu na reprezentowane dyscypliny naukowe, kadra Instytutu w roku akademickim 2022/23 zgodnie ze złożonymi przez pracowników oświadczeniami o dyscyplinie nauki lub sztuki, cechuje się strukturą:

Dziedzina nauki/sztuki	Dyscyplina naukowa/artystyczna	Liczba pracowników
sztuki	sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	18,75
nauk humanistycznych	nauki o sztuce	1,25
nauk humanistycznych	nauki o kulturze i religii	2
nauk społecznych	psychologia	1
nauk społecznych	pedagogika	1
n. medycznych i n. o zdrowiu	nauki o zdrowiu	0,5

Zatem w roku akademickim 2022/23 ok. 77% kadry Instytutu stanowią pracownicy przypisani do dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, 8% pracownicy oświadczeni w dyscyplinie nauki o kulturze i religii, 8% historii sztuki, 4% psychologii i ok. 2% pracowników pedagogiki. Tak więc struktura przypisania pracowników do dyscypliny sztuki i dyscyplin naukowych została w pełni odtworzona i zachowana, umożliwiając utrzymanie wypracowanego poziomu artystycznego, teoretycznego i dydaktycznego.

Zdecydowana większość osób (20, tj. ponad 83%) jest zatrudniona w IEA na stanowiskach badawczo-dydaktycznych, co stanowi jeden z czynników stymulujących łączenie działalności dydaktycznej z działalnością artystyczną oraz włączanie studentów w prowadzenie działalności artystycznej poprzez zachęcanie studentów do udziału we wspólnych projektach. Liczebność oraz kompetencje pracowników Instytutu są w pełni wystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu procesu dydaktycznego oraz prowadzenia aktywności artystycznej. Doświadczeni profesorowie, dysponując bogatym dorobkiem artystycznym i doświadczeniem dydaktycznym, służą swoim wsparciem młodszym pracownikom i studentom poszukującym własnej drogi artystycznej. Wyspecjalizowani pracownicy Zakładu Teorii i Historii Sztuki zapewniają skuteczną pomoc w osiągnięciu właściwego dla profilu akademickiego poziomu pisemnych prac dyplomowych z zakresu wiedzy o sztuce i kulturze – kompetencji niezbędnej dla nauczyciela przedmiotowego plastyki lub animatora kultury. Działalność dydaktyczna pracowników Instytutu wiąże się ściśle z ich osiągnięciami artystycznymi, działalnością wystawienniczą i publikacyjną, popularyzatorską oraz współpracą ze środowiskiem lokalnym i współpracą międzynarodową.

Ocena działalności artystycznej IEA APS w ewaluacji 2017-2021

Na mocy wydanej przez Ministra Edukacji i Nauki Decyzji nr 636/803/2022 z dn. 28 lipca 2022 r. przyznano Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie kategorię naukową A w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Ponadto ocena działalności Akademii w ramach ewaluacji wyniosła 100% oceny najwyższej ocenionego podmiotu w kryterium I w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki (najwyższy możliwy do uzyskania wynik 365,81 punktów wartości referencyjnej), który to wynik kwalifikuje Uczelnię do ubiegania się na podstawie prowadzonej działalności naukowej w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki o kategorię naukową A+. Od negatywnej oceny ekspertów w przedmiocie przyznania kategorii naukowej A+ w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki Akademia złożyła odwołanie, wykazując merytoryczne i proceduralne uchybienia w przeprowadzonej ocenie, którego rozpatrzenie jest w toku.

W ewaluacji jakości prowadzonej w APS działalności naukowej w zakresie dyscypliny artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki oceniane były wyłącznie dokonania pracowników Instytutu Edukacji Artystycznej APS. Tak więc ministerialna ocena jakości prowadzonej działalności artystycznej potwierdza jej wysoki poziom w skali całego kraju – uzyskana przez pracowników IEA ocena za osiągnięcia artystyczne (kryterium I ewaluacji) wynosi 100% wartości referencyjnej, co jest równoznaczne z tym, że z żaden ewaluowany podmiotów nie uzyskał wyższego wyniku.

Wybrany dorobek artystyczny, wystawienniczy i naukowy kadry dydaktycznej IEA

- *Jikihitsu*. Sygnatura artysty. Obecność tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej

Projekt artystyczno-naukowy poświęcony przenikaniu się i wzajemnym oddziaływaniom współczesnej kultury polskiej i japońskiej. Realizacja projektu obejmowała [1] wystawę główną (w 2 lokalizacjach) połączoną z [2] konferencją naukową oraz [3] szereg imprez towarzyszących. Wydarzenia wpisały się w obchody 100-lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską i Japonią; imprezę objęła patronatem honorowym Ambasada Japonii w Polsce.

Wystawa **Jikihitsu – cz. 1** odbyła się w Pawilonie i Sali Lustrzanej SARP, ul. Foksal 2, Warszawa, 9.06-21.06.2019; zaprezentowano prace 46 współczesnych artystów polskich i japońskich. Twórcy różnych generacji reprezentowali uczelnie artystyczne oraz prestiżowe instytucje kultury i sztuki w Polsce (12) i Japonii (10). Większość z dzieł powstała specjalnie na wystawę i był to ich pokaz premierowy; część z prac została wypożyczona z prestiżowych kolekcji: Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha w Krakowie oraz Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi.

Wystawa **Jikihitsu – cz. 2** odbyła się w Starej Galerii ZPAF, pl. Zamkowy 8, Warszawa, 9.06-21.06.2019, wzięło w niej 9 artystów z Polski i Japonii: M. Bałka, H. Kikai, K. Korenaga, M. Masłoń, G. Morawetz, S. Paruch, D. Rumiancew, A. Rożnowska, Y. Saegusa.

Wystawie **Jikihitsu – cz. 1** towarzyszyła konferencja naukowa **Jikihitsu. Sygnatura artysty** w siedzibie SARP, Warszawa, 10-12.06.2019, w której wzięli udział znawcy sztuki japońskiej i polskiej, goście z uczelni artystycznych oraz instytucji kulturalnych z Japonii i Europy; historycy, teoretycy i krytycy sztuki, kulturoznawcy oraz artyści reprezentujący ośrodki naukowe w Polsce i Japonii (43 prelegentów).

Podsumowanie konferencji stanowi publikacja w języku angielskim: *Poland-Japan. Contemporary Art and Artistic Relations*, (ed.) M. Durda-Dmitruk, wyd. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata i wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2019, ISBN 978-83-956228-9-2, ss. 246.

Imprezy towarzyszące: (1) wystawa ilustracji i obiektów *Sztuka Józefa Wilkonia w Japonii* (Galeria APS we współpracy z Fundacją ARKA im. J. Wilkonia), (2) pokaz dokumentacji filmowej zrealizowanych w Japonii projektów K. Wodiczki, m.in. *Hiroshima, Rozbroji* (Fundacja Profile), (3) wystawa obrazów na jedwabiu

J. Stasiak *Miasta ryb* (Piwnica Artystyczna), (4) warsztat arteterapeutyczny *Happy Doll* z udziałem artystki M. Takahashi w ramach „Hospital Art” (Szpital Tworowski).

Wydarzenia i publikację projektu **Jikihitsu**. *Sygnatura artysty. Obecność tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej* relacjonowano i recenzowano w: M. Furmanik-Kowalska, *Czy kultura japońska wciąż inspiruje polskich twórców?* „Artluk”, 2019, nr 3-4; M. Durda-Dmitruk, **Jikihitsu**. *The Signature of the Artist. The Presence of Japanese Tradition in Contemporary Polish Art – konferencja i towarzyszące wydarzenia w Warszawie*, „Sztuka i Krytyka”, 2019, nr 7-8; *Sprawozdanie z działalności Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha 2019*, wyd. Manggha, Kraków 2020.

W przygotowaniu imprez uczestniczyli oraz przysłuchiwali się tłumaczonym na język polski obradom konferencji absolwenci i studenci Edukacji artystycznej z APS. Szczególnie do nich adresowany był warsztat arteterapeutyczny w szpitalu tworowskim (Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza) w ramach wzbogacania zajęć z arteterapii.

- dzieła w renomowanych kolekcjach

Bez mała 30 różnorodnych prac (malarstwo, malarstwo na jedwabiu, grafika, fotografia, rzeźba, postprodukcja filmowa) wykonanych przez wszystkie grupy pracowników Instytutu (profesorów, doktorów, magistrów) znalazło się w zbiorach renomowanych instytucji kultury (m. in. Muzeum Narodowe w Lublinie, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Muzeum Tatrzańskie, Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha” w Krakowie, Fundacja Sztuki Polskiej ING, Museu Europeu d'Art Modern w Barcelonie, Modern and Contemporary Art Museum Vipolze Castle, Ecool Cultural Creativity Industrial Park w Chongqing) w Polsce i za granicą (Hiszpania, Słowenia, Chiny).

- nagrody i wyróżnienia artystyczne

najważniejsze nagrody i wyróżnienia:

- nagroda Magazynu o sztuce „Arteon” za rok 2017 „dla najlepszego polskiego twórcy sztuki” (dr hab. G. Gwiazda);
- nagroda główna *Mencion de Honour* w kategorii rzeźby na międzynarodowym konkursie *Figurativas 2019. The 10th Figurativas International Painting & Sculpture Competition*, Fundació de les Arts i els Artistes, Barcelona (Hiszpania) (mgr A. Śmietana),
- III nagroda im. prof. S. Trzeszczkowskiego na wystawie *Sztuka Włókna 2019*, objętej patronatem honorowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, (dr hab. T. Sadlej);
- wystawa pokonkursowa 11. Triennale Małych Form Malarskich w Toruniu zorganizowanego w 2019 r. (dr M. Świercz-Wojteczek);
- międzynarodowa wystawa pokonkursowa 14. Międzynarodowego Jesiennego Salonu Sztuki w BWA Ostrowiec w Ostrowcu Świętokrzyskim w 2020 r. (mgr A. Śmietana);
- Nagroda Fundacji DigitalPoland na konkursie „Digital Ars” 2020 za narzędzie do tworzenia sztuki przy wykorzystaniu Sztucznej Inteligencji (AI) (dr A. Wójcik);
- Nagroda za reżyserię i Nagroda za zdjęcia w Konkursie Pełnometrażowych Debiutów Dokumentalnych na 14. Koszalińskim Festiwalu Debiutów Filmowych „Młodzi i film”, Koszalin 2022 (dr K. Pałka);

- wystawy zagraniczne

najważniejsze wystawy zbiorowe:

- wystawa zbiorowa IEA: *Löwen und Meerjungfrauen*, Galerie im Neuen Augusteum, Kustodie der Universität Leipzig, Lipsk (Niemcy), 25.10.2019-24.01.2020, współorganizowana przez IEA wystawa polsko-niemiecka, w której wzięło udział 10 pracowników Instytutu (prof. W. Bieńkuński, dr J. Drogowski, dr hab. M. Kiesner, dr M. Masłoń, dr hab. S. Paruch, mgr D. Rumiancew, prof. J. Stasiak, dr M. Świercz-Wojteczek, dr A. Wójcik, dr hab. M. Zychowicz) prezentując grafikę, malarstwo, rzeźbę, fotografię, wideo, instalacje przestrzenne i multimedialne;
- udział indywidualny w wystawie zbiorowej prof. G. Mroczkowskiego: *Geometrie Discursive*, Galerie Abstract Project w Paryżu (Francja), 25.04-04.05.2019 (malarstwo);
- udział indywidualny w wystawie zbiorowej prof. G. Mroczkowskiego: *Geometria Discursiva (edizione veneziana)*, Venice Exhibition Gallery w Wenecji (Włochy), 13-22.09.2019 (malarstwo);
- udział indywidualny w wystawie zbiorowej mgr A. Śmietany: *Face 2020* (The Society of Portrait Sculptors annual exhibition), La Galleria Pall Mall w Londynie (Wlk. Brytania), 11-16.05.2020 (rzeźba);
- udział indywidualny w wystawie zbiorowej prof. J. Stasiak: *26th Seoul International ART FESTIVAL*, Chosunilbo Museum w Seulu (Republika Korei – Korea Południowa), 05-30.10.2020 (malarstwo na jedwabiu);
- udział indywidualny w wystawie zbiorowej dr hab. S. Parucha: *Kunst.off Plattenbau. WBS70 fünfzig Jahre danach*, Kunsthaus Raskolnikow e. V. w Dreźnie (Niemcy), 30.10-18.12.2020 (mural);

najważniejsze wystawy indywidualne:

- wystawa indywidualna dr hab. G. Gwiazdy: *Behind*, Alte Saline (Galerie Schloss Wiespach) w Hallein (Austria), 29.07-28.08.2017 (rzeźba);
- wystawa indywidualna prof. J. Stasiak: *Dimensions of Space – Landscapes on Silk*, Setouchi Museum of Art w Ushimado (Japonia), 24.09-01.10.2017 (malarstwo na jedwabiu);
- wystawa indywidualna dr hab. G. Gwiazdy: *Grzegorz Gwiazda The Rodin of the 21st century*, MEAM w Barcelonie (Hiszpania), 30.11.2017-28.01.2018 (rzeźba);
- wystawa indywidualna prof. G. Mroczkowskiego: *Sukonstruotas peizažas (Pejzaż skonstruowany)*, Dom Kultury Polskiej w Wilnie (Litwa), 09.07-30.09.2019 (malarstwo);
- wystawa indywidualna prof. M. Wróblewskiej: *Zapiski z pejzażu – Rzeka San / Peizazo Uzrasai – Upe San*, Dom Kultury Polskiej w Wilnie (Litwa), 09.07-30.09.2019 (malarstwo);
- wystawa indywidualna prof. J. Stasiak: *Internal Landscape: The Artist's Signature*, Juniata College Museum of Art, Huntingdon (USA), 22.09-24.11.2021 (malarstwo na jedwabiu);
- wystawa indywidualna dr A. Zielińskiej: *Bryła a gest*, Muzeum Trineckich Żelazien a Miasta Trince, Trzyniec (Czechy), 01.10-18.11.2021 (rzeźba);

- retrospektywa dorobku artystycznego

- prof. M. Wróblewska: Indywidualna retrospektywa dorobku artystycznego – wystawa prac Artystki od lat 90. do 2020 r., Galeria Sztuki Współczesnej w Przemyślu, 28.08-23.09.2020. Impreza towarzysząca 39. Międzynarodowym Spotkaniom Artystów – Słonna Reedycja 2020;
- prof. W. Bieńkuński: Indywidualna retrospektywa dorobku artystycznego – wystawa ponad 120 prac od lat 70. do 2021 r., stanowiąca podsumowanie dotychczasowej drogi artystycznej i pracy nad autorskimi

technikami grafiki warsztatowej: B.-metalem i dekalkomanią na blachach offsetowych. BWA Galeria Sztuki, Olsztyn, 19.11-12.12.2021. Wystawie towarzyszyła publikacja: *Wiesław Bieńkuński. Grafika – malarstwo – techniki kombinowane* (red.) W. Bieńkuński, Wydawnictwo APS, Warszawa 2020, publikacja dwujęzyczna polsko-angielska, recenzowana, ss. 304, ilustr. 270, zdjęcia czarno-białe i reprodukcje kolorowe, ISBN 978-83-66010-81-9;

- publikacje naukowe Zakładu Teorii i Historii Sztuki

Pracownicy Zakładu opublikowali 4 monografie, w tym 1 w jęz. angielskim i 1 dwujęzyczną (polsko-angielską), 1 monografia w jęz. angielskim jest w przygotowaniu, 1 monografia w jęz. polskim w przygotowaniu, opublikowali ponad 20 artykułów (w czasopismach „Artluk”, „Literatura i Kultura Popularna”, „Przestrzeń, Ekonomia, Społeczeństwo”, „Człowiek Niepełnosprawność Społeczeństwo”) i rozdziałów w monografiach zbiorowych, w językach polskim, angielskim i francuskim.

Monografie:

M. Janota-Bzowska, *Wędrownica do nieznanych miejsc. Joanny Stasiak malarstwo na jedwabiu / Wandering in Unknown Lands, Joanna Stasiak's Paintings on Silk*, wyd. IEA APS, Warszawa 2017;

M. Janota-Bzowska, *Spotkanie z mistrzem – dyskusje w obszarze sztuk pięknych*, Wyd. Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2020;

M. Durda-Dmitruk, *Antoni Anatol Węclawski (1891-1985). Między fotografią zawodową a artystyczną*, Galeria im. Ślęzińskich w Białymstoku, Białystok 2018;

M. Durda-Dmitruk (ed.), *Poland-Japan. Contemporary Art and Artistic Relations*, wyd. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata i wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2019;

M. Durda-Dmitruk, *Motyw kimona w twórczości wybranych artystek jako ślad obecności tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej* (w przygotowaniu).

M. Durda-Dmitruk (ed.), *Homelessness of Artist*, [z serii:] *The Artistic Traditions of Non-European Cultures*, vol. 9 (w przygotowaniu).

Ważniejsze artykuły i rozdziały w pracach monografiach zbiorowych, artykuły w czasopismach:

M. Janota-Bzowska, *Współistnienie twórczości i teorii sztuki w pedagogicznej misji artysty*, [w:] *Na krawędzi. Szkoła przed ekranem*, (red.) S. Galanciak, M. Siwicki, J. J. Czarkowski, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2017, s. 147-170;

M. Janota-Bzowska, *Moje światy są sobie bliskie*, [w:] M. Kiesner, M. Czyńska, M. Janota-Bzowska, *Miasto przed burzą*, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2018, s. 105-113;

M. Janota-Bzowska, *Sign of the Artist, the Artistic Sign: The Autonomy of the Artist's Signature*, [w:] *Poland-Japan. Contemporary Art and Artistic Relations*, (ed.) M. Durda-Dmitruk, wyd. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata i wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2019, s. 35-42;

M. Durda-Dmitruk, *Malarskie (de)konstruowanie architektury*, [w:] „Przestrzeń, Ekonomia, Społeczeństwo”, 2017, nr 12, vol. II, s. 11-30;

M. Durda-Dmitruk, *Gry z obrazowaniem architektury*, [w:] *Element szczególnie w otoczeniu – ślady / Special Element in its Surroundings – traces*, Materiały IV Międzynarodowej Konferencji Artystyczno-Naukowej, WSEiZ, Warszawa 2017, s. 45-58;

M. Durda-Dmitruk, *Zabawa konwencjami obrazowania. Młodzińczy 80-latek David Hockney w Tate Britain*, „Artluk”, 2017, nr 1, s. 22-26;

M. Durda-Dmitruk, *Prywatne mitologie Roberta Rauschenberga*, „Artluk”, 2017, nr 1, s. 26-28;

- M. Durda-Dmitruk, *Dopiski na marginesie Infantek...*, [w:] *Infantka Małgorzata we współczesnej sztuce polskiej, Studia i Monografie*, t. 26, (red.) M. Barcikowska, wyd. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2017, s. 65-74;
- M. Durda-Dmitruk, *Przestrzenne gry w malarstwie Aleksandry Simińskiej*, „Artluk”, 2018, nr 2 (39), s. 44-46;
- M. Durda-Dmitruk, *Moja POLSKA podróż*, [w:] *Andrzej Kalina. Moja POLSKA podróż*, wyd. Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych, Warszawa 2018, s. 10-16;
- M. Durda-Dmitruk, *Mirror Mirages of Gabriela Morawetz*, [w:] *Paris et les artistes polonais 1945-1989 / Paris and the Polish Artists 1945-1989*, (ed.) M. Geron, J. Malinowski, J. W. Sienkiewicz, wyd. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, wyd. UMK, Toruń 2018, s. 325-338;
- M. Durda-Dmitruk, *Bill Viola i libretto w nowomediowej odsonie*, „Artluk”, 2019, nr 3-4, s. 60-63;
- M. Durda-Dmitruk, *Niezaspokojona potrzeba tworzenia* [w:] *Aleksandra Simińska. Arché. Malarstwo. Wystawa retrospektywna*, Bydgoszcz 2019, s. 11-18;
- M. Durda-Dmitruk, *Fragment of the whole: Traces of Japanese aesthetics in the silk works of selected contemporary Polish artists* [w:] *Poland-Japan. Contemporary Art and Artistic Relations*, (ed.) M. Durda-Dmitruk, wyd. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata i wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2019, s. 61-76;
- M. Durda-Dmitruk, *O twórczości wybranych współczesnych polskich artystek w Paryżu w krytyce artystycznej Joanny Sitkowskiej-Bayle* [w:] *Dwieście lat polskiej krytyki artystycznej*, red. J. Malinowski, G. Raj, wyd. PISnSŚ i wyd. TAKO, Warszawa-Toruń 2021, s. 223-237
- M. Durda-Dmitruk, *W poszukiwaniu tożsamości. Na marginesie wystawy malarstwa Wiolety Rzężewskiej* [w:] *Dawno, niedawno..., dzisiaj. Wieś w malarstwie Wiolety Rzężewskiej. Dzieła dolnośląskich twórców ludowych*, Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze, Jelenia Góra 2021, s. 13-18.
- P. Radwański, *Muzeum Marii Grzegorzewskiej i Akademii Pedagogiki Specjalnej*, [w:] „Człowiek Niepełnosprawność Społeczeństwo”, 2017, z. 2 (36), s. 120-132;
- P. Radwański, *Wykładowcy Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej. Kilka refleksji przy oglądaniu zdjęć Archiwum APS*, [w:] *Innowacyjność i trwanie w pedagogice specjalnej. W setną rocznicę niepodległości i 130 rocznicę urodzin Marii Grzegorzewskiej*, (red.) J. Kulbaka, M. Dudek, wyd. APS, Warszawa 2018;
- P. Radwański, *The Artist's Craft as Meditation: Zen Practice and the Creative Process*, [w:] *Poland-Japan. Contemporary Art and Artistic Relations*, (ed.) M. Durda-Dmitruk, wyd. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata i wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2019, s. 223-225;
- Z. Wałaszewski, *Conan Barbarzyńca – heroizm bohatera fantasy. Mit, stereotyp i przetworzenie w filmie Johna Miliusa*, [w:] *O literaturze i kulturze (nie tylko) popularnej. Prace ofiarowane Profesorowi Jakubowi Z. Lichańskiemu*, (red.) A. Gemra i A. Mazurkiewicz, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2017, s. 41-51;
- Z. Wałaszewski, *Biało-czarna szachownica z wampirem. Ciesny upadek i duchowa wzniosłość w Draculi Brama Stokera*, [w:] *Przyjemność (z) czytania. Pamięci profesora Tadeusza Żabskiego*, (red.) A. Gemra, Wrocław 2019, s. 215-225;
- Z. Wałaszewski, *Mechagodzilla i kobieta cyborg. Technogroza triumfu nad naturą*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Literatura i Kultura Popularna”, t. XXV, [red.] A. Gemra, Wrocław 2019, s. 473-493.

- publikacje naukowe Zakładu Działań Wizualnych i Arteterapii

Pracownicy Zakładu redagują naukową serię wydawniczą *Arteterapia* (ukazały się 4 tomy, 5. tom w przygotowaniu); opublikowali 1 monografię (z serii *Arteterapia*); opublikowali 12 artykułów (w czasopismach „Neuropsychiatria. Przegląd Kliniczny”, „Szkola Specjalna”) i rozdziałów w pracach zbiorowych, w języku polskim.

Redakcja naukowa serii wydawniczej:

A. Chmielnicka-Plaskota – *Arteterapia* (t. I-IV), w przygotowaniu tom V *Superwizja w arteterapii*

Monografie:

Arteterapia, t. IV: *Arteterapia indywidualna* (red.) **A. Chmielnicka-Plaskota**, B. Łoza, Difin, Warszawa 2020.

Ważniejsze artykuły i rozdziały w pracach zbiorowych:

- J. Bartosik, **A. Chmielnicka-Plaskota**, B. Łoza, M. Pracka-Idźkowska, *Arteterapia indywidualna pacjentów ze schizofrenią paranoidalną. Analiza porównawcza-studium przypadku*, [w:] *Arteterapia indywidualna*, (red.) A. Chmielnicka-Plaskota, B. Łoza, Difin, Warszawa 2020;
- A. Chmielnicka-Plaskota, *Arteterapia – samorealizacja i samopoznanie w psychiatrii*, [w:] *Sztuka w terapii, terapia w sztuce. Teoretyczne i praktyczne aspekty autoterapii przez sztukę*, (red.) R. Bartel, Wydawnictwo Wydziału Rzeźby i Działań Przestrzennych Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, Poznań, 2017, s. 18-31;
- A. Chmielnicka-Plaskota, R. Kompowska-Marek, *Wielki Kosmiczny Restrygator jako symbol Absolutu w pracach Danuty Urbanowicz*, [w:] *Między religią a seksualnością. Dynamika spotkań arteterapeutycznych* (red.) G. Borowik, B. Stano, Kraków 2018, s. 87-93;
- A. Chmielnicka-Plaskota**, J. Florczykiewicz, *Nowe media w arteterapii*, „Szkola Specjalna”, 2020, nr 1, s. 54-66;
- A. Chmielnicka-Plaskota**, B. Łoza, J. Mielniczuk, M. Pracka-Idźkowska, C. Skura, *Autoarteterapia w procesie rehabilitacji psychiatrycznej. Studium przypadku*, [w:] *Arteterapia indywidualna* (red.) A. Chmielnicka-Plaskota, B. Łoza, Difin, Warszawa 2020;
- Z. Dylewska, O. Kąkol, **R. Kompowska-Marek, A. Chmielnicka-Plaskota**, *Arteterapia jako wsparcie procesu leczenia schizofrenii paranoidalnej – studium przypadku*, „Neuropsychiatria. Przegląd Kliniczny”, 2019, vol. 11, nr 3-4, s. 55-60;
- B. Hundsdorff, **A. Chmielnicka-Plaskota**, B. Łoza, J. Bartosik, *Arteterapia z pacjentem z diagnozą dysmorfofobii. Studium przypadku*, [w:] *Arteterapia indywidualna* (red.) A. Chmielnicka-Plaskota, B. Łoza, Difin, Warszawa 2020;
- R. Kompowska-Marek, A. Chmielnicka-Plaskota, *Czy arteterapia może wspomagać proces leczenia zaburzeń depresyjnych? – studium przypadku*, „Neuropsychiatria. Przegląd Kliniczny”, 2018, vol. 10, nr 2-3, s. 49-53;
- R. Kompowska-Marek, A. Chmielnicka-Plaskota, A. Zielińska, *Arteterapia w psychiatrii – tożsamość indywidualna a tożsamość grupowa*, „Neuropsychiatria. Przegląd Kliniczny”, 2021, vol. 13, nr 3-4, s. 57-62;
- A. Maciejewicz, **A. Chmielnicka-Plaskota**, M. Pracka-Idźkowska, J. Bartosik, *Samopoznanie w arteterapii indywidualnej. Studium przypadku*, [w:] *Arteterapia indywidualna* (red.) A. Chmielnicka-Plaskota, B. Łoza, Difin, Warszawa 2020;
- M. Pracka-Idźkowska, **A. Chmielnicka-Plaskota**, J. Bartosik, *Arteterapia indywidualna – tagodzenie skutków epilepsji i traumy. Studium przypadku*, [w:] *Arteterapia indywidualna* (red.) A. Chmielnicka-Plaskota, B. Łoza, Difin, Warszawa 2020;

Kompetencje dydaktyczne pracowników IEA

Przygotowanie do kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

Od marca 2020 roku sytuacja epidemiczna w Polsce wymusiła zmianę klasycznych form prowadzenia dydaktyki w Instytucie Edukacji Artystycznej, tak jak i w całej Akademii, na formę zdalną. Było to dużym wyzwaniem zarówno dla wykładowców, jak i studentów. W związku z narastającą liczbą stwierdzonych zakażeń wirusem COVID-19 na terenie m. st. Warszawy na początku marca 2020 roku Rektor APS wydał Zarządzenie określające ogólne ramy działania Uczelni w sytuacji podwyższonego ryzyka. Zarządzenie z 11.03.2020 oraz kolejne wydłużające okres jego obowiązywania (z 10.04.2020, 15.05.2020) odwoływały wykłady i zajęcia dla studentów i doktorantów „z wyłączeniem zajęć prowadzonych zdalnie”. Pod tym określeniem rozumiano obok realizacji planowych zajęć na platformie e-learningowej realizację pozostałych zajęć programowych w formie edukacji na odległość. W zaistniałej sytuacji konieczne stały się nowe rozwiązania w tym zakresie. 25 marca 2020 r. na stronie internetowej APS zostały zamieszczone wskazania dla nauczycieli akademickich dotyczące procedur włączania edukacji na odległość w realizację procesu kształcenia na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych w Uczelni w semestrze letnim 2019/2020.

Wskazania dla nauczycieli akademickich były zbieżne z Rekomendacjami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość opublikowanymi 27.03.2020. Najważniejsze z rekomendowanych zaleceń to:

- korzystanie z systemu USOS jako głównego elektronicznego łącznika między prowadzącymi zajęcia a studentami (podstawowym, dostępnym, stabilnym źródłem informacji o przedmiocie miał być sylabus zamieszczony w systemie USOS);
- dokonanie krytycznej analizy sylabusów w obszarach wskazanych w opisie metod pracy i sposobów weryfikacji zakładanych efektów uczenia się;
- wybór jednolitej formy i narzędzia edukacji zdalnej (Uczelnia nie narzucała jednej platformy wymiany plików i współpracy online, ale rekomendowała korzystanie z narzędzi udostępnionych w ramach usługi Microsoft, którą dysponuje APS, tj. One Drive do dzielenia się plikami, Teams do pracy grupowej ze studentami, Video i Stream do udostępniania filmów, Forms do tworzenia np. testów sprawdzających wiedzę).

W związku z diagnozowanym zapotrzebowaniem nauczycieli akademickich na poszerzenie wiedzy informatycznej w zakresie obsługi rekomendowanych narzędzi dostępnych w ramach usługi Microsoft, Dział Informatyczno-Medialny uruchomił pomoc techniczną dla pracowników APS świadczoną w dni powszednie, w godzinach 10.00-14.00, dotyczącą kwestii medialnych, informatycznych, aplikacji Teams, pakietu Office 365 oraz USOS; uruchomił portal wsparcia dydaktyki zdalnej, będący repozytorium z materiałami oraz linkami do stron przydatnych do prowadzenia zajęć w formie cyfrowej oraz służący pomocy w podstawowych kwestiach związanych z informatyką i mediami. Ogółem w kwietniu zorganizowano spotkania szkoleniowe i konsultacyjne z zakresu obsługi aplikacji Forms podczas korzystania z Teams, stworzono instrukcję egzaminowania zdalnego dla nauczycieli akademickich oraz wysłano instrukcję postępowania w trakcie egzaminów dla studentów, wyznaczono koordynatorów ds. MS Teams w jednostkach. W maju zorganizowano

także specjalne spotkanie szkoleniowe dla promotorów i recenzentów prac licencjackich i magisterskich broniących zdalnie.

Po zniesieniu restrykcji covidowych Akademia powróciła do nauczania w trybie stacjonarnym, jednakże wnikliwie przeanalizowano specyfikę i możliwości narzędzi edukacji zdalnej stosowanych przez długi czas w tym okresie. Została podjęta decyzja o planowym przygotowaniu się na ewentualną konieczność powtórnego przejścia na system nauczania na odległość, jak też o stałym wykorzystaniu niektórych możliwości edukacji do wspomagania procesu dydaktycznego. W przygotowaniu Uczelni do edukacji zdalnej zostały uwzględnione rekomendacje zawarte w raporcie z badań pt. *Zdalna edukacja kryzysowa w APS w okresie pandemii COVID – 19* (Romaniuk i Łukasiewicz-Wieleba, 2020), z których najważniejsze to:

- ujednoczenie sposobu prowadzenia zajęć (w aplikacji Teams) oraz ujednoczenie sposobu komunikowania się za pośrednictwem poczty e-mail (poczty służbowej/studenckiej APS);
- realizacja regularnych zajęć dydaktycznych w formie synchronicznej (w aplikacji Teams) zgodnie z planem zajęć oraz systematyczne odbywanie dyżurów w tej formie.

Przyjęto, że w pierwszym tygodniu semestru zimowego studenci I roku studiów stacjonarnych pierwszego stopnia będą brać udział w dniach adaptacyjnych organizowanych w murach APS, w ramach, których odbędą obowiązkowe szkolenie przygotowujące ich do zdalnej edukacji. Także studenci I roku studiów stacjonarnych drugiego stopnia biorą udział w analogicznym szkoleniu w aplikacji MS Teams. W wyniku tych działań Uczelnia przygotowała i wdrożyła systemowe rozwiązania do prowadzenia kształcenia na odległość w masowej skali, zarówno techniczne – wprowadzenie bezpłatnego dostępu do pakietu MS Teams dla nauczycieli akademickich i studentów, przygotowanie stanowisk do kształcenia na odległość w pomieszczeniach uczelnianych, jak też organizacyjne – obowiązek korzystania przez pracowników i studentów Akademii z kont poczty elektronicznej z adresem uczelnianym, umożliwiającym dostęp do pakietów Microsoft i wewnątrzuczelnianego systemu MS Teams, który przyjęto jako obowiązujący na Uczelni (ujednoczenie formy komunikacji na odległość w obrębie całej Akademii). Zasada korzystania z kont uczelnianych w komunikacji studentów z wykładowcami przywróciła drożność takim funkcjonalnościom USOS, jak automatyczne wysyłanie powiadomień do grupy (z informacjami lub materiałami do zajęć).

Jednak przede wszystkim sprawdziło się wykorzystanie platformy MS Teams jako narzędzia komunikacji, platformy udostępniania materiałów dydaktycznych, platformy zbierania prac studenckich, programu zarządzania zespołami i planowania działań – z tej funkcji korzystają także studenci do pracy zespołowej – oraz archiwizowania danych; by na koniec wspomnieć o najważniejszej funkcji MS Teams jako środka do prowadzenia zajęć „na żywo”. Zalety korzystania z MS Teams, doceniane także przez studentów, sprawiły, że jako dobrą praktykę przyjęto korzystanie z zespołów zajęciowych i tematycznych (np. kół naukowych, grup zadaniowych itp.) także poza reżimem przeciwdziałania zagrożeniu COVID-19; obecnie platforma MS Teams jest narzędziem pomocniczym dla prowadzenia zajęć i środkiem organizowania pracy grup zadaniowych. Doświadczenie prowadzenia i zaliczania zajęć w nauczaniu na odległość oraz prowadzenia obron prac dyplomowych zdalnie sprawia, że aktualnie cała kadra IEA jest dobrze zaznajomiona z użyciem MS Teams i sprawnie posługuje się aplikacją w nauczaniu i komunikacji. Tym niemniej cały czas obowiązują ogólnouczelniane zasady i reguły korzystania z MS Teams, jak obowiązkowe szkolenie z użycia MS Teams dla nowych pracowników czy też powszechna dostępność pomocy ze strony Działu Informatyczno-Medialnego, czy to bezpośredniej pomocy interpersonalnej, czy w formie udostępnianych materiałów szkoleniowych.

Przygotowanie do kształcenia w językach obcych

Warunkiem zatrudnienia na stanowisku nauczyciela akademickiego, zawartym w publicznych ogłoszeniach o konkursach, jest znajomość co najmniej jednego języka obcego – przeważnie języka angielskiego jako najbardziej powszechnie używanego, także przez przyjeżdżających z zagranicy studentów, artystów i nauczycieli akademickich.

Nauczyciele akademicy z IEA mają doświadczenie w prowadzeniu zajęć na poziomie akademickim w językach obcych:

- 1) prowadzenie zajęć z przedmiotu *Wykład monograficzny kierunkowy w języku obcym*;
- 2) prowadzenie zajęć w ramach International Academy w Scheersberg (Niemcy);
- 3) prowadzenie zajęć na uczelniach zagranicznych w ramach wymiany międzynarodowej Erasmus (Uniwersytet w Bielefeld, Niemcy; Universität Leipzig, Niemcy);
- 4) wykłady on-line dla dydaktycznych instytucji zagranicznych (Barcelona Academy of Art, Hiszpania; TIAC Academy of Fine Arts, Florence, Włochy).

Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne IEA

projekt *Wzornik – narzędzie do posługiwania się obrazem*

W 2016 r. S. Paruch i M. Masłoń w ramach Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego rozpoczęli realizację projektu *Wzornik – narzędzie do posługiwania się obrazem*: opracowali wstępną koncepcję wprowadzenia do edukacji wiedzy o sztuce współczesnej i nauczania umiejętności interpretowania przekazów artystycznych, kreowanych przy użyciu mediów wizualnych, oraz samodzielnego posługiwania się tymi środkami wyrazu. Celem projektu było opracowanie zestawu ćwiczeń wizualnych. Zgromadzone podczas pracy nad projektem materiały (wywiady z artystami dotyczące metod pracy w kontekście wybranych realizacji artystycznych, scenariusze zajęć i dokumentacja pilotażowych warsztatów przeprowadzonych z grupami dzieci i młodzieży) stały się narzędziem do pracy dydaktycznej w zakresie edukacji wizualnej, pozwalającym na przeprowadzenie zajęć przybliżających polską sztukę współczesną, język wizualny, którym posługują się obecnie artyści, a także dających możliwość przyjęcia konkretnego sposobu pracy artystycznej jako wzornika działań.

We współpracy z artystami (A. Tobis, D. Rumiancew, K. Breguła, Grupa „Twożywo”, A. Grzeszykowska, J. Wójcik) opracowali zestaw scenariuszy warsztatów, na przykładzie wybranych dzieł sztuki przybliżających zagadnienia: połączenia obrazu i nadanej nazwy, połączenia projekcji fotograficznej z przestrzenią realną, wielości i (do)wolności interpretacji dzieła sztuki, napięcia pomiędzy tekstowym i obrazowym rozumieniem świata, zanegowania oczywistości przez odwrócenie kolorów, podążania za instrukcją dźwiękową. Poprawność scenariuszy warsztatów sprawdzono i skorygowano na zajęciach pilotażowych w IX LO im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie, ZS Fototechnicznych w Warszawie i ze studentami APS w Warszawie, Uniwersytetów w Lipsku, Bielefeld i Kolonii.

Projekt wdrożono poprzez darmowe upublicznienie materiałów na stronie internetowej <http://wzornik.edu.pl>. Pozytywny odzew ze strony środowiska nauczycieli i uczniów oraz wyniki pedagogicznej ewaluacji jego skuteczności sprawiły, że projekt *Wzornika* był kontynuowany: przybyło materiałów i wywiadów z artystami (m. in. N. Grosperre, D. Lejman, J. Sawicka), przede wszystkim w tej fazie nacisk położono na prezentację *Wzornika* w formie warsztatów i jego upowszechnienie.

- **Wzornik. Warsztaty dla nauczycieli i edukatorów** przeprowadzone w Zachęcie we wrześniu i październiku 2018 r. (22.09, 29.09, 06.10, 20.10);
- **warsztaty w IX LO im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie** przeprowadzone przez M. Masłoń i S. Parucha, w trakcie których uczniowie liceum wraz z pracownikami firmy Marsh and McLennan Companies stworzyli mural *Litera niepodległa*. Uczniowie razem z dorosłymi pracownikami korporacji pod okiem nauczycieli akademickich w ciągu dwóch dni zaprojektowali i wykonali wielkoformatowe dzieło w przestrzeni budynku liceum. Inspirowany twórczością Jadwigi Sawickiej mural powstał w ramach szkolnych obchodów 100 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- **referat:** S. Paruch, M. Masłoń, *Wzornik. Litera niepodległa* na zorganizowanej przez Zachętę konferencji *Sztuka edukacji. Sztuka zaangażowana*, Radziejowice, 15-16.11.2018, gdzie z udziałem A. Rębacza z IX LO im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie zaprezentowano koncepcję *Wzornika* oraz warsztaty *Litera niepodległa*;
- **Warszawska Nagroda Edukacji Kulturalnej I nagroda w kategorii „Inne”** została przyznana dr. hab. Stefanowi Paruchowi, prof. APS oraz dr Monice Masłoń za autorski projekt *Wzornik - narzędzie do postugiwania się obrazem*;
- **publikacja książki:** autorzy zebrali, opracowali i przedstawili kilkuletnie wyniki projektu w publikacji: S. Paruch, M. Masłoń, *Wzornik – narzędzie do nauki postugiwania się obrazem*, Wydawnictwo APS, Warszawa 2021.

Ministerialny projekt „Mistrzowie dydaktyki” – wdrożenie tutoringu w dydaktyce APS

Od 2019 r. dr M. Masłoń bierze udział w międzynarodowym projekcie APS „Mistrzowie Dydaktyki”, realizowanym na podstawie umowy z MEiN nr MNiSW/2020/273/DIR/WMT/W12 z dn. 14.07.2020 r., mającym na celu „wypracowanie i wdrożenie nowych rozwiązań w zakresie szkolenia tutorów oraz kształcenia w formie tutoringu we współpracy z wiodącymi uczelniami zagranicznymi”. W ramach projektu w 2019 r. odbyła certyfikowany kurs *The Master of Didactics in Excellent Teaching* w Aarhus University (Holandia) 100 godz. teoretycznych i praktycznych zajęć z tutoringu. Obecnie prowadzi pilotażowe zajęcia metodą tutoringu dla studentów Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych I stopnia (od 01.10.2020 do 31.12.2022). Dr M. Masłoń jest w APS członkiem uczelnianego zespołu ds. wdrożenia tutoringu.

Dr M. Janota-Bzowska, dr Magdalena Świercz-Wojteczek i dr Monika Pudło w terminie grudzień 2021 – marzec 2022 odbyły certyfikowany kurs tutoringu dla wykładowców akademickich prowadzony dla APS przez Uniwersytet Gdański.

Nagrody Rektora APS za najlepsze prace dyplomowe

W Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej corocznie jest ogłaszany *Konkurs Rektora na najlepszą pracę dyplomową* licencjacką i magisterską (bez podziału na kierunki) obronioną w poprzednim roku akademickim. Absolwenci Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych regularnie zostają laureatami tego konkursu:

- w 2018 r. II nagroda w kategorii prac magisterskich w VII edycji konkursu na najlepsze prace dyplomowe obronione w r. a. 2016/17:

Wioleta Rzążewska, *Sto lat! Kolor a światło* – promotor artystyczny: prof. M. Wróblewska, promotor części teoretycznej: dr M. Durda-Dmitruk

(przyznawano I, II i III miejsce);

- w 2019 r. III nagroda w kategorii prac magisterskich w VIII edycji konkursu na najlepsze prace dyplomowe obronione w r. a. 2017/18:

Julia Kosałka, *Creatio ex silentio* – promotor artystyczny: prof. G. Mroczkowski, promotor części teoretycznej: dr M. Janota-Bzowska

(przyznawano I, II i III miejsce).

- w 2021 r. wyróżnienie w kategorii prac magisterskich w X edycji konkursu na najlepsze prace dyplomowe obronione w r. a. 2019/20:

Małgorzata Wrzosek, *Przestrzeń bezpieczna. Praktyka pracy nad pieśnią* – promotor artystyczny: prof. W. Bieńkuński, promotor części teoretycznej: dr P. Radwański

(przyznawano nagrodę i wyróżnienie).

- w 2022 r. nagroda w kategorii prac licencjackich w XI edycji konkursu na najlepsze prace dyplomowe obronione w r. a. 2020/21:

Karolina Piłka, *Historie w szkartacie. Mroczne baśnie, mroczne legendy, mroczne historie. Zło i okrucieństwo w przekazach* – promotor artystyczny: prof. J. Stasiak, promotor części teoretycznej: dr Z. Wałaszewski

(przyznawano nagrodę i wyróżnienie).

Nagrody w konkursach poza APS

Nagroda specjalna Fundacji Wydziału Sztuki UP w Ogólnopolskim konkursie *Zakłócenia*, druga edycja, temat: *Apoptoza*, 2019 r. dla Karoliny Jastrzębskiej, *Porządek Koła*, fotografia.

Konkurs zorganizowany przez Wydział Sztuki, Instytut Malarstwa i Edukacji Artystycznej Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie przy współpracy z Kołem Naukowym. Na konkurs zgłoszono część artystyczną dyplomowej pracy licencjackiej obronionej w r. a. 2017/18: Karolina Jastrzębska, *Porządek koła* – promotor artystyczny: dr hab. S. Paruch prof. APS, promotor części teoretycznej: dr Z. Wałaszewski.

Stypendia rządowe

Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za znaczące osiągnięcia na rok akademicki 2019/2020 przyznane pani Roksanie Machowskiej, studentce Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych, studiów II stopnia.

Popularyzowanie sztuki i wiedzy o sztuce

Noc Muzeów na Spiskiej

Siedziba IEA mieści przy ul. Spiskiej 16, w historycznej kamienicy z lat 30 XX w. (wpisanej do gminnej ewidencji zabytków m. st. Warszawy 24.07.2012), w której w 1948 r. Maria Grzegorzewska założyła Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej, gdzie mieszkała i pracowała do śmierci w 1967 r. Odrestaurowana na fasadzie budynku zabytkowa nazwa najstarszej polskiej uczelni pedagogicznej stanowi dla IEA zobowiązanie wobec tradycji miejsca i instytucji. Prowadzenie w takim miejscu działalności artystyczno-akademickiej oznacza potrzebę rewitalizacji i unowocześnienia zabytkowej substancji budynku, ale także naturalnego „wrośnięcia” w społeczną tkankę sąsiedzkiego otoczenia wielopokoleniowych rodzin z bocznej uliczki Starej Ochoty; równocześnie tworzy okazję do wywarcia artystycznego wpływu na najbliższe otoczenie. W artystyczną rewitalizację otoczenia na stałe wpisały się rzeźby znajdujące się przed wejściem do Instytutu:

odsonięta w 2012 r. we wnęce przy drzwiach wejściowych rzeźba dr hab. A. Gwiazdy przedstawiająca patronkę Uczelni oraz dyskretnie stojąca na trawniku przed budynkiem rzeźba absolwentki IEA T. Łempickiej *Głazobeton*.

Jednakże najpełniej misja propagowania sztuki i kultury spełnia się w cyklicznym organizowaniu w budynku przy Spiskiej imprez w ramach ogólnopolskiej akcji „Noc Muzeów”, do której akcji IEA przystąpiło w 2013 r. Ostatnie lata, ze względu na ograniczenia antycovidowe, nie sprzyjały nieprzerwanemu kulturowaniu tej tradycji, tym niemniej udało się zorganizować Noc na Spiskiej dwukrotnie:

Majówka na Spiskiej – cykl majowych warsztatów (impreza towarzysząca Nocy Muzeów 2018) - Rodzinne warsztaty graficzne zorganizowane wokół tematu *Morskie opowieści*. Zajęcia przygotowywane i prowadzone wspólnie ze studentami IEA. Celem badawczym prowadzonych warsztatów było metodyczne dostosowanie warsztatu graficznego techniki druku strukturalnego do wieku i możliwości dzieci w wieku 4-10 lat. W/w technika jest przedmiotem własnych zainteresowań badawczych: dr hab. A. Kwiatkowskiej-Zwolan oraz studentów biorących udział w projekcie.

Noc Muzeów – 14 maja 2022 - Udział w projekcie Noc Muzeów (Zespół Organizacyjny XVIII edycji Nocy Muzeów w Warszawie Urząd m.st. Warszawy, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie). Projekt zrealizowany w ramach **obchodów 100-lecia powstania Uczelni**. Organizacja interaktywnej wystawy prac studentów i absolwentów Instytutu Edukacji Artystycznej zatytułowanej: *Hommage a Grzegorzewska*.

Zakres prac badawczych zrealizowanych przez studentów w ramach przedmiotu *Monografia artystyczna – 2*, wykorzystanych w projekcie *Hommage a Grzegorzewska*:

- zebranie i opracowanie materiałów historycznych dotyczących życia i działalności M. Grzegorzewskiej (forma rejestracji i prezentacji podczas wystawy oraz na stronach Uczelni – film *Maria Grzegorzewska*, gazetka informacyjna – prezentacja podczas wystawy oraz podczas głównych obchodów w Uczelni, dostępność internetowa poprzez kod;
- przeprowadzenie i rejestracja wywiadu z dr. P. Radwańskim – dawnym opiekunem Muzeum Marii Grzegorzewskiej w Uczelni (forma rejestracji i prezentacji podczas wystawy oraz na stronach Uczelni – film *Sens pracy pedagoga – wspomnienie o M. Grzegorzewskiej*);
- wystawa prac studentów i absolwentów IEA *Hommage a Grzegorzewska* w siedzibie Instytutu – opracowanie koncepcji wystawy, organizacja, promocja (przygotowanie opisów oraz plakatów, ulotek, zaproszeń), oprowadzanie po wystawie, dokumentacja fotograficzna i filmowa w wykonaniu studentów. W trakcie wystawy prezentacja artystycznych prac dyplomowych i kursowych studentów i absolwentów.

Projekt Wzornik – narzędzie do posługiwania się obrazem

Projekt zajęć przybliżających polską sztukę współczesną i język wizualny, którym posługują się artyści. Szczegółowy opis zob. w punkcie **Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne IEA**.

Sztuka Subiektywnie – kanał na YouTube popularyzujący sztukę

Dr Magdalena Janota-Bzowska od 10.02.2021 prowadzi na platformie YouTube kanał filmowy *Sztuka Subiektywnie*, w którym w formie kilkunasto- kilkudziesięciominutowych filmów prezentuje motywy występujące w sztuce oraz fragmenty wykładów akademickich z historii sztuki. Nagrania są udostępniane także w formie podcastu na Spotify, Google Podcasts oraz Apple Podcasts; kanał wspierają synergiczne konta na

Facebook i Instagram. We wrześniu 2022 r. na YouTube znajdowało się 29 filmów, które łącznie miały ok. 8.000 wyświetleń.

Autorskie oprowadzanie po wystawach artystów w Zachęcie

Mgr M. Izert, wykorzystując elementy treningu uważności mindfulness oraz psychoterapeutycznej metody pracy z ciałem oprowadzała z autorskim komentarzem po wystawach Joanny Piotrowskiej Świadome ciało (Zachęta, 18.11.2020 live streaming) i Radka Szłaga *Miejsca, których nie miałem zamiaru zobaczyć* (Zachęta, 06.02.2020, spotkanie pt.: *Artysta też człowiek, czyli podmiot między wunderkammerą a echo chamber*).

Inne osoby prowadzące zajęcia ze studentami

Osób zatrudnionych na umowę cywilnoprawną do prowadzenia w latach 2018-2022 wybranych zajęć dydaktycznych na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych było 27, w tym: 2 profesorów, 2 doktorów habilitowanych, 7 doktorów, 15 magistrów i 1 osoba, która ukończyła zagraniczny Uniwersytet Techniczny (Ukraina).

Polityka IEA zatrudniania wykładowców na umowę cywilnoprawną do prowadzenia wybranych zajęć opiera się na zasadzie maksymalnie trafnego i efektywnego dopasowania prowadzącego do zajęć, ze względu na kompetencje artystyczne, akademickie, zawodowe i dydaktyczne. Wynika stąd duża liczba prowadzących zajęcia na umowy cywilnoprawne, ponieważ dobierani są na potrzeby prowadzenia wybranego przedmiotu (niekiedy kilku pokrewnych) – w zakresie, którego, są możliwie najlepszymi specjalistami.

Tym niemniej IEA stale współpracuje, co roku odnawiając umowy, z grupą 5 wyjątkowych ekspertów w swoich dziedzinach: prof. W. Limont – słynną pedagog i psycholog, profesor UMK w Toruniu, pionierką badań nad technikami twórczego myślenia, specjalistką od edukacji uczniów zdolnych, badaczką i praktykiem arteterapii; dr hab. J. Florczykiewicz – specjalistką łączącą badania z zakresu pedagogiki, pedagogiki resocjalizacyjnej o sztuki, teoretykiem i praktykiem arteterapii, prof. Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach; dr hab. A. Rożnowską-Jasiewicz – prof. ASP w Warszawie, Prodziekan ds. Studenckich na Wydziale Wzornictwa, prowadzącą Pracownię Rysunku w Katedrze Mody na Wydziale Wzornictwa ASP w Warszawie; mgrem D. Rumiancewem – uznanym artystą łączącym sztukę performance z fotografią, instalacjami artystycznymi i multimediami, znanym z przełamujących stereotypy prac, np. *Love Song* (2002), *Autoerotique* (2004), *Wyprawa do drugiego pokoju* (2007), najpełniej realizującym się obecnie w fotografii artystycznej; mgr A. Stamm – niezależną kuratorką sztuki, specjalistką z Muzeum Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, z doświadczeniem w organizowaniu wystaw i tworzeniu katalogów.

Zatrudnienie na umowę cywilnoprawną stwarza możliwość oceny pracy dydaktycznej i potencjału twórczego zatrudnianej osoby, co może przełożyć się na realizację Instytutowej polityki zatrudniania nowych pracowników – w 2022 r. prowadzący od dwóch lat zajęcia w IEA dr Ł. Niewiadomski wygrał w konkursie na stanowisko asystenta w Zakładzie Działań Wizualnych i Arteterapii, dzięki obiektywnie wysokiej ocenie jego osiągnięć twórczych i nabytych umiejętności dydaktycznych.

Nie opisując tak szczegółowo potwierdzonych w dokumentach składanych przy zawieraniu umowy kompetencji, uprawnień i doświadczeń pozostałych 21 zatrudnianych na podstawie umów cywilnoprawnych osób, skupimy się na wybranych, reprezentatywnych dla strategii zatrudniania w IEA przykładach:

Prof. J. Sawicka – profesor na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego, artystka sztuk wizualnych, autorka obrazów, fotografii, obiektów i instalacji tekstowych. Prezentowała prace na wystawach indywidualnych m. in. w Narodowej Galerii Sztuki Zachęta, CSW Zamek Ujazdowski w Warszawie, galerii Bunkier Sztuki w Krakowie, Atlas Sztuki w Łodzi, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Muzeum Sztuki

Współczesnej w Krakowie; wystawach indywidualnych i zbiorowych w Niemczech, Austrii, Francji, Izraelu, Turcji; brała udział w przeglądach najnowszej sztuki polskiej w Berlinie, Moskwie, Rydze, Rzymie, Wilnie, Nowym Jorku, Guangzhou, Kijowie i Frankfurtach. Twórczyni nie tylko koncepcji malarstwa „pisanego”, lecz także wielu innych nowatorskich form ekspresji artystycznej.

W IEA prowadzi zajęcia z *Pracowni autorskiej* (1 i 2) – które polegają na prezentowaniu przez artystę indywidualnych koncepcji twórczych i procesu wypracowywania własnych form ekspresji artystycznej.

Mgr M. Jarmulski – absolwent PWSFTiT w Łodzi na kierunku Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia, w specjalności Film animowany i efekty specjalne; z doświadczeniem dydaktycznym 6 lat zajęć w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych oraz doświadczeniem artystycznym i zawodowym obejmującym m. in.: prezentację filmów animowanych na ok. 30 festiwalach filmowych, w tym nagrodzonych na Belfort Entrevues Film Festival, Etiuda & Anima, AleKino Festiwal Młodego Widza; oprawa wizualna koncertu i animowany wideoklip dla zespołu Resina; opracowanie dla filmów scenografii, layoutu, efektów specjalnych, animacji oraz reżyserii i animacji; reżyseria serialu animowanego *Przytul mnie (Hugh me)* dostępnego na platformie Netflix; praca w studio animacji Animoon (Warszawa).

W IEA prowadzi zajęcia ze *Storyboard* i *Animacji komputerowej*.

Mgr B. Pysiewicz – magister historii sztuki, kustosz; certyfikowane kursy szkolenia trenerskiego ECHOCASST w zakresie „korzystania z materiałów szkoleniowych ECHOCASST” i „rozwiązywania trudnych sytuacji”; doświadczenie zawodowe: Muzeum Narodowe w Warszawie (Dział Edukacji), Muzealne Centrum Edukacji Szkolnej – MNW (edukacyjna strona internetowa).

W IEA prowadzi zajęcia z *Animacji i promocji kultury*.

Obsada zajęć prowadzących do osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności artystycznej

Zajęcia artystyczna realizowane na studiach I i II stopnia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych:

Studia I stopnia (licencjackie)

PRZEDMIOT	ROK STUDIÓW	WYMIAR	OSOBA PROWADZĄCA
Rysunek - 1	I	45 godz. warsztatów	dr hab. Agnieszka Rożnowska-Jasiewicz
Malarstwo -1	I	45 godz. warsztatów	mgr Ida Jarmoszewicz
Grafika - 1	I	45 godz. warsztatów	dr hab. Agnieszka Kwiatkowska-Zwolan, prof. APS
Fotografia	I	30 godz. warsztatów	dr Karol Pałka
Kompozycja	I	30 godz. warsztatów	prof. dr hab. Grzegorz Mroczkowski
Rysunek - 2	I	45 godz. warsztatów	dr hab. Stefan Paruch, prof. APS
Malarstwo - 2	I	45 godz. warsztatów	dr hab. Tomasz Sadlej, prof. APS
Grafika - 2	I	45 godz. warsztatów	dr Jarema Drogowski

Komunikacja wizualna	I	15 godz. wykładu 15 godz. ćwiczeń	dr Magdalena Świercz-Wojteczek (w.) mgr Dorota Maroń (ćw.)
Plener 2 tyg. (60 godz.)	I	60 godz. warsztatów	prof. dr hab. Joanna Stasiak (współdzielony z mgr Katarzyną Stamm)
Projektowanie graficzne - 1	II	30 godz. warsztatów	dr Magdalena Świercz-Wojteczek
Rzeźba - 1	II	45 godz. warsztatów	mgr Olga Prokop-Miśniakiewicz
Malarstwo - 3	II	45 godz. warsztatów	prof. dr hab. Grzegorz Mroczkowski
Grafika - 3	II	30 godz. warsztatów	prof. dr hab. Wiesław Bieńkuński
Rysunek - 3	II	45 godz. warsztatów	dr hab. Tomasz Sadlej, prof. APS
Projektowanie graficzne - 2	II	30 godz. warsztatów	dr Magdalena Świercz-Wojteczek
Pracownia autorska - 1	II	30 godz. warsztatów	Alex Forber (visiting prof.)
Techniki multimedialne - 1	II	30 godz. warsztatów	dr Łukasz Niewiadomski
Rzeźba - 2	II	30 godz. warsztatów	mgr Olga Prokop-Miśniakiewicz
Techniki fotograficzne i filmowe - 1	II	30 godz. warsztatów	dr Karol Pałka
Pracownia autorska - 2	III	15 godz. warsztatów	dr Krzysztof Ćwiertniewski
Techniki multimedialne - 2	III	30 godz. warsztatów	dr Anna Wójcik
Techniki fotograficzne i filmowe - 2	III	30 godz. warsztatów	dr Karol Pałka
Grafika wydawnicza	III	30 godz. warsztatów	mgr Dorota Maroń
Licencjacka pracownia artystyczna - 1	II	45 godz. warsztatów	prof. dr hab. Grzegorz Mroczkowski, dr Jarema Drogowski, Maciej Zychowicz (łączona z magisterską)
Licencjacka pracownia artystyczna - 2	III	45 godz. warsztatów	dr hab. Maria Kiesner, prof. APS, dr hab. Maciej Zychowicz (łączona z magisterską), dr hab. Agnieszka Kwiatkowska-Zwolan, prof. APS
Licencjacka pracownia artystyczna - 3	III	30 godz. warsztatów	dr hab. Maria Kiesner, prof. APS, dr hab. Agnieszka Kwiatkowska-Zwolan, prof. APS, Maciej Zychowicz (łączona z magisterską)
moduł Media Cyfrowe (do wyboru)			
Montaż filmowy	I	30 godz. warsztatów	dr hab. Stefan Paruch, prof. APS
Grafika 3D	II	45 godz. warsztatów	dr Anna Wójcik

Wideo i działania w przestrzeni	II	45 godz. warsztatów	dr Łukasz Niewiadomski
Współczesne sztuki audiowizualne	II	15 godz. warsztatów	dr hab. Stefan Paruch, prof. APS
Projektowanie dla edukacji	II	45 godz. warsztatów	dr Anna Wójcik
Storyboard	III	15 godz. warsztatów	dr Łukasz Niewiadomski
Animacja komputerowa	III	30 godz. warsztatów	dr Łukasz Niewiadomski

Studia II stopnia (magisterskie)

PRZEDMIOT	ROK STUDIÓW	WYMIAR	OSOBA PROWADZĄCA
Widzenie artystyczne - 1 w zakresie grafiki	I	15 godz. warsztatów	prof. dr hab. Wiesław Bieńkuński
Widzenie artystyczne - 1 w zakresie malarstwa	I	15 godz. warsztatów	dr hab. Maria Kiesner, prof. APS
Widzenie artystyczne - 1 w zakresie rysunku	I	15 godz. warsztatów	dr hab. Stefan Paruch, prof. APS
Widzenie artystyczne - 1 w zakresie rzeźby	I	15 godz. warsztatów	mgr Olga Prokop-Miśniakiewicz
Widzenie artystyczne - 2 w zakresie grafiki	I	30 godz. warsztatów	dr hab. Agnieszka Kwiatkowska-Zwolan, prof. APS
Widzenie artystyczne - 2 w zakresie malarstwa	I	30 godz. warsztatów	dr Marta Paulat
Widzenie artystyczne - 2 w zakresie rysunku	I	30 godz. warsztatów	dr hab. Agnieszka Rożnowska-Jasiewicz
Widzenie artystyczne - 2 w zakresie rzeźby	I	30 godz. warsztatów	mgr Olga Prokop-Miśniakiewicz
Widzenie artystyczne - 1 w zakresie	I	15 godz. warsztatów	dr Karol Pałka

fotografii			
Widzenie artystyczne - 2 w zakresie fotografii	I	30 godz. warsztatów	dr Łukasz Niewiadomski
Projekty intermedialne	I	45 godz. ćwiczeń	dr Monika Masłoń
Magisterska pracownia artystyczna - 1	I	60 godz. warsztatów	dr hab. Maria Kiesner, prof. APS, prof. dr hab. Wiesław Bieńkuński, dr hab. Maciej Zychowicz, prof. APS (łącznie z licencjacką)
Magisterska pracownia artystyczna - 2	II	60 godz. warsztatów	prof. dr hab. Joanna Stasiak, dr Jarema Drogowski, dr hab. Maciej Zychowicz, prof. APS (łącznie z licencjacką)
Magisterska pracownia artystyczna - 3	II	60 godz. warsztatów	prof. dr hab. Joanna Stasiak, dr Jarema Drogowski, dr hab. Maciej Zychowicz, prof. APS (łącznie z licencjacką)
moduł Artystyczny (do wyboru)			
Trening interpersonalny	I	30 godz. ćwiczeń	mgr Radosława Kompowska-Marek
Artystyczny projekt badawczy	I	30 godz. ćwiczeń	dr hab. Stefan Paruch, prof. APS
Widzenie artystyczne - 3	I	45 godz. ćwiczeń	dr Małgorzata Widomska
Monografia artystyczna - 1	I	30 godz. ćwiczeń	dr hab. Tomasz Sadlej, prof. APS
Plener (45 godz.)	I	45 godz. warsztatów	dr hab. Maciej Zychowicz, prof. APS
Krytyka artystyczna	II	30 godz. ćwiczeń	dr Zbigniew Wałaszewski
Artystyczna pracownia autorska	II	30 godz. ćwiczeń	prof. dr hab. Wiesława Limont
Konwersatorium w języku obcym	II	30 godz. warsztatów	mgr Katarzyna Stamm
Współczesne działania artystyczne	II	30 godz. ćwiczeń	dr Zbigniew Wałaszewski
Sztuka w przestrzeni publicznej	II	15 godz. wykładów 15 godz. ćwiczeń	dr Edyta Ołdak
Sztuka nowych mediów	II	30 godz. wykładów	dr Monika Masłoń
Monografia artystyczna - 2	II	30 godz. wykładów	dr Dorota Kownacka-Rogulska (Instytut Sztuki PAN)

Praktyka w instytucjach kultury (20 godz.)	II		dr Anna Wójcik
--	----	--	----------------

Zajęcia prowadzą przede wszystkim pracownicy Instytutu Edukacji Artystycznej APS, których kompetencje artystyczne oraz w zakresie dziedziny nauk humanistycznych zostały szeroko omówione w punktach **Ocena działalności artystycznej IEA APS w ewaluacji 2017-2021 i Wybrany dorobek artystyczny, wystawienniczy i naukowy kadry dydaktycznej IEA**; zaś kompetencje dydaktyczne w punkcie **Kompetencje dydaktyczne pracowników IEA**. Niektóre z zajęć są prowadzone przez osoby zatrudnione na umowach cywilnoprawnych do prowadzenia wybranych zajęć; sposób ich zatrudniania, liczba i kompetencje artystyczne bądź zawodowe zostały przedstawione szczegółowo w punkcie **Inne osoby prowadzące zajęcia ze studentami**.

łączenie dydaktyki z włączaniem studentów w prowadzenie działalności artystycznej i naukowej

projekt *Wzornik – narzędzie do posługiwania się obrazem*

Celem projektu było opracowanie zestawu ćwiczeń wizualnych. Zgromadzone podczas pracy nad projektem materiały (wywiady z artystami dotyczące metod pracy w kontekście wybranych realizacji artystycznych, scenariusze zajęć i dokumentacja pilotażowych warsztatów przeprowadzonych z grupami dzieci i młodzieży) stały się narzędziem do pracy dydaktycznej w zakresie edukacji wizualnej, pozwalającym na przeprowadzenie zajęć przybliżających polską sztukę współczesną, język wizualny, którym posługują się obecnie artyści, a także dających możliwość przyjęcia konkretnego sposobu pracy artystycznej jako wzornika działań.

We współpracy z artystami (A. Tobis, D. Rumiancew, K. Breguła, Grupa „Twożywo”, A. Grzeszykowska, J. Wójcik) studenci opracowali zestaw scenariuszy warsztatów, na przykładzie wybranych dzieł sztuki przybliżających zagadnienia: połączenia obrazu i nadanej nazwy, połączenia projekcji fotograficznej z przestrzenią realną, wielości i (do)wolności interpretacji dzieła sztuki, napięcia pomiędzy tekstowym i obrazowym rozumieniem świata, zanegowania oczywistości przez odwrócenie kolorów, podążania za instrukcją dźwiękową.

Projekt wdrożono poprzez darmowe upublicznienie materiałów na stronie internetowej <http://wzornik.edu.pl>. Pozytywny odzew ze strony środowiska nauczycieli i uczniów oraz wyniki pedagogicznej ewaluacji jego skuteczności sprawił, że projekt *Wzornika* był kontynuowany: przybyło materiałów i wywiadów z artystami (m. in. N. GrosPierre, D. Lejman, J. Sawicka), przede wszystkim w tej fazie nacisk położono na prezentację *Wzornika* w formie warsztatów i jego upowszechnienie. We wszystkich etapach prac nad projektem *Wzornika* dr hab. S. Paruch i dr M. Masłoń włączali studentów APS do przygotowywania i korygowania scenariuszy zajęć zamieszczanych na stronie internetowej projektu.

Majówka na Spiskiej – cykl dziennych imprez towarzyszących Nocy Muzeów 2018

Zajęcia przygotowywane i prowadzone przez dr hab. A. Kwiatkowską-Zwolan wspólnie ze studentami IEA. Celem badawczym prowadzonych warsztatów było metodyczne dostosowanie warsztatu graficznego (techniki druku strukturalnego oraz kolograf, techniki kombinowane) do wieku i możliwości dzieci w wieku 4-10 lat. Druk strukturalny jest przedmiotem zainteresowań badawczych dr hab. A. Kwiatkowskiej-Zwolan oraz metodą pracy stosowaną przez studentów biorących udział w projekcie (A. Łagowska dyplom artystyczny *Wrona w cieniu kruka*, obrona 2018, prom. art. A. Kwiatkowska-Zwolan zrealizowany w technikach kombinowanych);

inne studentki zainteresowane w/w metodami graficznymi: E. Pułtorak, K. Bobowska – realizacja prac w trakcie zajęć graficznych prowadzonych przez dr hab. A. Kwiatkowską-Zwolan).

Studenci biorący udział w projekcie: K. Bobowska, M. Bocian, J. Czerwińska, J. Grabowska, A. Łagowska, M. Petrusevich, E. Pogonowska, E. Pułtorak, M. Rakowska, K. Ruzhanska, A. Krzewicka.

Noc Muzeów – 14 maja 2022

Jednakże najpełniej misja propagowania sztuki i kultury spełnia się w cyklicznym organizowaniu w budynku przy Spiskiej imprez w ramach ogólnopolskiej akcji „Noc Muzeów”, do której akcji IEA przystąpiło w 2013 r. Grupa zajęciowa II r. studiów II stopnia z przedmiotu *Monografia artystyczna - 2* (EP-2S-MOA2) została włączona do realizacji projektu **Noc Muzeów –14 maja 2022** na terenie siedziby Instytutu Edukacji Artystycznej APS przy ul. Spiskiej 16. Projekt zrealizowany w ramach obchodów 100-lecia powstania Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Studenci pod opieką dr hab. A. Kwiatkowskiej-Zwolan w ramach przedmiotu *Monografia artystyczna – 2* zaprojektowali i zorganizowali na kilku piętrach kamienicy wystawy prac studentów i absolwentów IEA poświęcone patronce Uczelni i zatytułowane *Hommage à Grzegorzewska*.

Zakres prac badawczych i artystycznych zrealizowanych przez studentów:

- zebranie i opracowanie materiałów historycznych dotyczących życia i działalności M. Grzegorzewskiej (forma rejestracji i prezentacji podczas wystawy oraz na stronach APS: film *Maria Grzegorzewska*, gazetka informacyjna – prezentacja podczas wystawy oraz podczas głównych obchodów Uczelni, dostępność internetowa poprzez kod QR) studenci: B. Jaczewski, J. Czerwińska, N. Oleszczuk, M. Rakowska, J. Grabowska;
- przeprowadzenie i rejestracja wywiadu z dr P. Radwańskim (ex-opiekunem uczelnianego Muzeum Marii Grzegorzewskiej) – forma rejestracji i prezentacji (podczas wystawy oraz na stronie APS): film *Sens pracy pedagoga – wspomnienie o M. Grzegorzewskiej* - studenci: B. Jaczewski, J. Czerwińska, N. Oleszczuk, M. Rakowska, J. Grabowska;
- zaprojektowanie i zrealizowanie wystawy prac artystycznych studentów i absolwentów IEA *Hommage à Grzegorzewska* w siedzibie Instytutu – opracowanie koncepcji wystawy, organizacja, promocja (przygotowanie opisów oraz plakatów, ulotek, zaproszeń); oprowadzanie po wystawie; wykonanie dokumentacji fotograficznej i filmowej - studenci: K. Bobowska, P. Baj, M. Kalińska, M. Rakowska, M. Petrusevich, A. Musiejuk, S. Piasek. Na wystawie zaprezentowano prace dyplomowe i kursowe: M. Wrzosek (prezentacja dyplomu, prom. dr M. Masłoń), A. Piekut (prezentacja dyplomu, prom. dr hab. A. Kwiatkowska-Zwolan), M. Garas (prezentacja dyplomu, dr hab. A. Kwiatkowska-Zwolan), D. Zmiejewa (prezentacja dyplomu, prom. dr J. Drogowski), M. Sekuła (prezentacja dyplomu, prom. dr J. Drogowski), T. Galitsyna (prezentacja dyplomu, prom. dr hab. M. Zychowicz).

Wystawy indywidualne studentów w galeriach sztuki

Opieka kuratorska prof. G. Mroczkowskiego nad indywidualnymi wystawami studentów IEA: S. Stolarskiego *Konstrukcja-dekonstrukcja* (Galeria GJB, Galeria Nowy Świat 63) i J. Kosałki *Creatio ex silentio* (Galeria GJB) w galeriach sztuki w Warszawie

Wystawa *Mistrz – uczeń – mistrz*

W 2021 r. w galerii Wspólna w Bydgoszczy odbyła się wystawa *Mistrz – uczeń – mistrz* artystów związanych z pracownią Janusza Kaczmarskiego i ich uczniów. Do udziału w wystawie prof. J. Stasiak zaprosiła swoich

studentów z IEA: **O. Kąkola** i **M. Kiniewicz**, którzy prezentowali swoje prace obok dzieł artystów: Janusza Kaczmarskiego (1931-2009), R. Dobkowskiego, A. Simińskiej, S. Sosińskiej, **J. Stasiak**, K. Rocheckiego, A. Woźniaka, A. Wójcickiej.

Twórczy Trop - projekt interdyscyplinarny Instytutów Edukacji Artystycznej i Psychologii APS

W 2021 r. pod opieką naukową dr M. Masłoń (IEA) i dr. hab. P. Bronowskiego (IP) we współpracy z Grupą Wsparcia Osób z Doświadczeniem Kryzysu Psychicznego TROP studenci IEA Z. Kogut, A. Krasowska, D. Kwiatkowska, A. Olszewska, A. Paszko, W. Piłka, L. Wankiewicz wspólnie ze studentami psychologii APS zorganizowali wirtualną wystawę prac plastycznych *Twórczy Trop*. Wystawa dostępna na stronie: <https://www.artsteps.com/view/60968be7fd2ae2df76eb637c?currentUser>.

Polityka kadrowa i ocena jakości kadry

W celu utrzymania i podwyższania jakości kształcenia Instytut Edukacji Artystycznej prowadzi politykę kadrową poprzez zatrudnianie osób o wysokich kompetencjach artystycznych (lub naukowych) i dydaktycznych, np. preferując kandydatów posiadających co najmniej stopień doktora, o znaczącym dorobku artystycznym (lub naukowym), z dużym doświadczeniem dydaktycznym i stwarzających perspektywę szybkiego rozwoju własnego.

Pozyskiwanie nowych pracowników badawczo-dydaktycznych jest dostosowane do potrzeb IEA oraz uzależnione od możliwości finansowych Uczelni. Wszystkie konkursy na nowe stanowiska pracy w Akademii są ogłaszane w Biuletynie Informacji Publicznej APS, dostępnym na stronie: <http://bip.aps.edu.pl/>. W konkursach brane są pod uwagę: dorobek artystyczny lub naukowy kandydata, jego szanse na rozwój naukowo-badawczy, dostosowanie zainteresowań artystycznych (naukowych, terapeutycznych) do programu studiów oraz kompetencje dydaktyczne. Te ostatnie sprawdzane są w trakcie zatrudnienia podczas hospitacji zajęć ze studentami.

Uchwała nr 289/2022 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 19 stycznia 2022 r. w sprawie zasad dokonywania oceny zajęć dydaktycznych obliguje dyrektorów instytutów oraz kierowników podległych im jednostek do systematycznego analizowania wyników studenckiej oceny zajęć i informowania Prorektora ds. Kształcenia o działaniach w związku z nimi podejmowanych. Informacje na temat osiągnięć kadry, także jej jakości pracy dydaktycznej, brane są pod uwagę w systemie nagradzania (Uchwała nr 154/15-16 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 16 marca 2016 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania nagród Rektora dla nauczycieli akademickich Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej). Oceny studentów stanowią podstawę ogłaszanego co roku rankingu zajęć najlepiej ocenianych przez studentów. Negatywne oceny studentów skutkują interwencjami kierowników katedr i zakładów. Zbiorcze raporty dotyczące tych ocen są publikowane na stronie internetowej Akademii w zakładce Kształcenie - Jakość kształcenia.

Zgłaszane w trakcie semestru uwagi i skargi studentów na temat prowadzonych zajęć (dotyczące obsady, programu, kompetencji prowadzącego czy jego stosunku do studentów) są na bieżąco analizowane przez władze Instytutu.

Nadto prowadzone są systematycznie w cyklu czteroletnim badania autoewaluacyjne. Zbierane są opinie studentów w następujących obszarach: jakość procesu dydaktycznego i oceny jego efektów (raport z roku akademickiego 2012/2013 i 2016/2017); jakość przygotowania zawodowego i dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy (raport z roku akademickiego 2013/2014 i 2017/2018 w przygotowaniu), jakość kadry naukowo-dydaktycznej, administracyjnej i studentów (raport z roku akademickiego 2010/2011 i 2014/2015);

jakość bazy materialnej, warunków kształcenia oraz działania systemu USOS (raport z roku akademickiego 2010/2011 i 2014/2015). Zbiornicze raporty dotyczące ocen jakości kadry i kształcenia są publikowane na stronie internetowej Akademii w zakładce: Jakość kształcenia.

Aktywnie działającym w obszarze współpracy dla podnoszenia jakości kształcenia organem Samorządu Studentów jest Zarząd. Studenci pracujący w Samorządzie Studenckim są członkami zespołów jakościowych w Uczelni, uczestniczą w pracach przygotowujących i opiniujących wszelkie rozwiązania systemowe wprowadzane w APS. Są sygnalistami wszelkich nieprawidłowych zachowań obserwowanych w obsłudze i realizacji procesu kształcenia. Uwagi i opinie studentów są przyczyną podejmowania konkretnych inicjatyw, np.: zmian w regulaminie studiów, praktyk czy seminariów dyplomowych, usprawnienia systemu elektronicznej komunikacji w Akademii – poczty, USOS, platformy e- learningowej, informatorów, podjęcia prac nad aplikacją na smartfony, zrezygnowania ze współpracy ze źle ocenianymi nauczycielami, zmiany formy realizowanych zajęć itd.

Ponadto pracownicy IEA – jak wszyscy nauczyciele akademicki APS – co dwa lata podlegają ocenie specjalnej Komisji. Ocena dotyczy trzech kategorii: rozwoju naukowego, działalności dydaktycznej i działalności organizacyjnej na rzecz uczelni. Można uzyskać ocenę: pozytywną, warunkową i negatywną. Pracownicy IEA nie otrzymali do tej pory ocen negatywnych.

System wspierania kadry w rozwoju artystycznym i podnoszeniu kompetencji dydaktycznych

Rada Dyscypliny Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki wyznacza kierunki w rozwoju artystycznym kadry Instytutu, ale także – a może przede wszystkim – w stałym kontakcie z pracownikami pomaga im w planowaniu indywidualnego rozwoju (np. oceniając projekty artystyczne i badawcze, koncepcje prac doktorskich, wskazując instytucje właściwe do realizacji określanych przez pracownika potrzeb i stawianych sobie zadań).

Dyrekcja Instytutu Edukacji Artystycznej, kierując się wytycznymi Rady Dyscypliny, inicjuje, organizuje bądź wspiera organizację przedsięwzięć artystycznych i naukowych angażujących cały zespół Instytutu lub większość pracowników.

Przykładami takich przedsięwzięć są projekt artystyczno-naukowy *Jikihitsu. Sygnatura artysty. Obecność tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej* – na obu wystawach głównych imprezy swoje prace zaprezentowało 7 artystów z IEA, referaty wygłosiło 5 pracowników, czy wystawa *Löwen und Meerjungfrauen*, Galerie im Neuen Augusteum, Kustodie der Universität Leipzig, Lipsk (Niemcy), 25.10.2019-24.01.2020, współorganizowana przez IEA, w której wzięło udział 10 pracowników Instytutu.

Pracownicy IEA w pełni korzystają z uczelnianego systemu wspomaganie badań przez wewnętrzne granty na realizację projektów artystycznych i badawczych. Działalność naukowa (jak również dydaktyczna i organizacyjna) wiąże się z możliwością uzyskania nagród Rektora, zgodnie z zasadami określonymi w Uchwale nr 154/15-16 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dn. 16 marca 2016 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania nagród rektora dla nauczycieli akademickich Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.

Awanse artystyczne i naukowe

Działania wspomagające pracowników IEA w rozwoju indywidualnym przekładają się na wysoką efektywność rozwoju artystycznego i naukowego. W okresie ostatnich 5 lat jeden pracownik uzyskał tytuł profesora zwyczajnego (prof. G. Mroczkowski), 3 pracowników uzyskało stopień doktora habilitowanego

(dr hab. G. Gwiazda, dr hab. A. Kwiatkowska-Zwolan, dr. hab. S. Paruch), 4 pracowników stopień doktora (dr Ł. Niewiadomski, dr K. Pałka, dr P. Radwański, dr A. Wójcik).

Spełnienie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela

Program studiów na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, jak też obsada dydaktyczna zajęć, spełniają wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Plan zajęć spełniających wymogi standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela plastyki na I i II stopniu studiów na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych:

Studia I stopnia (licencjackie)

PRZEDMIOT	ROK STUDIÓW	WYMIAR
Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do pracy nauczyciela		
Podstawy psychologii z elementami psychologii rozwoju człowieka	I	30 godz. ćwiczeń
Warsztaty umiejętności interpersonalnych	I	15 godz. warsztatów
Psychologiczne podstawy uczenia i wychowania	I	30 godz. ćwiczeń
Psychologia twórczości	II	15 godz. ćwiczeń
Komunikacja w szkole	II	15 godz. ćwiczeń
Poradnictwo edukacyjno-zawodowe	I	15 godz. ćwiczeń
Podstawy pedagogiki w pracy nauczyciela	II	30 godz. ćwiczeń
Psychospołeczne aspekty niepełnosprawności z uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych	II	30 godz. ćwiczeń
Propedeutyka pracy nauczyciela	III	15 godz. ćwiczeń
Praktyka asystencko-pedagogiczna w edukacji artystycznej (30 godz.)		
Przygotowanie dydaktyczne do nauczania plastyki i prowadzenia zajęć z animacji społeczno-kulturowej w zakresie sztuk wizualnych		
Podstawy dydaktyki i emisji głosu		
Emisja głosu	I	15 godz. ćwiczeń
Autoprezentacja i praktyka wystąpień publicznych	I	15 godz. ćwiczeń
Dydaktyka z ewaluacją	II	30 godz. ćwiczeń

wyników kształcenia		
Kształcenie w zakresie dydaktyki przedmiotowej		
Metodyka edukacji plastycznej w edukacji elementarnej	II	30 godz. ćwiczeń
Metodyka edukacji plastycznej w kształceniu przedmiotowym	II	45 godz. ćwiczeń
Metodyka projektów edukacyjno-artystycznych w szkole	III	30 godz. ćwiczeń
Metodyka działań edukacyjnych i udziału ucznia w życiu kulturalnym	III	30 godz. ćwiczeń
Praktyka w szkole podstawowej (60 godz.)	II	
Praktyka w placówkach edukacyjnych (60 godz.)	III	

Studia II stopnia (magisterskie)

PRZEDMIOT	ROK STUDIÓW	WYMIAR
Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do pracy nauczyciela		
Metodyka edukacji artystycznej – wybrane zagadnienia	I	30 godz. ćwiczeń
Metodyka nauczania nowych mediów	II	30 godz. ćwiczeń
Animacja i promocja kultury	II	30 godz. ćwiczeń
Praktyka w szkole ponadpodstawowej (20 godz.)		

Nadzór nad nauczaniem metodyki nauczania plastyki sprawuje oraz prowadzi zajęcia z metodyk dr hab., prof. APS Maria Kiesner oraz dr Magdalena Świercz-Wojteczek.

Maria Kiesner w latach 2000-2002 uczestniczyła w zajęciach dziennego Studium Pedagogicznego przy Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i uzyskała uprawnienia nauczycielskie. W latach 2002-2004 pracowała jako nauczycielka plastyki w kl. I-VIII w Państwowej Szkole Podstawowej nr 114 w Warszawie, gdzie w roku 2003 uzyskała stopień nauczyciela kontraktowego.

Magdalena Świercz-Wojteczek od 2008 roku prowadzi zajęcia w Fundacji Dziecko i Sztuka na warszawskim Żoliborzu, a od kilku lat jest także członkiem Zarządu Fundacji. W ramach swojej wieloletniej działalności - w pracowniach FDiSz, wypracowany został unikatowy program kształcenia artystycznego, który może być traktowany jako wzorcowy, dla licznych zajęć plastycznych z dziećmi i młodzieżą. Pracownie Fundacji stanowią także ważny punkt działań praktycznych i wsparcie metodyczne dla studentów. Przy pracowniach, prowadzonych nieprzerwanie od 1965 roku, działa Muzeum Sztuki Dziecka w Warszawie.

Nadzór nad praktykami nauczycielskimi sprawuje dr hab., prof. APS Agnieszka Kwiatkowska-Zwołań.

Agnieszka Kwiatkowska-Zwolan w 2003 roku ukończyła Studium Pedagogiczne przy Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i uzyskała uprawnienia nauczycielskie. W latach 2005-2009 prowadziła zajęcia: Rysunek Zawodowy, Malarstwo, Historia Sztuki w Policealnym Studium Wizażu i Charakteryzacji w Warszawie (ul. Mazowiecka 6/8).

Prowadzący zajęcia dr hab., prof. APS Stefan Paruch w latach 2000-2002 uczestniczył w zajęciach dziennego Studium Pedagogicznego przy Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i uzyskał uprawnienia nauczycielskie.

Prowadząca zajęcia dr Magdalena Janota-Bzowska posiada stopień naukowy doktora pedagogiki (uzyskany na Wydziale Nauk Pedagogicznych APS) oraz tytuł zawodowy magistra sztuki (uzyskany w Instytucie Historii Sztuki na Wydziale Historii UW).

Prowadzący zajęcia dr Zbigniew Wałaszewski w 1992 r. ukończył studia na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego na specjalności nauczycielskiej i uzyskał uprawnienia nauczycielskie.

Doświadczenie dydaktyczne od 2000 r. z prowadzenia zajęć dla studentów na uczelniach: Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Uniwersytet im. kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Collegium Civitas w Warszawie; wypromowania prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich) na kierunkach studiów: kulturoznawstwo, socjologia, pedagogika, pedagogika – specjalność animacja społeczno-kulturowa, Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych.

Zajęcia prowadzą także specjaliści z Instytutów: Pedagogiki, Pedagogiki Specjalnej i Psychologii. Obsadę zajęć koordynują i czuwają nad spełnianiem wszystkich wymogów standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela właściwi Dyrektorzy studiów.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w Uchwale Prezydium PKA nr 942/2015 z 10 grudnia 2015 r.	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zalecenie, aby rozważyć zatrudnienie w pracowni grafiki pracownika technicznego	Sytuacja budżetowa Uczelni uniemożliwia wskazanie perspektywy realizacji tej potrzeby.
	Zalecenia dotyczące zatrudnienia na przedmioty tzw. fundamentalne osób o właściwych uprawnieniach	W przeprowadzonej na całej Uczelni reformie programów w roku 2019 jest grupa przedmiotów fundamentalnych, które obowiązują dla wszystkich kierunków. Troska o zatrudnienie właściwych nauczycieli w tym obszarze jest szczególna.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Baza dydaktyczna

Akademia Pedagogiki Specjalnej usytuowana jest w czterech obiektach. Aktualnie wykorzystywana baza dydaktyczna obejmuje m. in. kompleks trzech obiektów APS w Warszawie przy ul. Szczęśliwickiej 40. Zlokalizowanych jest tu: 6 instytutów, którym podlega 11 katedr i 15 zakładów wchodzących w skład instytutów, 20 pracowni, międzywydziałowe Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Biblioteka Główna oraz jednostki organizacyjne administracji. Wszystkie jednostki naukowo-dydaktyczne mają w kompleksie do dyspozycji 78 sal wykładowych (w tym 1 dużą aulę na 400 miejsc i 2 aule mniejsze, każda na 200 miejsc, wyposażone w wysokiej jakości sprzęt audiowizualny), 31 średnich sal wykładowych, 30 sal ćwiczeniowych, 1 salę gimnastyczną, 3 sale mniejsze dla sekcji gimnastycznych; łączna powierzchnia wykorzystywana na cele dydaktyczne w obiektach A, B i C wynosi 4 558,2 m². Sale dydaktyczne wyposażone są w rzutniki, telewizory i odtwarzacze DVD. Do wypożyczenia przez prowadzących zajęcia są laptopy.

Akademia dysponuje również obiektem usytuowanym w Warszawie przy ul. Spiskiej 16, który wykorzystywany był do czerwca 2006 r. jako dom studenta. Senat APS podjął wówczas uchwałę o zmianie przeznaczenia obiektu i po wykonaniu prac adaptacyjno-remontowych w październiku roku 2007 przeniesiono tam Instytut Edukacji Artystycznej WNP, który do swej wyłącznej dyspozycji otrzymał pomieszczenia (sale wykładowe, ćwiczeniowe, pracownie, pomieszczenia do pracy naukowej i organizacyjnej) o łącznej powierzchni 1562,78 m². Na potrzeby kształcenia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych utworzono tu główną bazę dydaktyczną dla realizacji zajęć z zakresu sztuk plastycznych. Znajduje się tutaj 5 pracowni grafiki, w tym druku wklęsłego, druku płaskiego i druku wypukłego wraz z kwaszarnią (o łącznej powierzchni ok. 140 m²); pracownia projektowania graficznego (27 m²); pracownia rzeźby (ok. 102 m²), wyposażone w sztalugi pracownie malarstwa i rysunku (łącznie ok. 257 m²), pracownia fotograficzna z ciemnią (ok. 42 m²), pracownia multimedialnych (ok. 45 m²) wyposażona w 16 stanowisk komputerowych z oprogramowaniem Adobe CS5 (Photoshop, Illustrator, Premiere, After Effects) oraz rzutnik multimedialny i profesjonalną drukarkę.

Ponadto w budynku znajdują się: sala metodyki nauczania plastyki, dwie sale wykładowe (wyposażone w rzutnik multimedialny HD lub wielkoformatowy ekran HD), pracownia arteterapii, galeria Salon Ovalny (ok. 30 m²): przeznaczona głównie na eksponowanie prac studenckich, pokój studencki z wyposażeniem do pracy (komputer z połączeniem internetowym i drukarką) oraz socjalnym (umywalka, dostęp do toalety, kuchenka mikrofalowa, czajnik elektryczny), Biblioteka Instytutu: pokój indywidualnej pracy z podręcznym księgozbiorem naukowym.

IEA zapewnia studentom za zgodą wykładowców stały dostęp do pracowni artystycznych (malarstwo, grafika, rzeźba, fotografia, pracownia komputerowa) po godzinach zajęć, umożliwiającą pracę własną i prowadzenie badań artystycznych. Ponadto istnieje możliwość udostępniania, za wiedzą prowadzących zajęcia i przy ścisłej inwentaryzacji wypożyczeń, profesjonalnego sprzętu fotograficznego do realizacji zadań kursowych i badań własnych studentów poza Uczelnią. Baza artystyczna i badawcza dostępna dla studentów kierunku w siedzibie IEA w gmachu przy ul. Spiskiej 16 nie jest duża powierzchniowo, jednak dobrze zorganizowana przestrzennie – cały budynek dostosowano do potrzeb pracowni artystycznych – i w miarę możliwości wyposażona w pełnym zakresie potrzeb (szczególnie zadowalające jest wyposażenie w sprzęt fotograficzny czy rzutniki multimedialne). Nieustannie też jest doposażana w miarę pozyskiwania środków budżetowych.

Mocne strony infrastruktury dydaktycznej to:

1. odrębny budynek, w pełni dostosowany do potrzeb pracowni artystycznych;
2. dedykowany podręczny księgozbiór specjalistyczny;
3. galeria Salon Owalny i pokój studencki.

Słabe strony infrastruktury dydaktycznej to:

1. brak w budynku windy mogącej obsługiwać wyższe piętra (utrudnienie dostępu dla osób niepełnosprawnych ruchowo);
2. potrzeba poszerzenia dostępu do cyfrowych zasobów naukowych.

Każdy z działających w Uczelni instytutów posiada własną bazę, na którą składają się pomieszczenia dla pracowników, sale seminaryjne oraz pracownie dydaktyczne i badawcze. Ze względu na centralne planowanie zajęć dydaktycznych wszystkie sale wykładowe współużytkowane są przez wszystkie instytuty.

Instytuty posiadają wydzielone gabinety kierownictwa oraz sekretariaty. Wszystkie instytuty oraz wchodzące w ich skład jednostki wyposażone są w niezbędny sprzęt biurowy i naukowo-badawczy oraz podręczne księgozbiory. Instytuty i wchodzące w ich skład jednostki dysponują łącznie około 200 komputerami, kserokopiarkami oraz nowoczesnym sprzętem audiowizualnym (panele projekcyjne, skanery, czytniki, tablice interaktywne, rzutniki pisma itp.). Wszystkie jednostki naukowo-dydaktyczne oraz administracyjne podłączone są do Internetu, istnieje także wewnętrzna sieć intranetowa. Uczelnia dysponuje programem SPSS.

Studenci Akademii mają dostęp na jej terenie do bezprzewodowego Internetu oraz kiosków internetowych. W budynku B znajduje się Informatorium dostępne dla studentów i pracowników Akademii.

Akademia jest przystosowana do wymagań studentów niepełnosprawnych. Wszystkie budynki posiadają odpowiednie windy i pochylnie, pomieszczenia posiadają oznakowanie dla osób niewidomych. Studenci niesłyszący mogą skorzystać z asystenta języka migowego.

W 2020 roku uczelnia otrzymała grant z NCBiR na projekt: W nowe 100-lecie APS nowe do100sowania. Okres realizacji projektu: od: 2020-01-01 do: 2023-10-31 (Numer: POWER.03.05.00-00-A026/19). Projekt ukierunkowany jest na stworzenie rozwiązań systemowych skutkujących otwarciem APS na zaspokajanie specyficznych potrzeb edukacyjnych studentów z różnymi niepełnosprawnościami. Działania projektowe są ulokowane w dwu warstwach: warstwie kształtowania świadomości środowiska akademickiego APS dotyczącej możliwości kształcenia jednostek z niepełnosprawnością na poziomie wyższym pod warunkiem stworzenia im odpowiednich możliwości oraz warstwie rozwiązań i zabezpieczeń technicznych polegających na odpowiednim oprzyrządowaniu procesu studiowania i uczynienia go w pełni dostępnym dla studentów z niepełnosprawnościami. W tej drugiej warstwie mieszczą się także działania związane z likwidowaniem barier architektonicznych. Cechą znamioną projektu jest to, że dominują w nim tak w pierwszej, jak i w drugiej warstwie działania oparte na wykorzystaniu nowoczesnych środków informatycznych. Zarówno problematyka przewidywanych szkoleń, jak też zakupy sprzętu i wyposażenia koncentrują się na rozwiązaniach wymagających sprzętu opartego na technologii cyfrowej. Tym samym działania projektowe posiadają wyraźny charakter prospektywny, dzięki czemu wolno oczekiwać, że doprowadzą one do rozwiązań nowoczesnych, a udział w realizacji projektu osób i podmiotów posiadających wysokie kompetencje oraz bogate doświadczenie w zaspokajaniu potrzeb osób z niepełnosprawnością uprawdopodobnia tezę, że będą to rozwiązania wzorcowe. Tezę tę wzmacnia kompleksowy zakres projektu obejmujący szkolenia, przekształcenia organizacyjne, regulacje prawne, zakupy sprzętu i wyposażenia, wytworzenie materiałów dydaktycznych, wsparcie doradcze i edukacyjne, a także w niewielkim zakresie prace adaptacyjno-remontowe.

W 2023 r. planowane jest otwarcie budynku D, w którym mają się znajdować sale dydaktyczne, aule, pomieszczenia dla pracowników naukowych/dydaktycznych i administracji. Zwiększy to komfort pracy i uczenia się.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

W gmachu przy ul. Spiskiej 16 znajduje się dostępna dla studentów kierunku księgozbiór podręczny, dysponujący ponad 1100 woluminami z zakresu sztuki, historii sztuki, estetyki, kulturoznawstwa i dziedzin pokrewnych. W szczególności są tu udostępniane pozycje potrzebne do zajęć (np. atlasy anatomiczne, filmy dokumentalne o sztuce, lektury z sylabusów). Studenci Edukacji artystycznej korzystają także, na takich samych prawach i zasadach, jak pozostali studenci Akademii, z zasobów Biblioteki Głównej APS – jednej z najlepiej wyposażonych w kraju w zakresie tematyki pedagogicznej bibliotek. Studenci APS, po nadaniu przez bibliotekę odpowiednich kont i uprawnień, korzystają z bezpłatnego dostępu do Baz Danych EBSCO, ponadto dostępna jest dla nich usługa Ibuk Libra: czytelnia on-line podręczników akademickich i książek naukowych w języku polskim (logowanie przez Centralny System Uwierzytelniania APS). Biblioteka Główna APS czynna jest 6 dni w tygodniu oraz dodatkowo w wybrane niedziele. W jej skład wchodzi Wypożyczalnia, Czytelnia i Informatorium. Biblioteka zlokalizowana jest na 3 piętrze budynku „B”, przy ulicy Szczęśliwickiej 40.

W Bibliotece funkcjonuje elektroniczny system biblioteczny Patron. Czytelnicy mają dostęp do katalogu OPAC - on-line, z możliwością wyszukiwania, zamawiania, rezerwacji i prolongaty materiałów bibliotecznych. Biblioteka posiada także trezor biblioteczny, tzw. wrzutnię, usytuowaną w najbardziej uczęszczanym miejscu uczelni. Wrzutnia umożliwia zwracanie materiałów bibliotecznych poza godzinami pracy biblioteki oraz ułatwia zwrot książek osobom z niepełnosprawnościami.

Zasoby biblioteki to:

- książki w wersji papierowej - ok. 146 tysięcy woluminów ze szczególnym uwzględnieniem publikacji zalecanych w sylabusach;
- prace dyplomowe – ok. 40 tys. prac licencjackich i magisterskich w wersji papierowej;
- prace dyplomowe w wersji elektronicznej dostępne na 2 stanowiskach komputerowych w Czytelnii w ramach Archiwum Prac Dyplomowych (system APD);
- czasopisma drukowane – blisko 100 tytułów czasopism polskich w bieżącej prenumeracie oraz 10 tytułów pozyskiwanych z innych źródeł;
- dostęp do baz w ramach krajowej licencji akademickiej finansowanej przez MNiSW;
- dostęp do bazy IBUK Libra PWN (pełno-tekstowe książki elektroniczne z możliwością korzystania z dowolnego miejsca na dowolnym urządzeniu - obecnie 1800 pozycji);
- dostęp do bazy IBUK Libra Light PWN (wirtualna czytelnia książek elektronicznych przeznaczona dla osób, którym niepełnosprawność nie pozwala czytać zwykłego druku (niewidomym, niedowidzącym i niepełnosprawnym ruchowo). Zawiera publikacje w formatach EPUB i MP3). Obecnie w ofercie dostępnych jest 1250 tytułów;
- w ramach licencji krajowej zakupiony jest dostęp do baz EBSCO: PsycINFO, PsycEXTRA, PsycTESTS, Education Source.

Biblioteka tworzy również własne bazy danych, np. bazę bibliograficzną zawartości czasopism i Bazę Wiedzy APS, tj. bazę bibliograficzną publikacji pracowników. W ramach swoich usług biblioteka oferuje:

- dostęp do najnowszej literatury naukowej;
- pomoc przy wyszukiwaniu, zamawianiu książek;
- szkolenia biblioteczne dla użytkowników;
- pomoc przy korzystaniu z baz danych, szkolenia z korzystania z baz danych;

- udzielanie informacji o innych bibliotekach;
- tworzenie zestawień tematycznych;
- stanowiska komputerowe w Czytelni i Informatorium;
- bezpłatny skaner w Czytelni;
- możliwość korzystania w Czytelni i Informatorium z programu SPSS;
- uczestnictwo w aktywnościach związanych z upowszechnianiem otwartego dostępu do zasobów edukacyjnych i naukowych, promocji czytelnictwa, wystawach i innych wydarzeniach edukacyjnych;
- w ramach Systemu Wypożyczeń Warszawskich (BiblioWawa) dostęp do zasobów innych bibliotek wyższych uczelni należących do SWW.

Pracownicy oraz studenci APS mają możliwość zgłaszania książek do zakupów, a informacja o nowościach w Bibliotece wysyłana jest co miesiąc do całej społeczności Uczelni. W Bibliotece funkcjonuje wypożyczalnia międzybiblioteczna (tradycyjna). W Czytelni dostępny jest terminal z bazą ACADEMICA Biblioteki Narodowej – cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej.

Biblioteka jest członkiem centralnego katalogu NUKAT prowadzonego przez Bibliotekę Uniwersytetu Warszawskiego, zawierającego informacje o zasobach bibliotek naukowych i akademickich. W Bibliotece działa Rada Biblioteczna składająca się z przedstawicieli nauczycieli akademickich, doktorantów oraz studentów. Działania Biblioteki monitorowane są poprzez system sprawozdawczości oraz ankiet oceniających jej pracę.

Rozwój i doskonalenie infrastruktury

W ramach rozwoju i doskonalenia infrastruktury podejmowane są następujące działania:

- monitorowanie na bieżąco przez pracowników działu informatyczno-medialnego funkcjonowania sprzętu informatycznego w salach wykładowych i pomieszczeniach naukowo-biurowych;
- coroczny przegląd sprzętu biurowego i robiony plan zakupu i wymiany sprzętu. W planie tym uwzględniane są potrzeby interesariuszy wewnętrznych takich jak: pracownicy administracyjni, pracownicy naukowcy, studenci (przedstawiciele samorządu studenckiego);
- współpraca z firmami zewnętrznymi w zakresie konserwacji sprzętu informatycznego;
- podnoszenie jakości usług biblioteki na podstawie analizy ocen pochodzących z ankiet oceniających działalność biblioteki wypełnianych przez pracowników i studentów (w bieżącym roku na podstawie opinii interesariuszy zmieniono system egzekwowania zwrotu książek i zamieniono sankcję za brak zwrotu książek w terminie w postaci blokady konta na sankcję pieniężną; zmiana ta spotkała się z przychylną oceną studentów i pracowników);
- cykliczne badania infrastruktury przez komisję do spraw jakości kształcenia; szczegółową ocenę infrastruktury Uczelni przedstawiono w tematycznym Raplocie Komisji ds. Jakości Kształcenia opracowanym w roku akademickim 2014/15, pt. *Jakość infrastruktury materialnej i organizacyjnej procesu kształcenia*. Badanie opinii na temat infrastruktury przeprowadzone zostało w grupie 1175 studentów i 47 nauczycieli akademickich;
- w roku 2021 została opracowana koncepcja rozbudowy budynku przy Spiskiej. W projekcie uwzględniliśmy potencjały rozwojowe instytutu oraz niezaspokojone potrzeby osób niepełnosprawnych ruchowo. Dokument stał się podstawą do wniosku projektu planów zagospodarowania miejscowego dla dzielnicy m. st. Warszawy Ochota złożonego przez Kanclerza Uczelni w roku 2022. Jest to pierwszy krok w planowaniu kolejnych działań związanych z rozbudową.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Praktyki

Współpraca z instytucjami z otoczenia społecznego odbywa się w wielu obszarach, jej kształt i wpływ na dydaktykę zależy od charakteru działań, których dotyczy. W obszarze pedagogicznym podstawowym i szeroko realizowanym sposobem kontaktów ze środowiskiem szkolnym są praktyki. Forma i sposoby ich monitorowania zostały opisane wcześniej w **Kryterium 2/ praktyki studenckie**. Dzięki praktykom pracownicy Instytutu mają wgląd w realne potrzeby i znają możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia w szkole w obszarze sztuk plastycznych. Wnioski i uwagi znajdujące się w opinii studenta, są uwzględniane przez opiekunów w sprawozdaniu z praktyk. Prowadzący przedmioty metodyczne mają dostęp do sprawozdań, co sprawia, że na bieżąco mogą brać pod uwagę te wnioski projektując poszczególne ćwiczenia.

Rada Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ds. Praktyk

Badaniem wzajemnych potrzeb oraz jakości współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym zajmuje się Rada Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej ds. Praktyk. Jej struktura została opisana w **Kryterium 2** w części poświęconej praktykom. W pracach Rady uczestniczą zarówno przedstawiciele uczelni, jak i interesariusze zewnętrzni. Nadrzędne cele Rady ds. Praktyk to:

- wypracowanie modelu praktyk studenckich w APS;
- opiniowanie programów praktyk w celu zwiększenia korelacji z potrzebami rynku pracy;
- formułowanie zaleceń dotyczących podnoszenia jakości praktyk oraz doskonalenia w obszarze formalno-organizacyjnym;
- określanie zaleceń dotyczących wzmacniania współpracy uczelni z otoczeniem w zakresie praktyk;
- formułowanie rekomendacji w zakresie monitorowania praktyk.

W latach 2021-2022 Rada ds. Praktyk prowadziła diagnostyczne badania mające na celu zgromadzenie informacji o stanie realizacji praktyk. W proces badawczy zostały zaangażowane 3 grupy: studenci, opiekunowie uczelniani oraz przedstawiciele instytucji zapewniających możliwość realizacji praktyk studenckich. Został opracowany Raport, w którym wskazano mocne i słabe strony praktyk. Raport został przekazany uczelnianym opiekunom praktyk. W Instytucie Edukacji Artystycznej wnioski wynikające z raportu omawiane są na bieżąco podczas cyklicznych spotkań ze studentami na początku każdego z semestrów. Jedną ze słabych stron praktyk wskazanych przez studentów była kwestia wypełniania dokumentacji zaliczeniowej z praktyk. Informacje dotyczące sposobów wypełniania – odniesienia do metodologii, źródeł jej pozyskiwania zostały umieszczone w dokumencie *Wytyczne do wypełniania praktyk*. Dokument jest dostępny w zespołach dotyczących poszczególnych praktyk w plikach w aplikacji MS TEAMS i szczegółowo analizowany podczas wspomnianych wcześniej spotkań studentów z opiekunami praktyk w ramach realizacji takich przedmiotów jak: Praktyka asystencko-pedagogiczna w edukacji artystycznej (EP-3P-KIE1), Praktyka w szkole podstawowej (EP-3P-KIE2), Praktyka w placówkach edukacyjnych (EP-3P-KIE3).

Od lutego 2022 roku studentki/studenti mają możliwość realizacji praktyk w ramach "Solidarności z Ukrainą". Wszelkie działania są podejmowane w współpracy z instytucjami samorządowymi: Biurem Edukacji m.st. Warszawy, Dzielnicą Ochota; organizacjami pozarządowymi: Fundacja Ocalenie; placówkami oświatowymi i innymi, zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami. W celu zapewnienia możliwości osiągnięcia efektów praktyki muszą być zgodne z przyjętymi dla kierunku i specjalności założeniami.

Instytucje kultury

W obszarze sztuk plastycznych bogata współpraca ze środowiskiem zewnętrznym wpływa w zasadniczy sposób na realizację i doskonalenie programu studiów. Wiele przedmiotów odbywa się w stałym kontakcie z interesariuszami zewnętrznymi. Dotyczy to zajęć z obszaru historii sztuki, w szczególności w zakresie współczesnej. Lekcje muzealne i wizyty w pracowniach artystów są stałym elementem przedmiotów kursowych. Są też ważne w samodzielnej pracy realizowanej w ramach Koła Naukowego Miłośników Sztuki. Dla II roku studiów magisterskich w programie studiów zaplanowana jest **Praktyka w instytucjach kultury**, szerzej omówiona w **Kryterium 3/ praktyki**. Jest to ważna część toku dydaktycznego. Studenci odbywają najczęściej te praktyki w działach edukacji instytucji kultury takich, jak np. Muzeum Narodowe w Warszawie czy Muzeum Warszawy. Sprawia to, że mogą sprawdzać w praktyce wiedzę i kompetencje, które nabywają na zajęciach. Opiekun praktyk monitoruje cały proces i może sygnalizować potrzeby zmian w treściach sylabusów zajęć.

Galeria APS

W obszarze sztuki istotnym miejscem kontaktu z zewnętrznym środowiskiem sztuki jest akademicka Galeria APS służy prezentacji sztuki współczesnej. W jej przestrzeni eksponowane są prace polskich i zagranicznych artystów różnych generacji, reprezentantów różnorodnych dyscyplin artystycznych (malarstwo, grafika, rzeźba, multimedia, fotografia). Galeria pokazuje zarówno twórczość znanych profesorów rodzimej uczelni bądź współpracujących z Instytutem Edukacji Artystycznej APS pedagogów uczelni o profilu artystycznym i edukacyjnym, jak i osiągnięcia wyróżniających się studentów i dyplomantów. Organizowane są zarówno przedsięwzięcia festiwalowe, wystawy zbiorowe i indywidualne artystów związanych ze środowiskiem akademickim, jak i pokazy muzealne, przybliżające zagadnienie sztuki współczesnej w szerszym, historycznym kontekście.

W ramach współpracy z szerokim międzynarodowym środowiskiem akademickim, ale też środowiskiem lokalnym, w Galerii APS odbywają się warsztaty i spotkania z artystami, edukatorami czy naukowcami z różnych dyscyplin. Bogaty program galerii daje szansę studentom na bieżąco konfrontować treści, które poznają na zajęciach z autentycznymi przykładami ze świata sztuki. Program dydaktyczny jest uwiarygadniany w żywym kontakcie ze sztuką. W Galerii APS prezentowali swoje prace znani artyści XX-XXI w., m.in.: Wojciech Fangor, Jolanta Owidzka, Stanisław Trzszczkowski, Olga Wolniak, Marek Sobczak, Rudolf Schäfer, Tomas Lewandowski, Aleksandra Simińska, Ewa Miazek, Agnieszka Sandomierz, Joanna Stasiak, Maria Kiesner, Stefan Paruch, Wiesław Bieńkuński i in.

W latach 2008-2013 kuratorem galerii APS był prof. dr hab. Stanisław Trzszczkowski. Gościnnie, w ramach cyklu Otwarte pracownie, wystawom kuratorowała dr Magdalena Janota-Bzowska. Od 2014 roku kuratorką galerii APS jest dr Magdalena Durda-Dmitruk.

Dydaktyka poza Uczelnią

Współpraca ze środowiskiem zewnętrznym jest w wielu przypadkach kluczowym elementem zajęć. Dynamicznie dopasowujemy treści i rodzaje ćwiczeń, uwzględniając kontekst miejsca, w porozumieniu, z którym współpracujemy. Dobrym przykładem są tu działania dr Anny Wójcik w ramach przedmiotu Sztuka w przestrzeni publicznej dla studentów II roku studiów magisterskich. W roku akademickim 2021/22 we współpracy z Ośrodkiem Kultury OKO zostały przeprowadzone działania dotyczące interwencji artystycznych w zewnętrznej przestrzeni wokół Domu Kultury OKO. Prace plenerowe studentów zaprezentowane zostały podczas imprezy otwartej dla mieszkańców osiedla. W ramach przedmiotu Widzenie artystyczne 3 (II rok. st.

mgr.) studenci projektowali rewitalizację wolnostojącego pawilonu handlowego w przestrzeni miasta Warszawy, który został zaadaptowany na przestrzeń wystawienniczą. Pomysły zostały uwzględnione w profesjonalnym projekcie architektonicznym. Obecnie trwają prace rewitalizacyjne. Innym przykładem jest przedmiot Projektowanie dla edukacji (II rok st. lic.), który w roku akademickim 2021/22 realizowany był we współpracy z Muzeum Warszawy. Uczestnicy zajęć wykonali, dla Działu Edukacji tej instytucji, prototypy: kolaże cyfrowe, możliwe do oglądania przy pomocy kodu QR, grę miejską, kreatywną grę (z wykorzystaniem druku 3d), karty do gry, interaktywne filtry do aplikacji Instagram *Jakim dziś eksponatem jesteś*, pamiątkowe pieczętki. Studenci w praktyce doświadczyli projektowania, które wcześniej mieli tylko w formie ćwiczeń.

W roku 2019 r. w ramach przedmiotu druk 3d, w porozumieniu z [FabLab powered by Orange](#), Fundacji Orange i Stowarzyszenia Robisz.to przygotowano interpretacje rzeźb K. Kobro. FabLab jak sam się charakteryzuje, jest „miejscem, gdzie dzięki zaawansowanym technologiom (drukarki 3d, plotery laserowe, frezarki CNC, elektronika) oraz wsparciu trenerów można nauczyć się, jak twórczo korzystać z nowych technologii, by stworzyć dosłownie wszystko – od biżuterii po drona”.

Współpraca z Mazowieckim Specjalistycznym Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza (w ramach praktyk dla studentów studiów II stopnia)

W obszarze arteterapii szczególnie istotną rolę, w kontekście powiązań ze środowiskiem zewnętrznym wpływającym na cykl dydaktyczny na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych ma współpraca w obszarze praktyk z Mazowieckim Specjalistycznym Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza. Praktyka jest realizowana na podstawie Porozumienia nr 1/2013 w sprawie organizacji praktyk i staży studenckich, zawartego w dniu 04 września 2013 r. pomiędzy Mazowieckim Specjalistycznym Centrum Zdrowia (MSCZ), a Akademią Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej. W ramach praktyki studenci odbywają w MSCZ trzy szkolenia wewnętrzne (BHP, szkolenie epidemiologiczne, szkolenie dotyczące stanowiska pracy arteterapeuty na oddziałach ogólnie psychiatrycznych, oddziałach dziennych, ZOLach). Wewnątrz placówki kierowani są na oddziały MSCZ przez koordynatora ds. arteterapii MSCZ zgodnie z zakresem wiedzy i umiejętności studenta. Na oddziałach studenci zapoznają się z procedurami dotyczącymi zawodu arteterapeuty, ze specyfiką pracy w poszczególnych oddziałach. Odbywają hospitacje warsztatów arteterapeutycznych. Pod opieką koordynatora ds. arteterapii oraz zespołu medycznego oddziału studenci projektują oraz prowadzą zajęcia terapeutyczne (w zespole z arteterapeutą, psychologiem, psychoterapeutą lub indywidualnie po akceptacji zespołu medycznego). Opracowują ramowe programy zajęć rehabilitacyjnych – dobowe i tygodniowe – zgodnie z planem pracy Działu Rehabilitacji, uwzględniających indywidualne potrzeby pacjentów. Realizują program, uwzględniając elementy: ergoterapii, arteterapii, dramaterapii, muzykoterapii, biblioterapii, rehabilitacji ruchowej, choreoterapii, zajęć rekreacyjnych, relaksacyjnych i sportowych, treningów umiejętności samoobsługi (higieny i kulinarnych), kompetencji społecznych, asertywności i zawodowych, innych metod behawioralnych. Studenci dokumentują swoje działania w ścisłej współpracy z zespołem oddziału. Odbywają regularne konsultacje arteterapeutyczne, w ramach pracy na oddziale oraz poza oddziałem w ramach obowiązkowej superwizji. Zapoznają się z formami ewaluacji procesu twórczego. Po zakończeniu praktyki studenci otrzymują dokumenty potwierdzające zdobytą wiedzę i umiejętności w postaci i dwóch zaświadczeń. (z MSCZ oraz z Sekcji Arteterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego). Dokument z MSCZ informuje przede wszystkim o podstawie prawnej odbytej praktyki, specjalności, terminach, wymiarze godzin, w tym - wymiarze godzin superwizji. Zaświadczenie z SA PTP dotyczy podstawy prawnej potencjalnego zatrudnienia (Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej dotyczącego stanowiska pracy arteterapeuty/klasyfikacja zawodu 323013/ Rozporządzenia Ministra Zdrowia

z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami posiada kwalifikacje do zatrudnienia na stanowisku arteterapeuty).

Udział praktykantów w wewnętrznych projektach terapeutycznych, pracy badawczej oraz działaniach artystycznych realizowanych przez Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia.

Przykłady uczestnictwa studentów w wewnętrznych projektach terapeutycznych, pracy badawczej oraz działaniach artystycznych realizowanych przez Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia:

- uczestnictwo w pracy w Galerii Owalnej Galerii Sztuki MSCZ, przy współorganizacji wystawy twórców tworkowskich (pacjentów w ramach arteterapii na oddziałach MSCZ). W Galerii MSCZ studenci mają możliwość prezentacji własnych projektów terapeutycznych i artystycznych;
- współuczestnictwo w cyklu wydawniczym czasopisma „Alejkami Tworkowskimi”, w którym prezentowana jest twórczość pacjentów w ramach prowadzonych w MSCZ form terapii;
- uczestnictwo w projektach realizowanych w ramach programu rehabilitacji psychiatrycznej. Projekty terapeutyczne były finansowe ze środków wewnętrznych placówki terapeutycznej. Efektem końcowym realizacji projektów były opracowania merytoryczne w formie materiałów szkoleniowych dla pracowników szpitala oraz dla środowisk arteterapeutów, terapeutów zajęciowych, pedagogów, psychologów, psychoterapeutów. Materiały te zostały opublikowane w formie artykułów naukowych w 4 tomie cyklu wydawniczego Arteterapia Indywidualna, Wydawnictwo DIFIN 2020 oraz w czasopiśmie „Neuropsychiatria. Przegląd Kliniczny” w 2019 r., 2020 r. i 2021 roku. Uczestniczyło w nich 7 studentów IEA.

Listy Intencyjne

Formą nawiązania współpracy z interesariuszami zewnętrznymi są listy intencyjne. Pełnomocnictwo do podpisania takiego dokumentu udziela Rektor Uczelni. Podpisujemy je w sytuacjach, gdy chcemy potwierdzić dotychczasową współpracę lub mamy nowe plany rozwojowe i potrzebujemy do tego działania partnera. Określamy jakie cele statutowe chcemy osiągnąć i zakreślamy pole współpracy ewentualnych zadań, do których się zobowiązujemy.

W związku z nawiązaną bądź kontynuowaną współpracą przy projektach międzynarodowych konferencji, wystaw, badań naukowych, warsztatów, wymian studentów i pracowników z zagranicznymi i polskimi uczelniami i instytucjami kultury i sztuki podpisane zostały listy intencyjne:

- Institute of Art Education of the Leipzig University (Universität Leipzig; 2019 r.),
- Internationale Bildungsstätte Jugendhof Scheesberg, Steinbergkirche (współpraca od 2011, sformalizowana w 2022 r.),
- The Research Institute for Studies of Culture and Representation, Tokyo (2019 r.),
- Muzeum Narodowy w Warszawie (dział edukacji, praktyki studenckie) (2020 r.),
- Polska Misja Artystyczno-Naukowa w Japonii (2021 r.),
- Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata (2022 r.),
- Biblioteka Narodowa Polskiej Akademii Umiejętności I Polskiej Akademii Nauk w Krakowie (2021 r.),
- Instytut Sztuki i Designu Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (2021 r.),
- APS w Łodzi (2021 r.),
- Laboratorium Edukacji Twórczej,

- Fundacja WSPAK Wolna Sztuka Potrzebuje Ambitnej Kultury Wawa (2017 r.),
- Stowarzyszenie Opiekunów i Rodziców Osób Upośledzonych Umysłowo „Wiara i Nadzieja” (2017 r.),
- Towarzystwo Przyjaciół Tworek „AMICI DI TWORKI”, Warszawa (2017 r.),
- Studium Teatralne, Warszawa (2017 r.),
- Stowarzyszenie Teatralne Remus (2017 r.),
- Zespół Szkół nr 125 IX Liceum Ogólnokształcące im. Klementyny Hoffmanowej (2017).

Konferencja Kierunków Artystycznych MEiN

Istotnym gremium zewnętrznym, w którym Instytut ma szansę zobaczyć, jak realizowane są zadania dydaktyczne i naukowe na kierunkach artystycznych, często o profilu nauczycielskim, jest Konferencja Kierunków Artystycznych podległych MEiN. Inicjatywa zrzeszająca głównie Instytuty Sztuki takich jednostek, jak Uniwersytet Pedagogiczny, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu (Filia w Kaliszu), Politechnika Koszalińska, Uniwersytet Techniczno-Humanistyczny w Radomiu, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy w Częstochowie, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Kielcach, czy Uniwersytet Rzeszowski powstała jako miejsce wymiany poglądów, znajdowania wspólnych rozwiązań i analizowania potencjałów na przyszłość. Konferencja zbiera się raz na pół roku. Omawiane w jej ramach są bieżące problemy, np. wyniki ewaluacji dorobku naukowego, wyniki rekrutacji. Zgłaszane są także propozycje zmian do Ministerstwa. Konferencja inicjuje również działania wystawiennicze, np. *Uniwersytet Sztuki, Sztuka Uniwersytetu* (2019) – ogólnopolska impreza artystyczna zrealizowana w tym samym dniu w całej Polsce przez wyżej wymienione jednostki. W ramach edycji imprezy studenci przygotowali, na zajęciach dydaktycznych, we współpracy z [FabLab powered by Orange](#), ekspozycję *Przestrzeń interpretowana*.

Konferencja *Sztuka uczy, pomaga*

Ważnym projektem, który otrzymał w sierpniu 2022 dofinansowanie z MNiSW, jest konferencja międzynarodowa *Sztuka uczy, pomaga*. Termin realizacji planowany jest na 2023 r. Celem projektu jest przygotowanie i realizacja międzynarodowej konferencji skierowanej do środowiska artystycznego, środowiska nauczania o sztuce oraz instytucji upowszechniania sztuki i kultury oraz arteterapii. Wezmą w niej udział zaproszeni goście, naukowcy związani z APS oraz akademicy i praktycy w dziedzinie edukacji artystycznej. Interdyscyplinarny projekt pozwoli zobaczyć z różnych perspektyw zagadnienia wynikające z przecięcia się dziedziny sztuki i pedagogiki oraz terapii przez sztukę, tak potrzebnej w obecnych czasach. Będzie okazją do zbadania roli twórcy-pedagoga, przyjrzenia się różnym modelom nauczania i ich związkom z twórczością uczących. Innym aspektem będzie kwestia „uczącego” oddziaływania sztuki i jej dążenia do zmiany społecznej, czyli próba spojrzenia na sztukę jako na narzędzie dydaktyczne i terapeutyczne. Kolejne zagadnienie związane będzie z przyglądaniem się metodom pracy twórczej i ich przetransponowaniem na pole edukacji. Ostatni obszar związany jest z kwestią włączenia nie-artystów do procesu twórczego poprzez działania partycypacyjne. Oglądowi poddane zostaną rozwiązania zagraniczne. Zbadane zostaną możliwości internacjonalizacji polskich doświadczeń. W konferencji wezmą udział uczestnicy m.in. z: Anglii, Niemiec, Francji, Skandynawii, USA, Japonii.

Projekt jest efektem refleksji z ostatnich kilku lat nad miejscem edukacji artystycznej w przestrzeni społecznej. Chcemy podzielić się własnymi doświadczeniami w konstruowaniu i realizacji programu nauczania i skonfrontować się z doświadczeniami innych ośrodków akademickich i edukacyjnych.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w Uchwale Prezydium PKA nr 942/2015 z 10 grudnia 2015 r.	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zalecenie, aby ujednoczyć formę listów intencyjnych	W Uczelni obowiązuje jeden wzór listów intencyjnych.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Umiędzynarodowienie w koncepcji kształcenia z uwzględnieniem elementów kształcenia w językach obcych

W tworzeniu koncepcji kształcenia w Instytucie Edukacji Artystycznej Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych (profil ogólnoakademicki) umiędzynarodowienie stanowi jeden z kluczowych jego elementów. Współpraca – zarówno formalna - wynikająca z kontaktów z zagranicznymi placówkami w ramach programów badawczych, wymian studentów i pracowników, wspólnych projektów: konferencji, wystaw, warsztatów, wykładów, jak i nieformalna, wynikająca z rozległych kontaktów pracowników Instytutu z naukowcami z zagranicznych ośrodków, skutkuje rozwojem koncepcji kształcenia, rozbudową programów kształcenia na poszczególnych specjalnościach oraz wprowadzaniem zdywersyfikowanych rozwiązań dydaktycznych (np. projekt Mistrzowie Dydaktyki). Podstawą włączania studentów oraz dydaktyków kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych w dorobek europejskiej i światowej edukacji artystycznej, arteterapii oraz sztuki jest dobra znajomość języków obcych (szczególnie języka angielskiego, w którym przygotowywane są projekty i ukazuje się większość opracowań naukowych i artystyczno-naukowych).

Lektoraty, fakultety obcojęzyczne i wykłady, konwersatoria monograficzne w językach obcych

Na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych kładziemy duży nacisk na naukę i weryfikację w praktyce nabytych przez studentów umiejętności dotyczących języków obcych. Studenci Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych mają okazję doskonalić swoją znajomość języka obcego na lektoratach (studia I stopnia) i podczas przedmiotu Konwersatorium w języku obcym (studia II stopnia).

Kompetencje językowe studentów edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych I stopnia są rozwijane w trakcie lektoratów obejmujących na I i II roku studiów 4 semestry nauki po 30 godzin – razem 120 godzin ćwiczeń. Lektoraty pogłębiają znajomość zagadnień gramatycznych, wzbogacają słownictwo, a przede wszystkim poszerzają znajomość terminologii obcojęzycznej z obszaru sztuki i edukacji. Prowadzą do osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie B2+.

Kwestie liczebności grup lektorskich reguluje Zarządzenie nr 250/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku, zgodnie z którym grupa liczy co najmniej 14, ale nie więcej niż 20 osób, co sprzyja osiągnięciu przez studentów zamierzonych efektów uczenia się.

Pracownicy Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych APS posiadają kwalifikacje językowe pozwalające im na prowadzenie zajęć w językach: angielskim, niemieckim, francuskim i rosyjskim. Dzięki temu studenci I stopnia Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych otrzymują bogatą ofertę lektoratów obcojęzycznych. Studenci mogą też konsultować z wykładowcami literaturę obcojęzyczną niezbędną do pisania prac zaliczeniowych czy też dyplomowych.

Ponadto w IEA APS w latach 2018-2022 prowadzone były wykłady/konwersatoria monograficzne w języku angielskim dla studentów II stopnia. W roku akademickim: 2021/22, 2020/21 i 2020/19 konwersatorium w języku obcym pt. *American Art – American Icons* i *American Art – American Landscape*, prowadziła mgr Katarzyna Stamm (w każdym roku po 60 h), zaś w roku akademickim 2018/19 wykład monograficzny w języku obcym prowadzili: dr Z. Wałaszewski (30 h) i mgr K. Stamm (30 h).

Swoje wysokie kompetencje językowe i merytoryczne pracownicy IEA APS wykorzystują także w pracy dydaktycznej z zagranicznymi studentami. W sprawozdawanym okresie, na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, w IEA APS gościło dwóch studentów z Niemiec (Franz Kuhne 2019/2020, Florie Windelberg, 2022). Studenci nie znali języka polskiego, który jest językiem wykładowym na kierunku. Osoby z zagranicy komunikowały się z pracownikami APS w jęz. angielskim i niemieckim, ponadto mogły liczyć na indywidualną z nimi pracę i konsultacje.

Studenci IEA APS mogą również postugiwać się językami obcymi i doskonalić ich rozumienie podczas wykładów prowadzonych zarówno w APS, jak i IEA APS przez zaproszonych naukowców z zagranicy. Informacje o ogólnie dostępnych wykładach są zamieszczane na stronach APS. Przykładowo wydarzeniem

ogólnodostępnym na Uczelni był wykład światowej sławy amerykańskiego psychologa Philipa Zimbardo (2014). Zimbardo, znany z eksperymentu w Stanford University, wygłosił dla kadry akademickiej i studentów wykład pt. *My journey from creating evil to inspiring heroism*.

W ramach IEA APS odbyły się wykłady zainicjowane np. przez Koło Naukowe Miłośników Sztuki. KNMS działa pod opieką dr Magdaleny Janoty-Bzowskiej, kierowniczki Zakładu Teorii i Historii Sztuki IEA APS, w oparciu o zaangażowanie studentów I i II stopnia (ok. 20 osób).

W ramach Koła odbyły się spotkania:

w siedzibie IEA APS:

- z dr Nicole Yi-Hsin Lai, kustoszem i kierownikiem Art Square Taiwan (19.06.2018),
- z prof. Moniką Malewską, wykładowcą z Juniata College, USA, na temat jej twórczości, różnych kontekstów i inspiracji (15.10.2019).

Ponadto, poza siedzibą IEA, miały miejsce: spotkanie z prof. Bruno Koperem oraz wykład z okazji wystawy *Autoportrety. Za mundurem panny sznurem...* (18-19.03.2018, galeria Domu Kultury Śródmieście, Warszawa). Warto wspomnieć, że studenci mają możliwość uczestnictwa nie tylko w wykładach gości zagranicznych, ale też w towarzyszących im dyskusjach.

Profesorzy wizytujący

Studenci mają okazję doszkalać swoje umiejętności językowe (np. z jęz. angielskiego), także podczas projektów, spotkań i warsztatów realizowanych w ramach pracowni profesorów wizytujących w IEA APS. W sprawozdawanym okresie w roku akademickim 2017/2018 był nim dr Bruno Koper z Francji. Poprowadził zajęcia w ramach Pracowni autorskiej II z dwiema grupami studentów (60 godz.). Natomiast w roku akademickim 2021/2022 był to prof. Andreas Wendt (Uniwersytet Lipsk, Niemcy). Poprowadził zajęcia z dwiema grupami studentów w ramach, realizowanych na modułach: Terapeutycznej pracowni autorskiej (30 godz.) oraz Artystycznej pracowni autorskiej (30 godz.).

Warsztaty, projekty prowadzone przez zagranicznych dydaktyków

Studenci kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych biorą chętnie udział w zajęciach, projektach i warsztatach tematycznych prowadzonych przez dydaktyków z zagranicy. Przykładowo w dniach 8-10 kwietnia 2019, w IEA APS w Warszawie, 8 studentów IEA uczestniczyło w warsztatach pt. *Shapes and Places*. Warsztaty poprowadzili w jęz. angielskim: dr Monika Masłoń (IEA APS) z prof. Andreasem Wendtem i Alexandrem Frohbergiem (Lipsk). Ćwiczenie polegało na zaprojektowaniu magazynu artystycznego z fotografią i typografią o sztuce papieru w mieście. W projekcie uwzględniono wybrane przez studentów lokalizacje: Bazar Różyckiego, Wisła, Plac Daszyńskiego, Jazdów, Wedel, Kapliczka, Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Park Skaryszewski.

<https://issuu.com/studienart/docs/shapes-and-places-magazine/s/90896>

W 2021 r. prof. Verena Landau, artystka i wykładowca z Institute of Art Education, University of Leipzig (www.verenalandau.de) i Heike Siebert, we współpracy z dr hab. Marią Kiesner, zrealizowały, ze studentkami z Polski i Niemiec (IEA APS, Warszawa i IAE UL, Lipsk) kilkudniowy (17-24 października 2021) warsztat pt. *History moments*. Projekt miał na celu wspólną pracę studentek nad zagadnieniami sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz wzorców kobiet i mężczyzn w obu krajach. https://www.evjusa.de/lip/veranstaltung/781_2021-10-17-History_Moments.html

Studenci kierunku, specjalizujący się w arteterapii, w 2019 r. mieli okazję uczestniczyć w warsztatach i szkoleniu z tego obszaru, prowadzonych przez japońską arteterapeutkę, Masako Takahashi w Mazowieckim Specjalistycznym Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza. Szkolenie wpisywało się w kalendarium wydarzeń towarzyszących międzynarodowej konferencji *Jikihitsu. Sygnatura artysty. Obecność tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej* (10-12.06.2019, SARP, Warszawa).

Program ERASMUS+ dla studentów i absolwentów IEA APS

Studenci IEA APS korzystają również z programu wymiany Erasmus + (spełniając określone w nim wymogi). Szczegółowe informacje dotyczące kryteriów, harmonogramu, formularzy, listy uczelni partnerskich i rekrutacji znajdują się na stronie Uczelni www.aps.edu.pl, w zakładce Studenci.

W latach 2018-2022 spośród studentów i absolwentów IEA APS wyjechało na studia bądź praktyki na obce uczelnie 6 osób (załącznik nr 2: udział studentów kierunku Edukacja artystyczna w programie Erasmus+). Studenci przebywali za granicą od 2 do 6 miesięcy w: Niemczech (Universität Leipzig), Holandii (Zuyd Hogeschool), Hiszpanii (Superfriends International School, Valencia oraz Studi Toni Bauza) oraz Portugalii (Teatro Metaphora Associacao de Amigos das Artes).

Projekt Mistrzowie Dydaktyki

Pracownicy IEA APS czynią starania w kierunku doskonalenia swoich umiejętności dydaktycznych, w tym metody tutoring, z którą zapoznają się na wiodących zagranicznych uczelniach. W latach 2018-2020 w projekcie Mistrzowie Dydaktyki wzięła udział pracownica z naszego Instytutu: dr Monika Masłoń (udział w programie Master of Didactics in Excellent Teaching, Aarhus University, Dania 2019/2020).

Mistrzowie Dydaktyki to projekt pozakonkursowy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o charakterze wdrożeniowym w ramach Działania 4.3. *Współpraca ponadnarodowa*, określony we wniosku o dofinansowanie projektu POWR.04.03.00-00-0074/17. Głównym celem projektu jest wypracowanie i wdrożenie nowych rozwiązań w zakresie szkolenia tutorów oraz kształcenia w formie tutoring w współpracy z wiodącymi uczelniami zagranicznymi (znajdującymi się w pierwszej setce rankingi szanghajskiego). Szkoleniowa część projektu w doskonaleniu umiejętności stosowania metody tutoring wynosi 100 godzin. Po ukończeniu szkolenia, jego uczestnicy są zobowiązani do przeprowadzenia zajęć ze studentami metodą tutoring przez okres jednego semestru akademickiego.

Zagraniczne warsztaty i projekty z uczestnictwem studentów i dydaktyków IEA APS

Studenci i wykładowcy IEA APS w latach 2018-2022 rokrocznie, w grudniu, uczestniczyli w International Winter Academy w Scheersberg (Niemcy).

International Winter Academy Scheersbergu organizowana jest przez Internationale Bildungsstätte Jugendhof Scheersberg we współpracy z Uniwersytetem w Bielefeld. Projekt składa się z warsztatów artystycznych (m. in. graficznych, typograficznych, dźwiękowych, tanecznych, fotograficznych, filmowych, teatralnych, malarskich, land art) prowadzonych przez wykładowców uczelni wyższych z Europy (m.in. z Lipska, Bielefeld, Kolonii, Warszawy, Łodzi, Kielc) dla międzynarodowych grup studentów. Językiem komunikowania się podczas warsztatów jest angielski.

Z IEA APS, osobami prowadzącymi warsztaty w ramach Polish-German Winter Academy Scheersberg, dotychczas byli: dr Monika Masłoń, prof. APS, dr hab. Stefan Paruch. Z grupą polskich i niemieckich studentów oraz wykładowców zrealizowali warsztaty (wraz z wystawą): 9-16 grudnia 2018. - *Backlight / Experimental Black and White Photography*; 8-15 grudnia 2019 - *In Search of Meaning auf Der Suche Nach Bedeutung*, (międzynarodowe sympozjum artystyczne wraz z warsztatami fotografii eksperymentalnej i wystawą).

Podnoszenie stopnia umiędzynarodowienia poprzez udział i organizację wystawach zbiorowych i indywidualnych, wydarzeniach cyklicznych

Pracownicy IEA APS podnoszą swoje kompetencje, konfrontują i popularyzują własne dokonania z zagranicznymi twórcami i studentami, uczestnicząc w **indywidualnych i zbiorowych wystawach zagranicznych** oraz sympozach, konferencjach w różnych krajach Europy i świata (np. Niemcy, Słowenia, Japonia). W latach 2018-2022 były to:

Wystawa z 2019 r. *Lwy i Syreny / Löwen und Meerjungfrauen*, dorobku artystycznego i pedagogicznego Instytutów Edukacji Artystycznej z Polski i Niemiec pokazana w przestrzeni Neuen Augusteum, Kustodie der Universität Leipzig 25.10.2019-24.01.2020 prezentowała efekty 6 lat współpracy obu jednostek oraz zainicjowała szereg kolejnych wydarzeń, wpłynęła na program dydaktyczny kierunku.

Kolejnymi wydarzeniami z uczestnictwem międzynarodowego środowiska artystycznego i pracowników IEA APS były wystawy towarzyszące międzynarodowej konferencji *Jikihitsu. Sygnatura artysty. Obecność tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej* (SARP i Stara Galeria ZPAF, Warszawa, czerwiec 2019). Wzięło w nich udział ośmiu artystów z IEA APS: Maria Kiesner, Monika Masłoń, Grzegorz Mroczkowski, Stefan Paruch, Agnieszka Rożnowska, Daniel Rumiancew, Joanna Stasiak, Magdalena Świercz-Wojteczek. <https://www.jikihitsu.pl/pl/wydarzenia.html>

Inne (wybór wystaw):

2022 - *Was jetzt?*, Ritterstraße 8 – 10 (Geschwister-Scholl-Haus) 04109 Leipzig (dr Monika Masłoń, udział w wystawie zbiorowej),

2022 - wystawa wykładowców IfK UL z okazji 70-lecia instytutu (dr Monika Masłoń, udział w wystawie zbiorowej) <https://studienart.gko.uni-leipzig.de/blog/was-jetzt/>

2022 - *Si volse a retro*, Museum MEAM, Barcelona (wystawa indywidualna dra hab. G. Gwiazdy z malarzem Jordi Diaz Alama),

2021 - *Internal Landscape. Artist's Signature* (dr Magdalena Janota-Bzowska / prof. Joanna Stasiak / wystawy indywidualne) Museum of Art, Juniata College, Pensylwania, kurator: Kathryn Blake.

2021 - *ArtLife Fest*, Moskwa (dr hab. Grzegorz Gwiazda, udział w wystawie zbiorowej),

2021 - *Memento Vivere*, Galeria Old Lyme Academy of Art, Old Lyme, USA (dr hab. G. Gwiazda, udział w wystawie zbiorowej),

2021 - symposium artystycznym ART CIRCLE 2021 oraz wystawa, Vila Vipolže, Brda, Slovenia (prof. APS dr hab. Maria Kiesner i dr Anna Wójcik, udział w kilkunastowym wydarzeniu międzynarodowym). Art Circle to cykliczne wydarzenie z udziałem artystów z Unii Europejskiej i Azji. Jest imprezą towarzyszącą programowi kulturalnemu 2025 Nova Gorica Capital of Culture (<http://www.artcircle.si/>) organizowaną przez Cultural and Artistic Association MANIFEST,

2021 – *COVIMETRY (edition#2)*, Ely Center of Contemporary Art, New Haven, CT, USA. Online exhibition (prof. G. Mroczkowski, udział w wystawie zbiorowej),

2020 - *Kunst.off Plattenbau.WBS70 fünfzig Jahre danach 1970–2020*. Galerie RaskonikOFF, (prof. APS, dr hab. Stefan Paruch, dr hab. M. Kiesner, udział w wystawie zbiorowej),

2020 - 26th Seoul International ART. FESTIVAL, KOREA Południowa, Seul (prof. Joanna Stasiak, udział w międzynarodowym festiwalu i wystawie),

2020 – *Eros, your body as an excuse*, Barcelona (dr hab. Grzegorz Gwiazda, udział w wystawie zbiorowej),

2019 – *The Map Project*, Liverpool, kolejna wystawa projektu stworzonego przez Istrę Toner, znaną chorwacką artystkę. Projekt jest odpowiedzią na potrzebę wizualnego opisanie miejsca, które nazywamy domem, ojczyzną. Wyzwaniem było stworzenie własnych, emocjonalnych map przez artystów ze Szkocji, Chorwacji,

Słowenii, Czarnogóry, Kosowa i Polski (prof. J. Stasiak, udział w wystawie zbiorowej wraz ze studentami i absolwentami IEA APS) www.themaproject13.blogspot

2019 - *Sukonstruotas Peizazas*, Vilnius Lenku E Kulturos Namai, Vilno, Litwa (prof. G. Mroczkowski, udział w wystawie zbiorowej),

2019 - *Geometrie-Doscursive, edition parisienne*, Galeria Abstract-Project, Paryż; *Geometria Discursiva (edizione veneziana)*, Venice Exhibition Gallery, Wenecja; *Geometrical Abstraction/Displacement*, Sala de exposiciones, Universidad Complutense, Facultad de Bellas Artes, Madryt (prof. G. Mroczkowski, udział w wystawie zbiorowej),

2019 – *Corpo a Corpo*, villa Bardini (dr hab. Grzegorz Gwiazda, udział w wystawie zbiorowej),

2018 – *Art Watou*, Watou, Belgia (dr hab. Grzegorz Gwiazda, udział w wystawie zbiorowej),

2018 – *The Map Project*, Wielka Brytania, Włoch (prof. J. Stasiak, udział w wystawie zbiorowej wraz ze studentami i absolwentami IEA APS),

2018 - *12 artisti Polacchie i nuori tempi*, Arte plus puls, Rzym, Włochy (dr hab. M. Kiesner, prof. G. Mroczkowski, udział w wystawie zbiorowej).

Inicjowanie i udział w wielośrodkowych międzynarodowych projektach naukowo-artystycznych i badawczych w latach 2018-2022

Pracownicy Instytutu zarówno inicjują, jak i biorą udział w międzynarodowych projektach badawczych pozwalających im na wejście w międzynarodowe środowiska naukowe i artystyczne.

Kamieniem milowym w umiędzynarodawianiu Instytutu stała się zorganizowana w 2019 r. międzynarodowa konferencja wraz z wydarzeniami towarzyszącymi pt. *Jikihitsu. Sygnatura artysty. Obecność tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej*. Wydarzenia służyły refleksji nad zagadnieniem przenikania się i wzajemnego oddziaływania na siebie współcześnie kultury polskiej i japońskiej.

Inicjatorkami konferencji z ramienia IEA APS były: prof. Joanna Stasiak i dr Magdalena Durda-Dmitruk. Projekt był wypadkową odbytej przez nie w 2017 r. podróży naukowo-artystycznej do Japonii. Pokazały tam wystawę malarstwa na jedwabiu prof. J. Stasiak (*Wymiary przestrzeni*, Setouchi Museum of Art, Ushimado, 24.09-1.10.2017) a dr Durda-Dmitruk wygłosiła wykład wzbogacony multimedialną prezentacją, poświęcony polskiej tradycji malarstwa na jedwabiu. Prof. Stasiak i dr Durda-Dmitruk odbyły również cykl spotkań w ważnych instytucjach kultury i uczelniach artystycznych Japonii w: Okayamie, Kioto, Osace, Tokio, podczas których nawiązane zostały (bądź też podtrzymane) kontakty z ważnymi japońskimi (i europejskimi, przebywającymi w Japonii) reprezentantami świata nauki i sztuki, m.in. z prof. Akiko Kasuyą z Kyoto University of Arts, prof. Michele Schneiderem (Austria) i prof. Uehara Toshimaru, Tokyo University of Arts oraz z artystami: Riną Matsudairą, Atsushi Hosoi, Musashino Art University w Tokio, czy z arteterapeutką zajmującą się Hospital Art, Masako Takahashi, Wonderful Art Production. W efekcie podjęto współpracę z historykami i teoretykami sztuki oraz artystami, która posłużyła w 2019 r. do organizacji polsko-japońskiej konferencji w Warszawie, jak również do wymiany międzyuczelnianej.

W ramach *Jikihitsu...* współpracę podjęło wiele prestiżowych instytucji artystycznych i naukowych z Japonii, Francji i Polski. W konferencji wzięło udział 43 prelegentów, znawców sztuki japońskiej w Polsce (24), jak i znani goście z uczelni artystycznych oraz instytucji kulturalnych z Japonii (15) i wybranych krajów Europy (4). Uczestnikami byli przedstawiciele różnych dyscyplin: historycy, teoretycy i krytycy sztuki, kulturoznawcy i artyści reprezentujący ważne ośrodki naukowe obu krajów. Wydarzenia miały charakter interdyscyplinarny. Na program, oprócz konferencji, składał się również cykl wydarzeń towarzyszących (wystawa główna oraz kilka prezentacji indywidualnych, spektakl *butoh*, warsztat arteterapeutyczny, performance) z udziałem znanych artystów z Polski, Japonii i Francji. W wystawach i innych wydarzeniach towarzyszących uczestniczyli znani polscy (30) i japońscy (19) współcześni artyści. Miały one na celu ukazanie wpływu tradycji, kultury, filozofii i estetyki japońskiej na współczesną sztukę polską oraz zaprezentowanie dzieł twórców japońskich i ich

inspiracji kulturą europejską. Instytut Edukacji Artystycznej APS był pomysłodawcą i koordynatorem zorganizowanych wydarzeń; zaprosił do współpracy najistotniejsze instytucje naukowe, badawcze, artystyczne w Polsce (21) i Japonii (15). Współorganizatorami wydarzeń byli: Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata i Stowarzyszenie Architektów Polskich. Projekt zrealizowany został dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Instytutu Adama Mickiewicza oraz pomocy APS, PISnSŚ i SARP. Konferencji patronował komitet naukowy złożony z wybitnych naukowców i artystów z ośrodków naukowych i artystycznych w Polsce oraz Japonii. Program konferencji i wydarzeń towarzyszących:

<https://www.jikihitsu.pl/pl/program.html>

Międzynarodowa konferencja *Jikihitsu. Sygnatura artysty. Obecność tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej* (SARP, 10-12.06.2019) i towarzyszące jej wydarzenia w istotny sposób wpisały się w obchody 100-lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską i Japonią. Patronat nad nimi sprawował również komitet Polska - Japonia 2019. Informacje o projekcie, organizatorach, komitecie programowym, współpracy, uczestnikach, noty biograficzne uczestników oraz program na:

<https://www.jikihitsu.pl/pl/index.html>

Dzięki *Jikihitsu*, kilkucytonowemu, interdyscyplinarnemu, międzynarodowemu projektowi artystyczno-naukowemu podjęta została po raz pierwszy na tak szeroką skalę dyskusja na temat współczesnych relacji polsko(europejsko)-japońskich. Doszło do spotkania artystów i naukowców z Polski, Japonii i Francji, wzajemnej wymiany inspiracji, która poskutkowała nowymi cyklami dzieł artystycznych, publikacjami (w tym monografia naukowa) i kolejnymi zrealizowanymi i planowanymi odsłonami współpracy (konferencje, wystawy, rezydencje artystyczne, współpraca międzyinstytucjonalna, wymiana naukowa, publikacje). W konferencji z referatami czynnie uczestniczyli wykładowcy IEA APS (6 osób): dr Magdalena Durda-Dmitruk, dr Magdalena Janota-Bzowska, dr Przemysław Radwański, prof. Agnieszka Rożnowska, prof. Joanna Stasiak, dr Zbigniew Wałaszewski. W wystawach towarzyszących konferencji wzięło udział ośmiu artystów z Instytutu: Maria Kiesner, Monika Masłoń, Grzegorz Mroczkowski, Stefan Paruch, Agnieszka Rożnowska, Daniel Rumiancew, Joanna Stasiak, Magdalena Świercz-Wojteczek.

Wydarzenie, poddające oglądowi i analizie zagadnienia przenikania się i wzajemnego oddziaływania na siebie współcześnie kultury polskiej i japońskiej, znacznie poszerzyło obszar badań i otworzyło nowe pola współpracy. Dotychczas stosunkowo niewiele miejsca badacze poświęcali współczesnym aspektom przenikania się obu kultur w dobie powszechnej mobilności i globalizacji. Konferencja i wystawy miały charakter pionierski, w istotny sposób wypełniły tę pustkę. Instytut Edukacji Artystycznej APS, zaistniał pośród innych placówek akademickich i instytucji kultury, jako organizator istotnego w skali światowej wydarzenia. Nawiązana została współpraca bądź podtrzymane kontakty z ważnymi uczelniami artystycznymi i pedagogicznymi, prestiżowymi instytucjami kultury i sztuki w Polsce i Japonii (załącznik – listy intencyjne). Podjęta została również wymiana artystyczna w ramach rezydencji artystycznych. Hanna Kaszewska, absolwentka IEA APS, uczestniczyła w rezydencji w ASO, na Kiusiu (wybrana w drodze konkursowej). Podczas rezydencji, wraz z lokalną społecznością zrealizowała projekt, a po powrocie do Polski - *book art* we współpracy z innymi zagranicznymi uczestnikami rezydencji.

We współpracy z Polskim Instytutem Studiów nad Sztuką Świata powstała recenzowana publikacja pokonferencyjna w jęz. angielskim redagowana przez koordynatorkę konferencji, pracownika naukowego IEA APS: Magdalena Durda-Dmitruk (ed.), *Poland-Japan. Contemporary Art and Artistic Relations*. Dostępna jest w ośrodkach naukowych i artystycznych, które uczestniczyły w konferencji (Polska i Japonia) oraz bibliotekach i ważniejszych instytucjach kultury i sztuki w Polsce i Japonii.

Planowana jest również kolejna edycja konferencji *Jikihitsu cz. 2* w Japonii we współpracy z Polsko-Japońską Misją Naukowo-Artystyczną oraz Polskim Instytutem Studiów nad Sztuką Świata (2024 r.). Dodatkowo w przygotowaniu jest cykl wystaw pt. *Motyw kimona u wybranych współczesnych artystek polskich i japońskich*, które będą prezentowane w prestiżowych instytucjach sztuki w Polsce i Japonii (kurator: M. Durda-Dmitruk, M. Furmanik-Kowalska). Powstały także nowe cykle prac, projekty i instalacje artystyczne. W obieg zostały wprowadzone polskie i japońskie dzieła sztuki specjalnie stworzone na wystawę. Zestawione

ze sobą w przestrzeniach ekspozycyjnych poskutkowały nowymi kontekstami, interpretacjami, inspiracjami i pomysłami na ciąg dalszy działań twórczych naznaczonych wpływami japońskimi.

Efekty podjętej współpracy polsko-japońskiej zaprezentowane zostały podczas konferencji *101 lat relacji polsko-japońskich* (15-16 lutego 2020, Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha, Kraków), ze strony IEA APS, przez dr Magdalenę Durdę-Dmitruk. Nakreślono również plany dotyczące kolejnych form współpracy, także w obszarze edukacji i sztuki. https://www.pl.emb-japan.go.jp/itpr_pl/11_000001_00002.html

Obszerna relacja z obchodów, konferencji i wydarzeń towarzyszących *Jikihitsu...* oraz plany działań i współpracy na kolejne lata opublikowane zostały w: *Sprawozdanie z działalności Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha 2019*, wyd. Manggha, Kraków 2020, ss. 340, ISBN 978-83-62096-91-6

W ramach pracowni profesora wizytującego planowany jest przyjazd prof. Yasoyuki Saegusy.

Pracownicy IEA APS podejmują wiele działań w kierunku dalszego umiędzynarodowienia prowadzonych badań. Obecnie realizacją ze swoimi zagranicznymi partnerami dwóch kolejnych dużych projektów (*Skraj/ Am Rand, Sztuka uczy, pomaga*). Przygotowywane są kolejne wnioski na realizację planowanych dwóch kolejnych projektów (Japonia, Francja).

2. *Skraj/ Am Rand*. To międzynarodowy projekt badawczy, symposium, wystawa zainicjowany przez IEA APS przy współudziale Universität Leipzig, Universität Bielefeld. Projekt skierowany jest do 20 studentów edukacji artystycznej oraz 10 artystów i naukowców z Polski i Niemiec. Jest odpowiedzią na zmiany społeczne i związane z nimi postrzeganie przeszłości, skupianiu się na apologii własnego cierpienia, zamykaniu się w osobnych wizjach historii w poszczególnych krajach Europy Środkowo Wschodniej.

termin realizacji projektu: 2021 – 2023; miejsce realizacji konferencji: Szklarska Poręba (Teatr Cinema, Michałowice)

Granty

Pracownicy IEA APS, na realizację badań własnych bądź projektów współtworzonych przez inne placówki, pozyskali w latach 2017-2022 granty zewnętrzne: np. z Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (konkurs: ERAZMUS+; uczestniczki projektu z IEA APS: dr hab. A. Kwiatkowska-Zwolan, mgr B. Foder) na projekt związany z laboratorium innowacji w rozwoju kompetencji nauczycieli pedagogiki specjalnej i osób z potrzebami edukacyjnymi (*Innovation Laboratories in the development of competences of special pedagogy teachers and people with special educational needs (i-Lab3)*); Grant Amazing Women przyznany przez francuską Fundację Orangena na stworzenie prototypu wynalazku *Oddychacz*; czy grant na międzynarodowy projekt badawczy *C4A Chansé for Arts Chansé4Arts łączący wydziały artystyczne i graficzne z Polski, Bułgarii, Łotwy i Rumunii prowadzony przez Wyższą Szkołę Informatyki Stosowanej i Zarządzania oraz Akademię Pedagogiki Specjalnej pod kierunkiem dr. Hab.. Dariusza Mląckiego* (uczestniczka z IEA APS: dr M. Janota-Bzowska). Także granty z innych instytucji: NCN (dr M. Pudło, grant na badania z wykorzystaniem metod neuroobrazowania mózgu, program OPUS); MKiDN (dr J. Drogowski, projekt *ADAM 2000*, w ramach programu „kultura w sieci”).

Referaty na międzynarodowych konferencjach w kraju i za granicą, wykłady na zagranicznych uczelniach

Pracownicy IEA wyjeżdżali także na konferencje w kraju i poza jego granicami. Wygłosili swoje referaty na międzynarodowych konferencjach, które odbyły się w Polsce (8), ośrodkach akademickich Europy (3). Byli także obecni z referatami w ośrodkach akademickich poza Europą (2).

We wspomnianej, zainicjowanej przez IEA APS międzynarodowej konferencji: *Jikihitsu. The Signature of the Artist. The Presence of Japanese Tradition in Contemporary Polish Art* (10-12.06.2019, SARP, Warszawa) referaty wygłosili: dr M. Janota-Bzowska, *Sign of the Artist, the Artistic Sign – the Autonomy of the Artist's Signature*; dr Z. Wałaszewski, [Fascinating Strangeness. Japanese Culture in the Eyes of Western Filmmakers](#);

dr M. Durda-Dmitruk, *Fragment of the whole: Traces of the Japanese aesthetics in the silk works of selected contemporary Polish artists*; prof. J Stasiak, *Immersion in Seeing*; dr P. Radwański, [Artist's Work as Meditation. The Influence of Practising Zen on the Creative Process](#).

2017 – 3. Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Artystyczna, *Geometria w dyskursie – dyskurs w geometrii*, ASP, Warszawa i Instytut Sztuk Pięknych UJK w Kielcach (prof. G. Mroczkowski).

2017 – Międzynarodowa konferencja pt. *Morfologia sztuki. Współczesne oblicza transcendencji*, Wydział Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Wykład prof. M. Zychowicza pt. *Pomiędzy sztuką dworską, obowiązkiem buntu a przeświecaniem Nieogarnionego*.

2018 – 4. Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Artystyczna, *Geometria w dyskursie – dyskurs w geometrii* pt. *COMPLEXITY*, ASP, Warszawa, Instytut Sztuk Pięknych UJK w Kielcach (prof. G. Mroczkowski).

2018 – 4. Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Artystyczna *Geometria w dyskursie – dyskurs w geometrii* pt. *COMPLEXITY*. Wykład dra hab. Stefana Parucha pt. *Electronic Hommage* w ramach sesji *Od generatywności do interaktywności*.

2020 – Magdalena Durda-Dmitruk, referat podczas konferencji międzynarodowej „101 lat relacji polsko-japońskich. Perspektywy, działania, więzi,” Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”, Kraków.

2021 – referat: Control Negative (offline) - Zip-Scene, Moholy-Nagy University of Art and Design BudapestARDIN – Association for Research in Digital Interactive Narratives.

<https://zip-scene.mome.hu/2021/> (dr Monika Masłoń).

2021 - wykład online o sztuce dla Norske Kunsthåndverkere, Oslo, w ramach webinarium pt. "Foredrag Strategy, action, survival", Norwegia (dr hab. Grzegorz Gwiazda).

2021 – korekty online dla studentów pracowni rzeźby, New York Academy of Art, USA (dr hab. Grzegorz Gwiazda).

2020 - wykład online dra hab. Grzegorza Gwiazdy pt. „Idea i forma”, Barcelona Academy of Art, Hiszpania

2020 - wykład dra hab. Grzegorza Gwiazdy pt. „Wpływ moich najważniejszych założeń ideowych na formę realizacji”, TIAC Academy of Fine Arts, Florencja, Włochy.

2017 – wykład dra hab. Grzegorza Gwiazdy pt. „Wpływ moich najważniejszych założeń ideowych na formę realizacji” wygłoszony na Wydziale Rzeźby (Sculpture Department) Sichuan Academy Arts Institute w Chongqing (Chiny) przy okazji ogólnokrajowego konkursu rzeźby w Chinach.

Na międzynarodowych konferencjach w kraju i za granicą, kilkanaście referatów z obszaru arteterapii wygłosiła dr Aleksandra Chmielnicka-Plaskota, wraz z absolwentkami IEA APS, z którymi kontynuuje współpracę. Przykładowo:

2018 – Kraków, IX Międzynarodowa Konferencja Szkoleniowo-Naukowa z cyklu „Psychiatria i Sztuka” (referat) **Chmielnicka-Plaskota A.**, Kompowska-Marek R., Collage w arteterapii – praca na zasobach w procesie rehabilitacji pacjentów psychiatrycznych.

2019 – APS, Warszawa, I Międzynarodowa Konferencja Naukowo - Szkoleniowa Metod Pomocy Psychologicznej "Promocja Zdrowia Psychicznego - od teorii do praktyki" (referat) **A. Chmielnicka- Plaskota**, R. Kompowska-Marek, Portret w arteterapii - przykład działań w promocji zdrowia psychicznego.

2020 - Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, Międzynarodowa Konferencja „Innowacje w terapii zajęciowej. Dostępność jako przestrzeń współpracy interdyscyplinarnej i interprofesjonalnej. (referat) *Kreatywność w terapiach ekspresywnych w procesie rehabilitacji psychiatrycznej (Creativity in expressive therapies in the process of psychiatric rehabilitation)* **A. Chmielnicka-Plaskota**, Z. Dylewska, R. Kompowska-Marek.

2020 – Kraków, X Międzynarodowej Konferencji Szkoleniowo-Naukowej z cyklu Psychiatria i Sztuka. Sztuka Dnia Codziennego. Rola terapii kreatywnych na poziomie osobistym i społecznym. (referat) **A. Chmielnicka-Plaskota**, J. Bartosik, Warsztaty teatralne jako narzędzie rozwoju osobowego.

Zagraniczne staże, stypendia pracowników, stała współpraca

Ważnym elementem umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych jest rozwój naukowy pracowników IEA poprzez wyjazdy do zagranicznych placówek naukowych w ramach stypendiów, odbywanie staży, prowadzenie badań zagranicą, czy podejmowanie przez nich czasowego zatrudnienia. Dają im one możliwość rozwoju międzynarodowych karier zawodowych oraz poszerzanie i rozwijanie kompetencji badawczych w europejskich instytucjach akademickich. W tym zakresie pracownicy IEA mają kontakt z Uniwersytetem w Lipsku i Scheersbergu. Ponadto prowadzą badania własne nad twórczością polskich artystów/artystek na emigracji.

Od kwietnia 2022 r. dr Monika Masłoń została zatrudniona w charakterze wykładowcy w Lipsku. Oprócz IEA APS prowadzi zajęcia stacjonarnie i online dla studentów także w Niemczech: [Institut für Kunstpädagogik Leipzig - Universität Leipzig](#), co wpływa na podnoszenie jej kompetencji zawodowych i językowych, ponadto stymuluje międzyuczelnianą współpracę.

Wątkami wiodącymi w badaniach naukowych u dr Magdaleny Durdy-Dmitruk są: twórczość polskich artystek współcześnie tworzących we Francji oraz motywy dalekowschodnie w twórczości artystek polskich zamieszkałych w kraju i we Francji. W związku z projektami naukowymi odbyła dwie krótkie wizyty studyjne we Francji: 25-31 sierpnia 2022 - projekt badawczy: *Motyw kimona w twórczości wybranych artystek jako ślad obecności tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej*; 21-30.09.2018 - projekt badawczy w Paryżu: *Twórczość artystek polskich w Paryżu XX - XXI wieku*.

Publikacje w językach obcych

Dydaktycy IEA APS swój dorobek naukowy upowszechniają na forum międzynarodowym poprzez publikacje w językach obcych, międzynarodowych pismach i wydawnictwach. W latach 2018-2022 ukazało się 15 obcojęzycznych tekstów w monografiach zbiorowych w jęz. angielskim i niemieckim lub obcojęzycznych wydawnictwach i pismach, autorstwa pracowników IEA APS. Wśród nich należy podkreślić:

Durda-Dmitruk M. (ed.), *Poland-Japan. Contemporary Art and Artistic Relations*, wyd. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata i wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2019 ISBN 978-83-956228-9-2 ilość stron: 246 publikacja recenzowana: prof. dr hab. Aleksandra Simińska, dr hab. Bogna Łakomska. W w/w tomie ukazały się teksty wykładowców i artystów-dydaktyków IEA APS: Janota-Bzowska M., *Sign of the Artist, the Artistic Sign: The Autonomy of the Artist's Signature*, s. 35-42; Durda-Dmitruk M., *Jikihitsu. The Signature of the Artist*, s. 8; *Fragment of the whole: Traces of the Japanese aesthetics in the silk works of selected contemporary Polish artists*, s. 61-76; *A few words after the conference and the accompanying events*, s. 227-237; Rożnowska-Jasiewicz A., *Mono no aware: Memories of Kyushu*, 159-165; Stasiak J., *Immersed in Seeing*, s. 181-189; Radwański P., *The Artist's Craft as Meditation: Zen Practice and the Creative Process*, s. 223-226.

Paruch S., *Lwy i Syreny*, s. 21-23 [w:] *Löwen & Meerjungfrauen. Gegenwartskunst aus Warschau und Leipzig*, red. Wendt A., Leipzig 2019.

Paruch S., *Warszawa-Ursynów*, s. 69-76 [w:] *WBS Funfzig Jahre Danach*, red. Lewandowski T. wyd. Sphere Publisher, Leipzig, Niemcy, 2020 <https://sphere-pub.com/katalog/wbs70-fuenfzig-jahre-danach/>

Magdalena Durda-Dmitruk (ed.), *Jikihitsu. The Signature of the Artist. The Presence of Japanese Tradition in Contemporary Polish Art –konferencja i towarzyszące wydarzenia w Warszawie*, "Sztuka i Krytyka", 2019, nr 7-8 (82-83).

Magdalena Durda-Dmitruk, *Mirror Mirages of Gabriela Morawetz* [w:] *Paris et les artistes polonais 1945-1989 / Paris and the Polish Artists 1945-1989* red./ ed. Małgorzata Geron, Jerzy Malinowski, Jan Wiktor Sienkiewicz, wydawca: Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, wyd. UMK, Toruń 2018, s. 325-338 (ilość stron: 432).

Wykaz publikacji powstałych na bazie projektów terapeutycznych w obcojęzycznym czasopiśmie:

Kompowska-Marek R., Chmielnicka-Plaskota A., *Czy arteterapia może wspomagać proces leczenia zaburzeń depresyjnych? – studium przypadku. Can artetherapy support the process of treating depressive disorders? -*

case study, *Neuropsychiatria. Przegląd Kliniczny* 2018 / VOL. 10/ numer 2-3, s. 49-53.

Dylewska Z., Kąkol O., Kompowska-Marek R., Chmielnicka-Plaskota A., *Arteterapia jako wsparcie procesu leczenia schizofrenii paranoidalnej – studium przypadku. Art therapy as support for the treatment of paranoid schizophrenia – case study*, *Neuropsychiatria. Przegląd Kliniczny. Review of Clinical Neuropsychiatry*, VOL. 11 (NR 3-4) /2019., s. 55-60.

Kompowska-Marek R., Chmielnicka-Plaskota A., Zielińska A., *Arteterapia w psychiatrii – tożsamość indywidualna a tożsamość grupowa. Art therapy in psychiatry – individual identity versus group identity*, *Neuropsychiatria. Przegląd Kliniczny. Review of Clinical Neuropsychiatry*, 2021.

W przygotowaniu i opracowaniu:

redakcja tomu monografii: Magdalena Durda-Dmitruk (red.), *Homelessness of the Artists. Alienation and exile of Contemporary Asiatic Artists*, w ramach serii (rocznika): "The Artistic Traditions of Non-European Cultures", wydawanego przez Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata (Vol. 9/10 za 2021/2022);

monografia: Magdalena Durda-Dmitruk, *Motyw kimona w twórczości wybranych artystek jako ślad obecności tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej*;

monografia: Magdalena Durda-Dmitruk, *Tożsamość polskich artystek na emigracji we Francji na przełomie XX i XXI wieku*.

Działalność naukowa (szczególnie w obszarze publikacyjnym, w tym anglojęzycznym) jest wspierana i monitorowana przez Prorektora APS ds. Nauki, nowo powstałą w APS Radę Dyscypliny Nauki Edukacja Artystyczna, dyrekcję Instytutu Edukacji Artystycznej oraz kierowników katedr i zakładów IEA APS.

Plany rozwoju umiędzynarodowienia i doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia

W zarysowanym sprawozdaniu umiędzynarodowienie w Instytucie Edukacji Artystycznej Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej stanowi element kluczowy koncepcji kształcenia na kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych obecnie, ale też w strategii IEA APS na lata 2021-2025.

Umiędzynarodowienie kształcenia realizowane jest konsekwentnie i wielotorowo od początku istnienia IEA. Uskuteczniane jest poprzez: implementowanie przemyślanej koncepcji kształcenia, planów rozwoju kierunku, umożliwienie studentom kształcenia w językach obcych oraz jego weryfikację w praktyce w związku z możliwością uczestniczenia w wykładach, warsztatach, projektach prowadzonych w języku obcym z dydaktykami polskimi bądź zagranicznymi w IEA, ale też na uczelniach za granicą; korzystania z wymiany międzynarodowej, np. Erasmus+. Doskonalone są także uwarunkowania służące podnoszeniu stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Kadra IEA APS korzysta z różnych możliwości doskonalenia się i rozwoju poprzez udział w kursach, szkoleniach, programach wymiany międzynarodowej, aktywnościach – badaniach naukowych, działaniach wystawienniczych; udział w konferencjach, sympozjach, warsztatach; także przez nawiązywanie i podtrzymywanie rozległych kontaktów nieformalnych, czy zapraszając z zagranicy profesorów wizytujących. IEA APS realizuje też, w charakterze organizatora bądź współorganizatora, projekty istotne dla badań nad różnymi aspektami współczesnej światowej sztuki i edukacji czy arteterapii.

W związku ze strategią IEA APS na lata 2021-2025 konsekwentnie realizowane są cele, także te dotyczące umiędzynarodowienia. Instytut otrzymał kolejny grant z MNiSW na realizację międzynarodowej konferencji poświęconej sztuce i edukacji (*Sztuka uczy, pomaga*). Kontynuowana jest współpraca podjęta w nawiązaniu do projektu *Jikihitsu. Sygnatura artysty*. Planowana jest kolejna odsłona konferencji *Jikihitsu cz. 2* w Japonii. Rokrocznie wzmacniana jest współpraca i wymiana z uczelniami w Niemczech – w Lipsku (Universität Leipzig) i Scheersbergu (International Winter Academy, Internationale Bildungsstätte Jugendhof Scheersberg) oraz w USA (Juniata College, Pensylwania). Niewątpliwie wpływa to na budowanie wizerunku Jednostki jako silnego ośrodka sztuki i edukacji artystycznej, aktywnie współpracującego „ze światowymi ośrodkami kultury i sztuki w zakresie organizacji wystaw artystycznych, konferencji naukowych, sympozjów twórców i publikacji o sztuce

- również na zasadach wzajemnej wymiany osobowej oraz wystawienniczej” (zapis w: Strategia IEA ASP 2021-2025). Mamy wiele planów wystawienniczych, wydawniczych, badawczo-dydaktycznych (sympozja, wystawy, konkursy) służących podniesieniu stopnia umiędzynarodowienia IEA ASP.

Wszystkie podejmowane działania mają służyć nie tylko samorozwojowi i podnoszeniu kwalifikacji przez kadre, ale przede wszystkim wspieraniu studentów w procesie edukacji oraz rozwijaniu ich zdolności w związku ze zdywersyfikowaną ofertą umiędzynarodawiającą kształcenie na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Efekty widoczne są już dziś. Nasi studenci i absolwenci prezentują postawę otwartości na współpracę zagraniczną. Wykazują żywe zainteresowanie różnymi wątkami sztuki światowej. Chętnie podejmują własne badania i działania artystyczne służące ich zgłębianiu (np. Efekt po *Jikihitsu* - wzmożone zainteresowanie relacjami sztuki i kultury polskiej i japońskiej, powstało kilka prac licencjackich i magisterskich podejmujących ten temat). W programach seminariów, wykładów, tematów podejmowanych w pracowniach artystycznych (np. *Pustka* – temat zrealizowany w ramach bloku artystycznego prowadzonego we wszystkich pracowniach art.: malarstwa, rzeźby, grafiki, rysunku, nowych mediów, fotografii; zadanie polegało na przybliżeniu zagadnienia w ramach bloku seminariów teoretycznych z dyskusją, a następnie interpretacji ‘pustki’ w pracach, w odniesieniu do szerokiego kontekstu kulturowego, historycznego, współczesnego itp.) również uwzględnione zostały dyskutowane podczas konferencji obszary obecności tradycji dalekowschodniej we współczesnej sztuce polskiej. Wątek ten obecny jest także w badaniach naukowych i realizacjach artystycznych pracowników IEA APS.

Jesteśmy także w trakcie tworzenia międzynarodowej kolekcji sztuki współczesnej, która, mamy nadzieję, stanie się wizytówką APS. Podtrzyma ożywioną współpracę z ośrodkami artystycznymi i indywidualnymi twórcami na świecie, w Europie i w Polsce. Będzie sprzyjać integracji różnych środowisk, artystów polskich i obcych. Stanie się także ważnym narzędziem edukacyjnym. Ponadto dzieła artystów-dydaktyków z IEA APS zostały włączone do prestiżowych kolekcji zagranicznych: kolekcji Modern and Contemporary Art Museum Vipolze Castle, Słowenia (prace M. Kiesner, A. Wójcik), bądź zdobiją przestrzenie publiczne (np. rzeźba „Rowerek” Grzegorza Gwiazdy w Oaxaca, Meksyk), czy wzbogaciły znaczące kolekcje międzynarodowe w Polsce (np. malarstwo na jedwabiu prof. J. Stasiak w zbiorach Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”; obrazy prof. G. Mroczkowskiego i prof. T. Sadleja w zbiorach Muzeum Narodowe w Lublinie), dzięki czemu twórczość artystów-dydaktyków IEA APS staje się coraz bardziej rozpoznawalna w Polsce i na świecie.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wsparcie studentów – zakres i formy wsparcia

Wsparcie studentów kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych odbywa się na poziomie licencjackim i magisterskim. Jest nakierowane na rozwój artystyczny, naukowy, osobisty oraz rozwijanie kompetencji związanych z uczestnictwem w praktycznych działaniach z zakresu edukacji artystycznej. Wsparcie dostosowane jest do różnych potrzeb studentów. Najnowszy Regulamin studiów, stanowiący załącznik do Uchwały nr 200/2019 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 24 września 2019 roku, obowiązuje od roku akademickiego 2019/2020. Zawarte są w nim informacje dotyczące m. in. organizacji studiów, praw, obowiązków i odpowiedzialności studenta, warunków i trybu zaliczania zajęć, zasad udzielania urlopów i usprawiedliwiania nieobecności, pomocy dla studentów z niepełnosprawnościami, zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz przyznawania nagród i wyróżnień.

Poniżej wymienione są najważniejsze rozwiązania służące wspieraniu studentów w procesie uczenia się.

Wsparcie studentów z niepełnosprawnościami

Zapisy dotyczące osób z niepełnosprawnościami uwzględnione są w misji i statucie Uczelni, Regulaminie studiów oraz innych regulaminach w części dotyczącej wspierania studentów ze szczególnymi potrzebami. Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami lub ze szczególnymi potrzebami wymagającymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i w badaniach naukowych zagwarantowane jest w nowym Regulaminie (Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 377/2022 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1września 2022 r. W Uczelni aktywnie pracuje Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, mgr Wojciech Polak. Pomoc studentom z niepełnosprawnościami oferowana przez APS ma na celu wyrównanie szans i umożliwienie im pełnego uczestnictwa w zajęciach. Podejście do studentów z niepełnosprawnościami jest indywidualne, a wsparcie dobierane do ich szczególnych potrzeb. Studenci niepełnosprawni mają możliwość ubiegania się o indywidualne rozwiązania problemów związanych z ich kształceniem. Wśród różnych udogodnień warto wymienić:

- nagrywanie zajęć,
- dostosowanie formy zaliczenia zajęć do potrzeb i możliwości studenta (np. zmiana formy zaliczenia z pisemnej na ustną, z grupowej na indywidualną, z testowej na problemową itp.),
- zgodę na zwiększenie liczby absencji (ze względu na chorobę, leczenie lub logistyczne problemy w docieraniu na zajęcia),
- uzyskanie wsparcia asystenta w zajęciach dydaktycznych (np. tłumaczy języka migowego lub asystentów osoby niepełnosprawnej),
- zgodę na używanie specjalistycznych urządzeń technicznych podczas wykładów i ćwiczeń (własnych lub wypożyczonych z APS zgodnie z regulaminem wypożyczalni sprzętu wspomagającego).

Równolegle wykładowcy zostali uwrażliwieni na metodykę pracy dydaktycznej z osobami z niepełnosprawnością jako przykład takich działań można podać przygotowanie przez studentów z Samorządu Studenckiego dokumentów ze wskazówkami dla nauczycieli akademickich dotyczącymi zajęć z osobami z niepełnosprawnością mowy, ze studentami niesłyszącymi i niedosłyszącymi oraz niewidomymi i słabowidzącymi. Studenci z niepełnosprawnościami mogą także ubiegać się o wsparcie w zakresie pomocy w zdobywaniu materiałów dydaktycznych niezbędnych do studiowania oraz stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnościami (stypendium dla osób niepełnosprawnych w rozumieniu Ustawy).

Ponadto uczelnia wspiera studentów, zapewniając:

- dostęp do bibliotek cyfrowych,
- dostosowany sprzęt (sprzęt komputerowy, dostosowany sprzęt do ćwiczeń),
- obecność tłumacza języka migowego,
- dostosowane lektoraty z języka obcego,
- transport specjalistyczny,

- wsparcie asystentów wspierających,
- wsparcie asystentów naukowo-metodycznych,
- alternatywne formy egzaminów i zaliczeń,
- wsparcie Akademickiej Poradni Psychologicznej (korzystanie z pomocy objęte jest poufnością).

Liczba studentów IEA z aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności studiujących w Akademii Pedagogiki Specjalnej	
2017/2018	0
2018/2019	1 osoba
2019/2020	2 osoby
2020/2021	4 osoby
2021/2022	6 osób

Łącznie w IEA studiowało 6 studentów z orzeczonym stopniem niepełnosprawności na studiach dziennych I i II stopnia.

2 osoby otrzymały podczas studiów pomoc asystenta wspierającego oraz zgody na wydłużony czas egzaminów i zaliczeń. Jedna z tych osób korzystała z dodatkowych konsultacji z wykładowcami w ramach usługi asystenta naukowo-metodycznego (rolę tę w roku akademickim 2019-20 pełniła mgr edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych Zuzanna Solarzka).

Główna siedziba Instytutu Edukacji Artystycznej przy ul. Spiskiej 16 jest budynkiem pochodzącym z lat 20. XX wieku. Ze względu na wymagania dotyczące dostosowania infrastruktury do potrzeb użyteczności publicznej i celów edukacyjnych wprowadzono zmiany z poszanowaniem estetyki architektonicznej okresu międzywojnia. Między innymi ze względu na przepisy ogólne podniesiona została poręcz balustrady na klatce schodowej. Dla studentów z niepełnosprawnością ruchową Instytut oferuje możliwość indywidualnego dostosowania zajęć, uwzględniając możliwość pracy hybrydowej (pracę zdalną oraz korzystanie z zaplecza infrastrukturalnego w budynku kampusu głównego uczelni na ul. Szczęśliwickiej 40). W budynkach APS aktywnie usuwane są bariery architektoniczne i komunikacyjne. Obiekty Uczelni zostały wyposażone w system nawigacji dla osób niewidomych TOTUPOINT oraz specjalne krzesła ewakuacyjne. W miejscach, gdzie brakuje windy, komunikacja została zapewniona przez platformę schodową lub schodołaz. Schodołaz zainstalowany jest także w budynku przy ul. Spiskiej 16. Obsługuje go przeszkolona kadra: portierzy i wicedyrektor Instytutu. Przez cały czas dostępna jest dla studentów asysta portiera. Portierzy są informowani o specjalnych potrzebach studentów. Budynek przy ul. Spiskiej 16 wyposażony jest także w krzesło ewakuacyjne dla osób z niepełnosprawnościami.

W okresie nauczania zdalnego w czasie pandemii COVID-19, studenckie Koło Naukowe Miłośników Sztuki pod opieką dr Magdaleny Janoty-Bzowskiej organizowało „Wspólne picie herbaty”, cotygodniowe spotkania na platformie Teams w odpowiedzi na potrzebę interakcji społecznych i wzmocnienia poczucia wspólnoty akademickiej i koleżeńskiej.

Obszary wsparcia dla studentów:

Indywidualna Organizacja Studiów (IOS)

Według Regulaminu Studiów student może ubiegać się o indywidualną organizację studiów. Przyznaje się go studentowi, który nie może realizować zajęć według obowiązującego planu z powodu: realizacji różnic programowych, powtarzania przedmiotów, studiowania drugiego kierunku lub na innej uczelni, powtarzania przedmiotów, ważnych wydarzeń życiowych. Dostaje wówczas pozwolenie na realizację przedmiotów wymaganych programem studiów według indywidualnego planu (najczęściej w różnych grupach).

Indywidualny Program Studiów (IPS)

Studiowanie według IPS polega na rozszerzeniu efektów uczenia się w ramach studiowanego kierunku bądź w wyniku udziału studenta w projektach badawczych (artystycznych). Jest to możliwość skierowana do studentów o wysokiej średniej, chcących pracować w sposób indywidualny, pod opieką samodzielnego pracownika naukowego i chcących realizować indywidualny program studiów.

Erasmus +

Program wymiany Erasmus+ skierowany jest do studentów APS, którzy spełniają wymogi określone w programie. Szczegółowe informacje dotyczące kryteriów, harmonogramu, formularzy, listy uczelni partnerskich i rekrutacji znajdują się na stronie uczelni www.aps.edu.pl w zakładce Studenci.

Udział studentów kierunku edukacja artystyczna w programie Erasmus

Rok akad.	Imię i nazwisko	Rok studiów	Semestr	Instytucja goszcząca	Wymiar godzin	Uwagi
2018/19	brak					
2019/20	Marta Perkowska	III	zimowy	Universität Leipzig -Niemcy	4 miesiące i 28 dni	studia
	Weronika Kocewiak	absolwentka		Zuyd Hogeschool – Holandia	7 miesięcy i 19 dni	praktyka
	Dominika Rostkowska	absolwentka		Superfriends International School, Valencia, Hiszpania	3 miesiące i 2 dni	praktyka
2020/21	Maryna Petrusovich	I (studia II0)	letni	Universität Leipzig Institute of Art Education - Niemcy	3 miesiące i 11 dni	studia
	Marta Perkowska	absolwentka	letni	Estudi Toni Bauzà - Hiszpania	2 miesiące	praktyka
2021/22 ¹	brak					
2022/23	Zofia Lisowska	II (II0)	zimowy	Teatro Metaphora Associação De Amigos Das Artes - Portugalia	2 miesiące	praktyka
	Maryna Petrusovich	absolwentka		Niemcy		praktyka

1 Wobec braku funduszy dla umowy 2022/23 część studentów wyjeżdża w ramach umowy 2021

Uczelniany koordynator zajmujący się programem Erasmus+, przy pomocy pracowników naukowych IEA, podejmuje działania zmierzające do nawiązania współpracy z większą liczbą uczelni, do których na wymianę mogliby jeździć studenci kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych.

Stypendium rektora

Studenci o wybitnych osiągnięciach naukowych, sportowych czy artystycznych oraz mający wysoką średnią ocen, mogą ubiegać się o stypendium Rektora. Zasady przyznawania stypendium, regulamin i zarządzenia znajdują się na stronie uczelni www.aps.edu.pl w zakładce Studenci – Zarządzenie nr 55/2020 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 28 października 2020 r. Stypendium Rektora przyznawane jest także studentom o niskim dochodzie w postaci pomocy materialnej i zapomóg. W latach 2017-2022 z tej formy skorzystały 33 osoby.

Stypendium ministra

Wybitni studenci mogą ubiegać się co roku o stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za znaczące osiągnięcia. Informacje na ten temat znajdują się również na stronie uczelni www.aps.edu.pl w zakładce Studenci. Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za znaczące osiągnięcia w roku akademickim 2019/2020 przyznane zostało pani Roksanie Machowskiej, studentce Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych II stopnia.

Nagrody i wyróżnienia dla studentów kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych

Od 2012 roku, w którym ustanowiony został Konkurs Rektora APS na najlepsze prace dyplomowe obronione na sześciu kierunkach studiów w APS. Prace napisane i obronione w Instytucie Edukacji Artystycznej zyskiwały uznanie w oczach Kapituły konkursu. Co roku przyznawane są trzy nagrody w kategorii prac licencjackich i trzy w kategorii prac magisterskich. Wiele nagród, które zdobyły prace napisane przez studentów kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, jest świadectwem dobrej pracy promotorów ze studentami i dowodem wypracowania wysokiej jakości dyplomów.

Konkurs na najlepszą pracę dyplomową Rektora APS:

2018 - VII Edycja Konkursu na najlepszą pracę dyplomową obronioną w r. a. 2016/17

kategoria: praca magisterska, otrzymane: II nagroda (I, II i III nagroda), tytuł pracy: „Sto lat! Kolor a światło”, autorka: Wioleta Rzążewska, promotorzy: prof. dr hab. Marzanna Wróblewska (artystyczny), dr Magdalena Durda-Dmitruk (teorii).

2021 - X Edycja Konkursu na najlepszą pracę dyplomową obronioną w r. a. 2019/20

kategoria: praca magisterska, otrzymane: wyróżnienie (nagroda i wyróżnienie), tytuł pracy: „Przestrzeń bezpieczna. Praktyka pracy nad pieśnią”, autorka: Małgorzata Maria Wrzosek, promotorzy: prof. dr hab. Wiesław Bieńkuński (artystyczny), dr Przemysław Radwański (teorii).

2022 - XI Edycja Konkursu na najlepszą pracę dyplomową obronioną w r. a. 2020/21

kategoria: praca licencjacka, otrzymane: nagroda (zwycięstwo) (nagroda i wyróżnienie)

tytuł pracy: „Historie w szkarłacie. Mroczne baśnie, mroczne legendy, mroczne historie. Zło i okrucieństwo w przekazach”, autorka: Karolina Piłka, promotorzy: prof. dr hab. Joanna Stasiak (artystyczny), dr Zbigniew Wałaszewski (teorii).

2022 - wyróżnienie Rektora dla studentów Patrycji Baj, Krystyny Bobowskiej, Joanny Czerwińskiej, Bartosza Jaczewskiego, Marty Kalińskiej, Agaty Musiejuk, Natalii Oleszczuk, Maryny Petruszewicz, Sylwii Piasek, Marianny Rakowskiej za organizację wydarzenia „Noc Muzeów” w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.

Warto wspomnieć też o innych konkursach i wyróżnieniach. Prace dyplomowe i działania artystyczne oraz osiągnięcia naukowe studentów i absolwentów Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych zgłaszane są do konkursów zewnętrznych i prezentowane są na licznych wystawach. Warto wymienić między innymi:

2019 - Ewa Szymańska - absolwentka studiów I i II stopnia - prezentacja dopuszczonej w trybie konkursowym pracy dyplomowej „ławeczka” – magisterska praca dyplomowa powstała w pracowni rzeźby IEA pod kierunkiem prof. Macieja Zychowicza - na wystawie Figurativas, European Museum of Modern Art w Barcelonie.

2019 - nagroda specjalna Fundacji Wydziału Sztuki UP w Ogólnopolskim konkursie Zakłócenia, druga edycja, temat: Apoptoza, r. dla Karoliny Jastrzębskiej, „Porządek Koła”, fotografia, konkurs zorganizowany przez Wydział Sztuki, Instytut Malarstwa i Edukacji Artystycznej Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie przy współpracy z Kołem Naukowym. Na konkurs zgłoszono część artystyczną dyplomowej pracy licencjackiej obronionej w r. a. 2017/18, promotor artystyczny: dr hab., prof. APS Stefan Paruch, promotor części teoretycznej: dr Zbigniew Wałaszewski.

2019 - praca Aleksandry Śmietany, absolventki IEA została nagrodzona w konkursie Figurativas i znalazła się w stałej kolekcji Museu Europeu d'Art Modern w Barcelonie.

https://101projekt.pl/index.php?id_artist=749&controller=artist&id_lang=1

2021 - II miejsce dla Natalii Oskierzy w konkursie Fundacji Polskiego Funduszu Rozwoju na projekt muralu upamiętniającego rok Lema.

2022 - wyróżnienie przyznane przez Prezydenta Gdyni dla Natalii Oskierzy za projekt plakatu Festival Miasto Słowa, Gdynia.

2022 - Michał Krzemiński otrzymał stypendium artystyczne miasta Łodzi.

(<https://www.facebook.com/LodzPelnaKultury/photos/pcb.5353090498057302/5353074018058950/>), realizuje projekt „Bohaterowie codzienności” (<https://www.facebook.com/krzeminskimichal>).

Stypendia

W poniższych tabelach zaprezentowano liczbę stypendiów udzielanych studentom kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.

Stypendia – Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych – studia pierwszego stopnia

L.p.	Rok akademicki	Stypendium socjalne	Stypendium dla osób niepełnosprawnych	Stypendium rektora
1	2017/2018	16	0	4
2	2018/2019	16	1	9
3	2019/2020	15	2	9
4	2020/2021	12	4	6
5	2021/2022	8	3	11

Stypendia – edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych – studia drugiego stopnia

L.p.	Rok akademicki	Stypendium socjalne	Stypendium dla osób niepełnosprawnych	Stypendium rektora
1	2017/2018	9	2	6
2	2018/2019	6	0	5
3	2019/2020	6	0	6
4	2020/2021	7	0	7
5	2021/2022	7	2	9

Poradnia psychologiczna

W kontekście wszechstronnego wsparcia udzielanego studentom warto wspomnieć między innymi o działającej w APS Akademickiej Poradni Psychologicznej. Porad dla studentów udzielają w niej przede wszystkim psychoterapeuci będący pracownikami Instytutu Psychologii. Poradnia jest dostępna pięć razy w tygodniu (kieruje nią dr Lidia Zabłocka-Żytka z Katedry Psychoterapii i Poradnictwa Psychologicznego, gabinet mieści się w budynku Instytutu Edukacji Artystycznej przy ul. Spiskiej 16).

Poradnia prawna

Studenci APS, którzy ze względu na swoją sytuację materialną nie są w stanie skorzystać z odpłatnej pomocy prawnej adwokata lub radcy prawnego, mogą skorzystać z pomocy trzech prawniczek, pracownic naukowo – dydaktycznych w Katedrze Profilaktyki Społecznej i Pracy Socjalnej. <http://www.aps.edu.pl/studenci/wsparcie-dla-studentow/poradnia-prawna/> Konsultacje odbywają telefonicznie, elektronicznie poprzez e-mail: poradniaprawna@aps.edu.pl lub osobiście: w pokoju 2204 w budynku kampusu głównego (w godzinach dyżurów prawnych).

Wsparcie działalności artystycznej i naukowej studentów

Wsparcie rozwoju naukowego studentów odbywa się poprzez umożliwianie im brania czynnego udziału w projektach naukowych i artystycznych realizowanych przez Instytut Edukacji Artystycznej oraz poprzez zaangażowanie w prace studenckich kół naukowych. Studenci biorą udział w opracowaniu koncepcji projektu, przygotowują narzędzia badawcze i materiały pomocnicze, realizują projekt w terenie, porządkują, weryfikują i analizują zebrany materiał, opracowują raport z działania i przygotowują prezentację z realizacji projektu w sieci internetowej, w formie wystawy lub w formie wystąpienia publicznego.

Studenci mają możliwość zdobywania kompetencji badawczych i udziału w badaniach w ramach programowych zajęć realizowanych metodą projektową oraz podczas współtworzenia wydarzeń konferencyjnych. Przedmioty prowadzone w formie projektowej:

Edukacyjny projekt badawczy (metoda projektowa) I semestr II roku studiów II stopnia (2 pkt. ECTS) realizowany w formie ćwiczeń - zajęcia prowadzone przez dr. Zbigniewa Wałaszewskiego: semestr letni 2017/2018 – „Warszawska mapa murali”, semestr zimowy 2020/2021 zaprojektowanie i wykonanie kalendarza na 2021 rok.

Finansowanie projektów edukacyjno-artystycznych i Metodyka projektów edukacyjno-artystycznych w szkole dla studentów III roku I stopnia, prowadzone przez dr. Przemysława Radwańskiego. Przedmioty pomyślane jako praca w małych zespołach. Zadanie polega na opracowaniu szczegółowego projektu realizacyjnego, uwzględniającego średnioterminowe działanie edukacyjno-artystyczne. Każdy z projektów zawiera: • drzewo problemów, • drzewo celów, • cele, rezultaty i efekty projektu, • analizę interesariuszy, • analizę SWOT/TOWS, • strategię skutecznego działania, • plan ewaluacji, • szczegółowy plan operacyjny, • plan finansowy, • streszczenie. W roku 2017-2018 zostały opracowane 4 projekty, 2018-19 – 11 projektów, 2019-20 - 7 projektów, 2021-22 – 8 projektów. W roku 2020-21 zajęcia w zastępstwie prowadził dr Przemysław Florczak i projekty były realizowane przez studentów indywidualnie (materiały do zajęć: https://drive.google.com/drive/folders/1LT_fOtDnHbyUxEtYmPgjt6BaJXT7e9kk).

Projektowanie dla edukacji 2020/2021 i 2021/2022 II rok studiów I stopnia, prowadzone przez dr Annę Wójcik. W ramach zajęć studentki/-ci zaprojektowali rozwiązania dla Muzeum Warszawy (współpraca z naszą

absolwentką, która pracowała w MW, Teresą Łempicką). Zaprojektowano między innymi: interaktywny filtr dla aplikacji Instagram z obiektami muzealnymi, grę karcianą do gabinetu opakowań w MW, grę „o Syrenach” z pieczętkami, grę miejską z mapą.

Widzenie artystyczne 2021/22 3 EP-2S-WIA3 - projekt rewitalizacji pawilonu przy Domu Kultury Ochoty prowadzony przez dr Annę Wójcik ze studentami i z architektką Poliną Vietrovą z Fundacji Inna Przestrzeń. Prace w pawilonie trwają.

Analiza dzieła sztuki ćwiczenia - II semestr II roku studiów II stopnia, zajęcia prowadzone przez dr Magdaleny Janotę-Bzowską – projekt obrazów mówiących – opracowanie analiz dzieł z wykorzystaniem metody Wolfganga Kempa i upowszechnienie wirtualnej galerii (<http://spiska16.pl/wystawa-prac-studentek-i-studentow-2021-2022/>).

Informatyka - I semestr, I roku studiów I stopnia, ćwiczenia dodatkowo finansowane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, zajęcia prowadzone przez mgr Dorotę Maroń. Na podstawie swoich rysunków studenci wykonali ilustracje portretowe Marii Grzegorzewskiej - patronki szkoły z wykorzystaniem grafiki wektorowej i rastrowej. Powstałe na zajęciach portrety zdobyły obchody 100-lecia Uczelni, a studenci i studentki otrzymali nagrody za swoje prace 2021/22.

2019 – udział studentów w konferencji naukowej i projekcie naukowym dr Magdaleny Durdy-Dmitruk *Jikihitsu. Sygnatura artysty. Obecność tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej* (we współpracy z Kyoto City University of Arts, Uniwersytetem Warszawskim, Polskim Instytutem Studiów nad Sztuką Świata, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika, Politechniką Białostocką, SARP).

Elementy pracy projektowej uwzględnione są w realizacji niektórych przedmiotów. W Instytucie realizowane są także duże projekty tematyczne łączące przedmioty realizowane przez różnych wykładowców. W 2020 r. tematem wspólnym było pojęcie „pustka” interpretowane pod kątem artystycznym i teoretycznym w związku z wypracowanymi doświadczeniami konferencji *Jikihitsu. Sygnatura artysty. Obecność tradycji japońskiej we współczesnej sztuce polskiej* z 2019 r.

Wsparcie dla studentów i absolwentów dotyczy także różnorodnych form współpracy projektowej i wystawienniczej, organizowania wspólnych wystaw oraz opieki kuratorskiej.

2017 – Projekt International Winter Academy Scheersberg: *Variete*, organizator: Internationale Bildungsstätte Jugendhof Scheersberg we współpracy z Uniwersytetem w Bielefeld. Projekt składał się z warsztatów artystycznych (m. in. graficznych, typograficznych, dźwiękowych, tanecznych, fotograficznych, filmowych, teatralnych, malarskich, land art) prowadzonych przez wykładowców uczelni wyższych z Europy, m.in. z Lipska, Bielefeld, Kolonii, Łodzi, Kielc, Warszawy, (między innymi prof. Stefana Parucha i dr Monikę Masłoń z IEA, z udziałem studentów: Karoliny Kašinskiej, Doroty Montewki, Karoliny Jastrzębskiej, Marty Perkowskiej, Zuzanny Kryńskiej, Małgorzaty Wrzosek, Anny Szornak, Weroniki Kocewiak, Justyny Grabowskiej, Bogusławy Mazur, Pauliny Michalak, Weroniki Pisarek, Marietty Atayan, Doroty Kaczmarek, Emilii Pułtorak, Julii Bartosik, Julii Starowiejskiej). Warsztatom towarzyszyły pokazy wystawiennicze.

2019 – *Przestrzeń interpretowana* – wystawa prac studentów II roku studiów I stopnia, w ramach przedmiotu grafika 3D, pod opieką mgr Anny Wójcik (<http://spiska16.pl/modelowanie-3d/>). Wystawa powstała we współpracy Instytutu Edukacji Artystycznej APS z FabLab powered by Orange.

2019 – *Piec kaflowy* - wystawa prac studentów II roku studiów I stopnia zrealizowana w pracowni artystycznej dr Marty Banaszak (<http://spiska16.pl/piec-kaflowy/>), wernisaż w Galerii Młodych Twórców „Łazienkowska” w Młodzieżowym Domu Kultury im. Władysława Broniewskiego w Warszawie.

2019 - zaprojektowanie magazynu artystycznego z fotografią i typografią o sztuce papieru w mieście we współpracy z prof. Andreasem Wendtem i Alexandrem Frobergiem z Institut für Kunstpädagogik der Universität Leipzig Lehrstuhl für Design und Neue Medien in der Kunstpädagogik uczestnicy: studenci IEA (Maria Broniewicz, Joanna Czerwińska, Klaudia Ładniak, Marta Perkowska, Kamila Rak, Marianna Rakowska, Joanna Serafin, Małgorzata Wrzosek) pod kierunkiem dr Moniki Masłoń.

2019 - opieka kuratorska prof. Grzegorza Mroczkowskiego nad indywidualnymi wystawami studentów *Konstrukcja-dekonstrukcja* Sławomira Stolarskiego, *Creatio ex silentio* Julii Kosałki w Galerii GJB w Warszawie oraz *Konstrukcja-dekonstrukcja*, Sławomira Stolarskiego w Galerii Nowy Świat 63 w Warszawie.

2021 - w galerii „Wspólna” w Bydgoszczy zaprezentowano wystawę **Mistrz-uczeń-mistrz** – wystawa artystów związanych z pracownią Janusza Kaczmarskiego i jego uczniów. Do udziału w wystawie swoich studentów zaprosiła prof. Joanna Stasiak. Wystawiono prace Janusza Kaczmarskiego (1931-2009), a także Roberta Dobkowskiego, Ondrasza Kąkola (absolwent IEA), Marty Kiniewicz (absolwentka IEA), Aleksandry Simińskiej, Sylwii Sosińskiej, Joanny Stasiak (prof. IEA), Kazimierza Rocheckiego, Aleksandra Woźniaka, Anny Wójcickiej.

2021 - **Twórczy Trop** - projekt interdyscyplinarny realizowany przez: TROP - Grupę Wsparcia Osób z Doświadczeniem Kryzysu Psychicznego TROP, dr Monikę Masłoń (IEA) i Instytut Psychologii APS afiliowany przy III Mazowieckim Forum Samopomocy Osób z Doświadczeniem Kryzysu Psychicznego (studentki IEA: Zoja Kogut, Agnieszka Krasowska, Dominika Kwiatkowska, Aleksandra Olszewska, Aleksandra Paszko, Weronika Piłka, Laura Wankiewicz).

2022 - projekt **Nocy Muzeów 2022** pod opieką dr hab., prof. APS Agnieszki Kwiatkowskiej-Zwolan podczas Jubileuszu 100- lecia APS, przy współudziale studentów Patrycji Baj, Krystyny Bobowskiej, Joanny Czerwińskiej, Bartosza Jaczewskiego, Marty Kalińskiej, Agaty Musiejuk, Natalii Oleszczuk, Maryny Petrusevich, Sylwii Piasek, Marianny Rakowskiej.

Studenci Instytutu Edukacji Artystycznej prezentują swoje prace na cyklicznych wystawach dyplomowych na poziomie I i II stopnia studiów. Prezentacje odbywają się w Galerii APS przy ul. Szczęśliwickiej 40. Kuratorką Galerii APS jest dr Magdalena Durda-Dmitruk. W prezentowanym okresie odbyły się wystawy: Dyplomy magisterskie 2017 (30.01-18.03.2018), Dyplomy licencjackie 2018 (24.01-31.03.2019), Dyplomy magisterskie 2018 (17.11.2018-17.01.2019), Dyplomy licencjackie 2017 (23.05 - 26.06.2018), Dyplomy magisterskie 2019 (1.10-17.11.2019), Dyplomy magisterskie 2020 (25.05.-20.06.2021).

W Galerii APS odbyły się także wystawy studentek wyróżnionych nagrodą Rektora za najlepszy dyplom: Julia Kosałka, *Powstałe z ciszy* – praca pod kierunkiem prof. Grzegorza Mroczkowskiego – część artystyczna i dr Magdaleny Janoty-Bzowskiej – część teoretyczna (27.11.2019-19.01.2020) oraz wyróżnionych przez Dyrektora Instytutu Marianny Stelmach, Marty Kiniewicz, Bogusławy Mazur (25.03-20.05.2017). Wystawy końcoworoczne odbywają się w budynku przy ul. Spiskiej 16 oraz od 2022 roku w galerii Domu Kultury „OKO”. Miejscem prezentacji prac studentów jest także galeria „Salon Owalny” przy ul. Spiskiej 16, prowadzona przez dr hab., prof. APS Marię Kiesner.

Udział studentów w pracy naukowo-badawczej z zakresu arteterapii
Referaty na konferencjach:

2020 - Międzynarodowa Konferencja Innowacje w terapii zajęciowej. Dostępność jako przestrzeń współpracy interdyscyplinarnej i interprofesjonalnej: referat *Kreatywność w terapiach ekspresyjnych w procesie rehabilitacji psychiatrycznej (Creativity in expressive therapies in the process of psychiatric rehabilitation)* - dr A. Chmielnicka-Plaskota IEA, Z. Dylewska absolwentka IEA, R. Kompowska-Marek. Uniwersytet Medyczny w Poznaniu; referat *Kreatywne metody pracy w arteterapii. Wybrane przykłady (Creative methods of workshop in the art therapy. Selected cases)* - Julia Bartosik absolwentka IEA, Małgorzata Kunikowska absolwentka IEA.

2020 - X Międzynarodowa Konferencja Szkoleniowo-Naukowa z cyklu Psychiatria i Sztuka. Sztuka Dnia Codziennego. (ref.) Rola terapii kreatywnych na poziomie osobistym i społecznym. (dr A. Chmielnicka-Plaskota IEA, J. Bartosik absolwentka IEA) Warsztaty teatralne jako narzędzie rozwoju osobowego, Kraków.

Działalność naukową i artystyczną studentów wspierają także afiliowane w Instytucie Edukacji Artystycznej Koła Naukowe:

- od 2007 r. Koło Naukowe Miłośników Sztuki (opiekunka Koła - dr Magdalena Janota-Bzowska) prowadzi zespół: przewodniczący Michał Ekiel, zastępczyni Paulina Szychowicz, sekretarz Liliana Warska i skarbniczka Marta Pawłowska. Liczba członków Koła to 23 osoby: Patrycja Baj, Krystyna Bobowska, Joanna Czerwińska, Justyna Grabowska, Bartosz Jaczewski, Marta Kalińska, Olga Lubaszka, Sylwia Piasek, Marianna Rakowska Michał Ekiel, Kalina Kaczanowska, Adrianna Krawczyk, Aleksandra Paszko, Marta Pawłowska,

Paulina Spiechowicz, Liliana Warska. Spoza IEA: Sara Lityńska, Piotr Klempnerowski i Gabriela Walczuk oraz absolwentki: Sylwia Pawlak, Emilia Pułtorak, Cecylia Gębska, Karina Kaniewska. Koło realizuje swoje cele i program poprzez wykłady naukowe zapraszanych gości: historyków sztuki, artystów, badaczy z innych ośrodków naukowych, pracowników muzeów, działaczy społecznych, władze samorządu lokalnego odpowiedzialne za sprawy kultury, pracowników APS im. Marii Grzegorzewskiej oraz studentów; spotkania i dyskusje z historykami sztuki, artystami, badaczami; organizowanie i realizowanie zajęć, warsztatów artystycznych, konkursów oraz wykładów dla dzieci i młodzieży szkolnej; organizowanie i realizowanie projektów artystycznych wspólnych dla członków Koła i zainteresowanych studentów APS im. Marii Grzegorzewskiej oraz innych uczelni; prowadzenie strony internetowej i profilu Koła w portalach społecznościowych (Facebook - <https://www.facebook.com/knms.spiska16>, Instagram <https://www.instagram.com/spiska.16/>), strona internetowa - <http://spiska16.pl/>), uczestniczenie oraz inicjowanie lokalnych i ogólnopolskich wydarzeń artystycznych i kulturalnych.

W latach 2018-20 Koło uczestniczyło w projekcie badawczym prowadzonym przez dr Magdalenę Janotę-Bzowską *Spotkanie z mistrzem - dyskusje w obszarze sztuk pięknych* BSTP 19/19-I. W tym czasie odbyły się spotkania w pracowniach twórczych, gdzie studenci mieli szansę towarzyszyć artystom w ich twórczości, poszerzać wiedzę warsztatową, dyskutować na tematy artystyczne (2018 - pracownia Marii Kiesner, Mariusza Woszczyńskiego, Joanny Stasiak, Bruno Kopera, Stefana Parucha, Grzegorza Mroczkowskiego, Daniela Rumiancew, Tomasza Sadleja, Moniki Masłoń, Nicole Lai z Singapuru, Macieja Zychowicza; 2019 - pracownia Małgorzaty Widomskiej, Agnieszki Kwiatkowskiej-Zwolan). Podsumowaniem projektu jest publikacja: Janota-Bzowska Magdalena Dorota, *Spotkanie z mistrzem - dyskusje w obszarze sztuk pięknych*, 2020, Warszawa, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, 212 s., ISBN 978-83-66010-47-5.

Formą pozwalającą na zachowanie ciągłości wymiany doświadczeń między studentami są *Dyplomy na bis* – cykle spotkań z absolwentami (2018: wykład Anny Konikowskiej *Kobiety Księżki Rut, Estera i Judyta*, wykład Emilii Jechny *Rajonizm - efemeryczny kierunek awangardowy w sztuce XX wieku*, teatr piasku Tetiany Galitsyny, - wykład, pokaz autorski i warsztaty; 2019: wizyta w pracowni Olgi Prokop-Miśniakiewicz - *Magiel sztuki 2021, Historia batiku jawańskiego* – webinar Anny Bajon oraz *Przez szczelinę patrzę na Szoah. Struktura zbrodni* – wykład Justyny Grabowskiej).

Koło zaprasza na swoje spotkania także wybitne postacie sztuki i gości w ich pracowniach, między innymi: 2018 – wykład prof. dr. hab. Juliusza Chrościckiego o twórczości Jana Vermeera van Delft; 2019 - *Czy Velazquez był decentrystą?* – wykład prof. Bruno Kopera, wizyta w pracowni Józefa Wilkonja, wykład prof. Moniki Malewskiej o jej ścieżkach artystycznych, wizyta w pracowni Magdaleny Shummer Fangor; 2020 - Spotkanie świąteczne na Spiskiej (online) połączone z wykładem na temat relacji mistrz-uczeń w edukacji artystycznej i promocją książki *Spotkanie z mistrzem - dyskusje w obszarze sztuk pięknych*; 2021 – webinar z malarką Małgorzatą Widomską; 2022 - wizyta w pracowni prof. Marii Piątek, oprowadzanie po Kamienicy Artystycznej przy ul. Tarczyńskiej.

Od 2020 r. Koło współpracuje z Muzealnym Centrum Edukacji Szkolnej działającym w Muzeum Narodowym w Warszawie. Jest współorganizatorem licznych spotkań, między innymi: z p. Urszulą Król - *Polska. Siła obrazu* - kuratorskie oprowadzanie po wystawie w MN w Warszawie. Od lutego 2022 Koło Miłośników Sztuki włączyło się w akcje pomocowe skierowane do dzieci uchodźczych oraz studentów APS pochodzących z Ukrainy (warsztaty Koła Naukowego na dniu wsparcia dla Ukrainy APS – warsztat plastyczny *Litera*, wolontariat na Dworcu Zachodnim, zbiórka zabawek dla dzieci, przygotowanie warsztatów i zajęć edukacyjnych dla dzieci uchodźczych, pomoc w tłumaczeniu językowym, przygotowanie cotygodniowych spotkań online w ramach wsparcia dla studentów IEA).

Koło Miłośników Sztuki uczestniczyło w następujących wystawach:

2022 - Sztumskie Centrum Kultury – wystawa prac wykładowców, absolwentów i studentów Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie z okazji 100-lecia Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Kuratorzy wystawy: Justyna Grabowska, Krzysztof Cywiński, uczestnicy wystawy: dr Magdalena Janota-Bzowska oraz studenci i absolwenci: Michał Ekiel, Justyna Grabowska, Julia Bartosik, Emilia Jechny, Natalia Oskiera, Karina Kaniewska, Marianna Rakowska, Natalia Oleszczuk, Klaudia Ładniak, Anna Wysocka, Aleksandra Rybicka.

2022 - Galeria Mariacka 48 w Gdańsku - wystawa prac wykładowców absolwentów i studentów Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie z okazji 100-lecia Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Kuratorzy: Justyna Grabowska, Krzysztof Cywiński, uczestnicy wystawy: dr Magdalena Janota-Bzowska, Olga Prokop-Miśniakiewicz, Michał Ekiel, Justyna Grabowska.

2022 - współuczestnictwo w przygotowaniu Nocy Muzeów pod kierunkiem prof. Agnieszki Kwiatkowskiej-Zwolan.

- od 2019 r. Naukowe Koło Arteterapii - przewodnicząca KNA Weronika Sotek, wiceprzewodnicząca Olga Hucko-Biernat). KNA intensywnie współpracuje z Sekcją Arteterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, współuczestnicząc w działach Sekcji Arteterapii PTP: studenci i absolwenci (jako członkowie SA PTP) uczestniczą w podkomisjach do spraw procedur, standaryzacji oraz certyfikacji zawodu arteterapeuty. W ramach prac koła i SA PTP odbywają się spotkania szkoleniowe z arteterapeutami działającymi w Polsce i za granicą. Szkolenia z obszaru arteterapii prowadzili arteterapeuci: prof. dr hab. Janina Florczykiewicz, psychoterapeutka MSCZ Magda Myszkowska, Justyna Mielniczuk, dr Radosława Kompowska-Marek (absolwentka IEA studiów podyplomowych i studiów doktoranckich APS). Pełna informacja dotycząca szkoleń znajduje się na stronach KNA: <https://apsarteterapia.pl>. W okresie sprawozdawczym odbyły się cztery spotkania w formie szkoleń ze specjalistami z zagranicy. W pierwszym spotkaniu szkoleniowym w marcu 2019 roku uczestniczyli studenci Koła, był to udział członków koła w Dniach Światowego Zdrowia Psychicznego, organizowanego przez anglojęzyczne Psychologiczne Studenckie koło Naukowe PSYCHE oraz Zakład Psychologii i Komunikacji Psychologicznej WUM, Szpital Pediatryczny, Warszawa. Na drugim spotkaniu w kwietniu 2019 r., spotkaniu opiekuna naukowego Koła Arteterapii z Drugą Damą Ameryki Karen Pence, w Ambasadzie USA, zostały zaprezentowane działania arteterapeutyczne prowadzone w ramach procesu edukacji i praktyki na przykładzie działalności Koła Arteterapii APS oraz SA PTP. Trzecie spotkanie odbyło się 14 czerwca 2019 roku w MSCZ, prowadziła je arteterapeutka z Japonii, Masako Takahashi (tytuł spotkania *Happy doll*). Uczestniczyło w nim 12 studentów. Czwarte szkolenie odbyło się 3 grudnia, zostało zorganizowane przez Ambasadę Amerykańską, prowadzone było przez grupę amerykańską Dance Revolution w APS. Drugą placówką, z którą partnersko współpracuje KNA, jest Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia, gdzie studenci na specjalności arteterapia odbywają praktyki na oddziałach MSCZ wraz z superwizją. W ramach współpracy prowadzą sesje arteterapeutyczne, uczestniczą w pracach nad czasopismem terapeutycznym wydawanym w szpitalu, pt. „Alejkami Tworzkowskimi”. W czasopiśmie prezentowane są programy i sesje terapeutyczne, sesje prowadzone również przez studentów IEA odbywających praktyki w MSCZ (efekty pracy studentów zostały opublikowane w cyklu wydawniczym *Arteterapia* tom 4, Wydawnictwo Difin oraz w czasopiśmie „Neuropsychiatria. Przegląd Kliniczny”). W ramach współpracy z MSCZ studenci działają w obszarze wystawienniczym, prowadząc Galerię Owalną w Pałacyku nad Utratą. Galerię prowadzą Aleksandra Rybicka oraz Karina Zimna. W galerii prezentowane są prace pacjentów (profesjonalne i nieprofesjonalne) powstałe w ramach programu rehabilitacji psychiatrycznej.

Wsparcie w kontynuowaniu nauki i wchodzeniu na rynek pracy

Studenci Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych I stopnia mogą kontynuować studia na II stopniu, a po uzyskaniu tytułu zawodowego magistra – po spełnieniu odpowiednich wymagań – w Szkole Doktorskiej (wcześniej na studiach doktoranckich).

We wchodzeniu na rynek pracy szczególnie przydatne są praktyki zawodowe. Miejsca praktyk na poszczególnych specjalnościach z wymiarem obowiązkowych godzin w nich realizowanych ujęte zostały w kryterium 2 raportu.

Śledzenie losów absolwentów pokazuje, że absolwenci kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych dobrze radzą sobie na rynku pracy (baza danych ELA).

Nasi absolwenci pracują w placówkach kultury, takich jak galerie sztuki, domy kultury, ogniska plastyczne, np.: Piotr Stolarski zatrudniony jest w Miejskim Ośrodku Kultury w Żąbkach. Organizuje wernisaże i spotkania z Artystami. Współtworzy filmy poświęcone sztuce. Prowadzi także zajęcia plastyczne w Pracowni Wyzwań Artystycznych w Wołominie.

(<https://www.facebook.com/537756186322704/videos/306518938037670>),
(<https://www.facebook.com/100057119334877/videos/817776268870281>),
(<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1110001719465525&set=pcb.1110004302798600>),
Olga Prokop-Miśniakiewicz prowadzi zajęcia w Domu Kultury OKO oraz angażuje się w życie artystyczne dzielnicy Ochota (<https://olgapropkop.pl/>).

Natalia Oskiera jest grafiką w firmie OKej Brwinów (plakaty, ulotki i inne materiały promocyjne, prowadzenie social mediów). Jest nauczycielką zajęć artystycznych dla dzieci w Gminnym Pałacu Kultury OKej w Brwinowie. Pracuje także jako freelance ilustrator dla klientów polskich (Paper Project, Soil Ceramics, Wall Being, Badylogia) i klientów zagranicznych (Fiverr, VickyKnits, Tutorpillar).

Paula Wyszynska pracuje w Fundacji Rozwoju Osobistego „Przystań”, prowadzi zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci, a także zajęcia wychowawcze i arteterapeutyczne. W warszawskich szkołach podstawowych prowadzi warsztaty profilaktyczne dotyczące uzależnień od nowych technologii. Ma także własną działalność - Pracownię Rozwoju Twórczego i prowadzi warsztaty malarskie dla dorosłych *Malarstwo Gestu*. Na Facebooku prowadzi stronę *Pracownia Rozwoju Twórczego* i paulawyszynska.art.

Monika Saturska pracuje jako nauczycielka w przedszkolu oraz wicedyrektorka placówki, prowadzi zajęcia plastyczne oraz zajęcia sensoplastyczne. Prowadzi stronę na Facebooku, gdzie prezentuje rezultaty zajęć plastycznych. Bierze udział w wystawach organizowanych przez Ratusz w Legionowie, między innymi *Światło - wystawa jubileuszowa*.

Zuzanna Solarska pracowała jako asystentka studenta niepełnosprawnego w IEA w roku akademickim 2019/20, nauczycielka rysunku i malarstwa, doradca, ds. nieruchomości. Wykorzystuje zdobytą wiedzę w pracy z dziećmi i młodzieżą. Uczy malarstwa, prowadzi warsztaty dla domu dziecka i udziela się społecznie.

Anna Pyrzanowska pracuje jako nauczyciel wczesnoszkolny, specjalny, prowadzi warsztaty w szkole prywatnej. Uczyła plastyki w szkole podstawowej i gimnazjum. Obecnie prowadzi pracownię artystyczną dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Bierze czynny udział w plenerach artystycznych.

Magdalena Pietrucha pracuje w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 147 w Warszawie jako wychowawca i nauczyciel innowacyjnego programu zajęć cyfrowego uzawodowienia i przedmiotów artystycznych. Dodatkowo bierze czynny udział w wystawach zbiorowych, uczestniczy w plenerach i aukcjach dzieł sztuki.

Niektórzy absolwenci znaleźli także zatrudnienie w rodzimej uczelni: Monika Gałkowska 2017-21 stanowisko asystenta, Aleksandra Śmietana 2019-20 i 2021-22 stanowisko asystenta (zastępstwo), Zuzanna Solarska 2019-20 stanowisko asystenta osoby niepełnosprawnej, Ewa Detko – wygrany konkurs na stanowisko asystenta 2022, Olga Prokop-Miśniakiewicz - wygrany konkurs na stanowisko asystenta 2022.

Absolwenci IEA znajdują zatrudnienie na stanowiskach arteterapeutów między innymi w Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie: w Mazowieckim Specjalistycznym Centrum Zdrowia im. prof. J. Mazurkiewicza (Julia Bartosik, Małgorzata Kunikowska, Zuzanna Dylewska, Aneta Spirydowicz). Nasi absolwenci podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, podejmując dodatkowo studia z obszaru psychoterapii i psychologii.

Platformą kontaktów z absolwentami jest Facebook (grupa prywatna IEA Absolwenci - <https://www.facebook.com/groups/1518471041808961>). Pozwala na wymianę doświadczeń zawodowych i wsparcie w poszukiwaniu pracy w zawodach związanych z edukacją artystyczną.

Absolwenci stale zapraszani są do dyskusji ze studentami. Na zorganizowanych przez Koło Naukowe Miłośników Sztuki spotkaniach dzielą się swoimi dokonaniem artystycznymi i refleksjami na temat pracy zawodowej (np. stałe spotkania w galerii *Magiel sztuki* prowadzonej przez absolwentkę studiów II stopnia Olę Prokop-Miśniakiewicz, spotkanie z Ondraszem Kąkołem i Zuzanną Dylewską w 2021 - w galerii „Wspólna” w Bydgoszczy na wystawie *Mistrz-uczeń-mistrz* – wystawa artystów związanych z pracownią Janusza Kaczmareckiego i ich uczniów).

Różne rodzaje aktywności studentów

APS jest uczelnią sprzyjającą realizowaniu przez studentów różnych rodzajów aktywności, odpowiadających ich potrzebom: sportowym, artystycznym czy organizacyjnym.

W Uczelni działa od wielu lat Akademicki Związek Sportowy, w ramach którego studenci i studentki mogą uczestniczyć w spotkaniach sekcji: piłki siatkowej kobiet, piłki koszykowej kobiet, piłki ręcznej kobiet oraz futsalu mężczyzn. Obowiązkowe zajęcia na I roku z wychowania fizycznego pozwalają studentom na wybór

określonej formy zajęć: aerobik, siłownia czy gry zespołowe. Nasi studenci uczestniczą w różnych rozgrywkach i zawodach, zdobywając nagrody drużynowe i indywidualne. Od dwóch lat, w trakcie Święta Uczelni w maju, organizowany jest w Parku Szczęśliwickim bieg im. Marii Grzegorzewskiej, w którym tłumnie uczestniczą nie tylko studenci, ale także pracownicy APS.

Na terenie uczelni prężnie działają koła naukowe z różnych kierunków, nie ograniczające się w przyjęciach do swojego grona studentów. Dzięki przynależności i działalności w kołach naukowych, studenci mogą realizować swoje pasje i zainteresowania, nierzadko mając możliwość uczestniczenia w wystawach, badaniach i konferencjach. Studenci mogą brać udział w działalności uczelnianego chóru.

Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Studenci Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych – podobnie jak studenci innych kierunków w APS – są informowani o systemie wsparcia na stronie APS: www.aps.edu.pl w zakładce Studenci. Informacji udzielają również doradcy studentów (każdy rocznik ma swojego doradcę, ich wykaz znajduje się na stronie APS). Powyższe informacje przekazywane są również w czasie dnia adaptacyjnego dla studentów I roku studiów zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Informacji na temat wsparcia osób z niepełnosprawnościami w kwestii akademików czy pomocy materialnej udziela również Samorząd Studencki oraz Biuro Pomocy Materialnej i Absolwentów (czynne codziennie).

Sposoby rozstrzygnięcia skarg i rozpatrywania wniosków studentów

Studenci składają wnioski na odpowiednich, dostępnych na stronie Uczelni formularzach lub za pomocą własnego konta w USOS, do Biura Spraw Studenckich (BSS). Po opisanu przez pracowniczki biura, podanie trafia do Dyrektora studiów odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji w sprawach studenckich.

Wszelkie skargi i wnioski studentów trafiają najpierw do doradcy studentów. W przypadku niemożliwości rozwiązania przez niego problemu, trafiają do dyrekcji Instytutu. Jeśli i w tym przypadku nie dojdzie do satysfakcjonującego rozwiązania, sprawa jest przekazywana do Dyrektora studiów i w ostateczności do Prorektora ds. kształcenia.

System obsługi administracyjnej studentów (kwalifikacje kadry wspierającej proces kształcenia)

Sprawami kształcenia w APS zajmuje się Prorektor ds. kształcenia. Do zadań Prorektora ds. kształcenia należy w szczególności: nadzór w zakresie: organizacji studiów, planów i programów studiów, procesu zapewniania jakości kształcenia, praktyk zawodowych studentów, tworzenia nowych kierunków studiów i specjalności, działalności studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających i szkoleń w Akademii, obsady zajęć i obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich; rozpatrywanie odwołań i wydawanie decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach studentów związanych z tokiem studiów na poziomie drugiej instancji, w oparciu o stosowne upoważnienie zgodne z wymogami Kodeksu postępowania administracyjnego otrzymane od Rektora; współpraca z jednostkami pozauczelnianymi w zakresie kształcenia oraz zapewniania jakości kształcenia; współpraca z Senacką Komisją ds. Kształcenia i Spraw Studenckich; współpraca z dyrektorami kierunków i Kwestorem w zakresie ustalania opłat za studia i zajęcia dydaktyczne; dysponowanie, we współpracy z Samorządem Studenckim, funduszem materialnym i własnym funduszem stypendialnym Akademii oraz rozpatrywanie odwołań studentów od decyzji Komisji Stypendialnej w oparciu o stosowne upoważnienie zgodne z wymogami Kodeksu postępowania administracyjnego otrzymane od Rektora; współpraca z Zarządem Samorządu Studenckiego w zakresie określonym w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym oraz regulacjach wewnętrznych; rejestracja organizacji studenckich; przyjmowanie rocznych sprawozdań z działalności organizacji studenckich.

Kadra administracyjna wspierająca studentów w procesie kształcenia składa się z pracowników z wykształceniem wyższym i średnim, z wieloletnim doświadczeniem, którzy w swojej pracy stale podnoszą kwalifikacje i służą pomocą nie tylko studentom, ale także młodszym, mniej doświadczonym pracownikom.

Zakres zadań i odpowiedzialności jednostek administracyjnych oraz ich pracowników reguluje Regulamin organizacyjny APS (załącznik nr 2 do Zarządzenia Rektora APS Nr 239/2019 z dnia 30 września 2019 roku).

System obsługi administracyjnej studentów znajduje się w pionie organizacyjnym Prorektora ds. kształcenia i składa się następujących jednostek:

Samodzielne Stanowisko ds. Osób z Niepełnosprawnościami - do zadań należy w szczególności: informowanie kandydatów o rodzaju udogodnień, wsparcia, stypendiach itp.; rejestracja studentów i indywidualne ustalenie wsparcia; rejestracja studentów z niepełnosprawnościami w bazie USOS, aktualizacja dokumentacji; wydawanie studentom zgód na nagrywanie wykładów, wraz z deklaracjami dotyczącymi praw autorskich; współpraca z Biurem Planowania Kształcenia w zakresie dostosowania planów zajęć dla studentów w dostępnych salach, zmniejszonej liczby okienek, zmniejszonej potrzeby przemieszczania się itp.; koordynowanie transportu specjalistycznego dla studentów lub wydawanie stosownych zezwoleń na wjazd na parking Akademii; przydzielanie, koordynowanie działań tłumaczy języka migowego; przydzielanie, koordynowanie lektoratów z języka obcego dla studentów z wadą słuchu i wadą wzroku; koordynowanie działań asystentów osób z niepełnosprawnościami; zbieranie dokumentacji, pomoc w wypełnianiu wniosków, zbieranie wniosków do stypendiów specjalnych; pomoc w wypełnianiu wniosków do innych stypendiów, zapomóg, programów PFRON itp.; wsparcie doradcze w sytuacjach trudnych lub konfliktowych zarówno dla studentów, jak wykładowców; przygotowywanie i wprowadzanie do bazy POL-on informacji w zakresie doktorantów z niepełnosprawnościami; doradzanie przy pisaniu i składaniu wniosków, opiniowanie pism i podań do władz Akademii, kierowników jednostek lub nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia; ustalanie form dostosowania egzaminów i zaliczeń, (zmiana formy i terminów egzaminów i zaliczeń, udział jako asystent podczas egzaminu), zwiększenia absencji, wydłużenia sesji egzaminacyjnej itp.; nawiązywanie współpracy z innymi pełnomocnikami lub biurami BON innych uczelni celem wymiany doświadczeń, dobrych praktyk, doradztwa itp.; przygotowywanie umów i rozliczanie rachunków bądź faktur za wszystkie działania, w tym umów i rachunków za działania asystentów, tłumaczy języka migowego, lektoratów z języka obcego, porad psychologicznych, faktur za transport specjalistyczny lub innych zajęć; wnioskowanie o finansowanie niezbędnych urządzeń i wyposażenia uczelni; współpraca z pełnomocnikiem programu ERASMUS w zakresie kwalifikacji i wsparcia studentów z niepełnosprawnościami do programu ERASMUS + (POWER); przekazywanie studentom z niepełnosprawnościami w postaci newslettera istotnych informacji, m.in. nowych form wsparcia na uczelni, przypominanie o terminach składania wniosków o stypendia, możliwości uczestniczenia w badaniach, np. do pracy dyplomowych studentów lub w badaniach naukowych prowadzonych na uczelni z zakresu niepełnosprawności, dystrybucja szkoleń, staży, informacji o programach wsparcia i ofert pracy skierowanych bezpośrednio do studentów/absolwentów z niepełnosprawnościami.

Osoba zatrudniona na Samodzielnym Stanowisku ds. Osób z Niepełnosprawnościami pełni funkcję Pełnomocnika Rektora ds. Osób z Niepełnosprawnościami.

Biuro Spraw Studenckich (BSS) - do zadań należy w szczególności: współpraca z Dyrektorami studiów w zakresie spraw związanych z przebiegiem studiów (m. in. seminaria, fakultety, nostryfikacje); przyjęcie z Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej kompletu dokumentów osób przyjętych w wyniku rekrutacji na I rok studiów w danym roku akademickim; sprawdzanie kompletności dokumentów przyjętych od Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej; transport danych kandydatów z systemu IRK do systemu USOS i nadanie numerów albumów; zlecenie wydruku ELS i przedłużanie ważności ELS; prowadzenie dokumentacji przebiegu studiów w formie papierowej i elektronicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami; przygotowanie i wydanie studentom różnego rodzaju zaświadczeń; prowadzenie korespondencji ze studentami w sprawach dotyczących przebiegu studiów; monitorowanie i kontrola wnoszenia opłat za studia (zgodnie z procedurą obsługi modułu opłat za usługi edukacyjne w USOS); sporządzanie obowiązujących statystyk i sprawozdawczości w zakresie organizacji i przebiegu studiów (w tym w systemie POL-on); przygotowanie akt i niezbędnej dokumentacji do egzaminu dyplomowego; prowadzenie spraw związanych z praktykami studenckimi i hospitacjami we współpracy z koordynatorem praktyk oraz opiekunami i kierownikami praktyk; przekazanie do archiwum akt studentów skreślonych. Biuro Spraw Studenckich prowadzi obsługę sekretarską Dyrektorów studiów.

Biuro Organizacji Kształcenia – do jego zadań należy: wsparcie Dyrektorów studiów w zakresie: opracowywania: programów studiów, materiałów do suplementów, wzorów dyplomów studiów wyższych, materiałów informacyjnych dla promocji i rekrutacji, aktów prawnych dotyczących procesu kształcenia, sprawdzenia poprawności obsad; współpraca z właściwymi jednostkami organizacyjnymi w zakresie opracowywania wzorów decyzji administracyjnych, projektów regulaminów, zarządzeń i innych aktów regulujących rekrutację i przebieg studiów wyższych, a także wsparcie działań mających na celu zwiększenie elektronicznej obsługi procesu kształcenia; bieżące monitorowanie zmian w ustawodawstwie dotyczących

kształcenia i spraw studenckich oraz przekazywanie informacji do kierowników jednostek organizacyjnych; aktualizacja strony internetowej i IRK, BIP w zakresie informacji dotyczących kształcenia i związanych z nim aktów prawnych; udzielanie informacji kandydatom na studia wyższe poza okresem rekrutacji; koordynacja sprawozdawczości dotyczącej spraw studenckich, m.in. POL-on, GUS, WKU, raporty dotyczące jakości kształcenia. Sporządzanie zestawień na potrzeby kierownictwa Akademii; prowadzenie rejestru i przyjmowanie sprawozdawczości organizacji studenckich; współpraca z komisją rekrutacyjną w zakresie przyjmowania na studia wyższe kandydatów z zagranicy; współpraca z Biurem Spraw Studenckich w zakresie weryfikacji dokumentów studentów cudzoziemców; współpraca z uczelnianym koordynatorem Erasmus+ w zakresie obsługi studentów w ramach europejskich programów wymiany studenckiej; prowadzenie dokumentacji i sprawozdawczości w zakresie obsługi studentów cudzoziemców i studentów europejskich programów wymiany (w USOS, POL-on, NAWA).

Biuro Pomocy Materialnej i Absolwentów – do jego zadań należy: obsługa stypendiów dla studentów i doktorantów z funduszu pomocy materialnej: przygotowanie projektów aktów normatywnych dotyczących pomocy materialnej, gromadzenie dokumentacji, sprawdzanie poprawności złożonych dokumentów oraz obliczanie wysokości dochodu, sporządzanie list wypłat stypendiów dla studentów i doktorantów, przygotowanie i wydawanie decyzji administracyjnych, prowadzenie rejestrów decyzji administracyjnych; obsługa stypendiów doktoranckich: przygotowanie projektów aktów normatywnych dotyczących stypendiów doktoranckich, gromadzenie dokumentacji, sporządzanie list wypłat stypendiów, przygotowanie decyzji administracyjnych, prowadzenie rejestrów decyzji administracyjnych, obsługa Programu Stypendialnego dla Polonii w ramach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej: rozdział stypendiów na podstawie skierowań z NAWA, sporządzanie list wypłat stypendiów, sporządzanie semestralnych sprawozdań dla NAWA; obsługa studenta kończącego studia: przygotowanie projektów aktów normatywnych dotyczących absolwentów, wprowadzanie danych dotyczących egzaminu dyplomowego/magisterskiego do dyplomu i suplementu, drukowanie i wydawanie dyplomów i suplementów, prowadzenie księgi dyplomów, przekazywanie dokumentacji absolwentów do archiwizacji; a ponadto: prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem miejsc w domach studenckich, sporządzanie obowiązujących statystyk i sprawozdawczości w zakresie stypendiów i absolwentów, bieżąca obsługa absolwentów, prowadzenie ewidencji i gospodarki drukami ścisłego zarachowania pobieranych z magazynu Akademii, aktualizacja informacji dotyczących stypendiów i absolwentów na stronie internetowej Akademii.

Biuro Planowania Kształcenia – do jego zadań należy: planowanie kształcenia: przygotowywanie obsady pedagogicznej dla poszczególnych lat studiów we współpracy z dyrektorami instytutów, kierownikami katedr, zakładów oraz pracowni, przygotowywanie kart obciążeń dydaktycznych dla nauczycieli akademickich, opracowywanie semestralnych/rocznych rozkładów zajęć dydaktycznych dla studiów I i II stopnia, jednolitych studiów magisterskich, studiów III stopnia/szkoły doktorskiej (z wyłączeniem studiów podyplomowych) z uwzględnieniem podziału na grupy wykładowe, ćwiczeniowe oraz wykorzystanie pomieszczeń dydaktycznych; organizacja kształcenia: bieżące uaktualnianie obsady oraz zmiany w planach, współpraca z nauczycielami akademickimi w sprawie ustalania zajęć, hospitacji, seminariów, przygotowywanie wykazu obciążeń sal dydaktycznych, zamieszczenie na stronie internetowej Akademii rozkładów zajęć, wykazów odwołanych zajęć oraz innych informacji związanych z tokiem kształcenia, umieszczanie rozkładów zajęć w USOS i ich bieżąca aktualizacja dla studiów stacjonarnych, doktoranckich i niestacjonarnych, przyjmowanie oraz przechowywanie dokumentacji osobowej (podanie o zatrudnienie, kopie dyplomów, CV) nauczycieli akademickich zatrudnianych na umowy cywilnoprawne, sporządzanie i rozliczanie umów cywilnoprawnych na przeprowadzenie zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych i doktoranckich/szkołach doktorskich, wydawanie zaświadczeń o przebiegu i okresie zatrudnienia pracowników zatrudnianych na umowy cywilnoprawne; a ponadto: rezerwacja sal dla studiów podyplomowych, na konferencje, na zebrania kół naukowych oraz przekazywanie informacji w tym zakresie do Działu Administracyjnego i Działu Informatyczno-Medialnego, sporządzanie zestawień dla potrzeb kierownictwa Akademii oraz sprawozdawczości w zakresie obciążeń dydaktycznych, gromadzenie składanych na koniec roku akademickiego indywidualnych kart zrealizowanego obciążenia dydaktycznego oraz kart obciążenia dydaktycznego na następny rok akademicki, rozliczanie pensum pracowników badawczo-dydaktycznych Akademii, przygotowywanie listy wynagrodzeń godzin ponadwymiarowych pracownikom dydaktycznym i

badawczo-dydaktycznym Akademii, rozliczanie zajęć realizowanych przez uczestników studiów doktoranckich Akademii w ramach praktyk doktoranckich, archiwizacja dokumentów.

Koordinator praktyk – do zadań uczelnianego koordynatora praktyk należy: współtworzenie strategii realizacji praktyk studenckich w Uczelni oraz sprawowanie merytorycznego nadzoru nad ich przebiegiem, nadzór nad przestrzeganiem procedury składania programów praktyk (sylabusów) przez opiekunów praktyk z ramienia Uczelni oraz ocena merytoryczna tych programów, współdziałanie z opiekunami praktyk z ramienia Uczelni w zakresie kontroli przebiegu realizacji praktyk poszczególnych specjalności, nadzór nad kompletowaniem dokumentacji niezbędnej do opracowania sprawozdania dla rozliczeń finansowych wszystkich praktyk za dany rok akademicki, współpraca z dyrektorami/kierownikami placówek przyjmujących studentów na praktyki, Studenckim Biurem Wolontariatu APS i innymi jednostkami, jak też nawiązywanie współpracy z placówkami zgłaszającymi swoje zainteresowanie przyjmowaniem studentów na praktyki, przygotowywanie wzorów i treści porozumień lub umów zawieranych z placówkami, w których odbywają się praktyki.

Biuro Aplikacji Komputerowych – do jego zadań należy m.in.: administrowanie systemem USOS oraz aplikacjami powiązаныmi, wdrażanie nowych aplikacji oraz modułów funkcjonalnych w ramach projektu USOS; administrowanie aplikacjami wspierającymi obsługę toku studiów; współpraca z Działem Informatyczno-Medialnym w zakresie integracji uczelnianych systemów informatycznych; zarządzanie uprawnieniami użytkowników uczelnianych systemów informatycznych obsługiwanych przez Biuro; zapewnienie wsparcia użytkownikom uczelnianych systemów informatycznych, w tym szkolenia dla użytkowników; promowanie oraz wdrażanie nowych rozwiązań informatycznych wspierających funkcjonowanie Akademii; monitorowanie bezpieczeństwa eksploatowanych oraz wdrażanych rozwiązań teleinformatycznych; przygotowywanie uczelnianych rejestracji dla studentów i nadzór techniczny nad ich przebiegiem; wprowadzanie do systemu USOS nowych planów: kodowanie przedmiotów, definiowanie etapów kształcenia, aktualizacja słowników (dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich); generowanie protokołów zaliczeń i egzaminów, w tym egzaminów poprawkowych (dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich); współpraca z innymi jednostkami w zakresie obsługi oraz rozwoju aplikacji komputerowych.

Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy oraz system wsparcia jej ofiar

Na I roku studiów licencjackich i magisterskich pięcioletnich, oraz na I roku studiów magisterskich uzupełniających (studiów stacjonarnych i niestacjonarnych) – studenci mają obowiązkowe zajęcia z Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w wymiarze 15 lub 12 godzin ćwiczeń.

W każdym semestrze uczelnia przeprowadza alarm przeciwpożarowy, mający na celu przećwiczenie procedur zarządzających sytuacją kryzysową.

Procedura przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji opisana jest w Zarządzeniu Nr 232/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 20 września 2019 r. w sprawie zasad przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Na jej mocy powołana jest Komisja ds. Przeciwdziałania Mobbingowi i Dyskryminacji w APS, która zajmuje się zgłaszanymi przez pracowników i studentów sprawami dotyczącym dyskryminacji i lobbingu.

Studenci, ofiary mobbingu i/lub dyskryminacji mogą szukać pomocy w Poradni psychologicznej, prowadzonej przez doświadczonych terapeutów, pracowników Instytutu Psychologii APS oraz w Poradni prawnej, w której porad udzielają prawniczki, pracowniczki dydaktyczno-naukowe Instytutu Profilaktyki i Pracy Socjalnej.

Kodeks etyki studentów, w całości umieszczony na stronie uczelni określa wskazane zachowania studentów wyrażające się szacunkiem wobec każdego człowieka, co wpisane jest również w misję uczelni.

W czasie pandemii COVID-19 na prośbę studentów niebinarnych pracownicy DIM APS wprowadzili możliwość zmiany w aplikacji MS Teams imion nieakceptowanych przez osoby nieidentyfikujące się z własną płcią biologiczną (tzw. dead names) na wybrane przez nie imiona. Znacząco poprawiło to komfort funkcjonowania tej grupy studentów w realiach edukacji zdalnej.

Ocena kadry i monitorowanie i ocena systemu wsparcia studentów

Student raz na semestr ma prawo wyrazić opinię na temat realizowanych przez niego zajęć prowadzonych przez konkretnego wykładowcę, poprzez semestralne ankiety ewaluacyjne, wypełniane drogą internetową, z zachowaniem dobrowolności i anonimowości. Wyniki ankiet są poufne i dostępne dla ocenianego nauczyciela, dyrektora instytutu, bezpośredniego przełożonego (kierownika Katedry, Zakładu, Pracowni). Uchwała Senatu nr 90/14-15 w sprawie zasad dokonywania oceny zajęć dydaktycznych obliguje dyrektorów instytutów oraz kierowników podległych im jednostek do systematycznego analizowania wyników studenckiej oceny zajęć i informowania Prorektora ds. kształcenia o działaniach w związku z nimi podejmowanych. Informacje na temat osiągnięć kadry, także jej jakości pracy dydaktycznej, brane są pod uwagę w systemie nagradzania (uchwała senatu nr 154/15-16 Regulamin nagród dla nauczycieli akademickich). Negatywne oceny studentów skutkują interwencjami kierowników katedr i pracowni.

Zbiorcze raporty dotyczące tych ocen są publikowane na stronie internetowej Akademii w zakładce: Jakość kształcenia.

Oceny studentów stanowią podstawę ogłaszanego co roku rankingu zajęć najlepiej ocenianych przez studentów. Najlepiej ocenieni nauczyciele otrzymują w czasie Świąta Uczelni od studentów statuetki Sów. Prowadzone co roku badania samoewaluacyjne za każdym razem dotyczą zbierania opinii studentów na temat jednego z analizowanych obszarów, tj.: Raporty Uczelnianego Zespołu ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w latach 2017-19: <http://www.aps.edu.pl/ksztalcenie/jakosc-ksztalcenia/raporty-samooceny/jakosc-procesu-dydaktycznego-i-oceny-jego-efektow-2016/2017>; jakość procesu dydaktycznego i oceny jego efektów 2016/2017; jakość przygotowania zawodowego i dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy – raport z roku akademickiego 2017/2018; jakość bazy materialnej, warunków kształcenia oraz działania systemu USOS – raport z roku akademickiego 2017/2018, 2018/2019, 2019-2020. Raport Komisji ds. Jakości Kształcenia Kolegium Edukacji Artystycznej [Jakość infrastruktury materialnej, naukowej i organizacyjnej APS w opinii nauczycieli KEA - 2018/19]. W ostatnich latach badano także edukację kryzysową w okresie pandemii Covid-19: Raport z badania: Zdalna edukacja kryzysowa w APS w okresie pandemii COVID-19, Monitorowanie Edukacji Zdalnej w Akademii Pedagogiki Specjalnej 2020, Ocena realizacji zajęć dydaktycznych za pośrednictwem systemu USOS w opinii nauczycieli akademickich oraz studentów APS 2020, Raport Komisji ds. Jakości Kształcenia Kolegium Edukacji Artystycznej [Jakość infrastruktury materialnej, naukowej i organizacyjnej APS w opinii nauczycieli KEA - 2018/19], ocena realizacji zajęć dydaktycznych za pośrednictwem systemu USOS w opinii nauczycieli akademickich oraz studentów APS 2020, zdalna edukacja kryzysowa w APS w okresie pandemii COVID-19. Z perspektywy rocznych doświadczeń - Raport Komisji ds. Jakości Kształcenia Kolegium Edukacji Artystycznej [Jakość infrastruktury materialnej, naukowej i organizacyjnej APS w opinii nauczycieli KEA - 2018/19], analiza funkcjonowania Akademii w nowej strukturze organizacyjnej w świetle opinii nauczycieli akademickich, studentów i pracowników administracyjnych, możliwości zdalnej realizacji zajęć dydaktycznych w opinii autorów programów kształcenia obowiązujących w Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Aktywnie działającym w obszarze współpracy dla podnoszenia jakości kształcenia organem Samorządu Studentów jest Zarząd. Studenci działający w Samorządzie Studenckim są członkami zespołów jakościowych w Uczelni, uczestniczą w pracach przygotowujących i opiniujących wszelkie rozwiązania systemowe wprowadzane w APS. Sygnalizują zaobserwowane wątpliwości i uwagi studentów w obsłudze i realizacji procesu kształcenia.

Z inicjatywy studentów podejmowane są następujące działania, np.: zainstalowanie ciemniejszych rolet w salach wykładowych, otwarcie sal wykładowych w czasie przerwy, zmiana firmy prowadzącej bar studencki, strefa malucha, pokój dla matki z dzieckiem, zmiany w regulaminie studiów, praktyk czy seminariów dyplomowych, usprawnianie systemu elektronicznej komunikacji w Akademii – poczty, USOS, platformy elearningowej, informatory, aplikacja na smartfony, zrezygnowanie ze współpracy ze źle ocenianymi nauczycielami, zmiana formy realizowanych zajęć, itd.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Akademia Pedagogiki Specjalnej jako instytucja utrzymywana ze środków publicznych realizuje politykę informacyjną z uwzględnieniem zasady transparentności i pełnego dostępu do informacji wszystkich zainteresowanych. Realizacji tej polityki służy funkcjonowanie strony internetowej Uczelni, systemu USOS i IRK, wewnętrznej sieci intranetowej, pełnej otwartości na współpracę z mediami oraz na zapytania złożone w trybie uzyskania informacji publicznej.

Informacje o rekrutacji, programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach są w pełni dostępne i sprofilowane zgodnie z potrzebami określonych grup odbiorców, np. aktualnych i przyszłych studentów. I tak: zestaw efektów kształcenia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych udostępniany jest kandydatom w systemie IRK oraz jest zamieszczony na stronie Akademii Pedagogiki Specjalnej - zakładka: <http://www.aps.edu.pl/rekrutacja/edukacja-artystyczna-w-zakresie-sztuk-plastycznych/>. W zakładce: Kierunki studiów i specjalności znajdują się rozbudowane informacje o prowadzonym kierunku i specjalnościach, a także o kwalifikacjach uzyskiwanych w trakcie ich realizacji.

Studenci Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych i pracownicy Uczelni korzystają z systemu USOS. W zakładkach systemu USOS dedykowanych poszczególnym przedmiotom znajdują się sylabusy zawierające szczegółowy spis efektów kształcenia oraz planowanych metod ich weryfikacji, opis przedmiotu wraz z problematyką zajęć oraz listą lektur.

Pracownicy Akademii korzystają z Intranetu APS jako bazy publikującej stanowione w Akademii prawo, opis procedur działania organów statutowych Akademii, instrukcje i druki wewnętrzne oraz rozsyłanych elektronicznie do poszczególnych pracowników newsletterów czy innych wiadomości tekstowych na konta pocztowe.

Wszyscy interesariusze wewnętrzni, zewnętrzni i wszyscy inni zainteresowani mogą korzystać z informacji umieszczanych na stronie internetowej Uczelni, posiadającej funkcjonalne zakładki ułatwiające dostęp do wybranych informacji. Uruchomiona w nowym formacie w październiku 2017 roku strona Akademii została przeorganizowana na wniosek interesariuszy wewnętrznych, którzy zasygnalizowali niefunkcjonalność poprzedniej strony. W 2019/2020 ponownie wprowadzono zmiany na stronie Akademii wynikające ze zmiany struktury Uczelni na skutek Ustawy 2.0. W ramach tych zmian rozbudowano zakładkę Instytutu Edukacji Artystycznej i poprawiono jej funkcjonalność. Od 2011 roku Instytut rozpoczął także prowadzenie strony na Facebook'u (Instytut Edukacji Artystycznej APS), która pozwala na zamieszczanie aktualności i dzielenie się ważnymi dla społeczności akademickiej informacjami (najnowsze publikacje, konferencje, warsztaty, dokonania artystyczne studentów i pracowników). Stworzone zostało i działa prężnie też konto na Instagramie (www.instagram.com/spiska_16), który służy bardziej nieformalnej formie komunikowania się i ma charakter działania promocyjnego.

W świetle raportów Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia z lat 2014/2015 i 2018/19 studenci i nauczyciele akademicki dobrze oceniają działanie USOS i poczty elektronicznej. Odpowiadając na zgłoszony w nich postulat studentów – łatwej dostępności do planu całego przebiegu studiów – plany umieszczono dodatkowo na stronie Uczelni w zakładce Studenci/Plany studiów.

Na temat funkcjonowania polityki informacyjnej APS interesariusze wewnętrzni mogą wypowiadać się w trakcie prowadzonych badań samoewaluacyjnych, a także mogą przysyłać wszelkie uwagi, skargi, wnioski, refleksje oraz propozycje doskonalenia tejże polityki na skrzynkę kontaktową jakość.kształcenia@aps.edu.pl. O tej możliwości przypominają cyklicznie powtarzane akcje plakatowe oraz informacje na stronie internetowej Akademii.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Polityka jakości, sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów i źródła informacji wykorzystywanych w tych procesach

Zasadniczym celem budowania i skutecznego realizowania polityki jakości w APS jest systematyczne doskonalenie jakości kształcenia akademickiego. Osiągnięciu tego celu służy Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) wprowadzony w 2010 roku Uchwałą nr 88/09-10 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 15 września. W związku ze zmianami organizacyjnymi w Uczelni (likwidacja wydziałów) konieczne było ponowne ustalenie zasad funkcjonowania i organizacji systemu. Wprowadzone zostały one w życie Zarządzeniem nr 240/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku.

WSZJK obejmuje ocenę stanu rzeczy oraz stały monitoring i działania doskonalące w zakresie następujących obszarów:

- organizacji i warunków materialnych procesu kształcenia;
- planów i programów studiów w wymiarze koncepcyjnym i realizacyjnym, obejmującym prowadzenie procesu kształcenia i ocenę jego efektów;
- potencjału osób uczestniczących w procesie kształcenia, w tym jakości uprawianej przez nauczycieli akademickich nauki i dydaktyki, kompetencji pracowników administracji i obsługi zaangażowanych w proces kształcenia, potencjału studentów oraz jakości relacji społecznych;
- spójności kształcenia i uzyskiwanych kwalifikacji zawodowych z potrzebami rynku pracy, rozumianego w kategoriach dbałości o planowanie, weryfikowanie, monitorowanie efektów uczenia się i ustawiczne ulepszanie programów studiów oraz utrzymanie i podnoszenie standardów jakości.

Za koordynację WSZJK odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, a za realizację zadań systemu - Uczelniany Zespół ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Do kluczowych zadań zespołu należy:

- określanie strategii zapewniania jakości kształcenia w APS i przedstawianie jej Rektorowi;
- określenie zadań planowanych w danym roku akademickim;
- określanie formy corocznego raportu samooceny (dotyczącego w każdym kolejnym roku jednego z czterech obszarów kluczowych dla jakości kształcenia w APS);
- gromadzenie i analizowanie informacji na temat stanu jakości kształcenia w Uczelni;
- opracowanie na podstawie zebranych informacji – raportu zawierającego wnioski, wskazania i zalecenia dotyczące zapewniania jakości kształcenia oraz rekomendacji dla Rektora;
- udostępnienie wyników oraz wskazań i zaleceń społeczności APS; raporty, podawane do wiadomości publicznej w wersji elektronicznej na stronie APS w zakładce Kształcenie – Jakość Kształcenia (raporty są też corocznie przedstawiane i dyskutowane podczas zebrań Instytutów czy Senatu APS);
- sprawdzanie stopnia realizacji wskazań i zaleceń raportu oraz przedstawianie wyników kontroli Rektorowi.

W ramach WSZJK zapewniony jest nie tylko okresowy, ale również bieżący monitoring jakości kształcenia w postaci:

- przeprowadzania hospitacji zajęć, w szczególności prowadzonych przez doktorantów, młodszych lub dopiero rozpoczynających pracę nauczycieli,
- sprawozdań Doradców Studentów ze współpracy ze studentami,
- oceny ankietowej zajęć dokonywanej na koniec każdego semestru.

Plany planowych hospitacji składane są na początku semestru przez dyrektorów instytutów do Pełnomocnika Rektora ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Po przeprowadzeniu

planowej hospitacji osoba hospitująca zobowiązana jest do sporządzenia Protokołu hospitacji. Wzór protokołu określony jest w Zarządzeniu nr 272/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 29 października 2019 roku w sprawie hospitacji zajęć dydaktycznych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W protokole odnotowywane są rozmaite uwagi i obserwacje dotyczące sposobu prowadzenia zajęć oraz realizacji efektów uczenia się. Szczególną wagę mają zawarte w protokole wskazówki i zalecenia dla prowadzącego zajęcia.

Doradcy Studentów zobowiązani są do składania raz do roku do Pełnomocnika Rektora ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia sprawozdań ze współpracy ze studentami. W sprawozdaniach doradcy odnotowują problemy, z jakimi zgłaszali się studenci oraz zgłaszane przez nich postulaty.

Ankietyzacja dotycząca zrealizowanych przez studentów zajęć ma na celu poznanie opinii studentów na temat przedmiotów umieszczonych w planie studiów. Uczelniany Zespół ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wraz z Samorządem Studentów corocznie podejmuje wysiłki, aby zachęcić studentów do wypełniania ankiet. Wyniki ankiet dostępne są dla nauczyciela prowadzącego zajęcia. Do analizy treści ankiet zobowiązani są kierownicy katedr i zakładów, dyrektorzy Instytutów, Prorektor ds. Kształcenia.

Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek

Na poziomie Instytutu nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów sprawuje Dyrektor Instytutu oraz, powoływane doraźnie spośród pracowników Instytutu, zespoły: analizujące dotychczasowe programy studiów w celu zaproponowania ewentualnych zmian czy też zespoły analizujące poziom osiągania zakładanych efektów uczenia się. Dyskusje dotyczące merytorycznej zawartości programów studiów odbywają się również podczas zebrań zakładów i katedr, zebrań kierowników zakładów i katedr oraz zebrań Instytutu.

Za nadzór organizacyjny nad kierunkiem studiów odpowiedzialni są w największym stopniu: Wicedyrektor Instytutu (zapewnienie obsady i realizacji zajęć, przygotowanie oferty zajęć fakultatywnych, oferty seminariów dyplomowych) oraz Dyrektor studiów, który ustala szczegółową organizację roku na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych (terminy realizacji kolejnych etapów procedur związanych z rejestracją na specjalności, seminaria dyplomowe, zajęcia fakultatywne, jak również terminy składania dokumentów i wykonywania czynności związanych z procesem kształcenia), dba o zamieszczanie informacji związanych z procesem kształcenia na stronie internetowej Uczelni (oferty fakultetów, seminariów dyplomowych, list zagadnień na egzamin dyplomowy itp.), na podstawie wyników rejestracji w systemie USOS podejmuje decyzje dotyczące uruchomienia zajęć fakultatywnych z oferty przedstawionej przez Instytut. Dyrektor studiów bierze udział w pracach związanych z przygotowaniem projektów regulaminów, zarządzeń rektora i uchwał Senatu dotyczących procesu kształcenia w APS. Dyrektorzy studiów, Wicedyrektorzy Instytutów i Prorektor ds. Kształcenia spotykają się co dwa tygodnie na posiedzeniach Komisji Kształcenia, gdzie omawiane są problemy związane z realizacją studiów, jak również przedstawiane są propozycje nowych rozwiązań.

Sprawna organizacja procesu kształcenia możliwa jest dzięki wsparciu administracyjnemu. Na poziomie Instytutu jest to sekretariat Instytutu, zapewniający Dyrektorowi i Wicedyrektorowi Instytutu pomoc w pracy o charakterze biurowym oraz pośredniczący w przekazywaniu informacji i dokumentów. Na poziomie Uczelni wsparcie administracyjne zapewnia Biuro Planowania Kształcenia (przygotowanie planów zajęć na kierunku na podstawie obsady przygotowanej w Instytucie), Biuro Spraw Studenckich (podpinanie grup studentów pod konkretne zajęcia), Sekcja Praktyk (przygotowanie dokumentów związanych z praktykami, np. skierowań na praktyki) oraz Biuro Aplikacji Komputerowych (przygotowanie rejestracji dla studentów w systemie USOS) i Biuro Organizacji Kształcenia (wsparcie Dyrektorów studiów w procesie przygotowania dokumentów związanych z procesem kształcenia studentów). W Uczelni za całość procesu kształcenia, nadzór merytoryczny i organizacyjny, jak również za zapewnienie wsparcia administracyjnego w tym procesie, ostatecznie odpowiedzialny jest Prorektor ds. Kształcenia.

Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów, przegląd programów studiów

Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów zawarte są w Uchwale nr 420/2021 z dnia 29 czerwca 2021 roku Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w sprawie wytycznych do projektowania programów studiów na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich.

Zawarte w niej wytyczne precyzyjnie określają formalno-merytoryczne zasady konstruowania nowych i zmieniania starych programów oraz sposób opisu (elementy składowe dokumentacji) programu studiów. Znajdują się tam regulacje dotyczące np. konieczności uwzględniania w programach studiów efektów dotyczących krytycznego korzystania ze źródeł informacyjnych, działań antydyskryminacyjnych, działań na rzecz środowisk społecznych, działań na rzecz samorozwoju i podnoszenia kultury osobistej, ochrony własności intelektualnej, a w programach studiów o profilu ogólnoakademickim dodatkowo efekty z zakresu analizy tekstów naukowych, pisarstwa akademickiego, metodologii badań. Są też ustalenia odnoszące się do maksymalnej liczby godzin kontaktowych w semestrze i ogólnej liczby godzin kontaktowych realizowanych na danym poziomie i w danej formie studiów, jak również spis przedmiotów realizowanych na wszystkich kierunkach w APS (z określeniem wymiaru godzinowego i liczby ECTS oraz formy zajęć).

Prace nad tworzeniem programu studiów przebiegają następująco:

1. Spośród pracowników Instytutu powoływany jest zespół, którego głównym zadaniem jest określenie merytorycznej zawartości programu studiów oraz ustalenie planów studiów dla formy stacjonarnej i niestacjonarnej. Zespoły powoływane są przez Rektora (do roku 2019 po konsultacji z Dziekanem Wydziału Nauk Pedagogicznych). Zespół analizuje zawartość merytoryczną programu z punktu widzenia: nowych trendów i osiągnięć w rozwoju nauki, zgłaszanych przez studentów oczekiwań oraz potrzeby doskonalenia ich kompetencji (interesariuszy wewnętrznych), potrzeby odpowiedzi na sugestie zgłaszane przez rynek pracy, przede wszystkim od opiekunów praktyk w Uczelni i opiekunów w miejscu odbywania praktyk (interesariuszy zewnętrznych). Jeśli propozycje programowe, związane są z otwieraniem nowych ścieżek kształcenia specjalnościowego, może je wnieść jednostka, zespół bądź nauczyciel akademicki poprzez zgłoszenie jej do Rektora wraz z uzasadnieniem oraz udokumentowaniem potrzeby dokonania zmiany. Ostateczną decyzję w sprawie utworzenia specjalności na kierunku studiów podejmuje Senat APS.
2. Wersję programu studiów, wypracowaną przez instytutowy zespół, analizuje pod względem formalnym Dyrektor studiów. W szczególności sprawdza zgodność programu z wytycznymi zawartymi w Uchwale Senatu. Na tym etapie Dyrektor studiów może liczyć na administracyjne wsparcie Biura Organizacji Kształcenia.
3. Wersja programu studiów uznana przez Dyrektora studiów na tym etapie za ostateczną kierowana jest do zaopiniowania przez senacką Komisję Kształcenia i Spraw Studenckich. Komisja formułuje również uwagi i zalecenia mające na celu udoskonalenie projektu programu. Zespół merytoryczny powołany w Instytucie jest zobligowany do wprowadzenia zmian zgodnie ze wskazówkami Komisji.
4. Program studiów w jego ostatecznej postaci zatwierdza Senat APS. Uchwały Senatu w sprawie programów studiów realizowanych od kolejnego roku akademickiego, w tym ich zmiany, powinny być podejmowane nie później niż w lutym roku akademickiego poprzedzającego wprowadzanie zmian.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, przydatność efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji i wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana jest przez nauczycieli akademickich w czasie trwania i na koniec zajęć dydaktycznych uwzględnionych w programach studiów, a kończących się zaliczeniem, zaliczeniem z oceną bądź egzaminem. Nauczyciele akademicy oceniają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne studentów w sześciostopniowej skali ocen (ocena niedostateczna, dostateczna, dostateczna plus,

dobra, dobra plus, bardzo dobra) oraz w dwustopniowej skali zaliczeń (niezaliczone, zaliczone). Podstawą oceny jest precyzyjnie opisany w sylabusie sposób i kryteria dokonywania oceny osiągniętych efektów uczenia się oraz dokonanie tej oceny w oparciu o wskazane kryteria. Najczęściej wykorzystywane przez nauczycieli nie kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych sposoby weryfikacji zdobytej wiedzy i umiejętności podczas seminariów, ćwiczeń, warsztatów to: rozmowa dydaktyczna na temat zadanych ćwiczeń zwana potocznie w języku nauczania sztuki w formie indywidualnej korektą i w formie przed całą grupą ćwiczeniową przeglądem, kolokwia, prace pisemne, prezentacje, referaty, analizy przypadków. W przypadku wykładu sposobem weryfikacji efektów uczenia się jest egzamin w formie pisemnej (testy z pytaniami zamkniętymi i/lub otwartymi) lub egzamin w formie ustnej. Szczególną formą weryfikacji są tzw. wystawy końcoworoczne i poplenerowe, oraz wystawy Dyplomów, czyli artystycznych prac kończących poszczególne etapy studiów. Pokazy odbywają się w Galerii APS w głównym budynku Uczelni, Galerii Salon Owalny w siedzibie Instytutu oraz ostatnio również w przestrzeniach poza Uczelnią.

Warto zwrócić również uwagę na proces weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych w wyniku odbycia praktyk. Student, odbywając praktyki, według Regulaminu Praktyk Studenckich, wprowadzonego Zarządzeniem nr 245/2019 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 1 października 2019 roku, ma dwóch opiekunów praktyk – uczelnianego oraz opiekuna w miejscu praktyki (na kierunku Edukacja artystyczna dotyczy to praktyk w placówkach edukacyjnych, w placówkach wspomagania rozwoju człowieka czy instytucjach kultury. Obaj są odpowiedzialni za przeprowadzenie praktyk według ustalonych w Regulaminie zasad. Podstawą zaliczenia praktyki przez uczelnianego opiekuna praktyk jest stwierdzenie osiągnięcia efektów uczenia się przez opiekuna praktyk w placówce.

Ostatnim etapem weryfikacji efektów uczenia się jest proces dyplomowania. Standard pracy dyplomowej określa Regulamin seminariów dyplomowych i uzyskiwania tytułu zawodowego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej przyjęty ZARZĄDZENIE NR 127/2021 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. Zapisy Regulaminu wspierają dążenie Uczelni do zapewnienia wysokiej jakości prac dyplomowych i egzaminów dyplomowych. Podnoszeniu jakości prac dyplomowych służy opieka promotorska, obecnie sprawowana nad mniejszą liczbą dyplomantów. Elementem działań związanych z zapewnieniem wysokiej jakości prac jest również procedura sprawdzania oryginalności tekstu, obecnie z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego. Pozytywny wynik sprawdzenia pracy z wykorzystaniem tego programu jest warunkiem zaliczenia przez promotora ostatniej części seminarium dyplomowego.

Prace dyplomowe studentów wprowadzane są przez studenta i potem przechowywane w Archiwum Prac Dyplomowych (APD). System APD wykorzystywany jest także w procesie recenzowania pracy (recenzje sporządzane są i przechowywane z wykorzystaniem tego systemu). Każda praca jest recenzowana przez promotora i recenzenta.

Zwieńczeniem procesu kształcenia i ostatecznym potwierdzeniem osiągnięcia efektów uczenia się jest egzamin dyplomowy. Student przygotowuje się do egzaminu dyplomowego, znając listę zagadnień kierunkowych i specjalnościowych (dostępnych na stronie internetowej Uczelni w zakładce Studenci). Podczas egzaminu student prezentuje pracę artystyczną w formie wystawy lub prezentacji, następnie prezentuje część teoretyczną odpowiada na dwa pytania: związane z wylosowanym przez siebie zagadnieniem kierunkowym, związane z wylosowanym przez siebie zagadnieniem modułowym.

Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

Proces kształcenia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych zakłada stałe bezpośrednie uczestnictwo w nim interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. W ujęciu systemowym doskonalenie planowania i realizacji programów kształcenia skupione jest na następujących działaniach i interesariuszach:

1. Uwzględnianie opinii studentów

Student ma prawo wyrazić opinię na temat realizowanych przez niego zajęć prowadzonych przez konkretnego wykładowcę, poprzez semestralne ankiety ewaluacyjne, wypełniane drogą internetową, z zachowaniem dobrowolności i anonimowości. W 2018/2019 roku wprowadzono udogodnienie w postaci aplikacji USOS na smartfony, która umożliwia szybki dostęp do ankiet ewaluacyjnych. Wyniki ankiet są poufne i dostępne dla ocenianego nauczyciela, Dyrektora Instytutu, bezpośredniego przełożonego (kierownika katedry, zakładu). Uchwała nr 90/14-15 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 15 października 2014 roku w sprawie zasad dokonywania oceny zajęć dydaktycznych obliguje Dyrektorów Instytutów oraz kierowników podległych im jednostek do systematycznego analizowania wyników studenckiej oceny zajęć i informowania Prorektora ds. kształcenia o działaniach w związku z nimi podejmowanych. Informacje na temat osiągnięć kadry, także jej jakości pracy dydaktycznej, brane są pod uwagę w systemie nagradzania (Uchwała nr 154/15-16 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 16 marca 2016 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania nagród rektora dla nauczycieli akademickich Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej). Oceny studentów stanowią podstawę ogłaszanego co roku rankingu zajęć najlepiej ocenianych przez studentów. Najlepiej ocenieni nauczyciele otrzymują od studentów statuetki Sów na Święcie Uczelni. Negatywne oceny studentów skutkują interwencjami kierowników katedr i zakładów. Zbiorcze raporty dotyczące tych ocen są publikowane na stronie internetowej Akademii w zakładce Kształcenie - Jakość kształcenia.

W ramach prac zespołu WSZJK w każdym roku akademickim prowadzone są badania samoewaluacyjne (tematyka badań powtarza się co cztery lata). Grupę badawczą stanowią: pracownicy, studenci oraz absolwenci Uczelni. Analizowane są takie obszary jak: jakość procesu dydaktycznego i oceny jego efektów – raport z roku akademickiego 2012/2013 i 2016/2017; jakość przygotowania zawodowego i dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy – raport z roku akademickiego 2013/2014 i 2017/2018, jakość kadry naukowo-dydaktycznej, administracyjnej i studentów – raport z roku akademickiego 2010/2011, 2014/2015 i 2019/2020, jakość bazy materialnej, warunków kształcenia oraz działania systemu USOS – raport z roku akademickiego 2010/2011 i 2014/2015 i 2018/2019.

Aktywnie działającym w obszarze współpracy dla podnoszenia jakości kształcenia organem Samorządu Studentów jest Zarząd. Studenci pracujący w samorządzie studenckim są członkami zespołów jakościowych działających w Uczelni, uczestniczą w pracach przygotowujących i opiniujących wszelkie rozwiązania systemowe wprowadzane w APS. Są sygnalistami wszelkich nieprawidłowych zachowań obserwowanych w obsłudze i realizacji procesu kształcenia.

Zdanie studentów jest motorem do podejmowania konkretnych inicjatyw, np.: zainstalowania ciemniejszych rolet w salach wykładowych, otwarcie sal wykładowych w czasie przerwy, zmiana firmy prowadzącej bar studencki, powstanie strefy malucha czy pokoju dla matki z dzieckiem, zmiany w regulaminie studiów, praktyk czy seminariów dyplomowych, usprawnianie systemu elektronicznej komunikacji w Akademii – poczty, USOS, platformy e-learningowej, informatory, prace nad aplikacją na smartfony, zrezygnowanie ze współpracy ze źle ocenianymi nauczycielami, zmiana formy realizowanych zajęć, itd.

2. Uwzględnianie opinii nauczycieli akademickich i pracowników administracji w Akademii

Prowadzone co roku w cyklu czteroletnim wyżej wspomniane badania samoewaluacyjne za każdym razem dotyczą zbierania opinii nauczycieli akademickich i często pracowników administracji. Zdanie pracowników Akademii skutkuje podejmowaniem konkretnych działań, takich jak: zainstalowanie ciemniejszych rolet w salach wykładowych, zmiany w regulaminie studiów, praktyk czy seminariów dyplomowych, usprawnianie systemu przepływu informacji, w tym elektronicznej komunikacji w Akademii – poczty, USOS, platformy e-learningowej, informatory, newslettery, wprowadzenie aplikacji USOS na smartfony, uruchamianie szkoleń i seminariów tematycznych itp.

3. Uwzględnianie opinii pracodawców

Kształcenie na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych zakłada stałe uczestnictwo w nim interesariuszy zewnętrznych w osobach opiekunów praktyk w miejscach ich odbywania, kierowników i

personelu instytucji partnerskich. Ich opinie o kompetencjach posiadanych przez studentów oraz o programie kształcenia wyrażane w czasie szkoleń, konferencji i spotkań roboczych są systematycznie zbierane i uwzględniane w projektowaniu i realizacji programów kształcenia.

W ramach działań wewnętrznego systemu zapewniania jakości problem praktyk i przygotowania do rynku pracy poddany był bardziej szczegółowym badaniom omawianym w raporcie samooceny z roku 2013/14. W 2017/2018 roku, analizy i raportowanie dotyczą także związku rynku pracy z kształceniem w APS. Zagadnienie omawiane było w optyce absolwentów Akademii oraz raportów dotyczących losów absolwentów generowanych przez zusowski system ELA.

Rekomendacje obu raportów zostały uwzględniane w nowej koncepcji organizowania praktyk studenckich i współpracy z pracodawcami i środowiskiem społecznym, zmienionym Regulaminie praktyk (Uchwała Senatu z 26.06.2019 roku).

4. Działania doskonaląco-kontrolne podnoszące jakość i dyscyplinę zajęć

W Instytucie Edukacji Artystycznej przeprowadzane są cyklicznie, planowane na początku roku akademickiego i realizowane w ciągu jego trwania, hospitacje zajęć dydaktycznych. Szczególną wagę przywiązuje się do hospitacji zajęć prowadzonych przez młodszych pracowników naukowo-dydaktycznych, doktorantów i pracowników realizujących zajęcia w trybie prac zleconych. Nadto przeprowadzane są hospitacje koleżeńskie, które są okazją dla nauczyciela akademickiego do zasięgnięcia zewnętrznej opinii doświadczonego kolegi na temat swojego warsztatu dydaktycznego.

Przynajmniej raz w roku akademickim przeprowadzane są audyty odbywania się zajęć dydaktycznych oraz sprawdzające studencką frekwencję. Losowo wybrany, a utrzymywany w tajemnicy termin audytu umożliwia rzetelne sprawdzenie obecności na zajęciach tak nauczycieli akademickich, jak i studentów czy słuchaczy studiów podyplomowych. Sprawozdania z audytu przedstawiane były na Radach Wydziału (obecnie na posiedzeniach Senatu); w sytuacjach wymagających wyjaśnień podejmowane są interwencje Dyrektora, a wykładowcy zobowiązani są do złożenia pisemnego wyjaśnienia absencji.

Organizowane są także działania szkoleniowe z przedstawicielami instytucji zewnętrznych, których celem jest podnoszenie jakości dydaktyki akademickiej oraz wyzwalania aktywnego uczestnictwa studentów w procesie kształcenia. W roku 2018/2019 pracownicy Instytutu wzięli udział w wyjazdach sesyjnych w ramach programu MNiSW „Mistrzowie Dydaktyki”. Wyjazdy miały na celu podniesienie kompetencji dydaktycznych kadry i wprowadzenie zindywidualizowanego sposobu nauczania w postaci tutoringingu. Szkolenia trwające 5-10 dni odbywały się na najlepszych uczelniach europejskich (np. University College London, University of Oslo). Po szkoleniu dydaktycy mieli za zadanie odbyć przynajmniej 100 godzin zajęć stosując metodę tutoringingu, w ramach trwania programu, a po zakończeniu programu kontynuować działania przez kolejne lata.

Informacje na temat funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, podejmowanych działań i ich efektów, publikowane są na stronie internetowej APS (zakładka: Jakość Kształcenia). Tam też zgłaszane są uwagi i postulaty dotyczące podnoszenia jakości kształcenia. Od roku 2016/2017 odbywają się comiesięczne spotkania projakościowe z przedstawicielami Instytutów, gdzie dyskutowane są wszelkie problemy kształcenia i poszukiwane są ich rozwiązania systemowe. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia wzmacnia dodatkowo: systematyczność i cykliczność analiz wybranych obszarów badań, harmonijne wpisywanie się działań systemu w organizację pracy na wydziale oraz jego „oddolność”, czyli angażowanie środowiska akademickiego nauczycieli akademickich i studentów, wynikające z namacalności działań naprawczych.

Sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu studiów na ocenianym kierunku

Z uwagi na pozytywną ocenę Polskiej Komisji Akredytacyjnej skoncentrowano się na podtrzymaniu dotychczasowych dobrych praktyk: dbałości o podtrzymywanie wysokiej jakości kształcenia oraz monitorowanie poziomu osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia (analiza i raportowanie

wyników egzaminów i zaliczeń, wyników praktyk, treści prac dyplomowych i recenzji, śledzenie osiągnięć studentów kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych). Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie z kolei - podejmuje trwale wysiłki, mające na celu podniesienie jakości pracy i studiowania, także związane z infrastrukturą i wyposażeniem sal.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> - bogaty program nauczania przedmiotów artystycznych, stabilna kadra dydaktyczna o dużym potencjale i aktywności artystycznej. Potwierdzona w ramach Ewaluacji dorobku naukowego za lata 2017-2021 - właściwa praca nad rozwojem świadomości plastycznej studentów - w programie zajęć: historia sztuki dawnej i najnowszej, kulturoznawstwo, wizyty na wystawach i w placówkach kultury; działalność koła naukowego i wizyty w pracowniach artystów - poszerzenie zwykłej oferty edukacyjnej o pracownie autorskie, do prowadzenia których zapraszani są profesorowie wizytujący z innych ośrodków krajowych i zagranicznych – wybitne osobowości twórcze i dydaktyczne - współpraca ze szpitalem w Tworkach – realizacja zajęć i praktyk; udział tamtejszej, fachowej kadry w procesie dydaktycznym rozwija moduł arteterapeutyczny - staranne przygotowanie dyplomów - na tym etapie student rozwija znaczną część umiejętności. Absolutorium, w którym uczestniczy cała kadra dydaktyczna, pozwala z namysłem przyjąć temat i koncepcję pracy dyplomowej 	<ul style="list-style-type: none"> - starzejąca się baza komputerowa i brak aktualnych licencji oprogramowania - nierówne umiejętności i poziom świadomości plastycznej studentów - szczególnie rozpoczynających II stopień studiów bez warsztatowego doświadczenia z I stopnia, wymagają pracy na poziomie propedeutycznym. - skromne możliwości lokalowe - brak windy w budynku Spiska 16
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania podejmowane z udziałem pracowników IEA w ramach Konferencji Kierunków Artystycznych MEiN zmierzają do poszerzenia możliwości wpływu jednostki na zewnętrzne środowisko społeczne - korzystne zasady ewaluacji dorobku naukowego (artystycznego) dla dyscypliny sztuki pięknej i konserwacja dzieł sztuki 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - szeroka oferta studiów w Warszawie sprawia, że rekrutacja na studia drugiego stopnia jest wyzwaniem - niski poziom wiedzy, obycia kulturalnego i nawyku czytania u absolwentów liceów, utrudniający odwołanie się do wniesionej erudycji i zmuszający nauczycieli akademickich do nadrabiania ze studentami zaległości z poprzednich etapów kształcenia

	<ul style="list-style-type: none"> - duże zapotrzebowanie na specjalistów z obszaru wspomagania rozwoju człowieka, również przy użyciu środków wizualnych z obszaru sztuki - łatwy dostęp do interesariuszy zewnętrznych, z racji lokalizacji Instytutu w dużym mieście 	<ul style="list-style-type: none"> - mała liczba godzin nauczania sztuki w szkole utrzymuje poziom świadomości plastycznej i poczucie wagi zagadnienia na bardzo niskim poziomie, co skutkuje niskim poziomem kandydatów i zawęża rynek pracy - niepewna sytuacja ekonomiczna utrudnia planowanie w dłuższej perspektywie
--	---	---

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia .....

(miejsowość)